

СЛУЖ

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ излегува во издание на српскохрватски односно на хрватскосрпски, словенечки и македонски јазик — Огласи според тарифата — Жиро-сметка кај Народната банка за претплата и посебни издања 101-13-602-32 за огласи 101-13-602-31.

Среда, 24 март 1965

БЕЛГРАД

БРОЈ 12

ГОД. XXI

Цена на овој број е 360.— дин. — Претплата за 1965 година изнесува 2.500.— дин. а за странство 3.500.— динари — Редакција: Улица Јована Ристика бр. 1. Пошт. факс 226 — Телефони: централа 50-931, 50-932, 50-933 и 51-661. Служба за претплата 51-732 и Продавна служба 51-671

210.

Врз на основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВОЗДУШНАТА ПЛОВИДБА

Се прогласува Законот за воздушната пловидба, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 26 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 200
15 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ВОЗДУШНАТА ПЛОВИДБА

І. УВОДНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Воздушната пловидба во воздушниот простор на Југославија и обезбедувањето на оваа пловидба се вршат според одредбите од овој закон.

Член 2

Како воздушна пловидба се подразбира летање на воздухоплови заради: вршење превоз на лица и предмети (воздушен сообраќај); вршење друга стопанска дејност; вршење управни работи, научно-истражувачка работа, служба за брза помош, спортска дејност, испитување на воздухоплови, школување на посада на воздухоплови, или за други цели.

Член 3

Воздушната пловидба се врши само по определените воздушни паташта, ако со овој закон не е определено поинаку.

Член 4

За воздушна пловидба може да се користи воздухоплов кој ги исполнува условите определени со овој закон и со прописите донесени врз основа на него.

Член 5

Посадата на воздухоплов и другите лица што вршат определени стручни работи во врска со воздушната пловидба, мораат за вршење на тие работи да ја имаат пропишаната стручна спрема и да ги исполнуваат другите услови определени со овој закон и со прописите донесени врз основа на него.

Член 6

Полетување и слетување на воздухоплов се врши само на аеродроми, ако со овој закон не е определено поинаку.

Аеродромот го сочинува потребниот копнен или воден простор со полетно-слетни и други патеки, хангари, уреди и постројки наменети за полетување, слетување и престој на воздухоплови.

Член 7

Управните, техничките и другите стручни работи на службата за безбедност на воздушната пловидба ја вршат сојузните органи на управата определени со овој закон.

Член 8

Одредбите од овој закон се применуваат на сите воздухоплови регистрирани во Југославија (југословенски воздухоплови), освен на воените воздухоплови, како и на сите воздухоплови регистрирани во странство (странски воздухоплови) кога летаат во воздушниот простор на Југославија, ако со овој закон или со пропис донесен врз основа на него не е определено поинаку.

По исклучок, одредбите од овој закон се применуваат на југословенските воени воздухоплови ако овие воздухоплови се користат за стопански цели, или за други цели кои не се сметаат за воени, или ако имаат посада чии членови не се сметаат за воени лица.

Член 9

Одделни изрази употребени во овој закон ги имаат овие значења:

1) воздушен простор на Југославија е воздушниот простор над копното и над крајбрежното море на Југославија;

2) воздушен пат е воздушен простор од утврдена широчина и височина однапред определен за воздушна пловидба, кој соединува два или повеќе аеродроми на територијата на Југославија, или еден или повеќе аеродроми на територијата на Југославија со гранични влезно-излезни коридори, или два гранични влезно-излезни коридори;

3) граничен влезно-излезен коридор е воздушен простор од утврдена широчина и височина на државната граница над определено место, определен за влегување на воздухоплови во воздушниот простор на Југославија и за излегување од тој простор.

ІІ. ОПШТИ ОДРЕДБИ ЗА ВОЗДУШНАТА ПЛОВИДБА

Член 10

Полетување, летање и слетување на воздухоплови во воздушниот простор на Југославија се врши според утврдените правила на летањето.

Член 11

За воздушна пловидба може да се користи воздухоплов за кој претходно е утврдено дека е способен за безбедна воздушна пловидба, дека е запишан во регистарот на воздухопловите и дека има соодветни исправи за тоа.

Член 12

Воздухоплов кој се користи за воздушна пловидба мора непосредно пред полетувањето од аеродром да биде грижливо приготвен од страна на овластеното лице на носителот на правото на користење или од сопственикот на воздухопловот.

За приготвеноста на воздухопловот за воздушна пловидба мора да се увери и капетанот на воздухопловот или пилотот, ако воздухопловот нема капетан.

Член 13

Воздухопловот не смее да се оптоварува над неговата дозволена носивост.

Предметите што се превезуваат со воздухоплов мораат на воздухопловот да се распоредат според листата на оптоварувањето.

Во воздухоплов можат да се качат онолку лица колку има вградени седишта со појас за врзување.

Во воздухоплов кој врши јавен воздушен сообраќај патниците можат да се превезуваат само во патничката кабина.

Член 14

Полетување и слетување на воздухоплов во јавниот воздушен сообраќај се врши од воздухопловно пристаниште.

Полетување и слетување на воздухоплов кој долетува од странство или одлетува за странство се врши само од воздухопловно пристаниште отворено за меѓународен сообраќај.

Полетување и слетување на други воздухоплови се врши од други аеродроми или деталишта.

Полетување и слетување на воздухоплови на леталишта може да се врши само ако е издадено одобрение за користење на леталиштето и во согласност со условите наведени во одобрението.

Одобрението од ставот 4 на овој член го издава сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедност на воздушната пловидба.

По исклучок од одредбите на ст. 1 и 3 на овој член, воздухоплов кој врши јавен воздушен сообраќај може да слетува и да полетува и надвор од воздухопловното пристаниште, ако врши авио-такси превоз или ако слетува поради виша сила или во нужда, а другите воздухоплови можат да слетуваат и да полетуваат надвор од аеродромот или леталиштето и заради вршување на посебни задачи (научноистражувачка работа, укажување брза помош, спасување и слично).

Воздухопловот од ставот 2 на овој член може да слетува и да полетува и надвор од воздухопловното пристаниште отворено за меѓународен сообраќај, ако слетува поради виша сила или во нужда.

Член 15

Јавниот воздушен сообраќај се врши по определени воздушни патишта.

Авио-такси превозот и воздушната пловидба за вршење други стопански дејности, или за вршење управни работи, научноистражувачка работа, служба за брза помош, спортска или друга слична дејност, можат да се вршат и надвор од воздушните патишта.

Воздушните патишта ги утврдува сојузниот секретар за сообраќај и врски, во согласност со државниот секретар за народна одбрана и со сојузниот секретар за внатрешни работи.

Член 16

На воздухоплови со кои може да се управува без посада и на воздухоплови без сопствен погон, забрането им е летањето по воздушни патишта.

По исклучок, на воздухоплов со кој може да се управува без посада може да му се издаде дозвола за летање по воздушен пат ако се преземат потребните мерки за обезбедување на воздушната пловидба на тој пат, а на воздухоплов без сопствен погон — само ако го влече воздухоплов со сопствен погон.

Дозволата од ставот 2 на овој член ја издава сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба, во согласност со Државниот секретаријат за народна одбрана.

Член 17

Воздухоплов што долетува од странство односно кој одлетува во странство може да влезе во воздушниот простор на Југославија односно да излезе од тој простор само на определени гранични влезно-излезни коридори.

Влезно-излезните коридори ги утврдува сојузниот секретар за сообраќај и врски во согласност со државниот секретар за народна одбрана и со сојузниот секретар за внатрешни работи.

Член 18

Странски воздухоплови можат да летаат во воздушниот простор на Југославија само врз основа на одобрение, ако со меѓународни спогодби не е определено поинаку.

Одобрението за летање им го издава:

1) на државни воздухоплови — Државниот секретаријат за надворешни работи;

2) на други воздухоплови — сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедност на воздушната пловидба.

Во одобрението мора да биде назначено дали тоа се издава само за прелетување на Југославија или и за слетување на воздухопловот на определен аеродром, низ кој влезно-излезен коридор воздухопловот мора да влезе односно да излезе од воздушниот простор на Југославија, како и по кој воздушен пат мора да лета.

Член 19

Странски воен воздухоплов што ќе добие одобрение од членот 18 став 2 точка 1 од овој закон го ужива режимот предвиден со меѓународни прописи и обичаи.

Странски воен воздухоплов кој се користи за невоени цели а има одобрение за летање во воздушниот простор на Југославија издадено од сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба, се смета, во смисла на овој закон, за цивилен воздухоплов и не го ужива режимот од ставот 1 на овој член ниту кога ќе слетне на територијата на Југославија поради виша сила или по наредба од југословенски органи.

Член 20

Странски воздухоплов кој според одредбата од членот 18 на овој закон има право да лета во воздушниот простор на Југославија, може да лета само по воздушните патишта определени за меѓународен сообраќај.

Сојузниот секретаријат за сообраќај и врски, во согласност со Државниот секретаријат за народна одбрана и со Сојузниот секретаријат за внатрешни работи, може на странски спортски воздухоплов, на воздухоплов кој учествува во трагање и спасување на воздухоплови, на воздухоплов на служба за брза помош или на воздухоплов кој се користи при вршење на научни истражувања, да му издаде дозвола за летање и надвор од воздушните патишта определени за меѓународен сообраќај.

Член 21

Југословенски воздухоплов може да излезе од воздушниот простор на Југославија само ако има одобрение од државата во чиј воздушен простор влегува, ако со меѓународна спогодба не е определено поинаку.

Член 22

Воздушната пловидба може постојано или привремено да се забрани над определени подрачја што се утврдени како забранети зони.

Воздушната пловидба може над определени подрачја и да се ограничи со определување на височината под која таа не смее да се врши.

Забранетите зони и подрачја над кои воздушната пловидба може да се врши само над определена височина, како и утврдените височини, мораат да се објават на вообичаен начин.

Забранетите зони и подрачја над кои смее да се врши воздушна пловидба само над определена височина, како и височините под кои не смее да се врши воздушна пловидба, ги утврдува државниот секретар за народна одбрана, во согласност со сојузниот секретар за внатрешни работи и со сојузниот секретар за сообраќај и врски.

Член 23

Капетанот на воздухоплов кој ќе надлети забранета зона е должен за тоа веднаш да го извести надлежниот орган на службата за водење воздухоплови и за контрола на воздушната пловидба на воздушните патишта во воздушниот простор на Југославија (во понатамошниот текст: службата за контрола на летањето) и понатаму да постапува според неговите наредби.

Ако во случајот од ставот 1 на овој член капетанот на воздухопловот не го извести надлежниот орган на службата за контрола на летањето или не постапи според неговата наредба, ќе се смета дека воздухопловот го повредил воздушниот простор на Југославија и службата за контрола на летањето ќе преземе мерки за присилно слетување на воздухопловот.

Член 24

Забранета е воздушна пловидба под определена височина над градови, населени места и индустриски објекти, како и изведување акробации со воздухоплов над населени места и воздухоплови пристаништа на височина која не обезбедува вршење акробација без опасност за воздухопловот, луѓето и имотот на земја.

По исклучок, воздушната пловидба над градови, населени места и индустриски објекти може да се врши и под определена височина, ако го бара тоа извршувањето на определена задача и ако за тоа издаде одобрение сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

Височината од ставот 1 на овој член се определува со правилата на летањето.

Член 25

Забрането е за време на вршењето на воздушна пловидба да се исфрлат од воздухопловот какви и да било предмети.

По исклучок, капетанот на воздухопловот може да нареди ако тоа го бара безбедноста на воздухопловот или заштитата на животот и здравјето на лицата во воздухопловот, од воздухопловот да се исфрли товарот или дел од товарот, и тоа само над ненаселени места и според редоследот што ќе го определи тој.

Летоци и други рекламни предмети можат да се исфрлаат од воздухоплов на начин со кој не можат да се загрозат или повредат лица или да се оштети имот на земја.

Член 26

Забрането е скокање со падобран на воздушните патишта и на подрачјето на воздухопловно пристаниште.

По исклучок, скокање со падобран може да се изврши ако воздухопловот се наоѓа во опасност или под услови определени со прописите за цивилното падобранство.

III. БЕЗБЕДНОСТ НА ВОЗДУШНАТА ПЛОВИДБА

1. Воздухоплов

а) Општи одредби за воздухопловот

Член 27

За воздухоплов, во смисла на овој закон, се смета секоја справа изградена и снабдена со потребни уреди кои ѝ овозможуваат безбедно летање.

Член 28

Секој воздухоплов, според својата намена, мора да биде снабден со потребна опрема.

Како опрема на воздухоплов се подразбираат сите средства што служат за безбедност на воздушната пловидба и за заштита на човечките животи за време на воздушната пловидба.

Член 29

Воздухоплов може да биде со сопствен погон или без него.

Член 30

Воздухоплови можат да бидат државни и цивилни.

За државни воздухоплови се сметаат воените воздухоплови, воздухопловите на органите на внатрешните работи и царинските воздухоплови.

Другите воздухоплови се сметаат за цивилни.

Член 31

Според својата намена, цивилните воздухоплови се воздухоплови што служат за превоз на лица и предмети, воздухоплови што служат за работа за стопански и научни цели и спортски воздухоплови.

Член 32

Воздухоплов може да се користи само за онаа намена односно служба што е назначена во уверението за пловидбеност.

б) Надзор над изградбата на воздухоплови

Член 33

Изградбата на воздухоплови во Југославија се врши според важечките технички прописи и под стручен надзор во поглед на изработката и квалитетот на материјалот.

Стручен надзор над изградбата на воздухоплови врши сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

Член 34

За да се овозможи благовремено вршење на стручниот надзор, начувачот на воздухопловот е должен пред почетокот на изградбата на воздухопловот да го извести сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба за намераваната изградба.

Производителот на воздухопловот е должен за изградбата на воздухопловот да го извести сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба во рок од 10 дена од денот на почетокот на изградбата и да му го поднесе на увид планот на конструкцијата на воздухопловот и спецификацијата на материјалот.

Член 35

Сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба има право да стави забелешки и да бара измена на планот на конструкцијата односно измена на спецификацијата на материјалот, ако најде дека конструкцијата или квалитетот на материјалот не им одговараат на техничките прописи за изградбата на воздухопловот.

Член 36

Сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба има

право да ја запре понатамошната изградба на воздухопловот, ако утврди дека производителот на воздухопловот не се придржува кон планот на конструкцијата и употребува материјал кој не ѝ одговара на спецификацијата.

Член 37

Одредбите од чл. 34 до 36 на овој закон се однесуваат и на обновата, преправката и поправката на воздухопловот кои битно влијаат врз неговата способност за воздушна пловидба.

в) Утврдување на пловидбеноста на воздухоплов

Член 38

Способноста на воздухоплов за безбедна воздушна пловидба (пловидбеност на воздухопловот) се утврдува со прегледи.

Со прегледите се утврдува дали воздухопловот е изграден и снабден со уреди и опрема според одредбите од овој закон и според други прописи што се однесуваат на изградбата и опремата на воздухоплов.

Пловидбеноста на воздухопловот ја утврдува сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

Член 39

Преглед на воздухоплов може да биде основен, редовен и вонреден.

Основниот и редовниот преглед на воздухоплов опфаќа преглед на целиот воздухоплов, а особено испитување на исправноста на трупот и крилата, погонските постројки, електричните уреди, ради-уредите, навигационите средства, средствата за спасување и другата опрема на воздухопловот.

Вонредниот преглед на воздухоплов опфаќа преглед на целиот воздухоплов или само на одделни негови делови или на опремата на воздухопловот.

Член 40

Основен преглед на воздухоплов се врши, и тоа:

- 1) на новосограден воздухоплов и на воздухоплов набавен во странство — пред неговото запишување во регистарот на воздухопловите;
- 2) на воздухоплов во експлоатација — секој пат кога на него се врши обнова, преправка или поправка со која се менуваат неговите битни својства.

Член 41

Редовен преглед на воздухоплов се врши секои дванаесет месеци.

Ако е извршен основен преглед на воздухоплов, рокот од дванаесет месеци за вршење редовен преглед на тој воздухоплов тече од денот кога е извршен основниот преглед.

Член 42

Основен и редовен преглед на воздухоплов се врши по барање на носителот на правото за користење или сопственикот на воздухопловот.

Член 43

Вонреден преглед на воздухоплов се врши секојпат кога воздухопловот ќе претрпи несреќа која има за последица оштетување на воздухопловот што може да влијае врз неговата пловидбеност, или кога ќе го побара тоа носителот на правото за користење, сопственикот или капетанот на воздухопловот.

Вонреден преглед може да нареди и аеродромскиот инспекторат (член 164), на предлог од службата за контрола на летањето, или и без тој предлог, ако самиот најде дека постои оправдано сомневање во способноста на воздухопловот за безбедно летање.

Член 44

По извршениот преглед со кој е утврдена пловидбеноста на воздухоплов, на воздухопловот му се издава уверение за пловидбеност на воздухопловот.

Уверението за пловидбеност на воздухоплов го издава сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

Уверението за пловидбеност се издава со определен рок на важењето, кој не може да биде подолг од една година.

Уверението за пловидбеност мора особено да содржи податоци за техничките својства на воздухопловот и за неговата намена.

Член 45

За извршениот преглед на воздухопловот носителот на правото за користење односно сопственикот на воздухопловот плаќа надоместок.

По исклучок, надоместок за извршен преглед на воздухоплов нема да се плати, ако прегледот се изврши по барање на аеродромскиот инспекторат, а со прегледот се утврди дека воздухопловот е способен за безбедно летање.

Височината на надоместокот за одделни прегледи ја определува сојузниот секретар за сообраќај и врски во согласност со сојузниот секретар за буџет и организација на управата.

Член 46

Ако со преглед на воздухоплов се утврдат мани или недостатоци кои можат да ја загрозат безбедноста на воздухопловот или на воздушната пловидба, на воздухопловот ќе му се одземе уверението за пловидбеност. Уверението за пловидбеност повторно ќе му се издаде на воздухопловот кога ќе се утврди дека маните и недостатоците се отстранети.

Член 47

На воздухопловот за кој со преглед ќе се утврди дека тој не ѝ одговара на намената за која му е издадено уверение за пловидбеност, издаденото уверение ќе му се одземе, а ново уверение за пловидбеност ќе му се издаде за онаа намена за која може воздухопловот безбедно да се користи.

Член 48

Уверението за пловидбеност издадено на странски воздухоплов во земјата на регистрацијата на воздухопловот се признава во Југославија ако е издадено во согласност со меѓународните спогодби за воздушната пловидба и под услов на реципроцитет.

Уверението за пловидбеност издадено на југословенски воздухоплов во странство важи 30 дена по доаѓањето на воздухопловот во Југославија, ако рокот на важењето не му истекува порано.

г) Регистрација на воздухопловите

Член 49

Воздухопловите на државни органи, работни и други организации и на други правни лица и граѓани (југословенски воздухоплови) задолжително се запишуваат во регистарот на воздухопловите.

Ако воздухопловот од ставот 1 на овој член е веќе запишан во регистарот на воздухоплови во странство, тој може да се запише во југословенскиот регистар на воздухопловите само ако поднесе доказ дека е бришан од странскиот регистар на воздухоплови.

Член 50

Воздухоплов од странска припадност (странски воздухоплов) кој е земен во закуп од страна на орган, организација или лице од членот 49 став 1 на овој закон заради вршење воздушна пловидба за време од најмалку шест месеци, може да се запише во југословенскиот регистар на воздухопловите под услов закупот да е запишан во регистарот на воздухопловите на земјата на регистрацијата на воздухопловите, ако е запишувањето на закупите во регистарот на воздухопловите предвидено со прописите на таа земја, и за запишување во југословенскиот регистар на воздухопловите да дал согласност

странскиот носител на правото за користење односно странскиот сопственик на воздухопловот.

Член 51

Регистарот на воздухопловите е јавна книга. Во регистарот на воздухопловите се запишуваат податоците за индентитет на воздухопловот, за носителот на правото за користење или за сопственикот, за матичниот аеродром, за неговата намена и за другите негови својства, за закупот, за правото на предимствено купување и за другите стварни права на воздухопловот.

Стварните права од ставот 2 на овој член се стекнуваат, се пренесуваат, се ограничуваат и се укинуваат со запишување во регистарот на воздухопловите.

Регистарот на воздухопловите го води сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

Член 52

Регистарот на воздухопловите се состои од главна книга и од збирка на исправи.

Член 53

Главната книга се состои од влошки.

Член 54

Секој воздухоплов се запишува во посебна влошка.

Член 55

Влошката има описен, сопственички и товарен лист.

Во описниот лист се запишуваат следните податоци: вид и тип на воздухопловот; ознака и име; намена; матичен аеродром; знак за распознавање според меѓународната класификација ако тој знак воздухопловот мора да го има; должина, височина и широчина на воздухопловот (надворешна површина); број и тип на елисата; вид, тип и број на моторите; фабрички број и јачина на секој мотор; максимална тежина, носивост на погонското гориво и корисна носивост на воздухопловот; број на патниците што смее воздухопловот да ги прими; средна брзина на летањето; потрошувачка на погонско гориво на час; максимално подрачје на летањето; должина на патеката потребна за слетување односно полетување; место и година на изградбата; назив односно лично име на производителот; најмал број на посада; датум на запишувањето и датум на издавањето на уверението за регистрација; кратка содржина и датум на издавањето на исправите од значење за својствата и намената на воздухопловот.

Во сопственичкиот лист се запишуваат: називот и седиштето на носителот на правото за користење на воздухопловот, називот и седиштето односно личното име и живеалиштето на сопственикот на воздухопловот, како и ограничувањата на сопственикот во поглед на слободното раководење со воздухопловот.

Во товарниот лист се запишуваат: стварните права што го оптоваруваат воздухопловот, правата здобиени на овие стварни права и други ограничувања во поглед на слободното располагање со воздухопловот.

Член 56

Збирката на исправи се води посебно за секоја влошка.

Збирката на исправи содржи исправи врз основа на кои е извршено запишувањето на воздухопловот во регистарот, поднесоци на странките, решенија на органи што се однесуваат на запишувањето, доставници и сите други исправи што се однесуваат на таа влошка.

Член 57

Запишувањето на воздухопловот во описниот лист на регистарот на воздухопловите се врши врз основа на писмена пријава од носителот на правото за користење или од сопственикот на воздухопловот.

Пријавата се поднесува во рок од 15 дена од денот на издавањето на првото уверение за пловидбеност.

Кон пријавата за запишување носителот на правото за користење односно сопственикот на воздухопловот е должен да поднесе:

- 1) техничка документација за воздухопловот;
- 2) свидетелство за изградбата или друга исправа со која може да се докаже правото за користење или правото за сопственост;
- 3) решение за регистрација на работна или друга организација или одобрение за основање и работа на друго правно лице односно уверение за државјанство за граѓани;
- 4) уверение за пловидбеност на воздухопловот.

Член 58

Воздухопловот од членот 50 на овој закон се запишува во регистарот врз основа на пријава од закупувачот на воздухопловот.

Кон пријавата за запишување на воздухопловот во регистарот закупувачот е должен да поднесе:

- 1) договор за закуп;
- 2) уверение за регистрацијата издадено од страна на надлежниот орган на земјата на регистрацијата на воздухопловот;
- 3) доказ дека закупот на воздухопловот е запишан во регистарот на земјата на регистрацијата на воздухопловот, ако запишувањето на закупите во регистарот на воздухопловите е предвидено со прописите на таа земја, и доказ дека носителот на правото за користење или сопственикот на воздухопловот се согласил да се запише воздухопловот во југословенскиот регистар на воздухопловите.

Член 59

Сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба е должен во рок од 8 дена од денот на приемот на пријавата и исправите од чл. 57 и 58 на овој закон да донесе решение за одобрување на запишувањето на воздухопловот во регистарот на воздухопловите, да го запише воздухопловот во тој регистар и да издаде уверение за регистрацијата на воздухопловот.

Уверението за регистрацијата на воздухопловот ги содржи сите податоци од регистарот на воздухопловите.

Член 60

Воздухопловите во изградба се запишуваат во регистарот на воздухопловите во изградба.

Кон пријавата за запишување во регистарот на воздухопловите во изградба носителот на правото за користење или сопственикот на воздухопловот не поднесува уверение за пловидбеност.

Член 61

Носителот на правото за користење или сопственикот на воздухопловот е должен во рок од 15 дена да ја пријави секоја промена на податоците внесени во описниот лист на регистарот на воздухопловите, заради внесување во регистарот.

Кон пријавата од ставот 1 на овој член мора да се приложи и исправа со која се докажува вистинитоста на фактот што е предмет на запишувањето.

Промените внесени во регистарот на воздухопловите се внесуваат и во уверението за регистрацијата.

Член 62

Запишувањата во сопственичкиот и товарниот лист на регистарот на воздухопловите се вршат врз основа на одлука од судот.

Член 63

Со запишувањето во регистарот на воздухопловите, воздухопловот влегува во состав на цивилното воздухопловство на Југославија и се здобива со право и обврска да ги носи знаците на југословенската државна припадност и ознаките на регистрацијата.

Покрај ознаките на регистрацијата, воздухопловот може да ги носи и ознаките на носителот на правото за користење или на сопственикот, ознаките на службата што ја врши и своето име.

Член 64

Странски воздухоплов мора да ги носи ознаките определени со пропис на земјата во која е регистриран или ознаките предвидени со меѓународни договори.

Член 65

Воздухоплов се брише од регистарот на воздухопловите:

- 1) ако биде уништен, или стане трајно неупотреблив за воздушна пловидба, или од други причини се повлече од употреба;
- 2) ако е отуѓен во странство или биде запишан во странски регистар на воздухоплови;
- 3) ако исчезне или се смета дека исчезнал;
- 4) ако носителот на правото за користење на воздухопловот престане со работа или сопственикот на воздухопловот престане да биде југословенски државјанин.

Се смета дека воздухопловот исчезнал ако од денот на примањето на последната вест за него изминале три месеци.

Член 66

Бришење на воздухоплов од регистарот на воздухопловите е должен да побара писмено носителот на правото за користење или сопственикот на воздухопловот во рок од 15 дена од денот кога настала причината поради која се брише воздухопловот од регистарот на воздухопловите.

Кон барањето за бришење на воздухопловот од регистарот мора да се приложи и уверение за регистрацијата на воздухопловот односно да се даде писмена изјава за уништувањето или исчезнувањето на воздухопловот.

д) Исправи и книги на воздухопловот**Член 67**

Воздухопловот кој се користи за воздушна пловидба мора да ги има исправите и книгите пропишани со овој закон.

Исправите и книгите на воздухопловот служат како доказ за идентитетот, способноста за безбедна воздушна пловидба и за другите својства на воздухопловот.

Член 68

Исправите и книгите на воздухопловот мораат да бидат составени на еден од јазиците на народите на Југославија.

Уверенијата за регистрација и уверенијата за пловидбеност можат да бидат составени и на еден од јазиците определени со меѓународни договори или спогодби.

Член 69

Исправите и книгите на воздухопловот мораат да се наоѓаат на воздухопловот за време на воздушната пловидба.

Исправите и книгите на воздухопловот мораат да се покажат на барање од овластените службеници на аеродромскиот инспекторат или од службениците на други овластени органи.

Член 70

Исправите и книгите на југословенските воени воздухоплови издадени од страна на надлежните воени органи важат и за време додека се користат овие воздухоплови за стопански или други цели кои не се сметаат за воени.

Член 71

Исправите и книгите на странски воздухоплови издадени според прописот на земјата на регистрацијата на воздухопловот важат под услов на реципроцитет.

По исклучок, исправите и книгите од ставот 1 на овој член важат во Југославија и без реципроцитет ако тоа во одобрението за летање во воздушниот простор на Југославија му е признаено на странскиот воздухоплов.

Член 72

На воздухоплов кој се користи за воздушна пловидба мораат да се наоѓаат следните исправи и книги:

- 1) уверение за регистрација;
- 2) уверение за пловидбеност;
- 3) дозвола за работа на радио-станица, ако воздухопловот има радио-станица;
- 4) дозволи за работа на членовите на посадата;
- 5) книга на воздухопловот и на моторите.

На воздухоплов што се користи за јавен воздушен сообраќај, покрај исправите и книгите од ставот 1 на овој член, мораат да се наоѓаат и следните исправи и книги:

- 1) листа на оптоварувањето;
- 2) патна книга;
- 3) исправа со податоци за патниците и накрцајниот товар.

Сојузниот секретар за сообраќај и врски може да определи воздухопловот да мора да има и други исправи ако тоа го бара безбедноста на воздушната пловидба.

Член 73

Со уверението за регистрација се утврдува државната припадност на воздухопловот, неговата намена и кој е носител на правото за користење односно сопственик на воздухопловот.

Член 74

Со уверението за пловидбеност се утврдува способноста на воздухопловот за безбедна воздушна пловидба.

Член 75

Дозволата за работа на радио-станица на посадата на воздухопловот ѝ дава право радио-станицата да ја употребува на определен начин.

Член 76

Со дозволата за работа на член на посада на воздухоплов се утврдува неговата стручна спрема и работите што тој може да ги врши на воздухопловот.

Член 77

Во книгата на воздухопловот и на моторите се внесуваат податоците: за движењето на воздухопловот, работата на моторите и другите уреди на воздухопловот, за бројот на часовите на летањето, незгодите и несреќите што ги претрпел воздухопловот, за извршените поправки, прегледи, како и за притоврсноста на воздухопловот за воздушна пловидба.

Член 78

Листата на оптоварувањето содржи податоци за бројот на патниците и за тежината на предметите накрцани на воздухопловот за време на летањето, и податоци за распоредот на товарот и за количините на гориво и мазиво што ги носи воздухопловот.

Член 79

Во патната книга се внесуваат податоци за вонредните и други настани на воздухопловот за време на летањето.

Член 80

Во случај на бришење на воздухоплов од регистарот на воздухопловите, исправите и книгите на воздухопловот, освен дозволите за работа на членовите на посадата, му се предаваат на сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

Одредбата од ставот 1 на овој член не се применува кога воздухоплов е отуѓен во странство или од други причини се запишува во странски регистар на воздухоплови, како ниту во случај на негово исчезнување или потполно уништување.

Член 81

Пополнетата книга на воздухопловот и на моторите мора да се чува на воздухопловот три месеци од денот на потпишувањето.

По истекот на рокот од ставот 1 на овој член книгата на воздухопловот и на моторите е должен да ја чува носителот на правото за користење или сопственикот на воздухопловот десет години од денот на нејзиното потпишување, како и на барање од надлежните државни органи да им ја стави на увид или употреба на овие органи.

Член 82

Пополнетата патна книга на воздухопловот мора да се чува на воздухопловот една година од денот на потпишувањето.

По истекот на рокот од ставот 1 на овој член, патната книга му се предава на сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба, кој е должен да ја чува патната книга десет години од денот на нејзиното примање.

2. Воздухопловен персонал

а) Општи одредби за воздухопловниот персонал

Член 83

За воздухопловен персонал се сметаат: посадата на воздухопловот, контролорите на изградбата на воздухопловот, воздухопловно-техничкиот персонал, контролорите на летањето, воздухопловните диспечери, наставниците и инструкторите на летањето и инспекторите на безбедноста на воздушната пловидба.

Член 84

Псадата на воздухоплов ја сочинуваат сите лица што на воздухопловот за време на летањето вршат определени стручни и други работи.

Контролорите на изградбата на воздухопловот вршат стручен надзор над изградбата на воздухопловот во поглед на изработката и квалитетот на материјалот, како и прегледи на воздухопловот заради утврдување на неговата способност за безбедна воздушна пловидба.

За воздухопловно-технички персонал се сметаат сите лица кои во вид на редовно занимање вршат периодични прегледи, одржување и поправка на воздухоплов и негова опрема, техничка подготовка на воздухоплов за летање и стручно-технички работи за прифаќање и отпрема на воздухоплов на аеродром, како и лица што ги одржуваат и ги поправаат техничките средства и уредите што служат за водење на воздухопловот и за контрола на воздушната пловидба.

Контролорите на летањето водат воздухоплов за време на воздушната пловидба и вршат контрола на воздушната пловидба на воздушните патишта во воздушниот простор на Југославија со техничките средства и уреди одземи.

Воздухопловни диспечери се лица кои во работна или друга организација вршат навигациони подготовки за извршување на определено летање и го контролираат извршувањето на плановите за летање.

Наставници и инструктори на летањето се лица кои редовно вршат теориска и практична обука по летање, како и проверка на стручноста на летачкиот персонал пред издавањето или продолжувањето на важењето на дозволата за работа.

Инспекторите на безбедноста на воздушната пловидба ги вршат работите на инспекција на безбедноста на воздушната пловидба определени со овој закон и со прописите донесени врз основа на него.

Член 85

Воздухопловниот персонал мора да има соодветна стручна спрема, да ги исполнува посебните услови за вршење определени работи и да има соодветна дозвола за работа.

б) Посада на воздухопловот

Член 86

За вршење определени стручни работи на воздухоплов за време на воздушната пловидба, воздухопловот мора да има определен број на членови на посада потребен за безбедна воздушна пловидба.

Бројот на членовите на посада на југословенски воздухоплов потребен за безбедна воздушна пловидба и нејзиниот состав се определуваат според видот на воздухопловот и неговата намена.

Член 87

Сekoј член на посада мора да има дозвола за вршење определени стручни или други работи на воздухопловот.

Дозволата од ставот 1 на овој член ја издава сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба, на барање од заинтересираното лице.

Пред издавањето на дозволата, сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба е должен да ја утврди стручноста на лицето што поднесло барање за издавање на дозвола. Стручноста на лицето се утврдува со полагање на стручен испит.

Дозволата се издава со определен рок на важење кој не може да биде подолг од шест месеци.

Дозволата престанува да важи по истекот на рокот за кој е издадена, како и по истекот на 30 дена од денот кога член на посадата престанал да ги врши работите на воздухопловот за кои му е издадена дозволата.

Продолжувањето на важењето на дозволата го врши сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба, со претходно проверување на стручноста на лицето што поднесло барање за продолжување на важењето на дозволата.

Член 88

Дозволата за вршење определени стручни и други работи издадена во странство на член на посада на странски воздухоплов или на странски државјанин како член на посада на југословенски воздухоплов се признава во Југославија, ако таа е издадена во согласност со меѓународните спогодби за воздушната пловидба.

Дозволата со која се здобил југословенски државјанин во странство може да се признае во Југославија само ако им одговара на одредбите од овој закон или на прописите донесени врз основа на него.

Важењето на дозволата од ставот 2 на овој член го утврдува сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

Член 89

Дозволата за вршење определени стручни и други работи на воздухоплов ќе му се одземе на член на посада:

1) ако е против него во кривична или административно-казнена постапка изречена мерка за безбедност или заштитна мерка забрана на вршењето на определени стручни работи на воздухопловот;

2) ако станал телесно или душевно неспособен за вршење на работите за кои му е издадена дозволата;

3) ако со проверување на стручноста се утврди дека повеќе не е способен за вршење на работите за кои му е издадена дозволата.

Во случајот од точката 1 став 1 на овој член дозволата ја одзема органот надлежен за извршување на мерката за безбедност или заштитната мерка, а во случајот од точ. 2 и 3 — сојузниот орган

на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

Сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба може привремено да му ја одземе дозволата за вршење определени стручни и други работи на член на посада против кој е поведена кривична или административно-казнена постапка, како и за време на извидувањето на несреќа.

Член 90

Дозволата за вршење определени стручни и други работи може да му се издаде само на лице што е телесно и душевно способно за вршење тив работи на воздухоплов.

Телесната и душевната способност за вршење работи на воздухоплов се утврдува со лекарски прегледи.

Лекарските прегледи ги вршат здравствените установи што ќе ги определи Сојузниот секретаријат за сообраќај и врски во согласност со Сојузниот секретаријат за здравство и социјална политика.

Член 91

Лекарските прегледи се редовни и вонредни.

Редовен лекарски преглед на член на посада се врши пред секое издавање или продолжување на важењето на дозволата за вршење определени стручни и други работи на воздухоплов.

Работната организација кај која е запослен членот на посадата на воздухоплов е должна во случајот од ставот 2 на овој член пред укрцувањето на воздухопловот да побара од членот на посадата лекарска потврда дека е телесно и душевно способен за вршење работи на воздухопловот.

Вонреден лекарски преглед се врши кога член на посада ќе прележи определена болест, како и по повреда или хирушка интервенција.

Вонреден лекарски преглед на член на посада може да бара и аеродромскиот инспекторат ако смета дека постои оправдано сомневање дека здравствената состојба на членот на посадата не им одговара на пропишаните услови за телесната и душевната способност за вршење работи на воздухопловот.

Член 92

Трошоците на лекарскиот преглед на член на посада ги поднесува работната организација кај која е запослен членот на посадата.

Ако лекарскиот преглед на член на посада се врши на барање од аеродромскиот инспекторат, трошоците на прегледот ги поднесува тој инспекторат ако со прегледот се утврди дека членот на посадата е телесно и душевно способен за вршење работи на воздухопловот.

Член 93

Посадата на воздухоплов, според работите што ги врши на воздухопловот, се дели на: летачки персонал и помошен персонал.

Летачкиот персонал врши работи на управување со воздухопловот, а помошниот персонал — други работи на воздухопловот.

Член 94

Траењето на работното време и на времето на летањето, бројот на полетувањата и слетувањата во текот на работното време, како и должината на дневниот одмор на летачкиот персонал, се определуваат според видот на воздухопловот, годишната доба во која се врши воздушната пловидба и околностите дали воздушната пловидба се врши деном или ноќе.

Член 95

Посадата на воздухопловот ја раководи капетан на воздухопловот.

Ако капетан на воздухопловот не е посебно определен, овластувањата и должностите на капетан ги врши првиот пилот.

Член 96

Член на посадата ги врши работите за кои му е издадена дозвола, а во нужа и додека трае работно место на воздухопловот има право да му нареди на член на посадата да врши и други работи на воздухопловот.

Член 97

Член на посадата не смее без одобрение од капетанот на воздухопловот да го напушти своето работно место на воздухопловот ниту да се оддалечи од воздухопловот.

Член на посадата е должен за секој вонреден настан во врска со воздухопловот, лицата и предметите на воздухопловот, веднаш да го извести капетанот на воздухопловот.

Член 98

Во случај на опасност или несреќа членовите на посадата се должни да се залагаат на спасување на лицата и предметите на воздухопловот и на воздухопловот, додека капетанот на воздухопловот не нареди да се напушти воздухопловот.

Член 99

Посадата на југословенски воздухоплов ја сочинуваат југословенски државјани.

Сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба, во согласност со Сојузниот секретаријат за внатрешни работи, може, по исклучок, да дозволи странски државјани да се укрца како член на посада, но не и како капетан на воздухоплов кој се користи во јавниот воздушен сообраќај.

По исклучок, ако од која и да било причина посадата на југословенски воздухоплов треба да се пополни на странски аеродром, капетанот на воздухопловот може привремено да постави странски државјанин за член на посадата, но само за време додека воздухопловот го доврши патувањето, а најдолго до слетувањето на матичниот аеродром.

Ако во случајот од ставот 3 на овој член во непосредна близина на странскиот аеродром се наоѓа дипломатско или конзуларно претставништво на Југославија, капетанот на воздухопловот е должен пред склучувањето на договорот со странскиот државјанин да го извести за тоа дипломатското или конзуларното претставништво на Југославија.

Сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба, во согласност со Сојузниот секретаријат за внатрешни работи и со Сојузниот секретаријат за труд може, по исклучок, да дозволи на воздухоплов кој се користи во јавниот воздушен сообраќај да се укрца странски државјанин и како капетан на воздухопловот, ако тоа го бараат неопходни потреби.

Во случајот од ставот 5 на овој член за вршење на овластувања и должностите од чл. 109 до 113 на овој закон ќе се определи член на посадата југословенски државјанин.

Член 100

На членот на посадата кој во текот или по престанокот на работниот однос биде искрцан од воздухоплов надвор од воздухопловното пристаниште на кое е укрцан, работната или друга организација или друго правно лице односно граѓанин што располага со воздухопловот е должен да му обезбеди враќање на аеродромот на укрцувањето, ако со статутот на работната организација или другата организација или другото правно лице односно со договорот за засновање на работниот однос не е предвидено плаќање на трошоците за враќање во местото на неговото живеалиште (повратно патување).

Ако работната или другата организација, или другото правно лице односно граѓанинот од ставот 1 на овој член не му обезбеди повратно патување

на членот на посадата, повратното патување ќе му го обезбеди дипломатското или конзуларното претставништво на Југославија — ако аеродромот на искрцувањето се наоѓа во странство, односно сојузниот орган на управата надлежен за работите за безбедност на воздушната пловидба — ако аеродромот на искрцувањето се наоѓа во Југославија, и тоа на товар на организацијата или граѓанинот од ставот 1 на овој член.

Член 101

Трошоците на повратното патување ги опфаќаат трошоците на издржувањето на членот на посадата од часот на неговото искрцување од воздухопловот, до часот определен за пасање, како и трошоците на неговиот превоз, сместување и исхрана за време на патувањето.

Член 102

Повратно патување се смета за обезбедено и ако на членот на посадата му е обезбедено запослување на соодветното работно место на воздухопловот кој лета на аеродромот на кој треба да биде вратен членот на посадата.

Во случајот од ставот 1 на овој член, на членот на посадата му припаѓа надоместок за работите што ги вршел на воздухопловот.

Член 103

Ако член на посадата е искрцан од воздухоплов по своја вина или поради повреда или заболување што себеси го предизвикал намерно или поради грубо невнимание, лицето што располага со воздухопловот има право од таквиот член на посадата на кој му е платено повратно патување да бара надоместок на трошоците на повратното патување.

Член 104

Одредбите од чл. 100 до 103 на овој закон се применуваат и на странски државјани што како членови на посада се укрцани на југословенски воздухоплов под услов државата чии државјани се ти да постапува на ист начин со југословенски државјани укрцани на воздухоплов од нејзина државна припадност.

в) Овластувања и должности на капетанот на воздухоплов

Член 105

Капетанот на воздухоплов ги раководи сите работи на воздухопловот и, по правило, го управува воздухопловот.

Ако на воздухопловот има повеќе пилоти кои во смени го управуваат воздухопловот, капетанот на воздухопловот е должен да ја управува воздушната пловидба.

Капетанот на воздухопловот се определува за секое летање од носителот на правото за користење односно од сопственикот на воздухопловот.

Член 106

Пред полетувањето на воздухопловот капетанот на воздухопловот е должен да се увери дека воздухопловот во секој поглед е способен за воздушна пловидба и дека сите пропишани исправи и книги се наоѓаат на воздухопловот.

Капетанот на воздухопловот е должен да ја провери исправноста на листата на оптоварувањето и да ја завери со свој потпис, да се грижи за укрцувањето и распоредувањето на предметите што се превезуваат со воздухопловот според листата на оптоварувањето и за нивното правилно сложување и обезбедување, како и бројот на укрцаните патници да му одговара на бројот на седиштата во патничката кабина на воздухопловот.

Член 107

Пред полетувањето на воздухопловот кој се користи за јавен воздушен сообраќај, капетанот на воздухопловот е должен да ѝ го пријави летањето на службата за контрола на летањето и да

ѝ достави копија од листата на оптоварувањето на воздухопловот, како и да ѝ ги поднесе на увид исправите на воздухопловот, а на увид и заверка — книгата на воздухопловот и на моторите.

По слетувањето на воздухопловот кој се користи за јавен воздушен сообраќај, капетанот на воздухопловот е должен на службата за контрола на летањето да ѝ ја поднесе на увид и заверка — патната книга на воздухопловот.

Член 108

Капетанот на воздухопловот може да издава наредби заради извршување на безбедна воздушна пловидба и одржување редот на воздухопловот.

Наредбите на капетанот на воздухопловот издадени во границите на неговото овластување се должни да ги извршуваат членовите на посадата, патниците и сите други лица што се наоѓаат на воздухопловот.

Член 109

Капетанот на воздухопловот има право спрема секое лице што се наоѓа на воздухопловот да преземе потребни мерки во случај тоа лице да не ги извршува неговите наредби.

Ако лице што се наоѓа на воздухопловот со свои постапки ја загрозува безбедноста на воздушната пловидба или безбедноста на лицата и имотот или редот и дисциплината на воздухопловот, капетанот на воздухопловот има право таквото лице на најцелесообразен начин да го оневозможи во понатамошното загрозување и на првиот аеродром на кој ќе слета воздухопловот да го искрца од воздухопловот.

Член 110

Во случај на раѓање или смрт во воздухопловот, капетанот на воздухопловот е должен за тоа да состави записник и неговата содржина да ја внесе во патната книга. Во записникот за смртниот случај мора да се внесе и пописот на имотот на умрениот што се наоѓа на воздухопловот.

Записникот за раѓање или смрт капетанот на воздухопловот е должен да му го достави на надлежниот матичар по слетувањето на воздухопловот на првиот југословенски аеродром.

За време на воздушната пловидба капетанот на воздухопловот е должен да прими на чување тестамент што ќе му го предаде лице што се наоѓа на воздухопловот и приемот на тестаментот да го забележи во патната книга, а по слетување на првиот југословенски аеродром да му го достави тестаментот на надлежниот општински суд.

Капетанот на југословенски воздухоплов може за време на воздушна пловидба да состави тестамент според одредбите што важат за составувањето на судски тестамент.

Тестаментот кој е составен на воздухоплов престапува да важи по истекот на 30 дена од денот на враќањето на завештателот во Југославија.

Член 111

Во случај на исчезнување на некое лице од воздухоплов за време на воздушната пловидба, капетанот на воздухопловот е должен за тоа да состави записник и во записникот да ги внесе околностите под кои исчезнало лицето, како и да ги воведете тие околности во патната книга.

Исчезнувањето на лице од воздухоплов капетанот на воздухопловот е должен на првиот аеродром на слетувањето да му го пријави, и тоа: во Југославија — на надлежниот орган на внатрешните работи, а во странство — на најблиското дипломатско или конзуларно претставништво на Југославија.

Член 112

Личните предмети на член на посадата или на друго лице умрено на воздухоплов или исчезнато од воздухоплов за време на воздушната пловидба, капетанот на воздухопловот е должен да ги чува

и да му ги предаде на надлежниот орган на внатрешните работи во земјата штом ќе слета воздухопловот на првиот југословенски аеродром.

Член 113

Ако за време на воздушната пловидба член на посадата на воздухопловот или некое друго лице на воздухопловот изврши или се обиде да изврши потешко кривично дело, капетанот на воздухопловот е должен да ги преземе сите потребни мерки да се спречи или ублажи настапувањето на штетни последици од тоа дело.

Во случајот од ставот 1 на овој член капетанот на воздухопловот ќе нареди, по потреба, извршителот да се држи под присмотра или да се лиши од слобода, а по слетувањето на првиот аеродром ќе му го предаде извршителот на надлежниот орган. Ако југословенски граѓанин извршил кривично дело на воздухоплов кој лета за Југославија и поради тоа е лишен од слобода, капетанот на воздухопловот ќе му го предаде извршителот на надлежниот орган на внатрешните работи по слетувањето на првиот југословенски аеродром.

Капетанот на воздухопловот е должен да нареди со испитување на извршителот, сведоците очевидци и оштетеникот да се утврдат околностите под кои е извршено кривичното дело, како и настапените последици на делото, за секое сослушување да се состави записник и да се чуваат предметите со помош на кои е извршено кривичното дело или на кои се наоѓаат траги од извршеното дело.

Записниците и предметите од ставот 3 на овој член капетанот на воздухопловот ќе му ги предаде на органот на кој му е предаден извршителот на кривичното дело.

Член 114

Во случај на несреќа капетанот на воздухопловот е должен да ги преземе сити мерки потребни за спасување на лицата, предметите и воздухопловот, како и мерките потребни за запазување на трагите на несреќата.

Член 115

Капетанот на воздухопловот го претставува воздухопловот во сите односи со органите и организациите на воздухопловното пристаниште.

Во случај на спреченост, капетанот на воздухопловот може да овласти друг член на посадата да изврши определена работа. Ова овластување не го ослободува капетанот на воздухопловот од одговорноста за извршената работа.

3. Водење на воздухоплов

Член 116

Заради обезбедување на воздушната пловидба на воздушните патишта, сите воздухоплови што летаат по воздушните патишта мора да ги води службата за контрола на летањето. Оваа служба ги води воздухопловите и при нивното полетување и слетување.

Одредбата од ставот 1 на овој член се однесува и на воените воздухоплови.

Член 117

За водење на воздухоплов се плаќа надоместок чија височина ја определува сојузниот секретар за сообраќај и врски, во согласност со сојузниот секретар за буџет и организација на управата.

Југословенските воени воздухоплови, воздухопловите со кои летаат шефовите на држави и спортските воздухоплови не го плаќаат надоместокот од ставот 1 на овој член.

Член 118

Водењето на воздухоплови и контролата на воздушната пловидба се врши со техничките средства и уреди што се наоѓаат на земји.

Техничките средства и уредите со кои се врши водењето на воздухоплови мораат да се одржуваат во состојба што овозможува безбедно и несмекаващо водење на воздухопловите.

Член 119

Водењето на воздухоплови и контролата на воздушната пловидба ги врши сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба преку своите територијални органи (обласни центри) и нивните организациони единици на аеродромите (аеродромски центри).

Член 120

Обласните центри ги водат воздухопловите и ја контролираат воздушната пловидба на воздушните патишта, како и во воздушните подрачја надвор од воздушните патишта кога е тоа определено со овој закон.

Подрачјето на обласните центри го утврдува сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба, во согласност со Сојузниот секретаријат за сообраќај и врски и со Државниот секретаријат за народна одбрана.

Член 121

Обласните центри имаат на секое воздухопловно пристаниште од своето подрачје аеродромски центар кој го води и го контролира воздухопловот при полетувањето и слетувањето.

На другите аеродроми обласните центри можат да имаат аеродромски центар, ако тоа го бара специфичноста на условите или обемот на воздушната пловидба на тој аеродром.

На кои аеродроми ќе постои аеродромски центар определува сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

Член 122

Пред преземањето на летање по воздушни патишта, воздухопловот мора да ѝ го пријави летањето на службата за контрола на летањето, а летањето може да започне само врз основа на добиена согласност од таа служба.

Воздухопловите што вршат превоз на патници и предмети во редовен линиски сообраќај ја поднесуваат пријавата од ставот 1 на овој член во вид на ред на летањето.

Со давањето на согласноста од ставот 1 на овој член службата за контрола на летањето презема обврска од местото на полетувањето односно од влегувањето на воздухопловот во воздушниот простор на Југославија па до местото на неговото слетување односно до излегувањето од воздушниот простор на Југославија да го води воздухопловот со средства и уреди одземи и да му ги дава сите упатства потребни за безбедна воздушна пловидба.

Член 123

Заради обезбедување на воздушната пловидба, службата за контрола на летањето има право да изврши измени во планот на летањето односно редот на летањето на воздухопловот со определување на друго време за полетување или слетување или за влегување во воздушниот простор на Југославија.

При определувањето на времето за полетување или слетување службата за контрола на летањето е должна да го усогласи времето на полетувањето или слетувањето со можностите за прифаќање односно отпремање на воздухопловот на определено воздухопловно пристаниште или друг аеродром. Службата за контрола на летањето може да одобри полетување и слетување само во времето кога воздухопловното пристаниште или друг аеродром е отворен.

По исклучок, службата за контрола на летањето може да даде согласност за полетување и слетување на воздухоплов на воздухопловно пристаниште или на друг аеродром и надвор од времето кога е тоа воздухопловно пристаниште или аеродром отворен, ако воздухопловот се наоѓа во нужда или ако работната организација што искористува воздухопловно пристаниште или аеродром даде за тоа согласност.

Ако заради изведување работи, или од други оправдани причини, или по барање на заинтересиран државен орган воздухопловното пристаниште не може да се користи за слетување или полетување на сите или само на определени воздухоплови во времето кога е отворено, носителот на правото за користење на воздухопловното пристаниште односно органот на управата што барал ограничување на користењето на воздухопловното пристаниште е должен да го извести за тоа сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба најдоцна на 48 часа пред наступувањето на ограничувањето на користењето на воздухопловното пристаниште.

Член 124

Заради обезбедување безбедно летање на определен воздухоплов или група воздухоплови на определен воздушен пат во воздушниот простор на Југославија сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба може на барање на заинтересираниот државен орган привремено да им ја забрани воздушната пловидба по тој воздушен пат на сите други воздухоплови.

Барањето за забрана на воздушната пловидба од ставот 1 на овој член мора да се поднесе најдоцна на 48 часа пред почетокот на летањето на воздухопловот или група воздухоплови.

Член 125

Службата за контрола на летањето ќе забрани полетување на воздухоплов ако метеоролошките услови на аеродромот на полетувањето, или на аеродромот на слетувањето или на воздушниот пат се под пропишаниот минимум за безбедно полетување, слетување или воздушна пловидба за определени видови воздухоплови, сè додека таквите услови траат.

Службата за контрола на летањето ќе му забрани полетување на воздухоплов и ако капетанот на воздухопловот пред полетувањето не ги извршил дејствијата предвидени во членот 107 од овој закон, или ако аеродромскиот инспекторат ја извештил дека состојбата на воздухопловот не им одговара на исправите, дека во воздухопловот се укрцани повеќе патници или предмети од дозволената носивост на воздухопловот, дека членовите на посадата ги немаат пропишаните дозволи за работа или од други причини се неспособни за вршење на определени работи на воздухопловот или дека состојбата на полетно-слетните патеки, уредите и постројките што служат за полетување и слетување на воздухопловот е таква што да оневозможува безбедно полетување и слетување на воздухопловот.

Службата за контрола на летањето ќе го забрани слетувањето на воздухоплов на аеродром на кој метеоролошките услови се под пропишаниот минимум, освен ако воздухопловот се наоѓа во нужда или слетување мора да се изврши поради виша сила.

Ако службата за контрола на летањето дозволи слетување на воздухоплов под условите од ставот 3 на овој член, таа е должна на воздухопловот да му ја укаже сета потребна помош и да преземе или нареди да се преземат посебни мерки за обезбедување.

Член 126

Воздухоплов што доаѓа од странство мора пред влегувањето во граничниот влезно-излезен коридор да воспостави радио-врска со обласниот центар на чие подрачје се наоѓа граничниот влезно-излезен коридор.

Член 127

Ако воздухоплов кој доаѓа од странство нема уреди за одржување на радио-врска или тие уреди му се неисправни може да влезе во воздушниот простор на Југославија односно во граничниот влезно-излезен коридор само ако постојат поволни услови на видливоста.

На воздухопловот од ставот 1 на овој член службата за контрола на летањето ќе му ја означи точката во граничниот влезно-излезен коридор што мора при влегувањето да ја надлети, како и времето и височината на надлитувањето на таа точка.

Член 128

Воздухопловите можат да користат радио-уреди само заради воспоставување и одржување на радио-врска со органите на службата за контрола на летањето, ако со прописите за радио-сообраќајот не е определено поинаку.

Член 129

Воздухопловот кој лета по воздушниот пат во воздушниот простор на Југославија мора да се придржува кон наредбите и упатствата од службата за контрола на летањето.

Ако воздухопловот за време на летањето не се придржува кон наредбите и упатствата од службата за контрола на летањето, оваа служба може да му нареди да слета на определен аеродром, а ако воздухопловот не се одзове на таа покана — може да преземе мерки за негово присилно слетување.

Член 130

Секое летање надвор од воздушните патишта мора да ѝ се пријави на службата за контрола на летањето.

Ако воздухоплов треба да лета над подрачје на воздухопловно пристаниште или во подрачје во кое може да ја загрози воздушната пловидба по воздушните патишта или со летањето го пресечува воздушниот пат, тој може да го започне летањето дури кога ќе добие согласност од службата за контрола на летањето. Подрачјата над воздухопловните пристаништа и подрачјата со кои може да се загрози воздушната пловидба по воздушните патишта се определуваат со правилата на летањето.

Одредбите од ст. 1 и 2 на овој член се однесуваат и на скокањето со падобран.

Кон пријавата од ставот 1 на овој член мора да се поднесе план на летањето кој содржи податоци за воздухопловот, време на полетувањето и слетувањето, правец на летањето, како и височината што воздухопловот има намера да ја користи за време на летањето.

Службата за контрола на летањето може да изврши измена во планот на летањето ако најде дека е тоа потребно заради безбедност на воздушната пловидба.

4. Аеродроми

Член 131

Аеродромите се цивилни и воени.

Цивилните аеродроми можат да бидат според намената:

- 1) аеродроми отворени за јавен воздушен сообраќај (воздухопловни пристаништа);
- 2) аеродроми што служат за обучување на летачкиот персонал и за спортски потреби (спортски аеродроми);
- 3) аеродроми што служат за потребите на одделни државни органи и работни или други организации (аеродроми за сопствени потреби).

Покрај аеродромите, за полетување и слетување на определени видови воздухоплови можат привремено да служат и копнени или водени површини (леталишта).

Член 132

Аеродромите мораат да бидат изградени така што да ги исполнуваат определените технички услови кои овозможуваат безбедно полетување и слетување на сите или само на определени видови воздухоплови.

Член 133

Аеродромите се распоредуваат во класи.

Класата на аеродром се определува според должината и широчината на полетно-слетните патеки или должината и длабочината на водените површини потребни за полетување и слетување на хидроавиони, широчината на рулните патеки и дру-

гите технички услови (пристапни рамнини, хоризонтални и конусни рамнини, наклони на полетно-слетните патеки и сл.) што условуваат безбедно полетување и слетување на сите или само на определени видови воздухоплови, како и според локацијата и метеоролошките услови од кои зависи можноста за користење на аеродромот во текот на годината.

Член 134

Леталиштето мора да ги исполнува условите што овозможуваат безбедно полетување и слетување на воздухоплови во времето за кое е издадена дозволата за користење на леталиштето.

Леталиштата не се распоредуваат во класи.

Член 135

Аеродром мора според својата намена да биде опремен со техничка опрема и со уреди потребни за безбедно полетување, слетување и престој на воздухоплови на аеродромот.

Воздухопловните пристаништа мораат, покрај опремата од ставот 1 на овој член, да располагаат и со пропишаната опрема за прифаќање и отпремање на воздухоплови, патници, багаж и стоки.

Член 136

Проектирањето, изградбата и реконструкцијата на аеродром или одделни полетно-слетни и други патеки, на пристанишна платформа и објекти што овозможуваат безбедно полетување, слетување и престој на воздухоплови на аеродромот се вршат според посебни технички прописи.

Член 137

Одобрението за изградба или реконструкција на објектите од членот 136 на овој закон го издава републичкиот орган на управата определен со пропис на републиката по претходно добиена согласност од сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

Член 138

По завршената изградба или реконструкција на објектите од членот 136 на овој закон, а пред почетокот на нивното користење, ќе се изврши технички преглед на изградениот објект, заради утврдување дали се исполнети техничките и други услови што овозможуваат безбедно полетување, слетување и престој на воздухопловот на аеродромот.

Техничкиот преглед го врши републичкиот орган на управата што го издал одобрението за изградба или реконструкција на аеродромот.

Во вршењето на техничкиот преглед учествува и претставник на сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

По извршениот технички преглед, органот од ставот 2 на овој член, во согласност со сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба, донесува решение за дозвола за користење на објектите на аеродромот. Со ова решение се определува и класата на аеродромот.

Член 139

Пред почетокот на користењето на леталиштето сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба утврдува дали леталиштето ги исполнува условите што овозможуваат безбедно полетување и слетување на определени видови воздухоплови.

По извршениот преглед сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба издава одобрение за користење на леталиштето во кое е должен да ги утврди видовите на воздухоплови кои можат да го користат тоа леталиште, како и времето и условите под кои може да се користи тоа.

Член 140

Воздухопловно пристаниште може да се предаде во јавен сообраќај, ако покрај условите предвидени со техничките прописи за проектирањето, изградбата и реконструкцијата на аеродромот ги

исполнува и посебните технички и други услови за прифаќање и отпрема на воздухоплови, патници, багаж и стоки на воздухопловното пристаниште.

Дали се исполнети условите од ставот 1 на овој член утврдува сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба и за тоа донесува решение.

Член 141

На секој аеродром мора да биде организирана противпожарна служба и служба за брза помош во согласност со намената на аеродромот и со обемот на сообраќајот на него.

Службата од ставот 1 на овој член е должен да ја организира носителот на правото за користење на аеродромот.

Се овластува сојузниот секретар за сообраќај и врски да ги пропише техничките услови за вршење на службите од ставот 1 на овој член и условите што мораат да ги исполнуваат стручните работници што ги вршат тие служби.

Член 142

Времето во кое мора да биде отворен аеродромот за сообраќај го определува, и тоа:

1) за воздухопловните пристаништа — сојузниот секретар за сообраќај и врски по претходно прибавено мислење од претпријатието за аеродромски услуги;

2) за другите аеродроми — носителот на правото за користење на аеродромот.

Член 143

Аеродромот што ги исполнува условите за безбедно полетување, слетување и престој на воздухоплови се запишува во регистарот на аеродромите.

Регистарот на аеродромите содржи податоци за намената на аеродромот, за неговите технички својства и класа, времето во кое е отворен за полетување и слетување, како и назив и седиште на носителот на правото за користење на аеродромот.

Регистарот на аеродромите го води сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

Член 144

Аеродромот се воведува во регистарот врз основа на пријавата што ја поднесува работната или друга организација или друго правно лице што го искористува аеродромот во рок од 15 дена од денот на примањето на решението за техничкиот преглед на аеродромот.

Кон пријавата мора да се поднесе:

1) решение од надлежниот орган на управата дека аеродромот ги исполнува определените технички и други услови;

2) решение за регистрација на работната или друга организација или одобрение за основање и работа на друго правно лице што е носител на правото за користење на аеродромот;

3) докази за исполнувањето на условите од членот 140 на овој закон, ако се пријавува воздухопловно пристаниште

Член 145

Носителот на правото за користење на аеродромот е должен да му ја пријави на сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба секоја промена во поглед на намената, техничките својства или класата на аеродромот или времето во кое е отворен аеродромот, во рок од 15 дена од денот на настанатата промена, заради воведување во регистарот на аеродромите.

Член 146

Полетно-слетните и други патеки на аеродромот определени за движење на воздухопловот по земји и хидродромите мораат да бидат обележени.

Обележувањето на патеките на аеродромите и обележувањето на хидродромите се врши според посебен пропис.

Поставањето на светлосни знаци за обележување на хидродромите се врши во согласност со лучката односно пристанишната капетанија.

Член 147

Полетно-слетните и други патеки, пристанишната платформа, уредите, постројките, опремата и објектите на аеродромот мораат да се одржуваат на начин и во состојба која обезбедува безбедно полетување, слетување и престој на воздухоплови на аеродромот.

Член 148

По полетно-слетните и други патеки и по пристанишната платформа на аеродромот можат да се движат само лица запослени на аеродромот заради вршење на своите работи.

По пристанишната платформа на воздухопловно пристаниште можат да се движат и други лица заради укрцување во воздухоплов односно по искрцување од воздухоплов. Овие лица мораат да имаат придружник кого е должна да го определи работната организација што врши прифаќање и отпрема на воздухоплови, патници, багаж и стоки.

Лицата што доаѓаат на воздухопловното пристаниште и престојуваат на него се должни да се придржуваат кон прописите за безбедноста и редот на воздухопловното пристаниште.

Се овластува Сојузниот извршен совет да донесе поблиски прописи за редот на воздухопловното пристаниште.

Член 149

Забранета е изградбата на сите градежни објекти, изградбата и поставањето на инсталации или пречки на растојание од 600 метра, и тоа:

1) од рабовите на полетно-слетните патеки на аеродромот односно границите на земјиште определено за изградба на аеродром;

2) од местото на кое е поставено техничко средство или уред кој служи за водење на воздухоплови или за контрола на воздушната пловидба.

Член 150

За изградба на објекти на растојание поголемо од 600 метра од рабовите на полетно-слетните патеки на аеродромот односно од границите на земјиште определено за изградба на аеродром или од местото на кое е поставено техничко средство или уред кој служи за водење на воздухоплови или за контрола на воздушната пловидба потребна е согласност од сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба, и тоа:

1) на градежни објекти, инсталации и други пречки чија височина преминува пет метра — на растојание до 5 km сметајќи од оската и од работ во правец на полетно-слетната патека;

2) на градежни објекти, инсталации или други објекти на високоградба чија височина преминува петнаесет метра — на растојание до 10 km сметајќи од работ во правец на полетно-слетната патека;

3) на сите објекти што служат за производство и пренесување на електрична или нуклеарна енергија и за сместување на радио-инсталации или инсталации за нуклеарна енергија — во полупречник од 15 km од оската на полетно-слетните патеки, а од 5 km од местото на поставениот радио-навигационен уред.

При давањето на согласноста органот од ставот 1 на овој член мора да ја земе предвид класата на аеродромот во чија близина објектот треба да се гради и видот, намената, локацијата и височината на објектот што се гради.

Член 151

Сите објекти од членот 150 на овој закон, како и објектите на високоградба (високи згради, фабрички оази, антенски столбови, далноводи и сл.) преку кои преминуваат воздушни патишта, а нивната височина може да претставува опасност за воздушната пловидба, мораат да бидат обележени со знаци за ориентација.

Знаците за ориентација од ставот 1 на овој член мораат да се одржуваат во исправна состојба.

Член 152

Поставањето и одржувањето на знаците за ориентација на објектите од членот 151 на овој закон го вршат:

1) работната или друга организација, или друго правно лице што е носител на правото за користење или сопственикот на објектот — ако таков објект е изграден по изградбата на аеродромот;

2) работната или друга организација, или друго правно лице што изградува аеродром — ако на местото каде што се изградува аеродромот постојат објекти од членот 151 на овој закон;

3) сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба — ако утврди нов воздушен пат над објектите од членот 151 на овој закон.

IV. НЕСРЕКИ, ТРАГАЊЕ И СПАСУВАЊЕ**Член 153**

Секоја несреќа на воздухоплов во воздушниот простор на Југославија мора сестрано да биде испитана заради утврдување на причините на несреќата и за преземање мерки за отстранување и спречување нови несреќи.

Како несреќа на воздухоплов се подразбира секоја незгода на воздухоплов што ќе се случи во времето од почетокот на укрцувањето на лицата во воздухопловот па до искрцувањето на сите укрцани лица од воздухопловот по извршената воздушна пловидба, а која има за последица смрт или тешки телесни повреди на член на посадата или на друго лице, односно уништување на воздухопловот или негово поголемо оштетување.

Член 154

Секое лице што ќе дознае за несреќа на воздухоплов е должно да го извести за тоа веднаш најблискиот орган на службата за контрола на летањето, или најблискиот орган на внатрешните работи, или најблискиот општински орган на управата.

Органот од ставот 1 на овој член што ќе биде известен за несреќата на воздухопловот е должен веднаш да преземе мерки потребни за спасување на лицата, воздухопловот и предметите од воздухопловот, односно мерки потребни за запазување на трагите на несреќата.

Заради спасување на лицата од воздухопловот органот од ставот 1 на овој член има право на работна или друга организација или на друго правно лице што е носител на правото за користење на аеродромот или носител на правото за користење на воздухопловот, или на сопственикот на воздухопловот, да му нареди да му ги стави на располагање сите потребни средства и да учествува во спасувањето.

Ако несреќата се случила на море, органот од ставот 1 на овој член ќе ја извести веднаш надлежната лучка капетанија и ќе преземе, заедно со неа, мерки за спасување на лицата, воздухопловот и предметите од воздухопловот.

Органот од ставот 1 на овој член е должен веднаш по дознавањето за несреќата на воздухоплов по најбрз пат да го извести за несреќата сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

Член 155

Сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба е должен веднаш по дознавањето за несреќата на воздухоплов да упати на местото на несреќата комисија за испитување на причините на несреќата и за тоа да го извести органот на внатрешните работи на општината на чија територија се случила несреќата, надлежното јавно обвинителство и носителот на правото за користење или сопственикот на воздухопловот.

Комисијата од ставот 1 на овој член е должна да ги испита причините и околностите на несреќата, настапените последици и другите околности во врска со несреќата на воздухопловот.

Член 156

Комисијата за испитување на причините на несреќата ја сочинуваат претседател и потребен број членови.

Претседателот на комисијата и неговиот заменик го именуват старешината на сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

Членовите на комисијата ги определува претседателот на комисијата од листата на стручњаци што ја утврдува старешината на сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

Во комисијата влегува и претставник на Сојузниот секретаријат за внатрешни работи.

Член 157

При испитувањето на причините на несреќата комисијата за испитување на причините на несреќата е должна да изврши подробен преглед на местото на несреќата и на воздухопловот или на неговите остатоци и да собере податоци за планот на летањето, подготовките за летање, временските услови пред полетувањето и во текот на летањето и за работата на службата за контрола на летањето.

Комисијата има право да сослуша очевидци на несреќата и други лица кои можат да имаат врска со несреќата или да дадат податоци за несреќата.

За својата работа комисијата е должна да состави записник.

Во работата на комисијата може да присуствува претставник на носителот на правото за користење или сопственикот на воздухопловот, а ако до несреќата на воздухопловот дошло на аеродромот — и претставник на носителот на правото за користење на аеродромот.

Член 158

По завршената работа, комисијата е должна да направи извештај, кој мора да содржи: податоци за местото на несреќата, за воздухопловот и за планот на летањето, за членовите на посадата, за патниците и товарот; опис на несреќата и околности под кои се случила несреќата; причина и последици на несреќата; преземени мерки и предлог за преземање на понатамошни мерки.

Препис на извештајот комисијата им доставува на надлежното јавно обвинителство, надлежниот општински орган за внатрешни работи, сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба и носителот на правото за користење односно сопственикот на воздухопловот, а ако до несреќата на воздухопловот дошло на аеродромот — и на носителот на правото за користење на аеродромот.

Кон преписот на извештајот што му го доставува на надлежното јавно обвинителство комисијата е должна да го приложи и записникот за својата работа (член 157 став 3), како и направените скици и фотографии.

Член 159

Ако странски воздухоплов претрпи несреќа на територијата на Југославија, или ако југословенски воздухоплов претрпи несреќа која има за последица тешки телесни повреди или смрт на повеќе лица, комисијата за испитување на причините на несреќата е должна по завршетокот на работата да му достави препис од извештајот за несреќата и на Сојузниот секретаријат за внатрешни работи.

Член 160

За несреќата на странски воздухоплов на територијата на Југославија, Сојузниот секретаријат за сообраќај и врски е должен да го извести дипломатското или конзуларното претставништво на државата на која тој воздухоплов ѝ припаѓа.

На барање на дипломатското или конзуларното претставништво на странска држава, чиј воздухоплов претрпел несреќа, сојузниот секретар за сообраќај и врски, во согласност со сојузниот секретар за внатрешни работи, може да одобри при

испитувањето на причините на несреќата да присуствуваат и претставници на странската држава во својство на набљудатели.

По завршената работа на комисијата за испитување на причините на несреќата Сојузниот секретаријат за сообраќај и врски е должен препис на извештајот од комисијата да му достави на дипломатското или конзуларното претставништво на државата на која ѝ припаѓа воздухопловот што претрпел несреќа.

Член 161

Испитувањето на причините на незгодите на воздухопловите кои во смисла на одредбата од членот 153 на овој закон не се сметаат за несреќа се врши според посебен пропис.

Член 162

Ако воздухоплов во определено време не стигне на аеродромот на определувањето ниту воспостави врска со службата за контрола на летањето, ќе се преземе трагање по воздухопловот.

Трагањето по воздухопловот го презема службата за контрола на летањето заедно со Југословенското воено воздухопловство и со органите на внатрешните работи.

Во трагањето по воздухопловот, сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба може да му нареди на секој носител на право за користење или на сопственик на воздухоплов со својот воздухоплов да укаже помош во трагањето.

Член 163

Службата за контрола на летањето мора да му укаже помош на воздухоплов кој се наоѓа во опасност во воздушниот простор на Југославија.

На воздухопловот од ставот 1 на овој член се должни да му укажат помош и податоци на воздухопловите од кои тој ќе ја побара оваа помош или што ќе ги определи службата за контрола на летањето.

Воздухопловот од ставот 1 на овој член е должен на воздухопловот што му укажал помош да му плати надоместок во височина на фактичните трошоци што ги имал воздухопловот при укажувањето на помошта.

V. ИНСПЕКЦИЈА НА БЕЗБЕДНОСТА НА ВОЗДУШНАТА ПЛОВИДБА И ОРГАНИ ЗА ВОДЕЊЕ НА АДМИНИСТРАТИВНО-КАЗНЕНАТА ПОСТАПКА

1. Инспекција на безбедноста на воздушната пловидба

Член 164

Инспекциските работи на службата за безбедност на воздушната пловидба на аеродромите ги вршат аеродромските инспекторати како територијални органи на сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

Аеродромски инспекторати мораат да постојат на секое воздухопловно пристаниште отворено за меѓународен сообраќај.

Подрачјето на аеродромскиот инспекторат го определува старешината на сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба, со актот за основање на аеродромскиот инспекторат.

Член 165

Инспекциските работи на службата за безбедност на воздушната пловидба ги вршат определените службеници на аеродромските инспекторати (инспектори на безбедноста на воздушната пловидба).

За вршење определена инспекциска работа или за вршење определен вид инспекциски работи за безбедност на воздушната пловидба сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба може да определи и други свои стручни службеници.

Ако е за извршување определена инспекциска работа потребна посебна стручност што ја немаат

службениците на сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба, овој орган може за извршување на таква работа да овласти определени стручњаци.

Лицата од ст. 2 и 3 на овој член ги имаат при вршењето на инспекциските работи за безбедност на воздушната пловидба правата и должностите на инспектор на безбедноста на воздушната пловидба.

Член 166

На работните места на инспектор на безбедноста на воздушната пловидба можат да се назначуваат само лица што ја имаат пропишаната стручна спрема и ги исполнуваат другите определени услови.

Инспекторите на безбедноста на воздушната пловидба мораат да имаат посебна легитимација за вршење инспекциски работи.

На инспекторите на безбедноста на воздушната пловидба легитимацијата им ја издава старешината на сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

Образецот на легитимацијата на инспектор на безбедноста на воздушната пловидба го пропишува сојузниот секретар за сообраќај и врски.

Член 167

Инспекциските работи на безбедноста на воздушната пловидба опфаќаат особено надзор над:

- 1) состојбата на полетно-слетните и други патеки и на пристанишната платформа на аеродромите;
- 2) исправноста на уредите на аеродромите што служат за полетување и слетување на воздухоплови;
- 3) состојбата на опремата за прифаќање и отпрема на воздухоплови, патници, багаж и стоки на воздухопловното пристаниште;
- 4) воздухопловите, во поглед на нивната способност за безбедна воздушна пловидба;
- 5) воздухопловниот персонал, во поглед на стручната спрема и други услови пропишани за одделни работни места, како и во поглед на начинот на вршењето на определените работи;
- 6) поставањето, исправноста и одржувањето на знаците за ориентација на објектите на подрачјето на аеродромот и на објектите преку кои преминуваат воздушни патишта.

Член 168

Во вршењето на работите на инспекцијата на безбедноста на воздушната пловидба, инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба има право и должност:

- 1) да врши преглед на полетно-слетните и други патеки, на пристанишната платформа, светлосните уреди, знаците за обележување и другите уреди на аеродромот што служат за полетување и слетување на воздухоплови;
- 2) да проверува дали претпријатието што на воздухопловното пристаниште врши прифаќање и отпрема на воздухоплови, патници, багаж и стоки располага со опрема пропишана за вршење на таа дејност и дали таа дејност ја врши правилно;
- 3) да проверува дали воздухопловот ги има пропишаните исправи и книги и дали на исправите рокот на важењето не им истекол, дали состојбата на воздухопловот, на неговите уреди, инструменти, апарати и опрема ѝ одговара на состојбата наведена во исправите и дали воздухопловот се користи според намената;
- 4) да ја прегледа исправата за оптоварување на воздухопловот и да проверува дали оптоварувањето на воздухопловот им одговара на податоците во исправата;
- 5) да ги прегледа дозволите за работа на членовите на посадата и на другиот воздухопловен персонал заради утврдување дали тој има дозвола за вршење на работите што ги врши;
- 6) да бара проверување на стручноста на член на посадата на воздухоплов, ако оправдано се посомнева во способноста на членот на посадата да ги врши стручните работи на воздухопловот за кои му е издадена дозволатата;

7) да прегледа дали е обележувањето на објектите со знаци за ориентација правилно извршено и дали знаците за ориентација уредно се одржуваат;

8) да сослушува одговорни лица и сведоци;

9) да користи, по потреба, стручни установи и одделни стручњаци.

За службените дејствија извршени при вршењето на инспекцијата, ако е утврдена некоја неправилност, инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба е должен да состави записник.

Член 169

Инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба е должен прегледите од членот 168 став 1 точ. 1, 4 и 5 на овој закон на воздухопловното пристаниште да ги врши секој ден, а на другите аеродроми — кога тоа го бара потребата.

Инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба е должен во случај на преглед од членот 168 став 1 точ. 3, 4 и 5 од овој закон да го извести за своето присуство капетанот на воздухопловот, а во случај на преглед од ставот 1 точ. 1, 2 и 7 на тој член — носителот на правото за користење односно сопственикот на воздухопловот или носителот на правото за користење на аеродромот, освен ако таквото известување би можело да му штети на ефикасното вршење на инспекцијата.

Член 170

Инспекторите на безбедноста на воздушната пловидба и други овластени лица што вршат работи на инспекцијата на безбедноста на воздушната пловидба се должни да ги чуваат како службена тајна сите податоци што ќе ги дознаат при вршењето на инспекцијата.

Член 171

Кога инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба при вршењето на инспекцијата ќе утврди неправилност која не влијае врз безбедната употреба на воздухоплов или врз безбедноста на лицата во воздухопловот, тој ќе му нареди на капетанот на воздухопловот да ја отстрани утврдената неправилност во определен рок.

Ако утврдената неправилност не се отстрани во определен рок, или ако утврдената неправилност е од таква природа што да ја загрозува безбедната употреба на воздухопловот или безбедноста на лицата во воздухопловот, инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба ќе му забрани на воздухопловот понатамошно летање и ќе му го одземе уверението за пловидбеност.

Член 172

Ако инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба при вршењето на инспекцијата утврди дека лице од составот на воздухопловниот персонал нема важечка дозвола за вршење определена работа или дека поради болест или од други причини не е во состојба да ја врши таа работа или дека не ги исполнува пропишаните услови за вршење на определената работа, тој ќе му го забрани вршењето на таа работа и ќе му ја одземе дозволата за вршење на таа работа.

Член 173

Ако инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба утврди дека состојбата на полетно-слетните патеки, пристанишната платформа, уредите и постројките што служат за полетување и слетување на воздухоплови или на опремата што служи за прифаќање и отпремање на воздухоплови е таква што да може да ја загрози безбедноста на воздухопловот и на лицата во него, тој ќе нареди да се извршат во определен рок потребните работи или да се преземат потребните мерки заради отстранување на утврдените недостатоци.

Ако работите или мерките наредени според ставот 1 на овој член не бидат извршени во определен рок, инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба ќе го забрани користењето на аеродромот за полетување и слетување на сите воздухоплови или само на воздухопловите од опре-

делена тежина, за време додека наредените работи или мерки не се извршат.

Ако инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба утврди дека состојбата на патеките, уредите, постројките, објектите или на опремата што служат за прифаќање и отпрема на воздухоплови е таква што да го загрозува безбедното полетување и слетување на воздухоплови или безбедноста на лицата во воздухопловот, тој ќе го забрани користењето на аеродромот за полетување и слетување на воздухоплови и без претходно издавање на наредба за отстранување на утврдените недостатоци.

Инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба ќе го забрани користењето на аеродром за полетување и слетување на сите воздухоплови или само на воздухопловите од определена тежина ако градежните или други објекти на аеродромот или во неговата близина го загрозуваат безбедното полетување и слетување на воздухоплови.

Член 174

Во случаите од членот 171 став 2 и членот 173 став 2, 3 или 4 на овој закон, инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба е должен за најдената состојба и наредената мерка веднаш писмено да го извести сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

Во сите случаи од чл. 171 и 173 на овој закон, инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба е должен за најдената состојба и наредената мерка веднаш писмено да го извести работничкиот совет на работната организација, или соодветниот орган на управувањето на друга организација, односно старешината на органот на управата кој е носител на правото за користење на воздухопловот, аеродромот или објектот поради кој е забрането користењето на аеродромот.

Член 175

Ако инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба при вршењето на инспекцијата најде дека е сторен прекршок, стопански престап или кривично дело, тој е должен без одлагање да поднесе барање за поведување административно-казнена постапка односно пријава за поведување постапка поради стопански престап односно кривично дело.

Органот на кој му е поднесено барањето за поведување административно-казнена постапка односно пријавата за поведување постапка поради стопански престап или кривично дело, е должен за резултатот на постапката да го извести аеродромскиот инспекторат чиј инспектор го поднесол барањето односно пријавата.

Против решението за прекршокот донесено по барањето на инспекторот, жалба може да изјави и аеродромскиот инспекторат чиј инспектор го поднесол барањето за поведување административно-казнена постапка.

Член 176

Во вршењето на работите на инспекцијата на безбедноста на воздушната пловидба инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба издава наредби и изрекува забрани по писмен пат.

Член 177

Против решението на инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба на аеродромскиот инспекторат може да му се поднесе приговор на аеродромскиот инспекторат.

Аеродромскиот инспекторат може по приговорот да го потврди, измени или укине решението на инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба.

Против решението на аеродромскиот инспекторат донесено по приговорот против решението на инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба, како и против решенијата на лицата овластени за вршење инспекциски работи (член 165 ст. 2 и 3), може да му се изјави жалба на сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

Приговорот и жалбата против решението на инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба, како и жалбата против решението на аеродромскиот инспекторат и на лицата овластени за вршење инспекциски работи, се поднесуваат во рок од 8 дена од денот на доставувањето на решението.

Приговорот и жалбата против решението на инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба и на лицата овластени за вршење инспекциски работи не го одлагаат извршувањето на решението.

По исклучок, инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба односно аеродромскиот инспекторат или лицето овластено за вршење инспекциски работи против чие решение е изјавен приговор односно жалба може, на образложено барање на жалителот, да го одложи извршувањето на решението, ако со извршувањето би му се нанесла штета на жалителот која тешко би можела да се поправи, а одлагањето на извршувањето не ја загрозува безбедноста на воздушната пловидба.

2. Органи за водење на административно-казнената постапка

Член 178

Административно-казнената постапка по прекршоците што претставуваат повреда на одредбите од овој закон и на прописите донесени врз основа на него, како и повреда на прописите со кои се уредуваат односите во воздушниот сообраќај, на воздушните патишта, воздухопловите и аеродромите (воздухопловни прекршоци) ја водат во прв степен, и тоа:

1) по прекршоците што се сторени со воздухоплов или од страна на нарачувач, носител на право за користење односно сопственик или капетан на воздухоплов, или од страна на други лица што учествуваат во вршење на воздушна пловидба или во подготовки за неа или од страна на носител на право за користење на аеродром, или од лица што вршат прифаќање и отпрема на воздухоплови, патници, багаж и стоки — комисијата за прекршоци на воздухопловното пристаниште;

2) по прекршоците што ќе ги сторат други лица — надлежниот судија за прекршоци.

Член 179

Комисијата за прекршоци на воздухопловното пристаниште ја формира сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

За две или повеќе воздухопловни пристаништа може да се формира заедничка комисија за прекршоци.

На воздухопловно пристаниште отворено за меѓународен сообраќај мора да се формира комисија за прекршоци.

Комисијата за прекршоци на воздухопловното пристаниште е надлежна за подрачјето на воздухопловното пристаниште определено со актот за основање на аеродромскиот инспекторат.

Против решението на комисијата за прекршоци на воздухопловното пристаниште може да ѝ се изјави жалба на комисијата за прекршоци при сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

Член 180

Комисијата за прекршоци на воздухопловното пристаниште и комисијата за прекршоци при сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба се состои од претседател и двајца членови.

Претседателот на комисијата за прекршоци и неговиот заменик го именува старешината на сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба од редот на службениците на тој орган.

Членовите на комисијата ги определува претседателот на комисијата за прекршоци од листата на стручњаци за одделни прекршоци, што ја утврдува старешината на сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба.

ната пловидба од редовите на работниците на тој орган, други органи на управата и работните или други организации од областа на воздушниот сообраќај, а на предлог од тие органи односно организации.

Член 181

За воздухопловните прекршоци за кои со закон и со прописи на Сојузниот извршен совет е пропишана само парична казна во износ до 5.000 динари, или за кои со прописи на сојузниот секретар за сообраќај и врски е пропишана парична казна во износ до 1.000 динари, инспекторите на безбедноста на воздушната пловидба можат на самото место да ги наплатуваат овие казни од лицата што ќе се затечат во вршење прекршок.

Член 182

На административно-казнената постапка по воздухопловни прекршоци се применуваат одредбите од Основниот закон за прекршоците, ако со овој закон не е пропишано поинаку.

VI. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 183

Со парична казна од 100.000 до 1.000.000 динари ќе се казни за воздухопловен прекршок носител на право за користење на воздухоплов:

1) ако за воздушна пловидба користи воздухоплов чија способност за безбедна воздушна пловидба не е утврдена или за тоа нема соодветна исправа (член 11);

2) ако започне воздушна пловидба со воздухоплов кој пред полетувањето не е приготвен за воздушна пловидба од страна на овластено лице (член 12);

3) ако оптовари воздухоплов над дозволената носивост или укрца поголем број лица од бројот на вградените седишта или во воздухоплов кој врши јавен воздушен сообраќај превезува патници вон патничката кабина (член 13);

4) ако полетувањето и слетувањето на воздухоплов во јавниот воздушен сообраќај го врши противно на одредбите од членот 14 ст. 1 и 2 на овој закон;

5) ако воздухоплов што се користи за јавен воздушен сообраќај лета вон определените воздушни патишта (член 15 став 1);

6) ако воздухопловот лета противно на одредбата од членот 20 на овој закон;

7) ако воздухопловот лета над определените подрачја што се утврдени како забранети зони, или под определената височина над градови, населени места и индустриски објекти над кои воздушната пловидба е ограничена со определување на височината под која не смее да се врши воздушна пловидба (чл. 22 и 24);

8) ако врши воздушна пловидба со воздухоплов кој ја нема потребната опрема (член 28);

9) ако воздухопловот користи противно на неговата намена (член 32);

10) ако пред почетокот на изградбата на воздухоплов не го извести за тоа надлежниот орган (член 34 став 1);

11) ако пред почетокот на обновата, преправката и поправката кои суштествено влијаат врз способноста на воздухопловот за воздушна пловидба не го извести за тоа надлежниот орган (член 37);

12) ако воздухоплов кој претрпел несреќа која има за последица оштетување на воздухопловот кое може да влијае врз неговата пловидбеност не пријави за вонреден преглед (член 43 став 1);

13) ако на воздухопловот ги нема пропишаните исправи и книги (член 72);

14) ако на воздухоплов за време на воздушна пловидба нема определен број и состав на посада потребен за безбедна воздушна пловидба (член 86);

15) ако за член на посада на воздухоплов определи лице кое нема дозвола за вршење определена работа или дозволата му престанала да важи (член 87);

16) ако пред преземање летање по воздушни патишта, летањето не ѝ го пријави на службата за контрола на летањето или летањето го започне пред добиената согласност (чл. 122 и 130);

17) ако за време на воздушна пловидба воздухопловот не се придржува кон наредбите и упатствата од службата за контрола на летањето (член 129).

За кое и да е од дејствијата од ставот 1 на овој член ќе се казнат сопственикот на воздухопловот и одговорното лице во работната или во друга организација или во друго правно лице со парична казна до 300.000 динара.

За кое и да е од дејствијата од ставот 1 точ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 16 и 17 ќе се казни и капетанот на воздухопловот со парична казна до 300.000 динари

Член 184

Со парична казна од 50.000 до 300.000 динари ќе се казни за воздухопловен прекршок носител на право за користење на воздухоплов:

1) ако нареди или му дозволи на воздухоплов кој може да се управува без посада или на воздухоплов без сопствен погон летање по воздушни патишта спротивно на одредбата од членот 16 ст. 1 и 2 на овој закон;

2) ако за воздушна пловидба користи воздухоплов што не е запишан во регистарот на воздухопловите или кој нема знаци на државната припадност и ознаки на регистрацијата (чл. 49 и 63);

3) ако во определениот рок не поднесе пријава за запишување на воздухопловот во регистарот (член 57 став 2);

4) ако во определениот рок не ја пријави промената која се однесува на податоците внесени во регистарот на воздухопловите или не бара бришење на воздухопловот од регистарот, ако настапиле причини за бришење на воздухопловот од регистарот (чл. 61 и 65);

5) ако книгата на воздухопловот и на моторите и патната книга на воздухопловот не ги чува на воздухопловот определено време од денот на пополнувањето или патната книга на воздухопловот по тој рок не му ја предаде на надлежниот орган (чл. 81 и 82);

6) ако постави или дозволи да се постави како член на посада странски државјанин противно на одредбите од членот 99 на овој закон.

За кое и да е од дејствијата од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната или друга организација или во друго правно лице со парична казна до 20.000 динари.

За кое и да е од дејствијата од ставот 1 точ. 1, 2, 5 и 6 на овој член ќе се казни и сопственикот, како и капетанот на воздухопловот со парична казна до 20.000 динари.

Член 185

Со парична казна до 300.000 динари ќе се казни капетан на воздухоплов:

1) ако при полетување, летање и слетување на воздухопловот не се придржува кон утврдените правила за летање (член 10);

2) ако во воздушниот простор на Југославија влезе или од истиот простор излезе надвор од граничните влезно-излезни коридори или без пропишаното одобрение (чл. 17 и 18);

3) ако нареди или дозволи исфрлање на предмети од воздухопловот противно на одредбата на членот 25 од овој закон;

4) ако пред полетување на воздухопловот не провери дали воздухопловот е во секој поглед способен за воздушна пловидба, дали сите пропишани исправи и книги се наоѓаат на воздухопловот, дали предметите што се превезуваат со воздухопловот се укрцани и распоредени според листата на оптоварувањето и да ли се правилно наредени и обезбедени, како и дали бројот на укрцаните патници му одговара на бројот на седиштата во патничката кабина на воздухопловот (член 106);

5) ако пред полетување или по слетување на воздухопловот не постапи според членот 107 од овој закон;

6) ако во случај на раѓање или смрт во воздухопловот или исчезнување на некое лице од воздухопловот за време на воздушна пловидба не постапи според одредбите од чл. 110 или 111 на овој закон;

7) ако пред влегување во граничниот влезно-излезен коридор не воспостави радио-врска со обласниот центар на чие подрачје се наоѓа влезно-излезниот коридор (член 126);

8) ако со воздухоплов кој нема радио-уреди влезе во воздушниот простор на Југославија противно на одредбата од членот 127 на овој закон;

9) ако радио-уредите ги користи противно на одредбата од членот 128 на овој закон.

Член 186

Со парична казна до 500.000 динари ќе се казни за воздухопловен прекршок работната организација од членот 91 на овој закон, ако од член на посада кој прележал определена болест како и по повреда или хируршка интервенција пред укривањето во воздухопловот не побара лекарска потврда дека е телесно и душевно способен за вршење работи на воздухопловот.

Со парична казна до 100.000 динари ќе се казни за прекршок и член на посада на воздухоплов ако по прележаните определени болести како и по повреди или хируршки интервенции не се подложни на вонреден лекарски преглед.

Член 187

Со парична казна до 100.000 динари ќе се казни за прекршок член на посада на воздухоплов ако на воздухопловот врши работи за кои нема дозвола или дозволата му престанала да важи (член 87).

Член 188

Кон казната за прекршоците од членот 183 став 3, членот 184 став 3 и чл. 185 до 187 на овој закон, спрема капетанот на воздухопловот и членот на посадата може да се изрече и заштитната мерка забрана на вршење на должноста капетан на воздухоплов или забрана на вршење на воздушна пловидба.

Забраната од ставот 1 на овој член се изрекува во траење од шест месеци.

На лицето на кое оваа забрана му е изречена му се одзема дозволата за вршење должноста на капетан на воздухоплов или дозволата за вршење определени стручни работи на воздухоплов (дозвола за летање) за времето додека трае забраната на вршење на должноста или забраната на вршење определени стручни работи.

Член 189

Со парична казна од 100.000 до 1.000.000 динари ќе се казни за воздухопловен прекршок работна организација — производител на воздухоплови:

1) ако во рок од 10 дена од денот на почетокот на изградбата на воздухоплов не го извести за тоа сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба и не му го поднесе на увид планот на конструкцијата на воздухопловот и спецификацијата на материјалот (член 34 став 2);

2) ако изградбата на воздухоплов ја врши противно на важечките технички прописи (член 33 став 1);

3) ако изградбата на воздухоплов ја продолжи по запирањето на изградбата од страна на сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба (член 36).

За кое и да е од дејствијата од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната организација или граѓанин што врши изградба на воздухоплов со парична казна до 300.000 динари.

Член 190

Со парична казна од 50.000 до 1.000.000 динари ќе се казни носител на право за користење на аеродром:

1) ако изградбата или реконструкцијата на аеродром ја врши без одобрение или противно на посебните технички прописи (член 136);

2) ако започне со користење на аеродром или објекти пред добивањето на решението за дозвола да се користи аеродромот или објектите (член 138);

3) ако на аеродромот не организирал противпожарна служба или служба за брза помош или не ги исполнил техничките услови за вршење на овие служби или кадрите што ги вршат овие служби ја немаат пропишаната стручна спрема (член 141);

4) ако во определениот рок не го извести сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба дека воздухопловното пристаниште, заради изведување работи или од други оправдани причини, не може да се користи за слетување или полетување на сите или само на определени воздухоплови во времето кога е тоа отворено (член 123 став 4);

5) ако полетно-слетните и други патеки на аеродромот определени за движење на воздухопловот поземи или хидродромите не ги обележи со пропишаните ознаки (член 146);

6) ако полетно-слетните и други патеки, пристанишната платформа, уредите, постројките, опремата и објектите на аеродромот не ги одржува на начин и во состојба што обезбедува безбедно полетување, слетување и престој на воздухоплови на аеродромот (член 147).

За кое и да е од дејствијата од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната или друга организација или во друго правно лице со парична казна до 300.000 динари.

Член 191

Со парична казна од 20.000 до 300.000 динари ќе се казни носител на право за користење на аеродром што не ќе поднесе пријава за запишување на аеродромот во регистарот на аеродромите или не пријави промена во поглед на намената, техничките својства или класата на аеродромот или времето во кое е отворен аеродромот, или ова не го стори во определениот рок (чл. 144 и 145).

За дејствието од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната или друга организација или во друго правно лице со парична казна од 5.000 до 20.000 динари.

Член 192

Со парична казна од 100.000 до 1.000.000 динари ќе се казни работна или друга организација или друго правно лице:

1) ако изградува градежни објекти или инсталации, или постави инсталации или пречки на растојание од 600 метра од работите на полетно-слетните патеки на аеродромите односно од границите на земјиштето определено за изградба на аеродром или од местото на кое е поставено техничко средство или уред кој служи за водење на воздухоплови или за контрола на воздушната пловидба (член 149);

2) ако на растојание поголемо од 600 метра од работите на полетно-слетните патеки на аеродромот односно од границите на земјиштето определено за изградба на аеродром или од местото на кое е поставено техничко средство или уред кој служи за водење на воздухоплови или за контрола на воздушната пловидба изградува објекти без согласност од сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба (член 150);

3) ако објектите од членот 150 на овој закон како и објектите на високоградба преку кои минуваат воздушни патишта не ги обележи со знаци за ориентација или знаците за ориентација не ги одржува во исправна состојба (член 151).

За кое и да е од дејствијата од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната или во другата организација или во другото правно лице, или граѓанин со парична казна до 300.000 динари.

Член 193

Со парична казна од 300.000 до 1.000.000 динари ќе се казни за воздухопловен прекршок работна или друга организација или друго правно лице што

е носител на право за користење на аеродром или носител на право за користење на воздухоплов ако на органот на службата за контрола на летањето, на органот на вантрезните работи или на општинскиот орган на управата во случај на несреќа на воздухоплов не му стави на располагање средства потребни за спасување на лицата од воздухопловот или одбие да учествува во спасување (член 154 став 3).

За дејствието од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната или во другата организација или во другото правно лице што е носител на право за користење на аеродром или носител на право за користење на воздухоплов, односно сопственикот на воздухопловот со парична казна до 300.000 динари.

Член 194

Со парична казна од 300.000 до 1.000.000 динари ќе се казни за воздухопловен прекршок носител на право за користење на воздухоплов:

1) ако и покрај наредбата од сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба со свој воздухоплов не укаже помош при трагање (член 162 став 3);

2) ако членовите на посадата на негов воздухоплов не му укажат помош на воздухоплов во опасност, ако тој ја побарал оваа помош или помошта ја определила службата за контрола на летањето (член 163 став 2).

За кое и да е од дејствијата од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната или во другата организација или во другото правно лице што е носител на право за користење на воздухоплов, сопственикот на воздухопловот и капетанот на воздухопловот, со парична казна до 300.000 динари.

Член 195

Со парична казна до 1.000.000 динари ќе се казни за воздухопловен прекршок работна организација или друго правно лице:

1) ако не изврши или не изврши во определениот рок наредба од инспекторот на безбедноста на воздушната пловидба;

2) ако му попречи на инспектор на безбедноста на воздушната пловидба да изврши инспекциска работа, или му го ускрати давањето на потребни податоци или известувања, или не му укаже помош во луѓе и технички средства кога оваа помош е неопходна за извршување на инспекциската работа.

За кое и да е од дејствијата од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната организација или во другото правно лице како и граѓанин со парична казна од 10.000 до 50.000 динари.

Член 196

Со парична казна од 2.000 до 30.000 динари ќе се казни за воздухопловен прекршок граѓанин:

1) кој на воздухоплов за време на воздушна пловидба не се придржува кон наредбите од капетанот на воздухопловот издадени заради извршување на безбедна воздушна пловидба и одржување редот на воздухопловот (член 108);

2) кој не ќе му ја пријави на надлежниот орган несреќата на воздухоплов (член 154 став 1);

3) кој неовластено или противно на прописите се движи по полетно-слетните и други патеки или по пристанишната платформа (член 148);

4) кој на кој и да е друг начин ќе ја загрози безбедноста на воздушната пловидба.

VII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 197

Производител на воздухоплови кој изградбата на воздухоплов ја започнал пред влегувањето во сила на овој закон е должен во рок од 15 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон да го извести за тоа сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба и да му го поднесе на увид планот на

конструкцијата на воздухопловот и спецификацијата на материјалот заради вршење стручен надзор над изградбата.

Член 198

Уверенијата за пловидбеност на воздухоплови издадени до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе важат до истекот на рокот определен во уверението, а најдолго една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 199

Сите воздухоплови кои според одредбите од овој закон подлежат на обврска за запишување во регистарот на воздухопловите, а кои се запишани во постојниот регистар на воздухопловите, ќе се запишат по службена должност во новиот регистар според одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на него во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 200

Пополнетите патни книги чие пополнување е завршено една година пред влегувањето во сила овој закон, мораат да му се предадат на сојузниот орган на управата надлежен за работите на безбедноста на воздушната пловидба во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 201

Пријавувањето на аеродромите за запишување во регистарот на аеродромите и воспоставувањето на регистарот на аеродромите ќе се изврши во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 202

Административно-казнената постапка започната до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе ја заврши органот што ја започнал.

Ако по жалба дојде до укинување на првостепено решение, предметот ќе ѝ се отстапи на комисијата за прекршоци надлежна според одредбите од овој закон.

Член 203

До донесувањето на посебни прописи за запишувањето на стварните права на воздухоплов во регистарот на воздухопловите ќе се применуваат правните правила за запишување на стварните права на поморски бродови.

Член 204

Работниците што работат на определени работни места на службата за безбедност на воздушната пловидба се должни да носат службена облека за време на вршењето на службата.

На работниците од ставот 1 на овој член им припаѓа паричен надоместок за службена облека.

Се овластува Сојузниот извршен совет да донесе поблиски прописи за службената облека од ставот 1 на овој член, да ги определи работните места на кои носењето на службена облека е задолжително и височината на паричниот надоместок за службена облека.

Член 205

Се овластува сојузниот секретар за сообраќај и врски да донесе поблиски прописи: за опремата со која воздухопловот според својата намена мора да биде снабден; за техничките мерки за изградба на воздухоплови и за влијанието на надзор над изградбата; за преправките и поправките на кои се однесуваат прописите за изградба на воздухоплови; за начинот на утврдување на пловидбеност на воздухопловите; за образците и начинот на запишување на воздухопловите и аеродромите во регистарот; за исправите и книгите на воздухопловите и за начинот за нивното водење; за знаците на државната припадност, ознаките на регистрацијата и другите ознаки на воздухопловите; за стручната спрема и другите услови што мора да ги исполнува воздухопловниот персонал; за стручните испити на воздухопловниот персонал и за начинот на проверување на стручноста на посадата на воз-

духопловите; за начинот на издавање дозволи за работа на воздухопловниот персонал и за работите што може да ги врши тој персонал; за бројот и составот на членовите на посадата потребен за безбедна воздушна пловидба; за мерилата на телесната и душевната способност на членовите на посадата и за болестите и повредите по кои мора да се изврши лекарски преглед; за траењето за работното време, за времето на летањето, за бројот на полетувањата и слетувањата во текот на работното време и за должината на дневниот одмор на летачкиот персонал; за начинот на воспоставување и одржување радио-врска помеѓу воздухопловите и службата за контрола на летањето; за проектирањето, изградбата и реконструкцијата на аеродромите и нивната класификација; за начинот на обележување на полетно-слетните и други патеки на аеродромите и за поставање знаци за ориентација на објектите од членот 151 на овој закон; за работата на противпожарната служба и на службата за брза помош на аеродромот; за одржување на аеродроми; за работата на комисиите за испитување на причините на несреќите; за начинот на испитување на причините на незгодите на воздухопловите кои не се сметаат за несреќа; за постапката при трагање и спасување; за правилата на летањето и за метеоролошките минимуми и за постапките за безбедно полетување и слетување на воздухоплови на одделни аеродроми.

Прописот за мерилата на телесната и душевната способност на членовите на посадата и за болестите и повредите по кои мора да се изврши лекарски преглед ќе го донесе сојузниот секретар за сообраќај и врски, во согласност со сојузниот секретар за здравство и социјална политика, а прописот за траењето на работното време, за времето на летањето, за бројот на полетувањата и слетувањата во текот на работното време и за должината на дневниот одмор на летачкиот персонал — во согласност со сојузниот секретар за труд.

Член 206

Сојузниот секретар за сообраќај и врски може во соодветните прописи од членот 205 на овој закон да ги определи воздухопловните прекршоци за повредите на одредбите за начинот на водење на исправите и книгите на воздухопловите; за знаците на државната припадност, ознаките на регистрацијата и другите ознаки на воздухопловот; за траењето на работното време, на времето на летањето, за бројот на полетувањата и слетувањата во текот на работното време и за должината на дневниот одмор на летачкиот персонал; за работата на противпожарната служба и на службата за брза помош; за постапките за безбедно полетување и слетување на воздухоплови на одделни аеродроми и за постапките за трагање и спасување, како и да ги пропише паричните казни за тие прекршоци во границите определени со закон.

Сојузниот секретар за сообраќај и врски може за прекршоците на одредбите од ставот 1 на овој член да пропише и изрекување на заштитна мерка забрана на вршење на воздушна пловидба спрема членовите на посадата на воздухопловот.

Член 207

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат:

- 1) Уредбата за воздушната пловидба („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 47/49);
- 2) одредбата од членот 9 на Уредбата за Дирекцијата за цивилна воздушна пловидба („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 4/63);
- 3) одредбите од чл. 23 и 27 до 31 од Законот на искористување на воздухопловните пристаништа („Службен лист на СФРЈ“, бр. 12/64);
- 4) одредбите од другите прописи што се во спротивност со одредбите од овој закон.

Член 208

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

211.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА БАНКИТЕ И КРЕДИТНИТЕ РАБОТИ

Се прогласува Законот за банките и кредитните работи, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 25 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 226
15 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА БАНКИТЕ И КРЕДИТНИТЕ РАБОТИ

І. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Банките од името на општествената заедница ги управуваат заедничките средства на општествената репродукција што им се доверени, во согласност со општиот општествен интерес а во рамките утврдени со закон.

Член 2

Управувајќи ги заедничките средства на општествената репродукција, банките вршат кредитни и други банкарски работи заради задоволување на потребите на работните и други организации, општествено-политичките заедници и граѓаните и со своето работење ги остваруваат нивните интереси, во согласност со општиот општествен интерес а врз основа на општествените планови на Југославија и општествените планови на други општествено-политички заедници, во односите утврдени со овој закон.

Член 3

Банките се стопански организации чија дејност е од посебен општествен интерес.

Банките ја вршат својата дејност на целата територија на Југославија.

Член 4

Банките самостојно ја вршат својата дејност според начелата на банкарското работење, раководејќи се со насоките на кредитната политика.

Член 5

Со кредитни и други банкарски работи се занимаваат деловните банки и Народната банка на Југославија.

Статусот на Народната банка на Југославија го определува посебен сојузен закон.

Одредбите од овој закон се однесуваат и на Народната банка на Југославија, ако со посебен сојузен закон не е определено поинаку.

Член 6

Народната банка на Југославија со своето работење го обезбедува спроведувањето на паричната и кредитната политика, во согласност со барањата за стабилност на стопанството.

Во вршењето на своите функции Народната банка на Југославија има посебни права и обврски што се утврдени со овој и со други сојузни закони.

Член 7

Деловна банка (во понатамошниот текст: банка) можат да основаат работни и други организации и општествено-политички заедници.

За основање на банка мораат да бидат исполнети условите определени со овој закон и со прописите донесени врз основа на него.

Член 8

Заради задоволување на потребите на стопанството и општествените служби и заради остварување на други односи што ја определуваат положбата на банката како стопанска организација чија дејност е од посебен општествен интерес, банката ја управуваат работните и други организации и општествено-политичките заедници што ќе вложат средства во банката и работната заедница на банката, согласно со условите определени со овој закон и со статутот на банката.

Банката не може на работна и друга организација и на општествено-политичка заедница да ѝ го ускрати правото да вложува средства кај неа и по тој основ да учествува во управувањето на банката, ако ги исполнува условите предвидени со овој закон и со статутот на банката.

Член 9

Работната заедница на банката ги има правата на самоуправување определени со овој и друг сојузен закон и со статутот на банката.

Член 10

Банката ги формира средствата за своето работење од средствата што се депонирани кај неа, од средствата што работните и други организации и општествено-политичките заедници ќе ги вложат во нејзиниот кредитен фонд или ќе ѝ ги стават на располагање за определени намени, од приходите што ќе ги оствари со своето работење и од средствата што ќе ги прибави по пат на кредити во земјата и во странство.

Член 11

Со својата деловна политика, а особено со давањето на поволни услови за депонирање на средства, и со деловните односи со работните и други организации и со општествено-политичките заедници, како и со граѓаните, банката ги поттикнува овие организации, заедници и граѓани на подолгорочни вложувања на средства во банката и на засновање потрајни деловни односи со банката.

Член 12

Банките ја определуваат својата деловна политика однапред за определен временски период. Општите акти за деловната политика на банката се јавни и во нив имаат право на увид работните и други организации и општествено-политичките заедници.

Банките се должни условите за давање кредити да ги објават на начин кој ќе им ги направи достапни на сите заинтересирани организации, заедници и граѓани.

Член 13

Депонирањето на средства кај банката се врши по пат на договор помеѓу банката и работната или друга организација, општествено-политичка заедница или граѓани.

Со склучувањето на договорот за депонирање средства не може да ѝ се ускрати правото на работната или друга организација или на општествено-политичката заедница да стапува во кредитни и други деловни односи и со други банки.

Член 14

Само со сојузен закон можат да се обврзат работните и други организации и општествено-политичките заедници да депонираат определени средства кај банката со отказан рок.

Член 15

Средствата што се депонирани кај неа банката ги користи за давање кредити, во согласност со условите за депонирање и со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на него.

Средствата што работните и други организации и општествено-политичките заедници задолжител-

но ги депонираат кај банката врз основа на посебен сојузен закон (член 14), банката ги користи за намените определени со тој закон.

Член 16

Средствата што ќе ѝ ги стави на располагање на банката општествено-политичката заедница заради вложување во инвестиции без обврска за враќање, банката ги користи согласно со номената и условите за нивното користење, што се определени во општествениот план, во прописот на општествено-политичката заедница што ги доделува средствата или во договорот за доделување на тие средства.

Член 17

Средствата што ќе ги прибави врз основа на договор за кредит, банката ги користи под условите определени со тој договор.

Член 18

Кредитниот фонд на банката се формира од средствата што ќе ги вложат во овој фонд работните и други организации и општествено-политичките заедници при основањето на банката или во текот на нејзиното работење, како и од приходите што ќе ги оствари банката со своето работење.

Кредитниот фонд банката го користи за давање на сите видови кредити предвидени со овој закон.

Член 19

Средствата на општествено-политичката заедница што се наменети за проширена репродукција а се формираат од делот на остварената вредност на општествениот производ на работните организации се внесуваат во кредитниот фонд на банката што ќе ја определи општествено-политичката заедница.

Општествено-политичката заедница може со својот општествен план, со закон или со одлука да ги утврди основните насоки за управување на средствата од ставот 1 на овој член.

По исклучок, кога е тоа потребно заради обезбедување поусогласен развој на стопанството, може дел од средствата од ставот 1 на овој член да се употреби за финансирање инвестиции без обврска за враќање, како и за надоместување на разликата во интересот или за давање други надоместоци на банката во смисла на членот 28 став 2 од овој закон.

Управувањето на средствата за стопански развој на стопански недоволно развиените републики и краишта се регулира со посебен сојузен закон.

Член 20

Општествено-политичката заедница во поглед на средствата што ѝ припаѓаат според Законот за финансирање на општествено-политичките заедници а што ќе ги вложи во банката — ги има истите права и обврски како и работната организација што ќе вложи средства во банката.

Член 21

Зависно од успехот во работењето на банката, работните и други организации и општествено-политичките заедници што ќе вложат средства во кредитниот кредитен фонд учествуваат во приходите на банката по пат на интерес на вложените средства, на начинот и под условите што се определени со овој закон и со статутот на банката.

Работните и други организации и општествено-политичките заедници што во банката депонираат средства со подолг отказан рок можат, покрај интересот што го добиваат врз основа на договорот за депонирање на средствата, да учествуваат во приходите на банката по пат на наголемен интерес на депонираните средства, на начинот и под условите што се предвидени со овој закон и со статутот на банката.

Ако банка ѝ плаќа на работна или друга организација или на општествено-политичка заедница наголемен интерес на средствата депонирани со подолг отказан рок во смисла на ставот 2 од овој

член, вкупната стопа на интересот на овие средства не може да биде поголема од стопата на интересот по која вложувачите во кредитниот фонд на банката учествуваат во нејзините приходи.

Кога е тоа потребно за остварување на општите општествени интереси, со посебен сојузен закон се ограничува височината на интересната стопа од ст. 1 и 2 на овој член.

Член 22

Работните организации можат да ги вложуваат во кредитниот фонд на банката и да ги депонираат со отказан рок кај банката средствата што ја донесува највисокиот орган на управувањето на банката.

Член 23

На дадените кредити банката наплатува само интерес.

За вршењето на други банкарски работи банката наплатува надоместоци според тарифата што ја донесува највисокиот орган на управувањето на банката.

Надоместок според ставот 2 од овој член банката може да наплатува и за услугите што ги врши по работите за давање кредити по кои наплатениот интерес не е нејзин приход.

Член 24

Највисоките интересни стопи што можат да се договорат за кредитите ги определува Сојузната скупштина. Овие интересни стопи можат да бидат определени различно, според видот, намената и корисниците на кредитите.

Сојузниот извршен совет може да ги пропише највисоките тарифни ставови на надоместоците што можат банките да ги наплатуваат за вршење одделни банкарски работи од членот 23 став 2 на овој закон.

Член 25

Приходи на банката се интересот на дадените кредити, надоместоците за вршење други банкарски работи и други приходи што ќе ги оствари банката во своето работење.

Член 26

Приходите на банката, по одбивање на интересот што го плаќа банката, се распоредуваат на дел кој се внесува во кредитниот фонд, на дел кој го распоредува работната заедница на банката и на дел со кој работните и други организации и општествено-политичките заедници учествуваат во приходите на банката во смисла на членот 21 од овој закон.

Член 27

Банката е должна при давањето на кредити да се раководи со начелата на ефикасното вложување.

Член 28

Општествено-политичката заедница може да договори со банката кредитите за определени намени односно кредитите на определени корисници да ги дава со пониска интересна стопа и други услови поповолни од условите под кои банката ги дава таквите кредити.

Во случајот од ставот 1 на овој член, општествено-политичката заедница е должна да ѝ ја надомести на банката разликата во интересот. Со договор можат да се предвидат и други надоместоци што општествено-политичката заедница ќе ѝ ги даде на банката поради давање кредити под поповолни услови.

Член 29

Банката е должна да работи така што секогаш да биде во можност да ги извршува своите обврски.

Член 30

За своите обврски банката одговара со средствата што ги управува.

Член 31

Работните и други организации и општествено-политичките заедници можат да добиваат кредити, по правило, од сите банки.

Член 32

Работните и други организации и општествено-политичките заедници имаат под еднакви услови, определени со овој закон или со прописите донесени врз основа на него, право на добивање кредити од банката.

Член 33

Банката остварува деловна соработка со работните и други организации и општествено-политичките заедници — свои комитенти заради обезбедување такви вложувања од средствата на тие организации односно заедници кои се во согласност со општествените планови на Југославија и со насоките на кредитната политика.

Банката има право и должност на работните и други организации и на општествено-политичките заедници — свои комитенти да им укажува на вложувањата што тие ги вршат од своите средства, а за кои вложувања банката смета дека не се ефикасни односно дека не се во согласност со општествените планови на Југославија и со насоките на кредитната политика.

Работничкиот совет односно соодветниот орган на управување на работната или друга организација е должен да заземе став по забелешките на банката.

Член 34

Банките меѓусебно соработуваат првенствено со поврзување на своите средства по пат на кредитни и други долгорочни договори, заради обезбедување средства за инвестициони вложувања што се во согласност со општествените планови на Југославија и со насоките на кредитната политика.

Банките меѓусебно соработуваат во засновање на кредитни односи со странство.

Член 35

Банките можат да се здружуваат заради унапредување на својата дејност, меѓусебна соработка и за решавање на други прашања од заеднички интерес.

Член 36

Заради обезбедување начелото на ефикасно вложување, банката соработува со претпријатија и со други организации што се занимаваат со изучување на економичноста на инвестиционите вложувања, со проектирање, организација на финансирањето на инвестициите, со испитување на странскиот кредитен пазар и со слични работи.

Банката може и сама да основа организации од ставот 1 на овој член.

Член 37

Според видовите на кредитните и други банкарски работи со кои ќе се занимаваат, банките се основаат како инвестициони банки, комерцијални банки и штедилници.

Со актот за основање на банката се утврдува дали се основа инвестициона банка, комерцијална банка или штедилница и се определуваат работите со кои ќе се занимава таа.

Член 38

Инвестиционите банки се занимаваат со давање инвестициони кредити за вложувања во основни и трајни обртни средства.

Инвестиционите банки можат да се занимаваат и со давање краткорочни кредити, како и со други банкарски работи.

Член 39

Комерцијалните банки се занимаваат со снабдување на стопанските организации со пари за вршење производство и промет (краткорочни кредити).

Комерцијалните банки можат да даваат инвестициони кредити за станбено-комунална дејност,

а во другите дејности — инвестициони кредити за вложувања во трајни обртни средства, ако располагаат со средства кои врз основа на овој закон можат да се употребат за таа цел.

Покрај кредитите од ст. 1 и 2 на овој член, комерцијалните банки можат да даваат и инвестициони кредити за вложувања во основни средства, ако ги исполнуваат посебните услови пропишани со одлуката од членот 45 став 5 на овој закон.

Комерцијалните банки што не ги исполнуваат посебните услови пропишани во смисла на ставот 3 од овој член, можат да даваат инвестициони кредити за вложување во основни средства од средствата на својот кредитен фонд преку банките што ги исполнуваат условите за давање овој вид кредити.

Комерцијалните банки можат да се занимаваат и со други кредитни и банкарски работи.

Член 40

Штедилниците се занимаваат со собирање штедни влогови, со давање кредити и со други банкарски работи со граѓаните.

Член 41

Кредити на работни и други организации, на општествено-политички заедници и на граѓани можат да им даваат и стопански и други работни организации заради извршување работи во врска со предметот на работењето на давателот на кредитот или заради остварување деловна соработка, зголемување на производството и остварување други заеднички економски интереси.

Член 42

Надзор над работата на банката која се основа со сојузен односно републички закон, врши Сојузната скупштина односно републичкото собрание.

Надзор над работата на другите банки врши собранието на општината на чија територија е седиштето на банката.

Член 43

Прописите за претпријатијата важат и за банките, ако со овој закон не е определено поинаку.

Член 44

Банките се занимаваат со кредитни работи со странство и со девизно-валутни работи врз основа на овој и посебен сојузен закон.

II. ОСНОВАЊЕ НА БАНКИТЕ

Член 45

Инвестициона банка може да се основе ако се обезбедени средства за вложување во нејзиниот кредитен фонд најмалку во износот пропишан за тој вид банки.

Комерцијална банка може да се основе ако се обезбедени средства за вложување во нејзиниот кредитен фонд и депозити по видување најмалку во износот пропишан за основање комерцијални банки.

Штедилница може да се основе ако се обезбедени средства за вложување во нејзиниот кредитен фонд најмалку во износот пропишан за основање штедилници.

Инвестициона банка, комерцијална банка односно штедилница може да се основе ако, покрај исполнувањето на условите од ст. 1 до 3 на овој член, во нејзиното основање учествуваат најмалку определен број работни и други организации и општествено-политички заедници, кои обезбедуваат средства во износите пропишани за основање на банката (основачи на банката).

Со посебна одлука на Сојузната скупштина се определуваат најмалите износи на кредитниот фонд и на депозитот, како и најмалиот број работни и други организации и општествено-политички заедници кои можат да основат банка.

Републичкото собрание може како услов за основање на банка на територијата на републиката да определи износи на кредитниот фонд односно на депозитот поголеми од износите определени со одлуката од ставот 5 на овој член.

Член 46

Инвестиционите банки во чие основање учествува федерацијата односно републиката се основаат со сојузен односно републички закон.

Одредбите на овој закон за условите и постапката за основање важат и за инвестиционите банки што се основаат со закон.

За основање на инвестициона банка чии основачи се работни и други организации и општествено-политички заедници, освен федерацијата и републиката, потребна е согласност од собранието на републиката на чија територија е седиштето на банката.

Член 47

Работните и други организации и општествено-политичките заедници што основаат банка формираат основачки одбор.

Основачкиот одбор е должен да ги преземе сите дејствија потребни за одржување на основачко собрание, да приготви елаборат за основањето на банката и да го свика основачкото собрание.

Свикувањето на основачкото собрание и условите за учествување во основањето на банката мораат да се објават во „Службен лист на СФРЈ“, најдоцна на три месеци пред одржувањето на основачкото собрание.

Член 48

Банката се основа на основачкото собрание.

Работните и други организации и општествено-политичките заедници — основачи на банката учествуваат во работата на основачкото собрание преку свои ополномоштени претставници.

Основачкото собрание на банката првенствено има задача да утврди кои работни и други организации и општествено-политички заедници ја основаат банката и со кој износ на средства учествуваат во нејзиното основање, како и дали со тоа се обезбедуваат средствата пропишани како услов за основање на банката.

Основачкото собрание на банката го утврдува рокот до кој се должни основачите на банката да го уплатат влогот во кредитниот фонд односно да положат депозити кај банката. По овие обврски основачите даваат писмени изјави.

Основачкото собрание на банката ги утврдува обврските на основачите и во поглед на обезбедувањето на услови за почеток на работата на банката.

Член 49

Основачкото собрание донесува одлука за основање на банката, која содржи особено:

1) називи на работните и други организации и општествено-политичките заедници што ја основаат банката (основачи);

2) назив под кој ќе работи банката и седиште на банката;

3) вид на банката што се основа и кредитни и други банкарски работи што ќе ги врши банката;

4) вкупен износ на кредитниот фонд и вкупен износ на депозитите што ги обезбедуваат основачите, како и обврски на секој одделен основач во поглед на формирањето на кредитниот фонд односно депозитите;

5) обврски на основачите во поглед на обезбедувањето на средствата за почеток на работата на банката.

Одлуката за основањето на банката ја потпишуваат сите основачи на банката.

Член 50

Основачкото собрание донесува привремен статут на банката, избира привремен извршен одбор, именува вршител на должноста директор на банката, ја утврдува привремената деловна политика и врши други работи неопходни за почетокот на работата на банката.

Основачкото собрание може да ги ограничи овластувањата на вршителот на должноста директор на банката.

Поблиски прописи за свикувањето и работата на основачкото собрание на банката донесува, по потреба, сојузниот секретар за финансии.

Член 51

Банката се здобива со својството на правно лице со запишувањето во регистарот на стопанските организации.

Пријавата за запишување во регистарот се поднесува во рок од триесет дена од денот на донесувањето на одлуката за основање на банката.

Кон пријавата за запишување во регистарот се поднесуваат:

- 1) одлуката за основање на банката;
- 2) привременитиот статут на банката;
- 3) докази дека се исполнети условите за основање на банката предвидени со овој закон и со прописите донесени врз основа на него.

Како докази во смисла на точката 3 од ставот 3 на овој член се подразбираат потврдата од Службата на општествено-книговодство дека на сметката на банката се уплатени средства за кредитниот фонд во износот пропишан за тој вид банки и потврдата од Службата на општествено-книговодство за издадените налози од работните и други организации и општествено-политичките заедници дека средствата на нивните сметки кај таа Служба се водат како депозити на банката што се основа и за вкупниот износ на тие депозити.

Член 52

При запишувањето на банката во регистарот на стопанските организации окружниот стопански суд утврдува врз основа на поднесените документи дали се исполнети сите услови за основање на банката.

Член 53

Во рок од шест месеци од денот на донесувањето на одлуката за основање на банката привременитиот извршен одбор е должен да свика редовно собрание на банката, на кое, согласно со одредбите од овој закон, се донесува статут на банката, се избира извршен одбор на банката, се именува директор на банката, се определува деловната политика и се вршат други работи што спаѓаат во делокругот на собранието на банката.

Статутот на банката во делот со кој се регулираат самоуправните права на работната заедница на банката, го донесува советот на работната заедница.

Член 54

Статутот на банката, пред конечното усвојување, му се поднесува на разгледување на собранието на општината на чија територија е седиштето на банката.

Член 55

Статутот на банката што се основа со сојузен односно републички закон или за чие основање дава согласност републичкото собрание, ѝ се поднесува на разгледување на Сојузната скупштина односно на републичкото собрание.

Директорот на банката која се основа со сојузен односно републички закон го именува Сојузната скупштина односно републичкото собрание.

Член 56

Штедилница може да основе и самс една општествено-политичка заедница

Во случајот од ставот 1 на овој член, правата и должностите предвидени со овој закон за основачите и основачкото собрание односно за собранието на банката ги врши собранието на општествено-политичката заедница што ја основала штедилницата.

Член 57

По исклучок, кога е тоа во општ интерес, со посебен сојузен закон може да се основа банка за вршење определени банкарски работи во врска со увозот и извозот и со тој закон да се определи начинот на управување на банката.

III. УПРАВУВАЊЕ НА БАНКАТА

1. Органи на управувањето на банката

Член 58

Органи на управувањето на банката се: собрание, извршен одбор и директор.

Работната заедница на банката ги остварува правата на самоуправување определени со овој и со други сојузни закони и со статутот на банката, непосредно и преку советот на работната заедница на банката.

Банката има кредитен одбор.

Со статутот на банката можат да се формираат и други органи, со право на одлучување или давање мислења или предлози по определени прашања од делокругот на банката.

Член 59

Собранието на банката го сочинуваат претставници на работните и други организации и на општествено-политичките заедници што вложиле средства во банката и кои, под условите предвидени со овој закон и со статутот на банката, се здобиле со право да ја управуваат банката, како и претставници на работната заедница на банката.

Работните и други организации и општествено-политичките заедници можат и по основањето на банката да вложат средства во банката и по тој основ да се здобијат со право да ја управуваат банката.

Член 60

Со статутот на банката се утврдуваат правата, обврските и одговорноста на членовите на собранието на банката, водејќи сметка за карактерот и височината на нивните средства вложени во банката.

Член 61

Ниедна работна или друга организација односно општествено-политичка заедница не може да има во собранието на банката повеќе од 10% од вкупниот број на гласовите утврден според мерилата предвидени со статутот на банката.

На работната заедница на банката ѝ припаѓа бројот на гласовите определен со статутот, со тоа што тој број не може да биде поголем од 10% од вкупниот број на гласовите утврден во смисла на ставот 1 од овој член.

Работните и други организации и општествено-политичките заедници можат да одлучат, врз основа на средствата вложени во банката, да се здружат заради здобивање со право на управување со банката.

Член 62

Собранието на банката се состанува најмалку еднаш годишно.

Одлука за свикување на собранието донесува извршниот одбор на банката.

Извршниот одбор е должен да свика собрание на банката ако го бараат тоа најмалку една третина од вкупниот број на членовите на собранието или советот на работната заедница на банката, како и во други случаи предвидени со статутот на банката.

Член 63

Собранието на банката полноважно одлучува ако на него се присутни повеќе од една половина од вкупниот број на членовите на собранието на банката со најмалку 50% од вкупниот број на гласовите утврден според мерилата предвидени со статутот на банката.

Собранието на банката одлучува со мнозинство на гласовите од присутните членови.

Со статутот на банката може да се предвиди да можат одлуки по одделни прашања да се донесуваат на собранието со присутни најмалку определен број членови со определен број гласови, како и одлуките да бидат полноважни ако за нив гласало определено квалификувано мнозинство.

Ако на собранието на банката не присуствуваат доволен број членови за полноважно одлучување во смисла на ставот 1 од овој член, собранието се одлага и повторно се свикува, со тоа што да мора да се одржи во рок кој не може да биде пократок од петнаесет ниту подолг од триесет дена од денот на одлагањето. Ова собрание полноважно одлучува ако се присутни најмалку една третина од вкупниот број на членовите на собранието.

Член 64

Собранието на банката особено:

- 1) одлучува за деловната политика на банката;
- 2) одлучува за општите услови за давање кредити и за депонирање средства кај банката;
- 3) одлучува за распределба на приходите на банката на дел кој влегува во кредитниот фонд, дел кој го распоредува работната заедница на банката и дел со кој работните и други организации и општествено-политичките заедници учествуваат во приходите на банката во смисла на членот 21 од овој закон;
- 4) дава насоки за унапредување на организацијата и работењето на банката;
- 5) одлучува за основање и укинување на деловни единици на банката, по сослушување на мислењето и предлозите на советот на работната заедница на банката;
- 6) го менува и го дополнува статутот на банката, освен во делот со кој се регулираат самоуправните права на работната заедница на банката;
- 7) ја утврдува, на предлог од работната заедница, тарифата на надоместоците за работите што ги врши банката;
- 8) донесува завршна сметка на банката;
- 9) одлучува за другите начелни прашања од делокругот на банката што се предвидени со статутот.

Делот на приходите што го распоредува работната заедница на банката од точката 3 на ставот 1 од овој член, го определува собранието на предлог од работната заедница на банката.

Член 65

Собранието на банката избира од редот на претставниците на своите членови извршен одбор.

Со статутот на банката се определува бројот на членовите на извршниот одбор.

Членовите на извршниот одбор на банката се избираат на четири години, со тоа што една половина од вкупниот број на членовите да се избира секоја втора година.

Директорот на банката е член на извршниот одбор според својата положба.

Со саутот на банката може да се предвиди во извршниот одбор на банката да влезе и претставник на работната заедница на банката.

Член 66

Извршниот одбор на банката особено:

- 1) ги определува, врз основа на утврдената деловна политика на банката, поблиските намени и условите за давање определени видови кредити;
- 2) одлучува за задолжување на банката во земјата и во странство;
- 3) разгледува и приготвува предлози по прашањата по кои одлучува собранието на банката;
- 4) се грижи за извршувањето на одлуките, заклучоците и насоките на собранието на банката;
- 5) одлучува за други прашања што со овој закон и со статутот на банката се ставени во неговиот делокруг.

Со статутот на банката ќе се предвиди во кои случаи извршниот одбор ќе одлучува за барањата за кредити, на предлог од кредитниот одбор.

Ако извршниот одбор донесе во смисла на ставот 2 од овој член одлука која отстапува од предлогот на кредитниот одбор, тој е должен да го извести за тоа собранието на банката и да му ја образложи својата одлука.

Член 67

Собранието именува кредитен одбор на банката од редот на работниците на банката.

Директорот на банката е претседател на кредитниот одбор.

Кредитниот одбор одлучува за барањата за давање кредити.

Член 68

Директорот на банката и неговиот заменик ги именува собранието на банката врз основа на спроведен јавен конкурс, на предлог од конкурсната комисија, ако со овој закон не е определено поинаку (член 55).

Со статутот на банката може да се предвиди собранието на банката да именува и други раководни работници на банката.

Одредбите за директорот на претпријатие во прописите за претпријатијата согласно важат и за директорот на банката, ако со овој закон не е определено поинаку.

Член 69

Директорот на банката самостојно го раководи работењето на банката, во согласност со одлуките, заклучоците и насоките на собранието и извршниот одбор на банката, како и во согласност со закон и со статутот на банката.

Со статутот на банката се определува кои работи од својот делокруг може да пренесе директорот врз раководните работници на банката.

Член 70

Директорот на банката може да запре од извршување одлука на извршниот одбор односно кредитниот одбор на банката, ако смета дека им е спротивна на општествените планови во смисла на членот 2 од овој закон, на деловната политика на банката и на општите услови за давање кредити.

Ако директорот на банката запре од извршување одлука на извршниот одбор на банката, тој е должен без одлагање да побара свикување на собранието на банката, кое ќе донесе одлука по оспорената одлука на извршниот одбор.

Ако директорот на банката запре од извршување одлука на кредитниот одбор на банката, оспорената одлука ќе ја изнесе без одлагање на решавање пред извршниот одбор на банката.

2. Органи на самоуправање на работната заедница

Член 71

Орган на самоуправање на работната заедница на банката е советот на работната заедница.

Со статутот на банката може да се предвиди како орган на самоуправање да се избира и управен одбор на работната заедница на банката.

По работите што спаѓаат во делокругот на самоуправањето на работната заедница според овој закон и статутот на банката, органите на работната заедница на банката ги имаат правата и должностите како и органите на самоуправањето на претпријатијата, ако со овој закон не е определено поинаку.

Член 72

Советот на работната заедница на банката се избира според прописите за изборот на работнички совет на претпријатие.

Во банките кои во состав имаат деловни единици (филијали и сл.), органите на самоуправање на работната заедница се формираат на начинот на кој се формираат органите на самоуправање во претпријатијата кои во состав имаат деловни единици (погони и сл.) Правата и должностите на овие органи, како и нивните меѓусебни односи, се определуваат со статутот на банката.

Член 73

Советот на работната заедница особено:

- 1) се грижи за унапредувањето на работењето на банката;

2) го донесува статутот на банката во делот со кој се регулираат самоуправните права на работната заедница;

3) го распоредува делот од приходите што ѝ припаѓа на работната заедница на банката (член 26);

4) донесува правилник за распределба на доходот односно чистиот приход;

5) донесува правилник за распределба на средствата за лични доходи на работниците;

6) одлучува за употребата на средствата на фондовите на банката, освен средствата на кредитниот фонд и посебниот резервен фонд.

7) одлучува за здобивањето со предмети и за отуѓувањето на предмети што сочинуваат основни средства и средства на заедничката потрошувачка;

8) одлучува за приемот на работа и за престанок на работата на работниците, како и за другите меѓусебни работни односи;

9) ги унапредува условите за работа на работниците на банката;

10) се грижи за унапредувањето на стручната спрема на работниците на банката.

Член 74

Директорот има право и должност да запре од извршување заклучоци на органите на работната заедница на банката по работите од делокругот на собранието чие извршување ѝ е доверено на работната заедница, ако најде дека не се во согласност со одлуките, заклучоците и насоките на собранието и на извршниот одбор на банката.

За спорното прашање од ставот 1 на овој член решава извршниот одбор на банката.

Извршниот одбор е должен да го сослуша мислењето на претставникот на работната заедница на банката.

IV ФОНДОВИ НА БАНКАТА

Член 75

Покрај фондовите што ги формираат според прописите за стопанските организации, банките формираат и кредитен фонд и посебен резервен фонд.

Кредитниот фонд се формира од средствата што ќе ги вложат во овој фонд работни и други организации и општествено-политички заедници и од приходите на банката.

Посебниот резервен фонд се формира од приходите на банката на начинот предвиден со овој закон.

Член 76

Основачкото собрание односно собранието на банката може да одлучи под определени услови уплатувањето во кредитниот фонд на банката да може да се врши делумно и со полагање обврзници издадени од страна на банките и други хартии од вредност.

Член 77

Работна и друга организација и општествено-политичка заедница може својот влог во кредитниот фонд на банката да го пренесе врз друга организација односно заедница, во согласност со прописите за користењето на средствата.

Работната и друга организација и општествено-политичката заедница врз која е пренесен влогот во кредитниот фонд стапува во однос на банката во правата и обврските на својот претходник.

Со статутот на банката можат да се определат поблиски услови и постапка за пренесување влогови во кредитниот фонд.

За пренесувањето на влог во кредитниот фонд се склучува договор во писмена форма и се депонира кај банката.

Член 78

Средствата на посебниот резервен фонд се формираат од делот на приходите на банката што е издвоен за кредитниот фонд, а во износот што го утврдува собранието на банката.

Износот на средствата кој во смисла на ставот 1 од овој член собранието го издвојува за посебниот резервен фонд не може да биде помал од 0,2% од износот на кредитите што ги дала банката, според состојбата на тие кредити според завршната сметка за годината за која се врши издвојувањето.

Кога вкупните средства на посебниот резервен фонд ќе бидат остварени во височина од 2% од просечниот износ на дадените кредити според завршната сметка на банката за последните три години, престанува обврската за издвојување за посебниот резервен фонд.

Член 79

Средствата на посебниот резервен фонд банката ги користи за обезбедување на својата ликвидност.

Средствата на посебниот резервен фонд употребени според ставот 1 на овој член, банката е должна да ги врати во тој фонд до крајот на годината во која ги користила тие средства.

Член 80

Ненаплативите побарувања по дадените кредити банката ги отпишува на товар на своите приходи.

Ако ненаплативите побарувања не можат да се отпишат од приходите на банката, тие се отпишуваат на товар на посебниот резервен фонд.

Ако ненаплативите побарувања по дадените кредити не можат да се отпишат на товар на посебниот резервен фонд, собранието на банката одлучува за начинот на отпишување и за изворите на средствата од кои ќе се отпишат овие побарувања. Ако собранието на банката не одлучи поинаку, не наплативите побарувања се отпишуваат на товар на другите фондови на банката.

Банката може отписот на ненаплативите побарувања да го разграничи на повеќе години, а најмногу на пет години.

Во случајот од ставот 4 на овој член употребените средства на посебниот резервен фонд банката ќе ги врати во тој фонд во согласност со разграничувањето на отписот на ненаплативите побарувања.

Собранието на банката може, по сослушување на мислењето на работната заедница, да одлучи ненаплативите побарувања делумно да се отпишат на товар на приходите што ги распоредува работната заедница на банката, ако тие станале ненаплативи поради работата на таа работна заедница.

Загубите што не произлегуваат од ненаплативите побарувања по дадените кредити, се покриваат на начинот на кој се покриваат загубите во стопанските организации.

Член 81

Со статутот на банката ќе се предвиди обврска на работните и други организации и на општествено-политичките заедници што ја управуваат банката со дополнително вложување или по пат на санационен кредит да ѝ обезбедат на банката потребни средства, ако таа не е во можност да им одговара на своите обврски.

V. РАСПРЕДЕЛБА НА ПРИХОДОТ НА БАНКАТА

Член 82

Приходот на банката, по одбивање на интересот што го плаќа банката, се распределува:

1) на дел кој се внесува во кредитниот фонд на банката;

2) на дел што го распоредува работната заедница на банката;

3) на дел што им припаѓа на вложувачите во кредитниот фонд во вид на интерес на вложените средства.

Од приходот на банката може да се издвои и дел за распределба во вид на зголемен интерес за работните и други организации и на општествено-политичките заедници, што депонирале средства во банката со откэзен рок подолг од три години.

Ако е со прописите за плаќање интерес на фондовите во стопанството предвидено плаќање инте-

рес на кредитниот фонд, банката го плаќа тој интерес од своите приходи.

Како интерес што го плаќа банката во смисла на ставот 1 од овој член се подразбира интересот што го плаќа банката на добиените кредити за кредитно работење, интересот што го плаќа банката на депонираните средства и интересот на средствата прибавени со издавање обврзници и благајнички записи.

Член 83

Распределбата на приходот на банката ја врши собранието на банката.

Делот од приходот кој во смисла на членот 82 став 1 точка 3 од овој закон е наменет за вложувачите во кредитниот фонд на банката, собранието го определува зависно од успехот во работењето на банката.

Делот од приходот што го распоредува работната заедница на банката, собранието го определува според обемот на работите и резултатите од работата, како и според движењето на личните доходи на работните луѓе во работните организации, имајќи ги предвид и потребите од издвојување во фондовите на банката.

Делот од приходот што го распоредува работната заедница на банката, собранието на банката може да го определи однапред за една година или за подолг период.

Член 84

На делот од приходот што го внесува во кредитниот фонд и на делот од приходот што им припаѓа на вложувачите во кредитниот фонд односно што го издвојува за распределба во вид на зголемен интерес, банката плаќа придонес од доходот на товар на тие делови приходи пред нивната распределба.

Член 85

Собранието на банката може да одлучи со делот од приходот наменет за вложувачите во кредитниот фонд односно со делот од приходот наменет за работните и други организации и за општествено-политичките заедници кои во банката депонирале средства со отказан рок подолг од три години, да се зголеми нивниот влог во кредитниот фонд односно депозитот.

Собранието на банката може да одлучи делот од приходот наменет за вложувачите да им се отстапи на работните и други организации заради внесувањето во нивните соодветни фондови, како и на општествено-политичките заедници ако средствата вложени во банката произлегуваат од приходите што на нив им припаѓаат според Законот за финансирање на општествено-политичките заедници.

Член 86

Делот од приходот што ѝ припаѓа на работната заедница на банката (член 26), советот на работната заедница го распоредува според прописите за распределба на вкупниот приход на стопанските организации.

VII. КРЕДИТНИ И ДРУГИ БАНКАРСКИ РАБОТИ

Член 87

Банките се занимаваат со давање кредити, примане депозити, издавање обврзници и благајнички записи, со работи на платен промет, со девизно-валутни работи, со давање гаранции, отворање акредитиви, издавање парични и кредитни писма, есконтни работи, со вршење благајничка и книговодствена служба по заемите и обврските на општествено-политичките заедници, како и со други банкарски работи.

Само со закон може да се обврзе банката да врши определени банкарски работи.

1. Кредитни работи

Член 88

Според изворите на средствата од кои се даваат кредити и функциите на тие кредити, во смисла на

овој закон, кредитите се инвестициони, краткорочни и потрошувачки.

Како инвестициони кредити се подразбираат кредитите што се даваат од изворите на средствата што произлегуваат, по правило, од распределбата на доходот и имаат карактер на долгорочно вложување кај банката.

Како краткорочни кредити се подразбираат кредитите што ги даваат банките врз основа на депозит по видување и кредит добиен од Народната банка на Југославија или од други банки, а со кои се влијае врз количината на парите во циркулација.

Како потрошувачки кредити се подразбираат кредитите што им се даваат на граѓани од средствата што произлегуваат од распределбата на доходот и од други извори на средства, заради поттикнување на потрошувачката и регулирање на залихите на определени видови производи.

Инвестициони кредити

Член 89

Инвестициони кредити банките им даваат на работни и други организации и на општествено-политички заедници.

Банките можат да им даваат на граѓани инвестициони кредити за унапредување на нивната стопанска дејност. Инвестициони кредити за други намени можат да им се даваат на граѓани под условите предвидени со посебни сојузни прописи.

Член 90

Инвестиционите кредити банките ги даваат од кредитниот фонд и од паричниот дел на другите свои фондови, освен од резервните фондови, од депозитите со отказан рок подолг од една година, од средствата прибавени со издавање обврзници со рок за враќање подолг од една година, од средствата што ќе ги добијат во вид на кредити во земјата и во странство и од средствата што општествено-политичките заедници ќе им ги стават на располагање за овие цели.

Народната банка на Југославија може да определи одделни средства што не се наведени во ставот 1 од овој член а имаат карактер на долгорочно вложување во банката, да можат делумно да се користат за давање инвестициони кредити.

Член 91

Банките даваат инвестициони кредити за вложувања во стопански и нестопански инвестиции.

Член 92

Банките даваат инвестициони кредити за вложувања во основни средства и трајни обртни средства.

Како инвестициони кредити, во смисла на овој закон, се подразбираат и санационите кредити, како и други кредити на работните и други организации и на општествено-политичките заедници за намени што не се посебно определени.

Член 93

Инвестиционите кредити банките ги даваат врз основа на конкурс или по пат на непосредна продажба.

При давањето на инвестициони кредити, банката врши избор на најповолниот корисник на кредитот.

Член 94

Банката не може да даде инвестиционен кредит ако инвеститорот не обезбеди средства за инвестицијата во целина од кредитот кај таа банка или од други извори на средства, односно ако не се обезбедени девизни средства неопходни за изградба на објектот или не се дадат докази дека тие средства ќе бидат обезбедени.

Член 95

Кон барањето за инвестиционен кредит мора да се поднесе основната документација од која се

гледаат резултатите што ќе се постигнат со вложувањето на соодветните средства.

По извршениот потесен избор на барањата за кредит, банката може од барателите на кредити да бара да достават поподробна документација, врз основа на поднесената основна документација.

Податоците од барањето за кредит и од документацијата поднесена кон тоа барање претставуваат деловна тајна на банката.

Член 96

Секој барател на инвестиционен кредит банката е должна да го извести за одлуката по неговото барање за кредит.

Член 97

Ако барателот на кредит смета дека е повреден неговиот интерес затоа што банката при давањето на кредитите не се придржувала кон објавените услови односно затоа што не се придржувала кон постапката за давање кредити утврдена со статутот на банката, може во рок од осум дена од денот на приемот на одлуката од банката според членот 96 на овој закон да поднесе тужба до надлежниот општински суд со барање судот со пресуда да утврди дека определените одлуки на банката за давање кредити се донесени спротивно на прописите и условите за давање кредити.

Ако судот утврди дека банката при давањето на кредитите не се придржувала кон објавените услови односно дека не се придржувала кон постапката за давање кредити утврдена со статутот на банката, ќе ја поништи оспорената одлука на банката во целина или во делот кој им е противен на условите односно на постапката за давање кредити.

Банката е должна, на барање на судот, да му ги достави податоците и документацијата потребни за донесување на одлуката

Краткорочни кредити

Член 98

Банките им даваат краткорочни кредити на работни и други организации и на општествено-политички заедници.

Краткорочни кредити на стопански организации и на установи што вршат стопанска дејност банките им даваат за промет на стоки и за определени залихи, според насоките на кредитната политика.

Краткорочни кредити на општествено-политички заедници, на установи на општествените служби, на самоуправни организации и на фондови, банките можат да им даваат во случај на нерамномерно притекување на приходите.

По исклучок, краткорочни кредити можат да им се даваат на граѓани за намените и под условите што се предвидени со посебни сојузни прописи.

Член 99

Краткорочните кредити банките ги даваат врз основа на депозити по видување и од кредитот добиен од Народната банка на Југославија и од други банки, како и од сите други средства со кои располагаат.

Врз основа на депозит по видување банките можат да даваат само краткорочни кредити.

Член 100

Краткорочни кредити за промет на стоки банките им даваат на стопански организации за продадени а ненаплатени стоки, а на трговски стопански организации — и за купени а неплатени стоки.

Краткорочни кредити за промет на стоки не можат да се даваат кога купувачот е краен потрошувач.

Член 101

Краткорочните кредити за залихи банките ги даваат за сезонски залихи на готови стоки и репродуктивен материјал и за залихи на стоки приготвени за извоз.

По исклучок, краткорочни кредити за вонредни залихи на стоки банките можат да даваат под условите и во случаите што ќе ги определи Народната банка на Југославија.

Член 102

Народната банка ги определува најдолгите рокови за враќање на краткорочните кредити за одделни намени.

Член 103

На установи што вршат и стопанска дејност, банките им даваат краткорочни кредити за промет на стоки и за залихи, под истите услови под кои вакви кредити им даваат на стопански организации.

Член 104

Банките не можат да даваат краткорочни кредити за покривање на загуби, за залихи на некурентни стоки и за покривање сомнителни побарувања.

Член 105

Краткорочни кредити во случај на нерамномерно притекување на приходите банките можат да им даваат на општествено-политички заедници, на установи на општествените служби, на фондови и на самоуправни организации, за покривање на разликите настанати поради неусогласено притекување на предвидените приходи во однос на предвидените расходи.

Кредитите од ставот 1 на овој член банките ги даваат со рок за враќање до една година.

Народната банка на Југославија може да определи кредитите поради нерамномерно притекување на приходите да можат да се даваат до определен рок, како и да можат да се даваат со рок за враќање пократок од една година.

Член 106

Банките можат да даваат краткорочни кредити заради активирање на производните можности на стопанството во согласност со општествените планови на Југославија, односно ако тоа го бараат вонредни околности, а врз основа на посебна одлука од Сојузната скупштина.

Потрошачки кредити

Член 107

Потрошувачки кредити банките даваат врз основа на штедните влогови.

Банките можат да даваат потрошувачки кредити и од средствата на своите фондови, освен резервните, од средствата депонирани со отказан рок подолг од една година и од средствата прибавени со издавање обврзници со рок за враќање подолг од една година.

Сојузниот извршен совет може да определи да можат банките за давање потрошувачки кредити да користат и други средства.

Член 108

Потрошувачките кредити се даваат со рок за враќање до три години.

По исклучок, рокот за враќање на потрошувачки кредити за набавка на одделни видови производи може да биде и до пет години.

Член 109

Сојузниот извршен совет, врз основа на насоките на кредитната политика утврдена со општествените планови на Југославија и во согласност со одредбите од овој закон, ги определува општите услови за давање потрошувачки кредити и намените за кои се даваат тие кредити.

Сојузниот извршен совет може да ја определи највисоката интересна стопа по која можат да се даваат потрошувачките кредити.

Член 110

Народната банка на Југославија, врз основа и во рамките на прописите на Сојузниот извршен совет од членот 109 на овој закон, определува до која височина барателите на кредити можат да се

задолжат по основот на потрошувачки кредит и височината на учеството во готово од страна на корисникот во добиенот кредит, како и другите услови за давање потрошувачки кредити.

Народна банка може да ги определи најдолгите рокови за враќање на потрошувачките кредити за купување одделни производи, во рамките на роковите од членот 108 на овој закон.

Член 111

Под условите предвидени за давање потрошувачки кредити стопанска организација може непосредно да им продава на граѓани производи на кредит.

Сојузниот секретар за финансии ги определува условите што мораат да ги исполнуваат стопанските организации за да можат да им продаваат на граѓани производи на кредит.

Член 112

Ако давателот на кредитот го обуслови давањето на потрошувачкиот кредит со ставање административна забрана на личниот доход на корисникот на кредитот, исплатителите на личните доходи се должни да ја спроведуваат уредно административната забрана.

Договор за кредит

Член 113

Банката го склучува договорот за кредит со барателот на кредитот во писмена форма.

Со договорот се утврдуваат условите за давање, користење и враќање на кредитот, како и други права и обврски на договорните страни.

Договорот за кредит мора да биде составен во согласност со однапред објавените услови за давање кредити, без оглед на тоа дали кредитот се дава врз основа на конкурс или по пат на непосредна погодба.

Член 114

При склучувањето на договорите за кредит банката е должна да се придржува кон банкарските узанси и добрите деловни обичаи, водејќи сметка за интересите на своите комитенти.

Член 115

При склучувањето на договор за инвестиционен кредит банката е должна да води сметка за реалноста на рокот за враќање на кредитот.

Ако кредитот се дава за вложувања во основни средства, рокот за враќање на кредитот не може да биде подолг од векот на траењето на основното средство.

Член 116

Ако е со договорот за кредит предвидено корисникот на кредитот да ѝ плаќа на банката казенен интерес на износот на кредитот што не ќе го врати во договорениот рок, стопата на казниениот интерес не може да биде повисока од стопата на редовниот интерес.

Ако е кредитот даден со пониска интересна стопа во смисла на членот 28 од овој закон, стопата на казниениот интерес од ставот 1 на овој член може да се зголеми со разликата во интересната стопа до височината што ѝ припаѓа на банката на име надоместок во интересот поради примена на пониската интересна стопа.

Член 117

Со договорот за кредит може да се предвиди корисникот на кредитот да е должен да ѝ плати на банката договорна казна во случај на откажување од договорот за кредит, ненаменско користење на кредитот, неизвршување на обврските во поглед на остварувањето на извозот и во други случаи на неизвршување на обврските предвидени со договорот за кредит.

Член 118

Со договорот за инвестиционен кредит не може да се предвиди договорна казна поголема од 1% од износот на кредитот, за случај корисникот на

кредитот да се откаже од договорот за кредит пред почетокот на користењето на кредитот.

Договорна казна не може да се договори поради некористење инвестиционен кредит поради заштеди во вкупните трошоци на изградбата, како ниту поради некористење краткорочни и потрошувачки кредити.

Член 119

Ако банката на корисникот на кредитот не му го стави кредитот на располагање во договорениот рок или во договорениот износ, таа е должна на корисникот на кредитот да му плати на име пенал 1% од износот на кредитот што не е ставен на располагање, ако со договорот за кредит не е предвидена поголема договорна казна.

Член 120

Правата и обврските од договорот за кредит корисникот на кредитот може да ги пренесе врз друга работна или друга организација или општествено-политичка заедница само ако се обезбедува иста намена на кредитот и ако со тоа се согласи банката што го дала кредитот.

Член 121

Пред склучувањето на договорот за кредит, банката е должна да ја утврди кредитната способност на барателот на кредитот.

При утврдувањето на кредитната способност банката особено зема предвид: дали барателот на кредитот остварува позитивни финансиски резултати во своето работење; дали е во можност да го врати кредитот во рокот; дали има средено финансиско работење и ажурно книговодство; дали уредно ги извршува своите обврски и дали својот имот го искажува во согласност со важечките прописи.

Банката може да бара од барателот на кредитот да ѝ поднесе документација потребна за утврдување на неговата кредитна способност.

Ако е во прашање склучување на договор за кредит со претпријатија што произведуваат за определени воени потреби, проверувањето на податоците и прибавувањето на документацијата според ст. 2 и 3 на овој член банките го вршат преку соодветната посебна организациона единица на Службата на општественото книговодство односно Народната банка.

Член 122

Банката може од одделни баратели на кредити да бара да ѝ дадат потребни обезбедувања дека правилно ќе ги извршуваат обврските според договорот за кредит (цесија на побарување, меница, гаранција и слично).

Член 123

Банката има право и должност да проверува дали корисникот на кредитот го користи наменски кредитот.

2. Кредитни работи со странство

Член 124

Со кредитни работи со странство се занимаваат банките што ги исполнуваат условите предвидени со посебен сојузен закон.

Како кредитни работи со странство се подразбираат особено: задолжувањето во странство, давањето на гаранција на работни организации по договорите за кредит што тие ги склучуваат во странство, давањето на кредити на странски корисници и давањето на кредити на работни организации за извоз на стоки на кредит односно за вршење услуги или за изведување инвестициони работи во странство на кредит.

Член 125

Врз основа на насоките утврдени со општествените планови на Југославија Сојузниот извршен совет ги утврдува рамките и општите услови за задолжување во странство и за давање кредити на странски корисници.

Народната банка на Југославија, во соработка со деловните банки, предлага и презема мерки на кои е овластена, задолжувањето во странство и кредитирањето на странски корисници да се остварува во рамките и под условите од ставот 1 на овој член.

Член 126

Банката самостојно одлучува за склучувањето на кредитните работи од членот 124 на овој закон.

Банката може да се задолжи односно да даде гаранција за задолжување во странство под услов од работата за која се добива кредит да се обезбедуваат странски средства за плаќање за отплатување на кредитот односно ако тие средства се обезбедуваат од други извори со кои располага банката или тие средства банката ќе ги обезбеди врз основа на договор со други банки.

Член 127

Кредитите на странски корисници и кредитите на работни организации за извоз на стоки односно за вршење услуги или изведување инвестициони работи во странство, банките ги даваат од средствата од кои според овој закон и според прописите донесени врз основа на него можат да се даваат инвестициони кредити.

Член 128

Банките се должни за склучените кредитни работи со странство да ја известуваат Народната банка на Југославија, на начинот и во роковите што ќе ги определи таа.

Народната банка на Југославија може да определи во кои случаи банките се должни да ја известат за кредитните работи со странство и пред нивното склучување.

2. Депозити

Парични депозити

Член 129

Како парични депозити, во смисла на овој закон, се подразбираат средствата што работните и други организации и општествено-политичките заедници ги депонираат кај банката врз основа на договор или врз основа на обврска за депонирање која произлегува од законот.

Граѓаните депонираат средства кај банката во вид на штедни влогови, врз основа на договор за жиро-сметка и други договори за депонирање средства.

Член 130

Депозитите можат да бидат по видување или со отказан рок.

Како депозити по видување се сметаат сите средства депонирани кај банката, ако со договорот за депонирање или со закон не е предвиден отказан рок.

Член 131

Средствата на работните и други организации и на општествено-политичките заедници на сметките кај Службата на општественото книговодство се сметаат како депозити по видување на онаа банка со која тие организации односно заедници склучиле договори за депонирање на тие средства.

Работните и други организации и општествено-политичките заедници ја избираат банката со која ќе го склучат договорот од ставот 1 на овој член.

Службата на општественото книговодство е должна редовно да ја известува банката за состојбата на средствата на сметките на организациите односно заедниците од ставот 1 на овој член.

Член 132

На депозитите со отказан рок банката плаќа интерес. Височината на интересната стопа се договара, по правило, зависно од должината на отказниот рок.

На средствата депонирани кај банката по видување може да се договори плаќање интерес.

Интересот на средствата депонирани кај банката се внесува во средствата на работната и друга организација односно во средствата на општествено-политичката заедница од кои е вложен депозитот во банката.

Штедни влогови

Член 133

Со собирање штедни влогови од граѓани се занимаваат комерцијалните банки и штедилниците.

Со собирање штедни влогови се занимаваат и Поштенската штедилница, штедно-кредитните задруги, земјоделските и други задруги и работните организации што се занимаваат со земјоделско производство односно со одгледување и искористување на шуми, а кои имаат посебно организирани штедно-кредитни служби.

Основањето и работењето на штедно-кредитните задруги и штедно-кредитните служби од ставот 2 на овој член се регулираат со републички закон.

Член 134

Штедни влогови можат да се примаат и преку работни и други организации, ако средствата на тие влогови произлегуваат од организирано штедење на граѓани (средства на касите за заемна помош при синдикалните подружници, средства за заемна помош собрани во здруженијата на пензионери, ученичко штедење и слично).

Член 135

Штедните влогови во странска валута ги прима само Народната банка на Југославија, ако со сојузен закон или со пропис донесен врз основа на него не е определено поинаку.

Член 136

Штедните влогови можат да бидат по видување или со отказан рок.

Штедните влогови можат да гласат на име, на доносителот или на доносителот со шифра.

Член 137

Податоците за штедните влогови се деловна тајна на банката и на организациите од членот 133 став 2 на овој закон.

Известувања за штедните влогови можат да се даваат само по писмено барање на судот.

Член 138

На штедните влогови се плаќа интерес.

Интересот се пресметува и му се додава на штедниот влог на крајот на календарската година.

Сојузниот извршен совет може да ја пропише најниската стопа на интересот по која банките и штедилниците го плаќаат интересот на штедните влогови по видување.

Член 139

Штедните влогови и интересот по штедните влогови не подлежат на плаќање данок и придонеси.

Член 140

За штедните влогови кај комерцијалните банки и штедилниците гарантира федерацијата.

Член 141

Сојузниот секретар за финансии донесува, по потреба, поблиски прописи за работењето по штедните влогови кај комерцијалните банки и кај штедилниците, за издавањето и употребата на штедната книшка, како и за начинот на водењето на евиденцијата по штедните влогови.

Жиро-сметки на граѓани

Член 142

Комерцијалните банки и штедилниците водат жиро-сметки на граѓани и по тие сметки вршат платен промет за сметка на нивните иматели.

Имателите на жиро-сметки располагаат со своите средства на жиро-сметката со пропишаните инструменти за плаќање (налози, чекови и сл.).

Ако располагањето со средствата на жиро-сметката на граѓанин е извршено со чек за чија исплата гарантира банката односно штедилницата на која е издаден чекот, работните и други организации и општествено-политичките заедници се должни да ги примаат таквите чекови наместо готови пари.

Член 143

Податоците за работењето на граѓаните преку нивните-жиро-сметки се деловна тајна на банката.

Податоци за работењето на граѓани преку нивните жиро-сметки можат да се даваат само на писмено барање на суд или на надлежниот финансиски орган.

Член 144

На средствата на жиро-сметките на граѓани, банките можат да плаќаат интерес во смисла на членот 132 став 2 од овој закон.

Непарични депозити

Член 145

Банките можат да примаат на чување хартии од вредност, предмети од злато и од други благородни метали, накит и слично (непарични депозити).

Банките што се занимаваат со работите од ставот 1 на овој член се должни да обезбедат сигурност на примените депозити.

4. Издавање обврзници и благајнички записи

Член 146

Заради прибавување парични средства за определени намени, банките можат да издаваат обврзници.

Обврзниците гласат на име или на доносителот.

Член 147

Во одлуката на банката за издавање обврзници се определуваат особено: намената за која се издаваат обврзниците, условите за издавање на обврзниците, роковите во кои ќе се отплатат обврзниците, височината на интересот и начинот на неговото пресметување и плаќање.

Условите од ставот 1 на овој член мораат да бидат напечатени на самата обврзница.

Член 148

Обврзниците што ги издаваат банките можат да се примаат наместо готови пари на име кауција што се полага при јавни наддавања и во други случаи во кои се бара полагање на гаранција во готови пари.

Член 149

Сојузниот извршен совет може да ја пропише постапката и условите за промет на обврзниците што ги издаваат банките.

Член 150

Банките можат да издаваат благајнички записи. Благајничките записи се издаваат на полни суми, во илјади динари.

Износот на кој ќе гласи благајничкиот запис го определува самиот запишувач на благајничкиот запис.

Благајничките записи се издаваат на определен рок.

Благајничките записи можат да се есконтираат пред стасаноста.

Височината на интересната стопа по благајничките записи се определува, по правило, според ствата што им припаѓаат.

Член 151

Работните организации можат за запишување обврзници и благајнички записи да ги употребат средствата на своите фондови, а другите организации и општествено-политичките заедници — средствата што им припаѓаат.

Интересот што работните и други организации и општествено-политичките заедници ќе го остварат по основот од ставот 1 на овој член, се внесува во

средствата од кои е извршено запишувањето на обврзниците и благајничките записи.

VII. СОВЕТ НА БАНКИТЕ

Член 152

Заради разгледување на прашањата од заеднички интерес за банките и усогласување на нивната работа, се формира Совет на банките.

Член 153

Советот на банките го сочинуваат директорите на деловните банки над кои вршат надзор федерацијата или републиките, по еден претставник на банките од територијата на секоја република односно автономна покраина што ќе го избераат банките од таа територија на состанок на своите претставници, како и претставник на здружението на банките, ако е основано здружение на банките.

Гувернерот на Народната банка на Југославија е член на Советот на банките според својата положба и претседава на неговите седници.

Член 154

Советот на банките ги разгледува начелните прашања во врска со работата и работењето на банките, а особено:

- 1) спроведувањето на кредитно-паричната и девизната политика предвидена со општествените планови на Југославија и со други сојузни прописи;
- 2) спроведувањето на политиката во кредитните односи со странство;
- 3) спроведувањето на спогодбите и другите акти што ги донесуваат банките заради заедничко вршење определени работи или заради заедничко истапување во кредитни и други односи во земјата и спрема странство;
- 4) прашањата во врска со донесување на банкарските узанси;
- 5) применувањето на определени критериуми и економски инструменти при давањето на кредити за инвестиции и други видови кредити (интересни норми, рокови, учество итн.);
- 6) предлозите или извештаите што треба да се поднесат до надлежните сојузни органи заради донесување прописи или преземање потребни мерки;
- 7) унапредувањето и усогласувањето на методите за определување делот од приходот што го распоредува работната заедница на банката;
- 8) расправува за основите за изработка на општествените планови на Југославија;
- 9) непосредно го поттикнува и го организира изучувањето на критериумите на економската ефикасност на инвестициите и ги известува банките за резултатите.

Член 155

Советот на банките донесува деловник за својата работа.

Член 156

Со пропис на републиката може да се формира совет на банките во републиката.

Со прописот од ставот 1 на овој член се регулира и начинот за формирање на советот на банките во републиката и делокругот на неговата работа.

VIII. ПРЕСТАНОК НА РАБОТАТА НА БАНКАТА

Член 157

Банката престанува да работи ако потрајно не е во можност да им одговори на своите обврски.

Се смета дека банката не е во можност да им одговори на своите обврски: ако не може да ги извршува наложите на своите комитенти за располагање со нивните средства, ако не е во можност да ги врати добиените кредити односно да ги исплати кредитите што им ги одобрила на комитентите, ако не е во можност да ги извршува другите обврски затоа што ги употребила средствата за цели противни на нивната намена.

Член 158

Банката престанува да работи и ако во текот на своето работење дојде во положба во својот кредитен фонд и во депозитите да не располага со износот на средства пропишан како услов за основање на тој вид банки, а собранието на банката не обезбеди потребни средства за дополнително на кредитниот фонд односно на депозитите до пропишаните износи.

Член 159

Собранието на банката може да одлучи да престане банката да работи, ако смета дека не постои економски интерес за нејзино понатамошно работење.

Во случајот од ставот 1 на овој член собранието на банката одлучува за пренесување на работите на банката што престанува да работи врз други банки, во спогодба со тие банки.

Член 160

Банката престанува да работи и во случај на присојединување кон друга банка или соединување со друга банка или во случај на делба на банката, според одлуката на собранието на банката.

Член 161

Прописите за престанокот, присилната управа и санацијата на претпријатијата, како и за присојединувањето, соединувањето и делбата на претпријатијата, согласно се применуваат и врз банките, ако со посебен сојузен закон не е определено поинаку.

IX. НАДЗОР НАД ЗАКОНИТОСТА НА РАБОТАТА НА БАНКИТЕ**Член 162**

Надзор над законитоста на работата на банките врши органот на управата надлежен за финансиите на општината на чија територија е седиштето на банката.

Надзор над законитоста на работата на банките што се основани со сојузен односно републички закон врши сојузниот односно републичкиот секретаријат за финансии.

Член 163

Општинското собрание може по сопствена иницијатива или на предлог од органот од членот 162 став 1 на овој закон да запре од извршување општи акти на банката над која надзорот во поглед на законитоста на работата го врши општинскиот орган на управата надлежен за финансиите, ако најде дека не се во согласност со закон.

Сојузниот односно републичкиот секретар за финансии може да запре од извршување општи акти на банките над кои надзорот над работењето го врши Сојузната скупштина односно републичкото собрание во смисла на членот 42 од овој закон, ако најде дека не се во согласност со закон и за тоа ќе го извести Сојузниот односно републичкиот извршен совет заради преземање соодветни мерки.

X. КРЕДИТИРАЊЕ ШТО ГО ВРШАТ РАБОТНИТЕ И ДРУГИ ОРГАНИЗАЦИИ**Член 164**

Работните и други организации можат во врска со предметот на своето работење или заради остварување деловна соработка, зголемување на производството и остварување други заеднички економски интереси да им даваат кредити на работни и други организации, на општествено-политички заедници и на граѓани

Ако претпријатијата за унапредување на надворешнотрговската размена и други претпријатија за вршење надворешнотрговски работи вршат кредитирање и други банкарски работи во врска со унапредувањето на надворешнотрговската размена, се должни тие работи да ги вршат според одредбите од овој закон.

Член 165

Кредитите од членот 164 на овој закон работните организации можат да ги даваат од средствата на своите фондови, а другите организации — од средствата што им припаѓаат.

Работните и други организации можат заради давање кредити да ги здружуваат своите средства од ставот 1 на овој член.

Член 166

Работните и други организации можат кредитите за инвестиции добиени од банката да ги употребат за давање кредити на работни и други организации, општествено-политички заедници и на граѓани само ако е тоа со договорот за кредит со банката изречно предвидено.

Работните и други организации не можат краткорочните кредити добиени од банката да ги употребат за кредитирање на работни и други организации, општествено-политички заедници и граѓани, освен во случаите предвидени во овој закон и во други сојузни прописи.

Член 167

Земјоделските задруги и други работни организации можат на индивидуалните земјоделски производители со кои договараат кооперација во земјоделското или шумското производство да им даваат кредити во врска со извршувањето на договорите за кооперација.

Член 168

Приватни занаетчии, самостојни угостители и други лица што вршат самостојна дејност можат за унапредување на својата стопанска дејност да добијат кредит од работните и други организации со кои остваруваат трајна економска соработка.

Член 169

Сојузниот извршен совет донесува прописи за намените и условите под кои организациите од чл. 167 и 168 на овој закон можат да им даваат кредити на индивидуални земјоделски производители, занаетчии, самостојни угостители и други лица што вршат самостојна дејност, со кои остваруваат трајна економска соработка, како и под кои услови тие организации можат за ова кредитирање да добијат кредит од банката.

XI. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ**Член 170**

Со парична казна од 500.000 до 5.000.000 динари ќе се казни за стопански престап банка:

- 1) ако за давање кредити ги користи средствата противно на одредбите од овој закон;
- 2) ако во депозит со отказан рок или за запишување обврзници или благајнички записи прими средства кои не можат да се користат за тоа;
- 3) ако дава кредити или ги користи средствата противно на одредбите за мерките на кредитната политика пропишани со сојузниот закон за спроведување на општествените планови на Југославија;
- 4) ако договори или наплати интерес по стопи повисоки од интересните стопи што ги определила Сојузната скупштина;
- 5) ако наплати надоместоци за вршење банкарски работи во износ поголем отколку што е пропишано;

6) ако ѝ го ограничи или ускрати правото на работна или друга организација да вложи средства во кредитниот фонд или во депозити кај банката;

7) ако дава кредити на начин кој им е спротивен на овој закон и на статутот на банката;

8) ако дозволи користење кредит за други намени освен за намените предвидени со договорот за кредит или ако не преземе мерки за спречување на ненаменско користење кредит;

9) ако даде потрошувачки кредит за намени за кои со прописи не е определено да можат да се даваат потрошувачки кредити или ако даде потрошувачки кредит спротивно на општите услови под кои се дава тој кредит.

За стопански престап од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во банката со парична казна од 10.000 до 100.000 динари.

Член 171

Со парична казна од 500.000 до 5.000.000 динари ќе се казни за стопански престап работна или друга организација или друго правно лице:

1) ако го користи кредитот за намени за кои не е даден;

2) ако за извршување на задачи што не се предмет на нејзиното работење или не се однесуваат на унапредување на нејзината дејност кредитира работни и други организации односно општествено-политички заедници и граѓани;

3) ако дава потрошувачки кредити за намени за кои со прописи не е определено да можат да се даваат потрошувачки кредити или ако даде потрошувачки кредит спротивно на пропишаните услови;

4) ако кај банката депонира со отказан рок или за запишување обврзници или благајнички записи употреби средства кои не можат да се користат за тоа.

За стопански престап од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната или во другата организација или во другото правно лице со парична казна од 10.000 до 100.000 динари.

Член 172

Со парична казна до 1.000.000 динари ќе се казни за прекршок работна или друга организација или друго правно лице:

1) ако одбие да стави административна забрана на личниот доход на корисникот на потрошувачкиот кредит или оваа забрана неуредно ја спроведува;

2) ако одбие да прими од граѓани наместо готови пари издаден чек за чија исплата гарантира банката односно штедилницата;

3) ако спречи или оневозможи банката да изврши контрола на наменското користење на кредитот или не ѝ достави на банката на нејзино барање определена документација за таа контрола.

За прекршок од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната или во другата организација, во другото правно лице или во државен орган со парична казна до 50.000 динари.

XII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 173

Банките основани до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе ја усогласат својата организација и работење со одредбите од овој закон и со прописите донесени врз основа на него во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Усогласувањето во смисла на ставот 1 од овој член ќе го изврши управниот одбор на банката.

Управниот одбор на постојна банка ги има сите права и должности предвидени со овој закон за основачкиот одбор.

Член 174

Управниот одбор на постојна банка ќе ја разгледа положбата на банката и условите за нејзино понатамошно работење во смисла на одредбите

од овој закон и прописите донесени врз основа на него.

Ако управниот одбор утврди дека постојат услови за понатамошно работење на банката или дека тие услови можат да се обезбедат, ќе го приготви и свика собранието на банката, кое ги има сите права и должности на основачко собрание од чл. 48 до 50 на овој закон.

До формирањето на собранието на банката според ставот 2 од овој член, управниот одбор ја управува банката и врши распределба на приходот.

Член 175

Ако банката на денот на влегувањето во сила на овој закон има во својот кредитен фонд средства најмалку во височина на износот пропишан со одлуката на Сојузната скупштина од членот 45 на овој закон за таква банка, се смета дека е исполнет условот за основање на банката по основот на обезбедување на средства за нејзиниот кредитен фонд.

Член 176

Средствата на општествените инвестициони фондови кои до денот на влегувањето во сила на овој закон не се пренесени во кредитниот фонд на банката, се пренесуваат во кредитниот фонд на банката што ќе ја определи општествено-политичката заедница, според состојбата на тие фондови на денот на влегувањето во сила на овој закон.

Надлежниот орган на општествено-политичката заедница што донесла одлука за пренесување на средствата од ставот 1 на овој член пред или по влегувањето во сила на овој закон, учествува во органите на банката под истите услови како и работните организации.

Општествено-политичката заедница е должна да постапи според членот 19 од овој закон и со средствата од ставот 1 на истиот член а кои се формирани по влегувањето во сила на овој закон.

Средствата на кредитниот фонд на банката формирани до денот на влегувањето во сила на овој закон од наплатен интерес не претставуваат основ за управување со банката.

Член 177

Ако во управувањето со банката учествуваат повеќе општествено-политички заедници по основот на средствата од укинатите општествени инвестициони фондови што се внесени во кредитниот фонд на банката пред или по влегувањето во сила на овој закон, вкупниот број на гласовите што им припаѓа на тие општествено-политички заедници во собранието на банката не може да биде поголем од 20% од вкупниот број на гласовите што е утврдено според мерилата предвидени со статутот на банката.

Во случајот од ставот 1 на овој член, бројот на гласовите кој, во рамките на бројот на гласовите кој сочинува 20% од вкупниот број на гласовите во собранието на банката, ѝ припаѓа на секоја општествено-политичка заедница се утврдува сразмерно со средствата на секоја општествено-политичка заедница врз основа на кои таа, согласно со статутот на банката, се здобива со право на управување со банката.

Член 178

Ако управниот одбор утврди дека банката не ги исполнува условите за понатамошно работење во смисла на одредбите од овој закон на прописите донесени врз основа на него, ќе му предложи на собранието на општествено-политичката заедница од која е основана банката да донесе одлука за престанок на работата на банката.

Ако комунална банка основале повеќе општини, одлуката за престанок на работата на банката ја донесува собранието на општината на чија територија е седиштето на банката, со претходна согласност од собранијата на другите општини — основачи.

Член 179

Средствата на фондовите и депозитите со отказан рок кај банката што престанува да работи и кредитите дадени од тие средства, како и другите права и обврски на банката по тие средства и кредити, се пренесуваат врз определената банка, според одлуката од собранието на општествено-политичката заедница што ја основала банката, а врз основа на спогодба со банката врз која се врши пренесувањето.

Средствата на фондовите од ставот 1 на овој член се внесуваат во соодветните фондови на определената банка.

Член 180

Ако банка основале повеќе општини, тие спогодбено ќе ја определат банката врз која ќе се пренесат средствата на фондовите, депозитите со отказан рок и кредитите дадени од тие средства.

Ако основачите не постигнат согласност во поглед на пренесувањето на средствата и кредитите од ставот 1 на овој член, средствата на фондовите на банката која престанува да работи се пренесуваат во фондовите на определените банки според одлуката на секој од основачите, сразмерно со пласманот од средствата на општествениот инвестиционен фонд на секоја општествено-политичка заедница, а според состојбата на тој пласман на 31 декември 1964 година.

Водејќи сметка за мерилото за распределба на средствата на фондовите на банката која престанува да работи, врз соодветните банки ќе се изврши и пренесување на депозитите со отказан рок, како и на кредитите дадени од средствата на фондовите и депозитите со отказан рок.

Со спогодба помеѓу заинтересираната банка и депонентите на средствата односно корисниците на кредитите, можат да се вршат отстапувања од одредбата на ставот 3 од овој член.

Член 181

Краткорочните кредити што ги дала банката што престанува да работи ќе ги наплати самата банка во текот на ликвидацијата на своето работење.

Кредитите од ставот 1 на овој член што стасуваат по истекот на рокот предвиден за престанок на работата на банката, ќе се пренесат врз банката со која корисникот на кредитот склучил договор за депонирање на средствата што се наоѓаат на негови сметки кај службата на општественото книговодство.

Со спогодба помеѓу заинтересираните банки и корисниците на кредитите можат одделни кредити од ставот 2 на овој член да се пренесат и врз други банки.

Член 182

Сојузниот извршен совет може применувањето на одредбите од овој закон за одржувањето на основачко собрание и за формирањето на собрание и извршен одбор како органи на банката — врз постојаните специјализирани и републички банки, да го одложи до 30 јуни 1966 година, на нивен образложен предлог.

Член 183

Кредитите што ги дале банките до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе се користат и отплатуваат според договорот за кредит.

Член 184

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат одредбата на точката 17 од Одлуката за пробното производство на стопанските организации („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 31/57 и 45/58) и одредбите на точ. 20 и 21 од Одлуката за опитното производство на стопанските организации („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 38/55).

Загубите од пробното производство за кое се обезбедени обртни средства од средствата на општествените инвестициони фондови, а за чие покри-

вање се поднесени до банката барања за кредит до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе се покријат според прописите од ставот 1 на овој член. Во другите случаи загубите од пробното производство се покриваат на начинот кој е предвиден во договорот за кредит склучен со банката.

Член 185

За обврски на постојните специјализирани банки — Југословенската инвестициона банка, Југословенската банка за надворешна трговија и Југословенската земјоделска банка, настанати до влегувањето во сила на овој закон, како и за обврските на овие банки што ќе настанат од денот на влегувањето во сила на овој закон до усогласувањето на работењето на овие банки со одредбите од овој закон, гарантира федерацијата.

Член 186

Приходите што ќе ги оствари од 1 јануари 1965 година до денот на влегувањето во сила на овој закон, банката ги распределува според одредбите од овој закон.

Член 187

Кај банките кои по влегувањето во сила на овој закон треба да престанат да работат во смисла на членот 178 од овој закон, правата и должностите на собранието на банка кои според овој закон се однесуваат на распределбата на приходите на банката ги врши собранието на општествено-политичката заедница што ја основала банката, односно собранието на општината на чија територија е седиштето на банката ако комуналната банка што престанува да работи ја основале повеќе општини.

Член 188

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат:

- 1) Законот за банките („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 10/61, 30/62 и 53/62);
- 2) Законот за кредитните и други банкарски работи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 10/61 и 53/62);
- 3) Одлуката за височината на задолжителната резерва на банките („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 10/61);
- 4) Одлуката за највисоките интересни норми што можат да ги договараат банките („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 10/61 и 30/62);
- 5) Одлуката за интересната норма по кредитите за залихите на јаглен над минималните залихи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 12/63);
- 6) Одлуката за средствата што се сметаат како централни депозити („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 53/62);
- 7) Одлуката за највисоките интересни норми на Народната банка и на специјализираните банки („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 13/61 и 27/61);
- 8) Одлуката за највисоката норма на казниот интерес на кредитите кај банката („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 27/61);
- 9) Одлуката за овластувањето на Југословенската земјоделска банка да ги врши работите за давање кредити на стопанските организации за определени намени и за пренесувањето на овие работи од Југословенската инвестициона банка врз Југословенската земјоделска банка („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 47/61);
- 10) Одлуката за давање со непосредна погодба кредити за вложување во основни и обртни средства („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 53/61);
- 11) Одлуката за процентите за издвојување на средствата за резервниот фонд на Народната банка и на деловните банки („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 53/61);
- 12) Одлуката за Тарифата на максималните провизии и надоместоци за услугите во вршењето на кредитите и други банкарски работи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 53/61, 16/62, 28/62 и 12/63 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 30/63 и 12/64);

13) Одлуката за височината на задолжителната резерва на деловните банки кај Народната банка („Службен лист на СФРЈ“, бр. 23/63, 4/64 и 41/64);

14) Одлуката за одобрување кредити за покривање на вредноста на постојаните резерви за храна на добиток на стопанските организации и установи што се занимаваат со сточарско производство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 26/63);

15) Одлуката за интересната норма по која се плаќа интересот на кредитите за залихите на пченица над минималните залихи („Службен лист на СФРЈ“, бр. 28/63 и 44/63);

16) Наредбата за определување на стопанските организации што можат да даваат потрошувачки кредити („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 1/62);

17) Наредбата за условите за одобрување кредити за изградба на станови за пазарот („Службен лист на СФРЈ“, бр. 22/63 и 5/64);

18) Упатството за определување рокот во кој можат да се даваат потрошувачки кредити за купување јаглен („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 9/62);

19) Решението за кредитирање на деловните банки од страна на специјализираните банки („Службен лист на СФРЈ“, бр. 21/63);

20) Решението за интересната норма на кредитите што Народната банка им ги дава на деловните банки („Службен лист на СФРЈ“, бр. 30/63);

21) Упатството за начинот за исплатување на потрошувачките кредити одобрени на работниците, службениците и на другите определени категории корисници за подмирување на трошоците на годишниот одмор („Службен лист на СФРЈ“, бр. 22/64).

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат и прописите што не се наведени во ставот 1 од овој член, ако се во спротивност со одредбите од овој закон.

Член 189

До донесувањето на соодветни прописи остануваат во сила следните прописи:

1) Уредбата за давање потрошувачки кредити на работниците, службениците и на другите определени категории корисници („Службен лист на ФНРЈ бр. 36/55, 18/57 и 53/61 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 21/64);

2) Уредбата за давање кредити и заеми на земјоделските задруги и на другите селскостопански организации за кооперација со индивидуални селскостопански производители („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 21/59 и 53/61);

3) Одлуката за условите за давање кредити за унапредување и проширување на дејносите со кои се обезбедува зголемувањето на извозот („Службен лист на СФРЈ“, бр. 26/63);

4) Одлуката за начинот и условите за полагање динарска противвредност за странски заеми и кредити („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 21/61 и 27/61);

5) Одлуката за пониските норми на интересот на кредитите за повремени обртни средства и на потрошувачките кредити („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 53/61, 31/62 и 42/62);

6) Одлуката за надоместување на банките на интересот за определени кредити („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 40/61 и 16/62);

7) Одлуката за одобрување кредити на определени домаќинства заради зголемување на капацитетот и подобрување на условите за сместување и исхрана на туристите („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 12/63 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 7/65);

8) Одлуката за работите што Југословенската банка за надворешна трговија ги врши во платниот промет со странство („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 30/61);

9) Наредбата за спроведување на Уредбата за давање кредити и заеми на земјоделските задруги и на другите селскостопански организации за кооперација со индивидуални селскостопански производители („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 28/59 и 1/62);

10) Наредба за условите за одобрување кредити за подготвување и за залихите на определени изданија („Службен лист на СФРЈ“, 28/63 и 12/64);

11) Наредбата за одобрување кредити за производство и промет на филмови („Службен лист на СФРЈ“, бр. 28/63);

12) Наредбата за начинот на утврдување на нешто девизиот ефект постигнат со користење на кредитите добиени за зголемување на извозот („Службен лист на СФРЈ“, бр. 29/63 и 32/64);

13) Наредбата за плаќање интерес на искористениот износ на одобрениот аванс („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 5/62 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 13/64);

14) Наредбата за одобрување на издавачките претпријатија кредити за продажба на книги на кредит на библиотеките („Службен лист на СФРЈ“, бр. 22/64);

15) Упатството за општествените средства што можат да се орочуваат кај банките и да се користат за вложување во обврзници и благајнички записи („Службен лист на СФРЈ“, бр. 17/63, 42/63, 23/64 и 41/64);

16) Упатството за давање потрошувачки кредити на работниците, службениците и на другите определени категории корисници („Службен лист на СФРЈ“, бр. 10/65);

17) Решението за височината на интересната норма на средства од штедните влогови што Поштенската штедилница ги држи кај Народната банка („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 27/61);

18) Решението за стопите на интересот на кредитите за извоз на опрема и бродови и за изведување инвестициони работи во странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 21/64);

19) Решението за интересната стопа на кредитите за подготовка на извоз и за извоз на јазлирани теписи од рачна изработка („Службен лист на СФРЈ“, бр. 42/64).

Член 190

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

212.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА НАРОДНАТА БАНКА НА ЈУГОСЛАВИЈА

Се прогласува Законот за Народната банка на Југославија, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1935 година и на седницата на Стопанскиот собор од 25 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 174
27 февруари 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА НАРОДНАТА БАНКА НА ЈУГОСЛАВИЈА

1 ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Народната банка на Југославија (во понатамошниот текст: Народната банка) е емисиона банка на Југославија.

Народната банка со својата емисиона и кредитна функција, како и со определените функции на подрачјето на меѓународните плаќања, го обезбедува спроведувањето на паричната и кредитната политика во согласност со барањата на внатрешната стабилност и ликвидноста во меѓународните плаќања.

Народната банка со своето работење обезбедува примена на единствениот паричен, кредитен и девизен систем.

Заради вршење на своите функции Народната банка има посебни права и обврски утврдени со овој закон.

Член 2

Своите задачи Народната банка ги извршува во согласност со сојузните закони и со одлуките и заклучоците на Сојузната скупштина, како и со одлуките и заклучоците на Сојузниот извршен совет донесени заради извршување на сојузните закони и на одлуките и насоките на Сојузната скупштина.

Народната банка е самостојна во извршувањето на своите задачи.

Народната банка за извршување на своите задачи одговара пред Сојузната скупштина и Сојузниот извршен совет.

Член 3

Народната банка влијае врз стабилноста и развојот на стопанството со регулирање на потребната количина на пари, со предлагање мерки за кредитирање на стопанството заради активирање на неговите производни можности и за усогласување на односите во процесот на општествената репродукција во рамките на утврдената економска политика, како и со предлагање и преземање мерки за обезбедување ликвидност во плаќањата со странство.

Член 4

Народната банка врши контрола на работата над деловните банки во поглед на спроведувањето на политиката на краткорочното кредитирање и во поглед на нивната ликвидност.

Член 5

Народната банка се грижи за ликвидноста во плаќањата со странство, го регулира начинот на плаќањето со странство во согласност со важечките прописи и меѓународните договори, се грижи за формирањето и одржувањето на девизни резерви, остварува потребно влијание врз засновањето на кредитни односи со странство и обезбедува увид во тие односи.

Член 6

Народната банка ги следи и ги проучува прашањата во врска со примената на кредитната и девизната политика и со примената на политиката на кредитните односи со странство, и за тоа им поднесува извештаи со предлози на соодветни мерки на Сојузната скупштина и Сојузниот извршен совет.

Член 7

Заради спроведување на кредитната и девизната политика и за извршување на одлуките и заклучоците на Сојузната скупштина и Сојузниот извршен совет, Народната банка соработува со деловните банки.

Член 8

Народната банка има својство на правно лице. Седиштето на Народната банка е во Белград.

Член 9

За обврските на Народната банка гарантира федерацијата.

Член 10

Народната банка има свој статут.

Статутот на Народната банка го донесуваат гувернерот на Народната банка и советот на работната заедница на банката.

Статутот на Народната банка го потврдува Сојузната скупштина.

Член 11

Работната заедница на Народната банка ги има правата на самоуправање утврдени со овој закон и со статутот на банката.

На работните односи на работниците на Народната банка согласно се применуваат општите прописи за работните односи, ако со овој закон не е определено поинаку.

Член 12

Надзор над законитоста на работата на Народната банка врши Сојузниот секретарија за финансии.

Сојузниот секретаријат за финансии се грижи за спроведувањето на насоките и заклучоците на Сојузната скупштина и Сојузниот извршен совет што се однесуваат на работењето на Народната банка.

Член 13

На печатот на Народната банка се наоѓа грб на Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

II. РАБОТЕЊЕ НА НАРОДНАТА БАНКА

1. Регулирање на количината на парите

Член 14

Народната банка во вршењето на својата емисиона функција ја обезбедува количината на парите потребна за несмеќавано вршење на производството и прометот.

Задачата од ставот 1 на овој член Народната банка ја остварува во деловна соработка со деловните банки, кои по пат на краткорочни кредити ги снабдуваат работните и други организации со пари.

Народната банка го регулира кредитниот потенцијал на деловните банки со определување на височината на задолжителните резерви на деловните банки кај Народната банка и со давање кредити на деловните банки.

Височината на задолжителните резерви на деловните банки кај Народната банка и условите под кои Народната банка им дава кредити на деловните банки се еднакви за сите деловни банки.

Во вршењето на своите функции Народната банка може да издава обврзници и благајнички записи, да определува поблиски услови на кредитната способност на барателите на кредити, да дава препораки за спроведување на кредитната политика и да презема други мерки за кои е овластена со закон.

Член 15

Задолжителните резерви на деловните банки кај Народната банка изнесуваат до 35% од нивните депозити по видување.

До процентот од ставот 1 на овој член Народната банка може да определи различни проценти на задолжителни резерви за одделни видови банкарски депозити по видување.

Член 16

Заради одржување стабилност на стопанството, со сојузен пропис можат да се определат изворите, обемот и намените на средствата со кои Народната банка може да располага за давање кредити.

Член 17

Краткорочни кредити заради активирање на производните можности на стопанството во смисла на членот 3 од овој закон, Народната банка може да им дава на деловните банки само за намените што се определени со посебни сојузни прописи.

Член 18

Народната банка може да им дава на деловните банки кредити од средствата што произлегуваат од распределбата на доходот, само од изворите и во обемот што се определени со посебни сојузни прописи.

Член 19

Народната банка им дава кредити на деловните банки под услов тие банки своето кредитно рабо-

тење да го вршат во согласност со прописите со кои е утврдена кредитната политика и своето работење да го вршат на начин со кој ја обезбедуваат својата ликвидност.

Член 20

Интересната стопа за кредитите што им ги дава Народната банка на деловните банки ја утврдува Сојузниот извршен совет, на предлог од Народната банка.

Член 21

Интересот што го наплатува Народната банка по дадените кредити е приход на федерацијата, по одбивање на интересот што го плаќа Народната банка и делот на интересот што ѝ останува на Народната банка како надоместок за извршување на нејзините задачи.

Член 22

Народната банка ја кредитира федерацијата во границите и за намените определени со сојузен закон.

2. Плаќања и кредитни односи со странство

Член 23

Народната банка се грижи за ликвидноста во плаќањата со странство со усогласување на приливот и употребата на странски средства за плаќање.

Член 24

Заради обезбедување ликвидност во плаќањата со странство, Народната банка формира текушти девизни резерви и предлага и презема мерки за одржување на овие резерви во потребни износи.

Член 25

Народната банка ракува со постојаните девизни резерви согласно со законот со кој се формирани тие резерви.

Член 26

Заради остварување на влијанието врз засновањето на кредитните односи со странство и за обезбедување увид во тие односи, Народната банка предлага мерки за регулирање на кредитните односи со странство, презема мерки на кои е овластена и соработува со деловните банки.

Член 27

Купување и продажба на странски средства за плаќање Народната банка врши врз основа на посебен сојузен закон.

Купување и продажба на странски средства за плаќање Народната банка може да врши и преку деловните банки односно работните и други организации, врз основа на договорите склучени со тие банки односно организации.

Член 28

Во границите на расположивите странски средства за плаќање Народната банка ги кредитира деловните банки со тие средства во согласност со посебни сојузни прописи.

Член 29

Народната банка се грижи за спроведувањето на платните и финансиските спогодби со странство.

Народната банка може да одобри и поинаков начин на плаќање отколку што е оној што е предвиден во платната односно финансиската спогодба со странство, ако таков начин на плаќање не е исклучен со таа спогодба.

Член 30

Народната банка го определува начинот на плаќање во земјите со кои не е склучена платна односно финансиска спогодба.

Член 31

Народната банка може да стапува во кредитни и други деловни односи со странски банки и организации.

Народната банка може да учествува во меѓународни финансиски организации.

Член 32

Народната банка го организира платниот промет со странство.

Народната банка може и сама да врши платен промет со странство.

3. Издавање банкноти и ковани пари

Член 33

Народната банка има исклучиво право за издавање банкноти и ковани пари на територијата на Југославија.

Банкнотите и кованите пари што ги издава Народната банка се законско средство за плаќање.

Член 34

Сојузната скупштина одлучува за изработка на нови видови банкноти и ковани пари.

Со одлуката од ставот 1 на овој член се утврдуваат и основните обележја на новите видови банкноти и ковани пари (формата, видот на хартијата односно металот, бојата, содржината, апоените, техничките детали и слично).

Член 35

Одделни видови банкноти и ковани пари се пуштаат во оптек или се повлекуваат од оптек врз основа на решение од Народната банка, донесено во согласност со Сојузниот извршен совет.

Член 36

Банкнотите и кованите пари што се повлекуваат од оптек престануваат да бидат законско средство за плаќање и се заменуваат во роковите и на начинот утврден со решението од Народната банка, донесено во смисла на членот 35 од овој закон.

Со решението од ставот 1 на овој член се утврдува и рокот до кој Народната банка ќе врши замена на банкнотите односно на кованите пари, што престанале да бидат законско средство за плаќање.

По истекот на рокот од ставот 2 на овој член дополнителна замена на банкнотите односно на кованите пари што престанале да бидат законско средство за плаќање може да се врши во понатамошен рок од најмногу три години, според решението што го донесува сојузниот секретар за финансии, на предлог од Народната банка.

Член 37

Износите на банкнотите и на кованите пари што не ќе бидат заменети во рокот од членот 36 став 3 на овој закон, претставуваат приход на федерацијата.

Член 38

Банкнотите и кованите пари што станале негодни за промет, Народната банка ги заменува, и тоа изветвените банкноти — во полн износ, а оштетените банкноти и кованите пари — под условите што ќе ги определи таа.

Член 39

Банкнотите и кованите пари што ги издава Народната банка ги изработува Заводот за изработка на банкноти.

Условите за изработка на банкнотите и кованите пари, како и начинот за обезбедување контрола на таа изработка, се утврдуваат со договор помеѓу Народната банка и Заводот за изработка на банкноти.

Член 40

Решенијата на Народната банка за пуштање во оптек или повлекување од оптек банкноти и ковани пари се објавуваат во „Службен лист на СФРЈ“.

4. Други работи на Народната банка

Член 41

Купување и продажба на злато и други благородни метали, како и сребро, врши Народната банка.

Народната банка може да овласти други банки и други организации да вршат за нејзина сметка одделни работи од ставот 1 на овој член.

Член 42

Народната банка ги врши сите работи во врска со реализацијата и отплатувањето на заемите на федерацијата во земјата и во странство, ако за одделни заеми тоа со сојузен пропис односно со договорот за заем не е определено поинаку.

Член 43

Кредитните и други банкарски работи за единиците и установите на Југословенската народна армија, за активните воени лица и за стопанските организации што произведуваат или вршат услуги за определени потреби на Југословенската народна армија ги врши Народната банка преку посебна организациона единица која работи според прописите што важат за деловните банки.

Кои прописи што важат за деловните банки, односно во кој дел тие прописи ќе се применуваат врз работењето на посебната организациона единица на Народната банка од ставот 1 на овој член, определува гувернерот на Народната банка во спогодба со државниот секретар за народна одбрана и со сојузниот секретар за финансии.

Народната банка може, во согласност со државниот секретар за народна одбрана, да го пренесе врз друга банка вршењето на определени работи од ставот 1 на овој член.

Банката врз која е пренесено вршењето на работите според ставот 3 на овој член, е должна тие работи да ги врши според упатствата од Народната банка.

III. ПОСЕБНИ ОВЛАСТУВАЊА НА НАРОДНАТА БАНКА

Член 44

Народната банка донесува упатства за спроведување на политиката на краткорочното кредитирање и девизната политика, во согласност со прописите со кои се определува таа политика.

Член 45

Во вршењето на контрола на спроведувањето на политиката на краткорочното кредитирање и девизната политика од страна на деловните банки, Народната банка има право на увид во деловните книги и во другата документација на тие банки и на корисниците на нивните кредити и може да бара од нив да ѝ дадат податоци односно да ѝ достават извештаи по праќањата што се во врска со извршувањето на нејзините задачи.

Член 46

Ако утврди дека деловна банка не се придржува кон прописите со кои е утврдена кредитната и девизната политика или дека работи на начин кој не ја обезбедува нејзината ликвидност, Народната банка може да ѝ го запре понатамошното давање кредити односно да бара враќање на дадените кредити, без оглед на договорените рокови за враќање.

За мерките преземени според ставот 1 од овој член, Народната банка ќе го извести собранието на општествено-политичката заедница кое врши надзор над законитоста на работата на таа деловна банка.

Во случајот од ставот 1 на овој член Народната банка може да бара вонредно свикување на собранието на деловната банка, заради преземање на мерките за кои собранието на банката е овластено со закон.

Член 47

Ако утврди дека деловна банка со која нема кредитен однос не се придржува кон прописите со кои е утврдена кредитната и девизната политика или дека работи на начин со кој не ја обезбедува својата ликвидност, Народната банка за утврдените неправилности ќе го извести собранието на општествено-политичката заедница кое врши надзор над законитоста на работата на таа банка, а може да постапи и според членот 46 став 3 на овој закон.

IV. ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИЈА НА НАРОДНАТА БАНКА

Член 48

Работењето на Народната банка го раководи гувернерот.

Гувернерот на Народната банка го именува Сојузната скупштина на време од четири години, на предлог од Сојузниот извршен совет.

Член 49

Гувернерот ја раководи работата и го организира работењето на Народната банка, врз основа на закон и статутот на банката.

Гувернерот ја застапува банката во сите нејзини односи пред државните органи и трети лица.

Во имотните односи Народната банка ја потпишува гувернерот или двајца службеници на Народната банка што се за тоа овластени, на начинот определен со статутот на банката.

Во другите односи начинот на потпишувањето на Народната банка се определува со нејзиниот статут.

Член 50

Во Народната банка може да биде назначен вицегувернер.

Вицегувернерот го именува Сојузниот извршен совет на време од четири години. Исто лице може да биде повторно именувано за вицегувернер.

Со статутот на Народната банка се утврдува кои работи од својот делокруг може да пренесе гувернерот врз вицегувернерот односно врз други раководни службеници на банката.

Член 51

Во случај на отсутност или спреченост, гувернерот го заменува вицегувернерот, кој во тој случај ги има сите права и овластувања на гувернер.

Член 52

Во Народната банка се формира совет на работната заедница на Народната банка.

Советот на работната заедница на Народната банка го избираат работните луѓе запослени во деловните единици на Народната банка, на начинот и според постапката утврдена со статутот на банката, а во согласност со сојузниот закон за изборот на органите на управувањето во работните организации.

Член 53

Бројот на членовите на советот на работната заедница, начинот на нивниот избор и траењето на нивниот мандат, како и начинот на работата и донесувањето на одлуките на советот, се определуваат со статутот на Народната банка, согласно со законот.

Член 54

Советот на работната заедница на Народната банка:

- 1) го донесува статутот на Народната банка;
- 2) донесува правилник за распределба на доходот (чистиот приход);
- 3) донесува правилник за начелата за распределба на средствата наменети за лични доходи;
- 4) донесува финансиски план и завршна сметка на Народната банка, во согласност со гувернерот;
- 5) донесува тарифа според која Народната банка ги наплатува надоместите за услугите што ги врши во своето работење, во согласност со сојузниот секретар за финансии;
- 6) одлучува за употребата на средствата на фондовите на Народната банка, освен средствата на посебниот резервен фонд;
- 7) се грижи за унапредувањето на условите за работа и за стручната спрема на работниците на банката.

Член 55

Народната банка може да има деловни единици во местата каде што тоа го бараат потребите на стопанството.

Внатрешната организација, делокругот и правата и должностите на деловните единици, се утврдуваат со статутот на Народната банка.

Работната заедница на деловната единица на Народната банка ги има правата на самоуправување определени со статутот, во согласност со законот.

Член 56

Раководителот на деловна единица на Народната банка ја раководи работата и го организира работењето на деловната единица, врз основа на важечките прописи и статутот на Народната банка, а според упатствата од гувернерот.

Во работите што се определени со статутот на Народната банка, раководителот на деловната единица полноважно ја претставува и застапува банката.

Раководителот на деловна единица се именува на начинот предвиден со статутот на Народната банка.

Член 57

Во деловните единици на Народната банка се формираат совети на работните заедници на тие деловни единици, на начинот и според постапката утврдени со статутот на Народната банка, а во согласност со сојузниот закон за изборот на организациите на управувањето во работните организации кои во свој состав имаат деловни единици (погони и сл.).

Правата и должностите на советите од ставот 1 на овој член, како и меѓусебните односи помеѓу советите на работната заедница на Народната банка и советите на работните заедници во деловните единици, се утврдуваат со статутот на Народната банка.

Член 58

Советот на работната заедница на Народната банка односно советот на работната заедница на деловната единица на Народната банка одлучува за примањето на работници на работа и за престанокот на работата на работници, како и за другите меѓусебни работни односи.

Со статутот на Народната банка ќе се предвидат работни места на кои можат да се примаат работници само во согласност со гувернерот односно со раководителот на деловната единица на Народната банка.

V. ПРИХОДИ И ФОНДОВИ НА НАРОДНАТА БАНКА**Член 59**

Приходи на Народната банка се:

1) надоместоците според тарифата за услугите што им ги врши Народната банка на своите комитенти;

2) делот на интересот што ѝ останува на Народната банка како надоместок за извршување на нејзините задачи;

3) другите приходи што ќе ги оствари Народната банка со своето работење.

Делот на интересот од точката 2 на ставот 1 од овој член го определува Сојузната скупштина според обемот на работите и резултатите од работата на банката, како и според движењето на личните доходи на работните луѓе во работните организации, имајќи ги предвид и потребите од издвојување во фондовите на банката

По исклучок од ставот 2 на овој член, за определени видови трошоци што Народната банка според својата функција ќе ги стери по работите и за сметка на федерацијата, Сојузната скупштина може да определи посебен начин за покривање.

Член 60

Приходите и расходите на Народната банка се прсчвидуваат за секоја година со финансикиот план.

Член 61

Приходите од членот 59 на овој закон што ќе ги оствари Народната банка според завршната сметка, претставуваат нејзин вкупен приход за годината за која се донесува завршната сметка.

Од вкупниот приход Народната банка ги подмирува:

1) амортизацијата на основните средства и на инвентарот;

2) интересот на деловниот фонд;

3) данокот на промет;

4) материјалните и други деловни издатоци.

Вкупниот приход на Народната банка намален за деловните издатоци од ставот 2 на овој член, претставува нејзин доход (чист приход).

Член 62

На својот доход (чист приход) Народната банка не плаќа придонес од доходот.

Член 63

Народната банка врши распределба на доходот (чистиот приход) според прописите што важат за стопанските организации, ако со овој закон не е определено поинаку.

Член 64

За покривање на ризиците настанати од нејзиното кредитно работење Народната банка формира посебен резервен фонд.

Средствата за фондот од ставот 1 на овој член Народната банка ги издвојува од вкупно наплатениот интерес во процент што ќе го определи Сојузната скупштина, на предлог од Народната банка.

Издвојувањето на средствата за посебниот резервен фонд престанува кога височината на тој фонд ќе достигне 1% од вкупниот износ на кредитите според завршната сметка на Народната банка за годината за која се врши издвојувањето на средствата.

Одлуката за употреба на средствата на посебниот резервен фонд ја донесува гувернерот на Народната банка.

VI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**Член 65**

Народната банка ќе ја усогласи својата организација и работење со одредбите од овој закон во рок од шест месеци од денот на неговото влегување во сила.

Член 66

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

213.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ НА ЗАКОНОТ ЗА ЧЕК**

Се прогласува Законот за измени на Законот за чек, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 13 март 1965 година.

П. Р. бр 214

15 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со одредбата на членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за чек („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 105/46) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени, кои гласат:

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНИ НА ЗАКОНОТ ЗА ЧЕК

Член 1

Во Законот за чек во членот 2 став 1 зборовите: „на државни, кооперативни и приватни банкарски претпријатија“ се заменуваат со зборовите: „на банка“.

Член 2

Во членот 17 ст. 1, 3, 5, 6 и 7 зборовите: „банкарско претпријатие“ се заменуваат со зборот: „банка“.

Член 3

Членот 27 се брише.

Член 4

Во членот 29 зборовите: „Министерот на финансите ФНРЈ“ се заменуваат со зборовите: „сојузниот секретар за финансии“.

Член 5

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

214.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ОПШТЕСТВЕНОТО КНИГОВОДСТВО

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за општественото книговодство, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 13 март 1965 година.

П. Р. бр. 217
15 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со одредбата од членот 8 на Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за општественото книговодство („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 39/62) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени и дополненија, кои гласат:

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ОПШТЕСТВЕНОТО КНИГОВОДСТВО

Член 1

Во Законот за општественото книговодство во членот 2 ст. 3 и 4 се заменуваат со нов став 3, кој гласи:

„Седиштето на Службата на општественото книговодство е во Белград“.

Член 2

Во членот 3 ставот 2 се заменува со нови ставови 2 и 3, кои гласат:

„Статутот на Службата на општественото книговодство го донесуваат генералниот директор на Службата на општественото книговодство и Советот на работната заедница на Службата на општественото книговодство.“

Статутот на Службата на општественото книговодство го потврдува Сојузната скупштина.“

Член 3

По членот 3 се додаваат три нови члена, кои гласат:

„Член 3а

Службата на општественото книговодство има својство на правно лице.

Член 3б

Службата на општественото книговодство на својот печат има грб на СФРЈ.

Член 3в

Работната заедница на Службата на општественото книговодство ги има правата на самоуправување утврдени со овој закон и со статутот на Службата на општественото книговодство.

На работните односи на работниците на Службата на општественото книговодство согласно се применуваат прописите што важат за работниците на органите на сојузната управа, ако со овој закон не е определено поинаку.“

Член 4

Во членот 4 наместо ставот 2 се додаваат нови ставови 2, 3 и 4, кои гласат:

„Службата на општественото книговодство за својата работа одговара пред Сојузната скупштина.

Сојузниот извршен совет може, заради извршување на овој и други сојузни закони, одлуки и насоки на Сојузната скупштина да ѝ дава на Службата на општественото книговодство насоки за нејзината работа. Службата на општественото книговодство е одговорна пред Сојузниот извршен совет за извршувањето на овие насоки.

Сојузниот извршен совет има право, до одлука на Уставниот суд на Југославија, да го запре извршувањето на општ акт на Службата на општественото книговодство, кој е во спротивност со Уставот и закон.“

Член 5

Членот 5 се менува и гласи:

„Службата на општественото книговодство им поднесува на собранијата на општествено-политичките заедници годишен извештај за својата работа на нивните територии.

Службата на општественото книговодство им поднесува на политичко-извршните органи на собранијата на општествено-политичките заедници, на нивно барање или кога Службата на општественото книговодство ќе најде дека е тоа потребно, повремено извештаи за извршувањето на одделни задачи.“

Член 6

Во членот 6 зборовите: „политичко-територијалните единици“ се заменуваат со зборовите: „општествено-политичките заедници“.

Член 7

Во членот 7 став 3 по зборовите: „Сојузниот извршен совет“ се додаваат зборовите: „на предлог од генералниот директор на Службата на општественото книговодство“.

Член 8

Во членот 8 став 1 точка 7 зборот: „службеници“ се заменува со зборовите „службени лица“.

Член 9

Членот 9 се брише.

Член 10

Во членот 12 став 4 зборовите: „други нејзини посебно овластени стручни службеници“ се заменуваат со зборовите: „други нејзини посебно овластени стручни службени лица“.

Член 11

Во членот 13 зборовите: „политичко-територијалната единица“ се заменуваат со зборовите: „општествено-политичката заедница“.

Член 12

Во членот 14 став 2 зборовите: „општинскиот народен одбор“ се заменуваат со зборот: „општината“.

Член 13

Членот 15 се менува и гласи:

„Сојузниот извршен совет, на предлог од генералниот директор на Службата на општественото книговодство пропишува кои видови податоци, извештаи и анализи е должна Службата на општественото книговодство да им доставува на општествено-политичките заедници, како и на кои органи и корисници на општествен имот во смисла на членот 14 од овој закон.“

Член 14

Во членот 17 зборовите: „Општинските и околистите народни одбори, на седници на обата собори“ се заменуваат со зборовите: „Општинските и околистите собранија“.

Член 15

Во членот 18 зборовите: „политичко-територијални единици“ се заменуваат со зборовите: „општествено-политички заедници“.

Член 16

Членот 21 се менува и гласи:

„Како корисници на општествен имот, во смисла на овој закон, се сметаат работните и други самоуправни организации, општествено-политичките заедници и нивните органи и организации и сите други општествени правни лица што управуваат и располагаат со општествени средства.“

Член 17

Во членот 22 ставот 2 се брише.

Член 18

Во членот 23 став 1 точка 12 зборовите: „што ги определува сојузниот Државен секретаријат за работите на финансиите“ се бришат.

Ставот 3 се менува и гласи:

„Службата на општественото книговодство врши работи на платниот промет на начинот со кој на Народната банка на Југославија и на деловните банки им се овозможува извршувањето на нивните функции.“

По ставот 3 се додава нов став 4, кој гласи:

„Службата на општественото книговодство врши работи на платниот промет и на начинот со кој се обезбедува евиденција и контрола на располагањето со општествените средства, како и контрола на извршувањето на обврските на работните и други самоуправни организации и општествено-политички заедници.“

Член 19

По членот 23 се додаваат шест нови членови, кои гласат:

„Член 23а

Работите на платниот промет Службата на општественото книговодство ги организира и ги врши на целата територија на Југославија на единствен начин кој го пропишува генералниот директор на Службата на општественото книговодство во согласност со законот.

Генералниот директор на Службата на општественото книговодство издава стручни упатства за единствениот начин на вршење на платниот промет и обработка на документите во платниот промет, употребата на еднообразни инструменти за плаќање, единствената техника и еднообразиот начин на работење преку жиро и други сметки, како и за контролата на документите и документацијата во врска со вршењето на платниот промет.

Службата на општественото книговодство во вршењето на работите на платниот промет, ги извршува само оние налози што се составени во согласност со упатствата од ставот 2 на овој член.

Член 23б

Корисниците на општествен имот се должни сите свои парични средства да ги држат на жиро-сметка и на други сметки кај Службата на општественото книговодство и преку тие сметки да го вршат целокупното финансиско работење.

Корисниците на општествен имот се должни сите свои меѓусебни плаќања да ги вршат без употреба на готови пари (по пат на вирман или со употреба на друг соодветен инструмент за плаќање) ако со овој закон не е определено поинаку.

По исклучок од одредбата на ставот 1 од овој член, корисниците на општествени средства можат да држат во својата благајна готови пари за определени плаќања до височината на благајничкиот максимум.

Начинот за утврдување на благајничкиот максимум и роковите за полагање на готови пари, ги пропишува на предлог од генералниот директор на Службата на општественото книговодство, сојузниот секретар за финансии.

Член 23в

Корисниците на општествен имот можат со готови пари да вршат плаќања:

- 1) на личните доходи и другите лични примања;
- 2) на набавката на земјоделски производи откупени непосредно од индивидуални земјоделски производители;
- 3) ако поединечната исплата не го надминува износот што ќе го определи сојузниот секретар за финансии.

Готовите пари потребни за плаќање според овој член корисниците на општествен имот ги подигаат кај единицата на Службата на општественото книговодство кај која се води нивната сметка.

Сојузниот секретар за финансии може да пропише во определени случаи и под определени услови исплатите според овој член да можат да се вршат и од готовината примена на сопствената благајна од дневниот пазар и од други примања во готови пари.

Член 23г

Претпријатијата на ПТТ сообраќај вршат преку поштите определени работи на благајничката служба, придржувајќи се кон стручните упатства што ги донесува генералниот директор на Заедницата на Југословенските пошти, телеграфи и телефони во согласност со генералниот директор на Службата на општественото книговодство.

Член 23д

Со спогодба помеѓу Службата на општественото книговодство и деловните банки и штедилници-

те може да се определи платниот промет за сметка на купните совети и месните заедници да го вршат тие банки и штедилници.

Член 23f

За услугите во вршењето на платниот промет, како и за другите услуги, Службата на општественото книговодство наплатува надоместок од корисниците на услугите според тарифата што ја донесува советот на работната заедница на Службата на општественото книговодство, со согласност од генералниот директор на Службата.

Највисоките износи на надоместоците што ги наплатува Службата на општественото книговодство за услугите од ставот 1 на овој член ги определува Сојузниот извршен совет, на предлог од генералниот директор на Службата на општественото книговодство.

Член 20

Членот 24 се менува и гласи:

„Службата на општественото книговодство ги организира и ги врши работите на целата територија на Југославија преку свои организациони единици.

Службата на општественото книговодство може да има организациони единици во местата каде што тоа го бараат потребите на извршувањето на нивните задачи.“

Член 21

Членот 25 се менува и гласи:

„Службата на општественото книговодство ја раководи генерален директор.

Генералниот директор на Службата на општественото книговодство има заменик.

Генералниот директор на Службата на општественото книговодство го именува и го разрешува Сојузната скупштина на предлог од Сојузниот извршен совет.

Заменикот генерален директор на Службата на општественото книговодство го именува и го разрешува Сојузниот извршен совет.“

Член 22

Во членот 28 ставот 2 се менува и гласи:

„Генералниот директор на Службата на општественото книговодство е лично одговорен за работата на Службата и за извршувањето на задачите и работите на Службата“.

Член 23

Членот 30 се брише.

Член 24

Членот 31 се менува и гласи:

„Службата на општественото книговодство остварува средства:

1) од приходите од надоместоците што ги наплатува од корисниците за услугите во вршењето на платниот промет;

2) од средствата што на Службата ѝ ги обезбедува федерацијата за извршување на редовните задачи на Службата утврдени со овој закон и со прописите донесени врз основа на него, освен за вршење на работите на платниот промет;

3) од приходите од надоместоците што Службата ги остварува за извршување на други работи и задачи освен за вршење на работите и задачите за кои на Службата ѝ се обезбедуваат средства според точката 2 од овој став.

Средствата од ставот 1 точка 2 на овој член се утврдуваат во сојузниот буџет. Овие средства се утврдуваат според обемот на работењето и резултатите од работата на Службата, како и според движењето на личните доходи на работните луѓе во работните организации, имајќи ги предвид и потребите од издвојување во фондовите на Службата.“

Член 25

Членот 32 се менува и гласи:

„Вкупните средства потребни за извршување на редовните задачи Службата на општественото книговодство ги распоредува со финансискиот план согласно со статутот.

Финансискиот план се донесува пред почетокот на годината на која се однесува.

Наредбодавец за извршување на финансискиот план на Службата на општественото книговодство е генералниот директор на таа Служба.“

Член 26

Во членот 34 став 2 зборовите: „Сојузниот Државен секретаријат за работите на финансиите“ се заменуваат со зборовите: „генералниот директор на Службата на општественото книговодство“.

Член 27

Во членот 36 став 2 зборовите: „стручни службеници“ се заменуваат со зборовите: „стручни службени лица“.

По ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„Генералниот директор определува кои старешини во Службата на општественото книговодство можат да ги даваат овластувањата од ставот 2 на овој член.“

Член 28

Во членот 38 во ставот 3 се брише последната реченица.

Член 29

Во членот 42 ставот 2 се брише.

Член 30

Во членот 43 зборовите: „други стручни службеници“ се заменуваат со зборовите: „други стручни службени лица“.

Член 31

Во членот 48 зборовите: „политичко-територијалната единица“ се заменуваат со зборовите: „општествено-политичката заедница“.

Член 32

Во членот 51 став 2 зборовите: „легитимација со која“ се заменуваат со зборовите: „овластување со кое“.

Член 33

Во членот 53 став 4 зборовите: „општинскиот народен одбор“ се заменуваат со зборот: „општината“.

Член 34

Членот 54 се менува и гласи:

„Со решението донесено во смисла на членот 53 став 3 на овој закон не може да се запре исплатата на гарантираните лични доходи на работните луѓе што работат кај корисници на општествен имот.“

Член 35

Во членот 58 ст. 2 и 3 зборовите: „политичко-територијалната единица“ се заменуваат со зборовите: „општествено-политичката заедница“.

Во ставот 5 се бришат зборовите: „главниот директор на Службата на општественото книговодство односно“.

Член 36

Во членот 59 ст. 1 и 3 зборовите: „Народната банка — Воен сервис“ се заменуваат со зборовите: „Службата на општествено книговодство — посебен организационен дел“, во ст. 2 и 3 зборовите: „Државниот секретаријат за работите на народната одбрана“ и во ставот 4 зборовите: „државниот секретар за работите на народната одбрана“, се за-

менуваат со зборовите: „државниот секретар за народна одбрана“, во ставот 4 зборот „инспекторите“ се заменува со зборовите: „овластеното службено лице“, зборот: „одредби“ се заменува со зборот: „начела“, зборовите: „со сојузниот Државен секретаријат за работите на финансиите“ се заменуваат со зборовите: „со генералниот директор на Службата на општественото книговодство“, и во ставот 5 зборовите: „Народната банка“ се заменуваат со зборовите: „Службата на општественото книговодство“.

Член 37

Во членот 64 став 4 зборовите: „политичко-територијалната единица“ се заменуваат со зборовите: „општествено-политичката заедница“.

Член 38

По членот 72 се става називот на новата глава Va и се додаваат четири нови члена, кои гласат:

„Va. Совет на работна заедница

Член 72a

Во Службата на општественото книговодство се формира совет на работната заедница на Службата на општественото книговодство.

Член 72b

За Службата на општественото книговодство како целина постои совет на работната заедница на Службата на општественото книговодство.

Организационата единица на Службата на општественото книговодство има свој совет на работната заедница.

Во организационата единица на Службата на општественото книговодство со помал број членови, согласно со статутот на Службата на општественото книговодство, работната заедница одлучува на своја седница непосредно и за сите работи што спаѓаат во делокругот на советот на работната заедница.

Со статутот на Службата на општественото книговодство може да се определи советите на работните заедници на организационите единици на Службата на општественото книговодство од територијата на републиката да можат да формираат заеднички совет на работната заедница за републиката.

Член 72в

Советот на работната заедница на Службата на општественото книговодство:

1) донесува правилник за основите и мерилата за распределба на доходот во согласност со генералниот директор на Службата на општественото книговодство;

2) донесува правилник за основите и мерилата за распределба на средствата наменети за лични доходи;

3) донесува финансиски план и завршна сметка на Службата на општественото книговодство, во согласност со генералниот директор на Службата;

4) донесува тарифа според која Службата на општественото книговодство врши наплата на надоместоците за услугите што ги врши во своето работење, во согласност со генералниот директор на Службата;

5) одлучува за користењето на средствата на фондот на заедничката потрошувачка, а за користењето на другите фондови — во согласност со генералниот директор на Службата;

6) се грижи за унапредувањето на условите на работата и стручната спрема на работниците на Службата.

Член 72г

Со статутот на Службата на општественото книговодство, во согласност со законот, се регулира начинот на избирање на советот на работната за-

едница на Службата на општественото книговодство и на советите на работните заедници на организационите единици на таа Служба, прашањата по кои советот самостојно одлучува или заеднички со старешината на организационата единица на Службата, меѓусебните односи на советите на работните заедници, делокругот и меѓусебните односи на старешините на организационите единици и советите на работните заедници во Службата на општественото книговодство, постапката за утврдување на материјалната одговорност на работните луѓе во Службата, како и другите прашања во врска со работните односи и материјалната одговорност на работните луѓе на Службата.“

Член 39

Во членот 74 став 2 се бришат зборовите: „покрај лицата определени според Законот за јавните службеници, и“.

Член 40

Членот 75 се менува и гласи:

„Дисциплинска постапка и дисциплинското казнување поблиску ќе се регулираат со статутот на Службата на општественото книговодство согласно со начелата што важат за дисциплинската постапка и одговорноста на работните луѓе на органите на сојузната управа.“

Член 41

Во членот 76 став 1 бројот: „20.000“ се заменува со бројот: „50.000“, а бројот „5.000.000 се заменува со бројот: „10.000.000“.

Во ставот 2 бројот: „2.000“ се заменува со бројот: „3.000“, а бројот: „100.000“ се заменува со бројот: „300.000“.

Член 42

Членот 80 се менува и гласи:

„Службата на општественото книговодство ќе ја изврши организацијата и ќе започне со работа во смисла на овој закон до 1 јули 1965 година.“

Член 43

Членот 81 се менува и гласи:

„До изборот на советот на работната заедница на Службата на општественото книговодство и на советите на работните заедници на организационите единици на таа Служба, во смисла на членот 72b од овој закон, ќе ги вршат и понатаму своите функции постојните совети на работниот колектив на Службата на општественото книговодство и на нејзините организациони единици.“

Член 44

Членот 82 се менува и гласи:

„Изборот на советот на работната заедница на Службата на општественото книговодство и на советите на работните заедници на организационите единици на таа Служба ќе се изврши согласно со начелата од Општиот закон за самоуправувањето на работните луѓе во органите на управата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 46/64).

Изборот на советите од ставот 1 на овој член ќе се изврши најдоцна до 1 јули 1965 година.“

Член 45

Членот 83 се менува и гласи:

„Прашањата што според одредбите од овој закон се регулираат со статутот на Службата на општественото книговодство, ќе се регулираат, до донесувањето на тој статут, со одлука на генералниот директор и на советот на работната заедница во смисла на одредбите од чл. 72a до 72г од овој закон.“

Член 46

Членот 84 се менува и гласи:

„Службата на општественото книговодство е должна да ѝ го поднесе на Сојузната скупштина на потврда својот статут во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон“.

Член 47

Законодавно-правната комисија на Сојузната скупштина ќе го утврди пречистениот текст на Законот за општественото книговодство.

Член 48

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

215.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА КНИГОВОДСТВОТО НА СТОПАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ**

Се прогласува Законот за книговодството на стопанските организации, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 26 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 225
15 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с р

Претседател
на Сојузната Скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН**ЗА КНИГОВОДСТВОТО НА СТОПАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ****И. Основни одредби****Член 1**

Стопанските организации се должни да го водат книговодството според одредбите од овој закон. Како стопански организации, во смисла на овој закон, се подразбираат: претпријатијата, дуќаните, задругите, водните заедници, банките, осигурителните заводи и нивните заедници, деловните здруженија и заедниците на стопанските организации, заводите за социјално осигурување, заедниците на социјалното осигурување, како и другите организации за кои со прописите за нивното основање и работење е предвидено да се применуваат врз нив прописите што важат за стопанските организации.

Член 2

Стопанската организација е должна да обезбеди во своето книговодство податоци:

- 1) за состојбата и движењето на сите средства што ги управува и за изворите на тие средства;
- 2) за следењето на процесот на производството и работата,
- 3) потребни за утврдување на вкупниот приход и доход, како и за нивната распределба;
- 4) потребни за изработка на калкулации планови и анализи

Стопанската организација ги обезбедува во своето книговодство податоците од ставот 1 на овој

член на начинот кој им овозможува на работните луѓе во органите на самоуправувањето на стопанската организација, како и во органите на општествената заедница увид во работењето на стопанската организација и контрола на тоа работење.

Член 3

Стопанската организација го води книговодството според начелата на двојното книговодство, а според единствениот систем на сметки (во понатамошниот текст: единствен контен план).

Единствениот контен план го пропишува сојузниот секретар за финансии.

Сојузниот секретар за финансии може за стопанските организации од определени дејности да пропише отстапувања од единствениот контен план, односно може да пропише посебни единствени контни планови за стопанските организации од определени дејности (во понатамошниот текст: посебни контни планови) ако со посебен сојузен закон не е определено поинаку.

Член 4

Книговодството се води според начелата на ажурноста и уредноста, а сите книжења се вршат врз основа на уредна документација.

Член 5

Во своето книговодство стопанската организација ги води следните деловни книги: дневник и главна книга, како и помошни книги што се потребни за обезбедување на податоците од членот 2 на овој закон.

Деловните книги имаат значење на јавна исправа.

Член 6

Стопанската организација е должна на почетокот на своето работење да ја утврди фактичната состојба на сите средства и на нивните извори и врз основа на така утврдената состојба да состави почетен биланс.

Фактичната состојба на средствата и на нивните извори се утврдува со попис (инвентура).

Врз основа на составениот почетен биланс стопанската организација ги отвора деловните книги.

II. Организација и техника на книговодството**Член 7**

Стопанските организации самостојно го организират своето книговодство и ја применуваат техниката што обезбедува спроведување на одредбите од овој закон

Член 8

Стопанската организација самостојно одлучува за начинот на обезбедување на податоците во книговодството потребни за утврдување на резултатите од работата на одделни нејзини работни единици

Стопанската организација може да води и посебно книговодство за секоја работна единица односно за одделни работни единици.

Ако стопанската организација води посебни книговодства по своите работни единици, таа е должна повремено, а најмалку за времето за кое задолжително составува периодична пресметка, во централното книговодство да го книжи целокупниот промет по одделни конта на секоја работна единица.

Член 9

Стопанските организации составуваат во текот на годината периодични пресметки, а на крајот на годината завршна сметка, според одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на него.

Член 10

Стопанската организација задолжително врши усогласување на состојбата на средствата и на нивните извори искажана во книговодството, со фактичната состојба утврдена со пописот (инвентурата).

Член 11

Право да ги прегледаат деловните книги на стопанските организации имаат само органите овластени за тоа со посебни сојузни прописи.

III. Деловни книги**Член 12**

Деловните книги можат да бидат поврзани или во слободни листови (картотека).

Дневникот и главната книга мораат пред какво и да било запишување да бидат заверени од страна на органот на управата надлежен за финансиите на општината на чија територија е седиштето на стопанската организација, а за погони за кои се води одвоено книговодство — од страна на органот на управата надлежен за финансиите на општината на чија територија е погонот.

Член 13

Дневникот е основна книга во која се книжат по хронолошки ред сите деловни промени, и тоа веднаш одкако настанале.

Дневник може да биде еден — за книжење на сите деловни промени, или може да ги има повеќе — за книжење одделни видови деловни промени.

Главната книга се состои од одделни основни сметки (во понатамошниот текст: синтетички конта), на кои поединечно или збирно се книжат состојбите и промените на секој дел од средствата и нивните извори, расходите и приходите, како и успехот на работењето.

Ако стопанската организација во книговодството не води синтетички конта туку само расчленети сметки (во понатамошниот текст: аналитички конта), како главна книга се подразбира збирната главна книга во смисла на ставот 5 од овој член.

Стопанската организација е должна збирната главна книга со месечниот бруто-промет да ја води по одделни синтетички конта.

Член 14

По завршетокот на деловната година книгите мораат да бидат заклучени и поврзани, а дневникот и главната книга — и потпишани од директорот на стопанската организација и од раководителот на книговодството.

IV. Книговодствени документи**Член 15**

Книжење на секоја настаната деловна промена во средствата или во изворите на средствата, во расходите, приходите или во резултатот, може да се врши само врз основа на писмен документ.

Книговодствените документи се составуваат во моментот на настанатата промена.

Содржината на документот мора да биде таква што недвосмислено да ја покажува настанатата деловна промена и да содржи соодветни податоци за книжење.

Член 16

Книговодствениот документ мора пред книжењето да биде контролиран од страна на определено лице, за да се утврди исправноста, точноста и законитоста на настанатата промена и на документот, а потоа мора да биде уредно ликвидиран со потпис од директорот на стопанската организација или од друго овластено лице и со потпис од раководителот на книговодството или од друго овластено лице.

Член 17

Секој документ врз основа на кој се врши исплата преку сопствена благајна или преку сметка, како и другите документи што повлекуваат материјално-финансиски обврски за стопанската организација, мораат да бидат претходно уредно ликвидирани од страна на лицето овластено за ликвидација на паричните документи и потпишани од страна на директорот на стопанската организација или друго овластено лице и од страна на рако-

водителот на книговодството или од друго овластено лице.

Член 18

Документите за книжење мораат уредно да се чуваат најмалку десет години од последниот ден на деловната година на која се однесуваат.

Документите од трајна вредност (завршни сметки, биланси за соединување, присоединување, поделба и ликвидација, исплатни листи односно картони за евиденција на личните доходи на работниците и други документи што работната организација ќе ги определи со својот статут) мораат одделно и трајно да се чуваат.

Помошната документација (на пример: продажни и контролни блокови, помошни обрасци при пресметувањата и сл.) се чува најмалку една година по конечното усвојување на завршната сметка.

Документите на платниот промет во Службата на општественото книговодство, во банките и други организации што вршат работи на платниот промет се чуваат три години.

V. Единствен контен план и начин на книжењето**Член 19**

Стопанските организации ги водат своите деловни книги според пропишаниот единствен контен план односно посебниот контен план.

Стопанските организации ги водат само оние конта на кои постои почетна состојба, односно контата на кои во текот на работењето ќе се појават деловни промени.

Стопанските организации не смеат да водат други синтетички конта, освен оние што се пропишани со контниот план.

Синтетичките конта стопанската организација ги расчленува на аналитички конта според своите потреби.

Стопанската организација е должна, покрај задолжителните синтетички конта, во своето книговодство да води и определени аналитички конта ако е тоа определено со пропис за единствениот контен план или со друг пропис донесен во смисла на членот 3 од овој закон.

Член 20

Основните средства се искажуваат во книговодството според вредностите утврдени врз основа на прописите за средствата на стопанските организации.

Покрај редовните книжења на основните и аналитичките конта на основните средства, за основните средства мора да се води и посебна книга на инвентар, во која се запишуваат сите предмети од основните средства по оној ред како се набавени, и се испишуваат кога се расходуваат или отуѓуваат.

Член 21

Суровините, материјалот, набавените полупроизводи и ситниот инвентар се водат во книговодството според набавната цена.

Стопанската организација може суровините, материјалот, набавените полупроизводи и ситниот инвентар да ги води и по постојаните цени што ќе ги определи самата таа, во кој случај е должна посебно да ги искажува разликите помеѓу набавните и постојаните цени.

Вредноста на суровините, материјалот, набавените полупроизводи и ситниот инвентар стопанската организација ја внесува во своите калкулации и на соодветните конта на трошоците на работењето, по цените од ставот 1 односно 2 на овој член.

Стопанската организација може како материјални трошоци односно на товар на цената на чинењето на производите и услугите да ги книжи само трошоците кои како такви можат според посебен пропис да се подмируваат од вкупниот приход на стопанската организација.

Стопанската организација е должна во своето книговодство на контата на кои се книжат материјалните трошоци да обезбеди аналитичка евиденција на овие трошоци по видови, во смисла на одредбите од прописите за распределба на вкупниот приход на стопанските организации.

Трговските претпријатија и дуќани можат стоките на залиха да ги водат по набавните цени или по продажните цени.

Угостителските претпријатија и дуќани можат залихите на пијачки и прехранбени продукти што не се преработуваат да ги водат и по продажните цени.

Кога трговските и угостителските претпријатија и дуќани ги водат стоките на залиха по продажната цена, тие ги искажуваат разликите помеѓу продажните и набавните цени на посебно konto.

Член 22

Обврските и побарувањата во книговодството се водат на соодветните контата, во износите утврдени врз основа на писмени документи.

Стопанската организација е должна во своето книговодство кај секоја обврска и побарување да го искаже и датумот на нивната стасаност (валутирање).

VI. Калкулација

Член 23

Производните и услужните стопански организации составуваат калкулација на цените на своите производи и услуги, заради утврдување на цената на чинењето и продажната цена за единица на производ односно на услуга.

Стопанските организации што се занимаваат со промет на стоки составуваат калкулација на цената за единица на набавена стока, заради утврдување на продажната цена за единица на стока.

Стопанските организации составуваат калкулација на цената за единица на набавена сировина, материјал или услуги, заради утврдување на цената по која набавената сировина, материјал или услугите се пресметуваат во производството.

По исклучок од одредбата на ставот 3 од овој член, земјоделските организации можат да составуваат калкулации на цените за вкупното производство по гранки или за целокупното земјоделско производство, за што одлучува работничкиот совет.

Член 24

Производните стопански организации и стопанските организации што вршат услуги, составуваат претходни и дополнителни (пресметковни) калкулации на цените.

Претходните калкулации се составуваат пред почетокот на производството, односно пред започнатото вршење услуги.

Дополнителните калкулации се составуваат по довршувањето на производот односно по извршената услуга.

Дополнителните калкулации се составуваат врз основа на книговодствените и други статистички податоци.

VII. Попис (инвентура)

Член 25

Попис (инвентура) на средствата и на нивните извори стопанските организации се должни да извршат на крајот на деловната година.

По исклучок од одредбата на ставот 1 од овој член, од должноста за запишување на материјалните вредности се ослободуваат определени претпријатија што имаат организирана континуирана инвентура, со тоа што таа да се изврши најмалку еднаш годишно.

Кои претпријатија се сметаат за определени претпријатија, во смисла на ставот 2 од овој член, пропишува сојузниот секретар за финансии.

Член 26

Покрај редовниот попис (инвентура) од членот 25 на овој закон, стопанската организација е должна да изврши попис (инвентура) на средствата и на нивните извори и:

1) при настапување на ликвидација на стопанската организација;

2) при соединување, присоединување или поделба на стопанската организација, освен ако органот на управувањето на стопанската организација не одлучи да не се врши инвентура.

3) при примопредавање на должноста на лицата што ракуваат со материјалните и паричните вредности, и тоа само за вредностите што се предмет на примопредавањето.

Член 27

Поблиски прописи за пописот (инвентурата) во стопанските организации донесува сојузниот секретар за финансии.

VII. Периодични пресметки и завршна сметка

Член 28

Заради утврдување резултатот на работењето, на крајот на определените периоди во текот на деловната година стопанските организации составуваат периодична пресметка, а на крајот на деловната година — завршна сметка.

Во периодичната пресметка и во завршната сметка стопанската организација ја искажува состојбата на средствата и на нивните извори, го утврдува вкупниот приход и доход и врши распределба на доходот за периодот за кој се составува периодичната пресметка односно завршната сметка.

Составен дел на завршната сметка е и извештајот за работењето на стопанската организација за периодот за кој се составува таа.

Член 29

Периодичната пресметка е привремена пресметка и таа се составува, по правило, за секое тримесечје во текот на годината.

Сојузниот секретар за финансии може да пропише сите стопански организации или стопанските организации од определени дејности за првите шест месеци на работењето во годината да составуваат една периодична пресметка.

Член 30

Завршната сметка е конечна пресметка на работењето на стопанската организација во смисла на членот 28 став 2 од овој закон.

Член 31

Сојузниот секретар за финансии го пропишува начинот за составување на периодичната пресметка и на завршната сметка, како и кои податоци треба да содржат периодичната пресметка и завршната сметка.

Член 32

Периодичната пресметка и завршната сметка на стопанската организација ги донесува нејзиниот работнички совет.

Член 33

Периодичната пресметка и завршната сметка и се доставуваат на Службата на општественото книговодство во роковите што ги пропишува сојузниот секретар за финансии.

IX. Раководител на книговодството

Член 34

Раководителот на книговодството не може да ракува со материјални и парични средства.

Член 35

Стопанските организации можат водењето на своето книговодство да им го доверат на посебни стопански организации основани за вршење такви работи.

На стопанските организации што вршат услуги за водење книговодство согласно се применуваат одредбите од членот 36 на овој закон.

Член 36

Раководителот на книговодството е овластен и е должен да се грижи во работењето на стопанската организација правилно да се применуваат стопанско-финансиските прописи

Раководителот на книговодството е должен да му обрне внимание на директорот на стопанската организација за налозите што се во спротивност со важечките прописи. Ако таквиот налог и по писмено обрнатото внимание од раководителот на книговодството не биде повлечен, тој ќе го изврши налогот, но е должен веднаш писмено да го извести за тоа управниот одбор на стопанската организација и Службата на општественото книговодство односно надлежниот орган за вршење надзор над законитоста на работата на стопанската организација.

Х. Казнени одредби

Член 37

Стопанска организација ќе се казни за стопански престап со парична казна од 50.000 динари до 5.000.000 динари:

- 1) ако деловните книги чие водење е задолжително не ги води според одредбите од овој закон;
- 2) ако не го применува пропишаниот контент план;
- 3) ако нема уредна документација за книжење;
- 4) ако деловните книги не ги води уредно и ажурно;
- 5) ако не врши инвентура според важечките прописи;
- 6) ако со намера за прибавување имотна корист во деловните книги или во периодичните пресметки односно во завршната сметка неточно ги искаже средствата.

Ако со дејствието од ставот 1 на овој член се предизвикани особено тешки последици, стопанската организација ќе се казни со парична казна до 10.000.000 динари.

За дејствие од ставот 1 на овој член ќе се казни за стопански престап и одговорното лице во стопанската организација со парична казна од 3.000 до 300.000 динари.

Член 38

Стопанска организација ќе се казни за прекршок со парична казна до 1.000.000 динари:

- 1) ако деловните книги, за кои е пропишано да мораат да бидат заверени, не му ги поднесе на заверка на надлежниот орган;
- 2) ако на овластените органи не им овозможи преглед на деловните книги и на книговодствените документи;
- 3) ако деловните книги и книговодствените документи не ги чува уредно онолку време колку што е определено со овој закон.

За дејствие од ставот 1 на овој член ќе се казни за прекршок и одговорното лице во стопанската организација со парична казна до 100.000 динари.

XI. Преодни и завршни одредби

Член 39

Прописите за контните планови, Упатството за спроведување на пописот (инвентурата) кај стопанските организации и Правилникот за периодичната пресметка на стопанските организации, што важеле на денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе се применуваат до донесувањето на соодветни прописи.

Член 40

До денот на почетокот на применувањето на посебните прописи за водењето на книговодството на установите од чл 69 и 75 на Основниот закон за установите, установите ќе го водат книговод-

ството на начинот утврден во прописите што важеле во 1964 година.

Највисокиот орган на управување на установа може да одлучи установата да го води книговодството според одредбите од овој закон иако според прописите не е обврзана на тоа.

Член 41

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Уредбата за книговодството на стопанските организации („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 27/55).

Член 42

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

216.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ПАЗАРНАТА ИНСПЕКЦИЈА

Се прогласува Основниот закон за пазарната инспекција, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 12 март 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 13 март 1965 година.

П. Р. бр. 224

15 март 1965 година

Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за пазарната инспекција („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 27/59) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени и дополненија, така што текстот на законот да гласи:

ОСНОВЕН ЗАКОН ЗА ПАЗАРНАТА ИНСПЕКЦИЈА

I. Општи одредби

Член 1

Службата на пазарната инспекција врши надзор над придржувањето кон законите и другите прописи со кои се регулира прометот на стоки и вршењето на трговски, угостителски, занаетчиски, туристички, издавачко-печатарски услуги и услуги на домаќинствата (во понатамошниот текст: прописите од областа на стоковниот промет) од страна на работните и други организации и поединци, ако одделни од тие работи не се со закон ставени во надлежност на други државни органи.

Во делокругот на службата на пазарната инспекција можат да се стават со закон и работите на надзор над придржувањето кон законите и другите прописи што го регулираат вршењето на стопанските услуги што не се наведени во ставот 1 од овој член.

Службата на пазарната инспекција врши и надзор над придржувањето кон прописите од областа

на стоковниот промет што ги донесуваат самоуправните организации во рамките на јавните овластувања што им се дадени со посебни прописи.

Член 2

Службата на пазарната инспекција, во рамките на правата и должностите на одделни општествено-политички заедници, ја вршат органите на управата надлежни за работите на пазарната инспекција.

Член 3

Органите на управата надлежни за работите на пазарната инспекција ги вршат работите од својата надлежност врз основа и во рамките на законите и други прописи.

Органите на управата надлежни за работите на пазарната инспекција ги вршат работите од својата надлежност самостојно во рамките на овластувањата утврдени со закон.

Член 4

Работите од надлежноста на органите на управата надлежни за работите на пазарната инспекција ги вршат пазарни инспектори.

Пазарните инспектори ги вршат работите на пазарната инспекција самостојно и постапуваат и издаваат решенија во рамките на должностите и овластувањата определени со овој закон и со други прописи.

Член 5

Работите од областа на исклучивите права и должности на федерацијата, во смисла на овој закон, се работи на надзор над прометот на стоки и услуги со странство (член 7 став 2 точка 1).

Работи од интерес за целата земја, во смисла на овој закон, се работите на надзор што се однесуваат:

1) на цените на стоките и услугите што се пропишани со сојузен пропис, на цените на стоките и услуги што се формираат на начинот определен со сојузен пропис и на цените на стоките и услугите за кои со сојузен пропис е определено да бидат под општествена контрола;

2) на квалитативните својства на стоките за кои се утврдени стандарди или постојат прописи за квалитетот;

3) на прометот на стоки и на вршењето на трговски, угостителски и туристички услуги, ако тие дејности се од значење за странскиот туристички промет;

4) на обезбедувањето на единство на југословенскиот пазар и на заштитата на единството на системот на прометот на стоки.

Член 6

По исклучок од одредбата на членот 2 од овој закон, надзор над придржувањето кон законите и другите прописи од членот 1 на овој закон во поглед на производството и прометот на стоки и вршењето на услуги за потребите на Југословенската народна армија вршат органите на Државниот секретаријат за народна одбрана.

II. Организација, надлежност и меѓусебни односи на органите на пазарната инспекција

Член 7

Работите на пазарната инспекција во рамките на правата и должностите на федерацијата ги врши сојузниот орган на управата надлежен за работите на пазарната инспекција.

Сојузниот орган на управата надлежен за работите на пазарната инспекција ги врши работите на надзор што се однесуваат:

1) на применувањето на прописите од областа на прометот на стоки и услуги со странство со кои се регулира: правото на работните организации да вршат извоз и увоз на стоки и да вршат трговски, угостителски и туристички услуги во надворешно-

трговскиот промет, како и условите за вршење на тие работи; работењето во врска со застапувањето на странски фирми; начинот на работењето на работните организации при вршењето на работите на извоз и увоз на стоки и при вршењето на трговски, угостителски и туристички услуги во надворешно-трговскиот промет (меѓусебна деловна соработка, лојално постапување, чување на интересите на земјата и на нејзиниот углед во странство);

2) на квалитетот на стоките наменети за извоз и на увезените стоки;

3) на други работи што ќе му бидат ставени во надлежност со сојузен закон.

Член 8

Работите на пазарната инспекција од интерес за целата земја ги вршат во републиката органите на управата надлежни за работите на пазарната инспекција определени со републички пропис.

Општинскиот орган на управата надлежен за работите на пазарната инспекција ги врши сите работи од делокругот на пазарната инспекција, ако со закон одделни од тие работи не се ставени во надлежност на друг орган на управата надлежен за работите на пазарната инспекција во републиката.

Член 9

Органите на управата надлежни за работите на пазарната инспекција во републиката се должни на сојузниот орган на управата надлежен за работите на пазарната инспекција, на негово барање, да му доставуваат извештаи за работите на надзор над придржувањето кон сојузните прописи од областа на стоковниот промет, известувања и податоци за состојбата и појавите на пазарот, како и други податоци потребни за неговата работа.

Член 10

Сојузниот орган на управата надлежен за работите на пазарната инспекција има право на органите на управата надлежни за работите на пазарната инспекција во републиката да им издава стручни упатства (инструкции) за вршење на работите на надзор над придржувањето кон сојузните прописи.

Член 11

Во работите на надзор што се од интерес за целата земја сојузниот орган на управата надлежен за работите на пазарната инспекција ги има спрема органите на управата надлежни за работите на пазарната инспекција во републиката и следните права и должности:

1) да врши непосреден надзор над нивната работа;

2) да им издава задолжителни инструкции за работа;

3) да им нареди на тие органи да извршат одделна работа на надзор од нивната надлежност или самиот непосредно да ја изврши, ако утврди дека таа работа не се врши или дека не се врши правилно;

4) да побара од тие органи да извршат определена работа на надзор од неговата надлежност;

5) самиот да донесе решение за определувањето на управната мерка и да поднесе пријава за сторено кривично дело или стопански престап односно барање за поведување прекршочна постапка, ако не го сториле тоа во рамките на својата надлежност органите на управата надлежни за работите на пазарната инспекција во републиката, а биле должни да го сторат тоа.

Член 12

Во работите на надзор од интерес за целата земја, сојузниот орган на управата надлежен за работите на пазарната инспекција може да општи непосредно со сите органи на управата надлежни за работите на пазарната инспекција во републиката.

III. Овластувања и должности

Член 13

При вршењето на надзор пазарниот инспектор има право да прегледа стоки, деловни простории и уреди, деловни книги, договори, исправи и други документи што овозможуваат увид во работењето на работната и друга организација и поединци во поглед на придржувањето кон прописите од членот 1 на овој закон.

При вршењето на надзор пазарниот инспектор може да сослушува одговорни лица и сведоци, да зема мостри, а по потреба да користи и услуги од стручни организации и стручњаци.

Работните и други организации и поединци, чие работење подлежи на надзор од органите на управата надлежни за работите на пазарната инспекција, се должни да му овозможат на пазарниот инспектор вршење на работите на надзор од ст. 1 и 2 на овој член.

За службените дејствија извршени при вршењето на надзор пазарниот инспектор е должен да направи записник.

Член 14

Работните и други организации и поединци, чие работење подлежи на надзор од органите на управата надлежни за работите на пазарната инспекција се должни, на барање на пазарниот инспектор, да ги достават податоците и материјалите што му се потребни на органот на управата надлежен за работите на пазарната инспекција за вршење на работите од неговиот делокруг.

Член 15

При вршењето на надзор на работењето на работната организација, службата на внатрешната контрола на таа организација е должна да му укаже помош на пазарниот инспектор, на негово барање да ги даде потребните податоци и извештувања и да го определи лицето кое од името на службата на внатрешната контрола ќе присуствува при вршењето на надзор.

Член 16

Органот на управата надлежен за работите на пазарната инспекција е должен да земе во постапка пријава од совет на потрошувачи, граѓани и нивни здруженија. Пријавата може да се поднесе усно или писмено.

Во случајот од ставот 1 на овој член органот на управата надлежен за работите на пазарната инспекција е должен советот на потрошувачите и здружението на граѓани, на нивно барање да ги извести за утврдената состојба и за преземените мерки.

Член 17

Ако пазарниот инспектор при вршењето на надзор утврди дека пропис не е применет или дека не е правилно применет, ќе нареди со решение да се отстранат утврдените неправилности.

Со решението од ставот 1 на овој член ќе се определи и рокот во кој треба да се отстрани утврдената неправилност.

Ако е со овој закон или со друг пропис предвидено за утврдената неправилност да се применува определена управна мерка, пазарниот инспектор ќе ја изрече во решението што го издава според ставот 1 на овој член таа управна мерка.

Член 18

Ако пазарниот инспектор при вршењето на надзор утврди дека постои основ за преземање на управна мерка за чие преземање е надлежен некој друг орган, тој е должен да го извести за тоа без одлагање тој орган.

Член 19

Кога е тоа предвидено со посебен пропис, пазарниот инспектор е овластен да издаде решение за привремена забрана на вршењето на определена стопанска дејност.

Привремената забрана на вршењето на определена стопанска дејност од ставот 1 на овој член може да трае најмногу три месеци, ако со посебен пропис не е определено поинаку.

Член 20

Ако работната организација при купување или продажба на стока не се придржува кон пропишаната цена или за друга цена која за работната организација е задолжителна според важечките прописи, пазарниот инспектор ќе издаде решение за одземање на разликата помеѓу цената по која стоката е купена односно продадена и цената по која работната организација била должна да ја купи односно продаде стоката.

Со решението од ставот 1 на овој член може да се одземе само остварената позитивна разлика во цената.

Против конечното решение за примена на мерката од ставот 1 на овој член работната организација не може да поведе управен спор.

Одлука за основаноста на мерката за одземање на разликата во цената и за височината на одземената разлика во цената донесува надлежниот стопански суд во постапка поради стопански престап. Ако не се води постапка поради стопански престап надлежниот стопански суд, на барање на работната организација ќе донесе одлука во вонпроцесна постапка.

Член 21

Врз основа на извршното решение за одземање на разликата во цената донесено во управна постапка банката ќе изврши блокирање на соодветниот износ на жиро-сметката на работната организација — извршеник до конечната одлука на стопанскиот суд донесена според одредбата од членот 20 став 4 на овој закон.

Ако работната организација во рок од 30 дена од денот кога дознала дека не е поведена постапка за стопански престап или дека е таа запрена, не му поднесе на надлежниот стопански суд барање да донесе во вонпроцесна постапка одлука за основаноста на мерката за одземање на разликата во цената и за височината на одземената разлика во цената, банката на барање на органот на управата надлежен за работите на пазарната инспекција, ќе го пренесе, блокираниот износ од ставот 1 на овој член од жиро-сметката на работната организација во корист на приходите на републиката.

Износот на разликата во цената одземен според одредбите од членот 20 на овој закон е приход на републиката.

Член 22

Кога е тоа предвидено со посебен пропис, пазарниот инспектор е овластен во смисла на одредбите од Основниот закон за прекршоците, за определени прекршоци да наплатува парична казна на самото место.

Член 23

Кога пазарниот инспектор ќе утврди дека со повредата на прописот е сторен прекршок, стопански престап или кривично дело, тој е должен без одлагање да поднесе барање за поведување прекршочна постапка, односно пријава за поведување постапка поради стопански престап односно кривично дело.

Органот на кој му е поднесено барање за поведување прекршочна постапка односно пријава за поведување постапка поради стопански престап или кривично дело, е должен за резултатот на постапката да го извести оној орган на управата надлежен за работите на пазарната инспекција чии инспектор го поднесол барањето односно пријавата.

Против решението за прекршокот жалба може да изјави и органот на управата надлежен за работите на пазарната инспекција чиј инспектор го поднесол барањето за поведување на прекршочната постапка.

Член 24

Кога е со пропис предвидена можност за одземање на предметот со кој е сторено кривичното дело, стопанскиот престап или прекршокот, пазарниот инспектор може привремено да го одземе предметот. За одземањето на предметот пазарниот инспектор е должен да издаде потврда со точно назначување на одземениот предмет.

За извршеното привремено одземање на предметот пазарниот инспектор е должен веднаш да го извести органот надлежен за поведување постапка поради стореното кривично дело, стопански престап односно прекршок.

Ако одземениот предмет е подложен на брзо расипување, пазарниот инспектор е овластен да определи предметот да се продаде, за што е должен да го извести органот надлежен за поведување на постапката.

Член 25

Ако пазарниот инспектор утврди дека работната организација во своето работење не се придржува кон добрите деловни обичаи и деловниот морал, тој е должен да ѝ поднесе пријава на надлежната комора.

Член 26

Ако пазарниот инспектор при вршењето на надзор над работењето на работната организација утврди недостатоци и неправилности во работата со кои им се нанесува штета на потрошувачите или на самата работна организација, тој е должен да го извести за тоа органот на управувањето на работната организација.

Органот на управувањето на работната организација е должен на првата наредна седница да го разгледа известувањето на пазарниот инспектор од ставот 1 на овој член и за донесениот заклучок да го извести органот на управата надлежен за работите на пазарната инспекција чиј пазарен инспектор ги утврдил недостатоците или неправилностите.

Член 27

Против решението за определување управна мерка, што врз основа на овој закон или друг пропис ќе го донесе органот на управата надлежен за работите на пазарната инспекција, може во рок од осум дена од денот на приемот на решението да му се поднесе жалба на надлежниот второстепен орган.

Жалбата го одлага извршувањето на решението.

По исклучок од одредбата на ставот 2 од овој член, со решението може да се определи жалбата да не го одлага извршувањето на решението ако тоа го бара итноста на изречената управна мерка, што во решението мора да биде посебно образложено.

Член 28

Ако во текот на постапката на надзор било потребно да се извршат анализи или некои други вештачења, па резултатот од анализата односно од вештачењето биде недоволен за странката, трошоците на анализите односно вештачењата ги поднесува странката.

Член 29

Пазарниот инспектор е должен да ги чува како службена тајна податоците до кои ќе дојде при вршењето на надзор или кои работните и други организации и поединци ќе му ги достават во смисла на одредбата од членот 14 на овој закон.

Член 30

На постапувањето на органите на управата надлежни за работите на пазарната инспекција се применуваат одредбите од Законот за општата управна постапка, ако со закон не е определено поинаку.

Член 31

При вршењето на надзор пазарниот инспектор мора да има посебна легитимација со која се утврдува неговото службено својство.

Образецот на легитимацијата и начинот на нејзиното издавање ги пропишува сојузниот секретар за индустрија и трговија.

IV. Казнени одредби

Член 32

Со парична казна од 20.000 до 300.000 динари ќе се казни за прекршок работна или друга организација ако не му дозволи на пазарниот инспектор да изврши преглед на стоките, деловните истории и уредите, книгите, договорите, исправите и другите документи; ако на кој и да е начин го попречува тој преглед; ако го ускрати давањето на податоци и известувања потребни за вршење надзор; ако достави неточни податоци или ако податоците не ги достави во определениот рок, како и ако не постапи според правноспилното решение од членот 19 на овој закон.

За прекршокот од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната или во другата организација со парична казна до 50.000 динари.

Член 33

Поединец што ќе стори прекршок од членот 32 на овој закон ќе се казни за прекршок со парична казна до 50.000 динари.

V. Преодни и завршни одредби

Член 34

Се овластува сојузниот секретар за индустрија и трговија да го пропише начинот за доставување на извештаите, известувањата и податоците што се должни да ги доставуваат органите на управата надлежни за работите на пазарната инспекција во републиката врз основа на членот 9 од овој закон, како и да го пропише начинот за водење на евиденциите што се должни да ги водат тие органи во работите од членот 5 на овој закон.

Државниот секретаријат за народна одбрана ќе донесе, согласно со одредбите од овој закон, поблиски прописи за работата и постапката на органите од членот 6 на овој закон.

Член 35

До донесувањето на републичките прописи од членот 8 на овој закон, органите на управата надлежни за работите на пазарната инспекција во републиката ги вршат сите работи што со прописите, што важеле на денот на влегувањето во сила на овој закон, се ставени во надлежност на службата на пазарната инспекција, освен работите што со овој закон се ставени во надлежност на сојузниот орган на управата надлежен за работите на пазарната инспекција.

Член 36

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за пазарната инспекција („Службен лист на СФРЈ“, бр. 27/59).

Член 37

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

217.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН
ЗА ДАНОКОТ НА ПРОМЕТ НА НЕДВИЖНОСТИ
И ПРАВА

Се прогласува Основниот закон за данокот на промет на недвижности и права, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 11 март 1965 година.

П. Р. 6р. 192
15 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ОСНОВЕН ЗАКОН
ЗА ДАНОКОТ НА ПРОМЕТ НА НЕДВИЖНОСТИ
И ПРАВА

I. Општи одредби

Член 1

На прометот на недвижности и права може да се воведат данок на промет.

Данокот на промет на недвижности и права го воведува општинското собрание со своја одлука.

Член 2

Данокот на промет на недвижности и права е приход на општината.

Член 3

Како промет на недвижности и права, во смисла на овој закон, се подразбира преносот со надоместок на: право на сопственост на недвижности односно право на патенти (лиценци), право на плодоуживање, право на стварна службеност, право на рента, право на модели и жигови, како и право на поразлични сопственик на користење на национализирано неизградено градежно земјиште.

Како промет на недвижности и права од ставот 1 на овој член се смета и замената на една недвижност и право за друга недвижност или право.

Член 4

Ако тоа го бара обезбедување рамноправна положба на работните луѓе и работните организации во поглед плаќањето на данокот на промет на недвижности и права или остварување материјални односи утврдени со општествениот план на Југославија, со сојузен закон се определуваат границите во кои можат да се утврдуваат стопите на данокот на промет на недвижности и права.

Со републички закон можат да се определат границите во кои општините ја утврдуваат височината на стопите на данокот на промет на недвижности и права.

Член 5

Данок на промет на недвижности и права не се плаќа:

1) кога помеѓу општествено-политички заедници, државни органи, работни и други организации се врши со надоместок пренесување на право за користење недвижности што се во општествена сопственост;

2) кога недвижност во општествена сопственост се разменува за недвижности во сопственост на општествено-политичка организација, граѓанин или приватно лице. Ако општествено-политичката организација, граѓанинот или приватното правно лице прима разлика помеѓу дадената и примената недвижност, тоа е должно да плати данок на таа разлика, освен ако содоговарач во размената е работна организација од точката 5 на овој став;

3) кога за земјиште опфатено со арондација односно комасација се дава надоместок според Законот за искористувањето на селскостопанското земјиште;

4) кога водостопански организации купуваат земјиште со цел за вршење инвестициони работи заради унапредување на земјоделството или шумарството;

5) кога работна организација што се занимава со земјоделска или шумска дејност или со производство на семе и садници продава недвижности во општествена сопственост заради купување други недвижности со цел за арондација на земјиште односно изградба на згради на друго место што е погодно за вршење на таа дејност;

6) кога општествено-политичка организација, граѓанин или приватно правно лице и продава недвижност на работна организација од точката 5 на овој став;

7) кога општината откупува недвижност заради спроведување регулациони и урбанистички планови на градежното подрачје;

8) кога општествено-политичка организација, граѓанин или приватно правно лице внесува во станбена задруга недвижност наместо членски удел во готово. Ако општествено-политичката организација, граѓанинот односно приватното правно лице прима разлика помеѓу прометната вредност на внесаната недвижност и вредноста на примените удели во задругата, тоа е должно на таа разлика да плати данок на промет;

9) кога право на сопственост на недвижност на сопственикот се пренесува во општествена сопственост заради намирување на обврските спрема општествената заедница (наплата на данокот и др.);

10) кога право на сопственост на недвижности се пренесува врз странско претставништво — под услов на реципроцитет;

11) кога се врши прва продажба на уште ненаселена новосградена станбена зграда или новосграден стан како посебен дел од зграда, ако се соградени заради продажба од страна на стопанска организација што се занимава со производство на станови или од средствата на фондот за станбена изградба.

Данок на промет на недвижности и права не се плаќа и во случаите предвидени со посебен закон.

Со републички закон односно со одлука на општинското собрание можат да се пропишат и други случаи кога не се плаќа данок на промет на недвижности и права.

II. Даночен обврзник

Член 6

Даночен обврзник на данокот на промет на недвижности и права е продавачот на недвижности односно права.

Ако една недвижност односно право се заменува за друга недвижност или право, даночен обврзник е секој учесник во замената, и тоа за данок на недвижноста и правото што тој ги дава во замена.

Ако се пренесува идеален дел од сопственост на недвижност односно идеален дел од право, како даночен обврзник се смета секој сопственик поделба.

Член 7

Ако се пренесува право на сопственост на недвижност односно друго право од членот 3 на овој закон со обврска за доживотно издржување на

давателот од страна на примателот на недвижноста или правото, како даночен обврзник се смета примателот на недвижноста или правото односно неговите наследници.

III. Даночна основица

Член 8

Даночна основица на данокот на промет на недвижности и права е продажната цена или вредноста на договорениот надоместок односно прометната вредност на односната недвижност или право во моментот на настанувањето на даночната обврска.

Ако една недвижност односно право се заменува за друга недвижност или право, даночната основица се утврдува посебно за секој учесник во замена, и тоа според прометната вредност на недвижноста или правото што тој ги дава во замена.

Член 9

Како прометна вредност се подразбира цената на недвижноста односно правото која би можела да се постигне во слободен промет во моментот на настанувањето на даночната обврска.

По исклучок, како прометна вредност на плодоуживање се подразбира вредноста утврдена според прописите за данокот на наследство и подарок.

Член 10

Даночната основица на данокот на промет на недвижности и права ја утврдува надлежниот општински орган на управата.

Ако органот од ставот 1 на овој член смета дека договорената продажна цена не ѝ одговара на прометната вредност, прометната вредност на недвижноста или правото ја утврдува посебна комисија.

Сопствениците односно корисниците и плодоуживателите на недвижноста се должни да им дозволат пристап на земјиштето и објектите на овластените лица, заради утврдување на прометната вредност на недвижноста и правото.

Член 11

Ако според договорот за купопродажба на недвижност или право купувач односно продавач е државен орган или работна или друга организација, договорената продажна цена се смета како точна.

Член 12

Ако за даночна основица се зема договорената продажна цена, на таа цена ѝ се додава и вредноста на сите обврски (даноци, долгови, чинидби и сл.) што ги презема купувачот, како и вредноста на сите товари со кои му се ограничува правото за полно користење на купената недвижност односно право.

При пренесувањето на правото на сопственост на недвижност односно други права од членот 3 на овој закон со обврска за доживотно издржување, за даночна основица се зема прометната вредност на недвижноста односно правото без оглед на вредноста на издржувањето.

Член 13

Ако едно лице во рок од една година повеќе пати со надоместок пренесе врз ист здобивач право на сопственост на повеќе недвижности или повеќе делови од една недвижност, ќе плати данок на промет на недвижности и право по стопата која ѝ одговара на вкупната вредност на сите пренесени недвижности.

Член 14

Ако сосопственици пренесуваат идеален дел од сопственост на недвижност односно идеален дел од правото врз еден или повеќе купувачи, за даночна основица се зема посебно секој дел од надоместокот што го прима одделен сосопственик.

Ако продавач на недвижност односно право е едно лице, а преносот се врши врз неколку лица што купуваат идеални делови од сопственост од-

носно право, за даночна основица се зема посебно секој дел од надоместокот што продавачот го примил од одделни купувачи.

IV. Даночни стопи

Член 15

Стопите на данокот на промет на недвижности и права се прогресивни и се определуваат во процент од даночната основица.

Стопите на данокот на промет на недвижности и права се пропишуваат со одлука на општинското собрание.

V. Настанување на даночна обврска

Член 16

Даночната обврска настанува во моментот на склучувањето на договорот за продажба односно замена на недвижност или право.

По исклучок, ако е за пренесување на правото на сопственост на недвижност односно за пренесување на други права од членот 3 на овој закон потребно одобрение од државен орган или друг правен акт, даночната обврска настанува во моментот кога на даночниот обврзник му е соопштено одобрението на тој орган односно кога му е врачен правносилниот правен акт, иако пред тоа е склучен договорот.

Член 17

Ако е пренесувањето на правото на сопственост извршено врз основа на договор за доживотно издржување, даночната обврска настанува во моментот на смртта на примателот на издржувањето.

VI. Облог на данокот

Член 18

Даночниот обврзник е должен во рок и на начин што се определени со републички закон на надлежниот општински орган на управата да му го пријави настанувањето на даночната обврска и да поднесе податоци потребни за облог на данокот на промет на недвижности и права.

Член 19

Ако даночниот обврзник настанувањето на даночната обврска не го пријавил благовремено, ќе се изврши облогот на данок како даночната обврска да настанала на денот на пријавувањето односно на денот на откривањето на даночната обврска.

Член 20

Облогот на данокот на промет на недвижности и права го врши надлежниот општински орган на управата.

Надлежниот општински орган на управата е должен на даночниот обврзник да му издаде решение за извршениот облог на данок во рокот определен со републички закон.

VII. Жалби

Член 21

Против секое првостепено решение на надлежниот општински орган на управата донесено врз основа на одредбите на овој закон или прописите донесени врз основа на него, може да му се изјави жалба на надлежниот орган на управата на пошироката општествено-политичка заедница во рок од 15 дена од денот на доставувањето на првостепеното решение.

Член 22

Општинскиот орган на управата што го донесол првостепеното решение е должен жалбата со сите списи на предметот без одлагање, а најдоцна во рок од 15 дена од денот на приемот, да му ја достави на второстепениот орган.

Член 23

Жалбата не ја одлага наплатата на обложениот данок.

Органот на управата што го донесол првостепеното решение може и без барање на даночниот обврзник да ја одложи наплатата на данокот до донесувањето на решение по жалбата, за што е должен да го извести органот што решава за жалбата.

VIII. Наплата на данокот**Член 24**

Даночниот обврзник е должен во рок од 15 дена од денот на приемот на решението за облогот на данокот на промет на недвижности и права да го плати обложениот износ на данокот.

На износот на данокот што не е платен во пропишаниот рок, се плаќа интерес по стопа од 9% годишно.

Член 25

Данокот на промет на недвижности и права на недвижностите се плаќа според местото каде што се наоѓа недвижноста.

Данокот на промет на други права се плаќа според местото каде што е извршен преносот на правото.

Член 26

Од даночниот обврзник кој стасаниот данок на промет на недвижности и права не го платил во пропишаниот рок, наплатата ќе се изврши присилно.

Присилната наплата на данокот се врши според посебни прописи.

Член 27

Со републички закон може да се пропише во определени случаи данокот на промет на права да се плаќа со запирање при исплатата на надоместокот за купените права.

IX. Враќање на данокот**Член 28**

Даночниот обврзник од кој е наплатен данок на промет на недвижности и права што тој не бил должен да го плати, има право на враќање на тој данок.

Член 29

Ако договорот за пренесување на недвижноста односно правото биде раскинат со волја на странките пред да е извршено пренесувањето врз новиот добивач, или ако договорот со судска одлука биде поништен по извршеното пренесување, даночниот обврзник има право на враќање на платениот данок.

Член 30

Ако договорот за пренесување на недвижност или право поради некоја пречка не може да се изврши или се изврши само делумно, обврзникот на данокот на промет на недвижности и права има право на враќање на соодветниот дел од платениот данок.

X. Обнова на постапката**Член 31**

Правносилно решение за облог на данокот на промет на недвижности и права може да се измени во рок од три години по неговата правносилност ако дополнително се докажат факти или докази што не биле познати при облогот со тој данок.

Ако против решението за облогот на данокот на промет на недвижности и права била изјавена жалба, обновата на постапката ја одобрува органот што решавал по жалбата.

Измена на решението за облогот на данокот на промет на недвижности и права по предлогот за обнова на постапката врши органот што тоа решение го донесол во прв степен.

Член 32

Правносилно решение за облогот на данокот на промет на недвижности и права може и по службена должност да се измени во рок од три години по неговата правносилност ако се утврди дека прописите се неправилно применети во корист или на штета на даночниот обврзник или ако се утврдат сметковни грешки.

XI. Гаранција**Член 33**

Купувачот на недвижности или права гарантира солидарно со продавачот за наплатата на данокот на промет на недвижности и права.

Член 34

Пренесувањето на право на сопственост и друго право на недвижност не може да се запише во јавните книги без доказ за платениот данок на промет на недвижности и права.

XII. Застареност**Член 35**

Правото на облог со данок на промет на недвижности и права и правото на поведување прекршочна постапка поради повреда на одредбите на овој закон, застаруваат за пет години по истекот на годината во која требало да се изврши облог на данокот односно во која е извршена повредата на одредбите на овој закон.

Правото на наплата на данокот на промет на недвижности и права, како и правото на наплатата на интересот, трошоците на присилната наплата и паричните казни поради повреди на одредбите на овој закон, застарува за пет години по истекот на годината во која требало да се изврши наплата.

Правото на даночниот обврзник на враќање на неправилно или повеќе платени износи на име данок, интерес, трошоци на присилната наплата и парични казни застарува за пет години по истекот на годината во која е извршена наплатата.

Член 36

Рокот на застареноста на правото на облог со данок на промет на недвижности и права односно на правото на наплата на данокот, интересот, трошоците на присилната наплата и паричните казни се прекинува со секое службено дејствие на надлежниот државен орган што му е ставено до знаење на даночниот обврзник.

Рокот на застареноста на правото на враќање на неправилно или повеќе платен данок на промет на недвижности и права, интерес, трошоци на присилната наплата и парични казни се прекинува со секое дејствие на даночниот обврзник односно казненото лице преземено кај надлежниот орган заради враќање.

По секое прекинување на застареноста почнува да тече нов рок на застареноста.

Застареност во секој случај настапува по истекот на 10 години од денот кога првпат таа почнала да тече.

XIII. Казнени одредби**Член 37**

Даночен обврзник — работна организација или друго општествено правно лице ќе се казни за стопански престап со парична казна од 100.000 до 5.000.000 динари:

1) ако на надлежниот општински орган на управата во пропишаниот рок не му го пријави настапувањето на даночната обврска или не му поднесе податоци потребни за облог на данокот на промет на недвижности и права;

2) ако деловните книги неуредно или неточно ги води, односно ако во нив не е искажан прометот на недвижности и права кој требало да се искаже или ако е тој промет неточно искажан;

3) ако заради враќање на данокот на промет на недвижности и права поднесе невистинити податоци и врз основа на нив бара враќање на износ поголем од износот кој фактично е платен на име тој данок.

За дејствието од ставот 1 на овој член ќе се казни за стопански престап и одговорното лице во работната организација или во другото општествено правно лице со парична казна од 10.000 до 100.000 динари.

Член 38

Со парична казна до троен износ на неплатениот данок на промет на недвижности и права ќе се казни за стопански престап работна организација или друго општествено правно лице што самостојно остварува доход, ако при исплатата на надоместок за купени права не го запре и не го уплати соодветниот износ на данокот на промет на недвижности и права кој според прописите било должно да го запре, со намера да го одбегне плаќањето на тој данок.

Со парична казна од 10.000 до 100.000 динари ќе се казни за стопанскиот престап од ставот 1 на овој член и одговорното лице во работната организација или во другото општествено правно лице што било должно да го запре и да го уплати соодветниот износ на данокот на промет на недвижности и права

Член 39

Работна организација или друго правно лице ќе се казни за прекршок од 50.000 до 1.000.000 динари:

1) ако на надлежниот општински орган на управата во определениот рок не му достави за друго правно лице или граѓанин податоци потребни за облог со данок на промет на недвижности и права, кои според овој закон и прописите донесени врз основа на него било должно да ги достави;

2) ако на барање на надлежниот општински орган на управата не дозволи пристап на земјиште и објекти односно ако не дозволи преглед на своите деловни книги, деловни простории и технички уреди или ако го попречува надлежниот орган на управата во извршување на тој преглед, заради утврдување на вредноста на недвижностите и правата односно заради собирање податоци за облог на данокот на промет на недвижности и права

За прекршокот од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната организација или во другото правно лице со парична казна од 5.000 до 50.000 динари.

Член 40

Даночен обврзник — приватно правно лице или граѓанин, ќе се казни за прекршок со парична казна од 20.000 до 1.000.000 динари ако изврши некое од дејствијата наведени во членот 37 став 1 и членот 38 став 1 на овој закон.

За прекршокот од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во приватното правно лице со парична казна од 5.000 до 50.000 динари.

XIV. Преодни и завршни одредби

Член 41

На прометот на недвижности и права за кој даночната обврска настанала до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе се применат прописите за данокот на промет на недвижности и права што важеле во моментот на настанувањето на даночната обврска.

Член 42

До донесувањето на републичките и општинските прописи за данокот на промет на недвижно-

сти и права ќе се применуваат одредбите од Уредбата за данокот на промет на недвижности и права („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 46/60 и 42/62) доколку не се во спротивност со овој закон.

Член 43

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

218.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА УКНИЖУВАЊЕ НА НЕДВИЖНОСТИТЕ ВО ОПШТЕСТВЕНА СОПСТВЕНОСТ

Се прогласува Законот за укнижување на недвижностите во општествена сопственост, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 12 март 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 13 март 1965 година.

П. Р. бр. 215
15 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА УКНИЖУВАЊЕ НА НЕДВИЖНОСТИТЕ ВО ОПШТЕСТВЕНА СОПСТВЕНОСТ

Член 1

До донесувањето на закон со кој ќе се регулира евиденцијата за недвижностите во општествена сопственост, во земјишните книги ќе се укнижат недвижностите во општествена сопственост и правата што одделни општествени правни лица ги имаат на тие недвижности (право за користење), при истовремено назначување на носителот на тоа право (носител на правото за користење), освен ако се во прашање недвижности во општа употреба.

Секоја промена на носител на правото за користење на недвижност во општествена сопственост мора да се запише во земјишната книга.

Недвижности, во смисла на овој закон, се земјишта и згради.

Член 2

Како носители на право за користење на недвижност во општествена сопственост можат да се укнижат општествено-политички заедници, работни и други самоуправни организации, како и општествено-политички организации и здруженија на граѓани што на таква недвижност се здобиле со тоа право.

Како носител на правото за користење на недвижностите во општествена сопственост што ги користат воените единици и установи ќе се укнижи Социјалистичка Федеративна Република Југославија — Државен секретаријат за народна одбрана.

Член 3

Укнижувањето на недвижностите во општествена сопственост ќе се изврши:

1) врз основа на правносилна одлука на судот или друг надлежен орган, со која се утврдува дека недвижноста минала во општествена сопственост;

2) врз основа на заверен договор кој содржи одредба дека недвижноста може да се укине како општествена сопственост;

3) врз основа на еднострана заверена изјава со која сопственикот на недвижноста се откажува од правото на сопственост во корист на општествената заедница.

Член 4

Укинувањето на правото за користење на недвижноста во општествена сопственост ќе се изврши врз основа на правносилна одлука на судот или друг надлежен орган, со која се утврдува ова право во корист на определено правно лице, како и врз основа на заверен договор кога е со закон определено тоа право да може да се пренесе со таков договор.

Ако од исправата врз основа на која се укинува недвижноста во општествена сопственост не може да се утврди кој е носител на правото за користење, ќе се укине како носител на правото за користење општината на чија територија се наоѓа таа недвижноста.

Укинувањето во смисла на ставот 2 на овој член ќе се изврши на предлог на општината во кој се потврдува дека на односната недвижноста друго општествено правно лице нема право за користење.

Член 5

Укинувањата извршени врз основа на Уредбата за укинување правото на сопственост на државниот недвижен имот се сметаат како укинувања на недвижноста во општествена сопственост, а назначувањето на органот на управувањето — како назначување на носителот на правото за користење.

Ако како орган на управување е назначен државен орган, како носител на правото за користење ќе се назначи општествено-политичката заедница чиј е тој орган.

Ако во поглед на иста недвижноста се назначени и органот на управувањето и носителот на правото за користење, назначувањето на органот на управувањето нема правно значење.

Член 6

Се овластува сојузниот секретар за правосудство да донесе, по потреба, поблиски прописи за постапката за укинување во земјишните книги на недвижностите во општествена сопственост и на правата за користење, за содржината на предлозите за укинување, за исправите што треба да се поднесат и за други технички прашања во врска со укинувањето.

Член 7

Одредбите на овој закон што се однесуваат на земјишните книги се применуваат и на други јавни книги во кои се запишуваат недвижностите и правата на нив.

Член 8

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Уредбата за укинување правото на сопственост на државниот недвижен имот („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 58/47).

Член 9

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

219.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ НА ЗАКОНОТ ЗА ФОНДОВИТЕ ЗА РИЗИЦИ ВО ТРГОВСКИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА ЗА ПРОМЕТ НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ ПРЕХРАНБЕНИ ПРОИЗВОДИ

Се прогласува Законот за измени на Законот за фондовите за ризици во трговските претпријатија за промет на земјоделски прехранбени прои-

зводи, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 11 март 1965 година.

П. Р. бр. 201

15 март 1965 година

Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за фондовите за ризици во трговските претпријатија за промет на земјоделски прехранбени производи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 13/63) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени, кои гласат:

З А К О Н

ЗА ИЗМЕНИ НА ЗАКОНОТ ЗА ФОНДОВИТЕ ЗА РИЗИЦИ ВО ТРГОВСКИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА ЗА ПРОМЕТ НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ ПРЕХРАНБЕНИ ПРОИЗВОДИ

Член 1

Во законот за фондовите за ризици во трговските претпријатија за промет на земјоделски прехранбени производи, називот на законот се менува и гласи: „Основен закон за фондовите за ризици во трговските претпријатија за промет на земјоделски прехранбени производи“.

Член 2

Членот 3 се менува и гласи:

„Основицата за пресметување на средствата за фондот за ризици ја сочинува прометот остварен со продажба на зеленчук и овошје, свежо месо живина и јајца.

Трговско претпријатие ги издвојува средствата во фондот за ризици по стопата што ќе ја определи општинското собрание. Стопата не може да биде поголема од 2%.“

Член 3

Во членот 4 став 1 зборовите: „општинскиот народен одбор основал“ се заменуваат со зборовите: „општинското собрание основало“; во ставот 2 зборовите: „на чие подрачје“ се заменуваат со зборовите: „на чија територија“; во ставот 3 зборот: „подрачјето“ се заменува со зборот: „територијата“, а зборовите: „општинскиот народен одбор“ се заменуваат со зборовите: „општинското собрание“.

Член 4

Во членот 5 зборовите: „републичкиот извршен совет може да ги пропише“ се заменуваат со зборовите: „со републички прописи можат да се пропишат“.

Член 5

Во членот 7 став 2 зборовите: „општинскиот народен одбор“ се заменуваат со зборовите: „општинското собрание“.

Член 6

Во членот 8 зборовите: „Секретаријатот на Сојузниот извршен совет за трговија и туризам, во согласност со Секретаријатот на Сојузниот извршен совет за земјоделство и шумарство“ се заменуваат со зборовите: „Сојузниот секретар за индустрија и трговија во согласност со сојузниот секретар за земјоделство и шумарство“.

Член 7

Членот 9 се менува и гласи:

„Сојузниот секретар за индустрија и трговија во согласност со сојузниот секретар за финансии ќе го пропише начинот за пресметување на средствата што се внесуваат во фондот за ризици и роковите за уплата на посебна сметка кај банката, условите и начинот на користење на средствата на фондот за ризици, евиденциите што е должно да ги води трговско претпријатие во врска со формирањето и користењето на средствата на фондот за ризици, како и начинот на конечното пресметување на разликата во цената што се покрива со средствата на фондот за ризици.“

Член 8

По членот 9 се додава нов член 9а, кој гласи:
„Со влегувањето во сила на овој закон преставуваат да важат: Уредбата за спроведување на Законот за фондовите за ризици во трговските претпријатија за промет на земјоделски прехранбени производи („Службен лист на СФРЈ“, бр. 19/63) и Одлуката за утврдување на основницата за формирање средствата на фондовите за ризици во трговските претпријатија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 23/63).“

Член 9

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

220.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРЕТПРИЈАТИЈАТА ШТО ПРОИЗВЕДУВААТ ЗА ОПРЕДЕЛЕНИ ВОЕНИ ПОТРЕБИ

Се прогласува Законот за претпријатијата што произведуваат за определени воени потреби, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 12 март 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 11 март 1965 година.

П. Р бр. 194
15 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ПРЕТПРИЈАТИЈАТА ШТО ПРОИЗВЕДУВААТ ЗА ОПРЕДЕЛЕНИ ВОЕНИ ПОТРЕБИ

Член 1

Стопанските претпријатија што произведуваат предмети за вооружување и воена опрема или вршат определени услуги за потребите на Југословенската народна армија, а што ќе ги определи Сојузниот извршен совет на предлог од Државниот секретаријат за народна одбрана (во понатамошниот текст: претпријатијата што произведуваат за определени воени потреби), работат според општите прописи ако со овој закон не е пропишано поинаку.

Член 2

Претпријатијата што произведуваат за определени воени потреби се должни по барање на Државниот секретаријат за народна одбрана да произведуваат предмети за вооружување и воена опрема

односно да вршат услуги за потребите на Југословенската народна армија.

Со договорот што ќе го склучи Државниот секретаријат за народна одбрана со претпријатието што произведува за определени воени потреби се утврдуваат меѓусебните права и обврски во врска со производството односно со вршењето на услугите според ставот 1 од овој член.

Член 3

Средствата на федерацијата за финансирање на инвестициите во стопанството предвидени за воени потреби, можат да им се даваат на претпријатијата што произведуваат за определени воени потреби без обврска за враќање или во вид на кредит

Средствата за финансирање на инвестициите им се даваат на претпријатијата што произведуваат за определени воени потреби без обврска за враќање ако со тие средства се финансира набавка на основни средства што сочинуваат производна резерва на Југословенската народна армија.

Државниот секретар за народна одбрана во согласност со сојузниот секретар за индустрија и трговија, ќе пропише кои основни средства сочинуваат производна резерва на Југословенската народна армија.

Износот на средствата што му е даден на претпријатието според ставот 2 од овој член се внесува во неговиот деловен фонд.

Државниот секретар за народна одбрана може да ги пропише условите и начинот за давање на кредитите од ставот 1 на овој член на претпријатијата што произведуваат за определени воени потреби.

Член 4

Претпријатијата што произведуваат за определени воени потреби се должни да обезбедат соодветна технолошка организација на средствата наменети за производство на предмети за вооружување и воена опрема, како и да чуваат и одржуваат во исправна состојба определена техничка документација и алати, кога тоа ќе го побара Државниот секретаријат за народна одбрана.

Претпријатијата што произведуваат за определени воени потреби се должни одделни основни средства што ќе ги определи Државниот секретаријат за народна одбрана а кои се наменети за производство на предмети за вооружување и воена опрема, односно за вршење определени услуги, да држат во таква состојба што да се способни за производство или вршење услуги за кои се наменети.

Основните средства наменети за производство на предмети за вооружување и воена опрема, односно за вршење определени услуги, претпријатијата што произведуваат за определени воени потреби не можат да ги отуѓат без одобрение од Државниот секретаријат за народна одбрана.

Член 5

Државниот секретаријат за народна одбрана може, во случај на посебни потреби, да му наложи со решение на претпријатието што произведува за определени воени потреби основните средства од членот 4 став 3 на овој закон да ги пренесе врз друго претпријатие или воена работилница.

Со решението од ставот 1 на овој член се регулира и прашањето за пренесување на дел на средствата на амортизацијата што се однесуваат на пренесените основни средства.

Ако основните средства што се пренесуваат претпријатијето што произведува за определени воени потреби ги набавило од своите средства, Државниот секретаријат за народна одбрана ќе му ја надомести на претпријатието нивната вредност.

Член 6

Во случај на престанок на претпријатие што произведува за определени воени потреби, органот што ја спроведува ликвидацијата на претпријатието е должен основните средства што се наменети

за производство на предмети за вооружување и воена опрема односно за вршење определени услуги за воени потреби, да му ги понуди на Државниот секретаријат за народна одбрана.

Ако Државниот секретаријат за народна одбрана ги преземе основните средства од ставот 1 на овој член, тој е должен на претпријатието во ликвидација да му ја надомести вредноста на преземените средства.

Член 7

Предметите на вооружување и воена опрема што ги произведуваат, претпријатијата што произведуваат за определени воени потреби можат да ги извезуваат непосредно или преку друго претпријатие само со претходно одобрение од Државниот секретаријат за народна одбрана.

Член 8

Директорот на претпријатието што произведува за определени воени потреби го назначува и го разрешува од должноста државниот секретар за народна одбрана. За назначување на определено лице за директор на претпријатие, потребно е претходно да се прибави мислење од работничкиот совет.

Член 9

Санација на претпријатие што произведува за определени воени потреби може да преземе и Државниот секретаријат за народна одбрана од името на федерацијата.

Член 10

Гаранција за долгорочни и краткорочни кредити на претпријатијата што произведуваат за определени воени потреби може да им даде и Државниот секретаријат за народна одбрана од името на федерацијата.

Член 11

Претпријатијата што произведуваат за определени воени потреби се должни да ги чуваат како воена тајна сите известувања, документи и податоци што ќе ги дознаат во врска со производството на предмети за вооружување и воена опрема и со вршењето на услугите за потребите на Југословенската народна армија.

Заради надзор над спроведувањето на прописите за чување воена тајна и над спроведувањето на општата безбедност, Државниот секретаријат за народна одбрана може во претпријатијата што произведуваат за определени воени потреби да поставува воени органи на безбедноста. Тие претпријатија се должни да ги преземаат мерките на безбедност што ги бара Државниот секретаријат за народна одбрана.

Член 12

Во претпријатијата што произведуваат за определени воени потреби се пресметува и се плаќа на основните средства чиј промет е ограничен (член 4 став 3) амортизација според општите прописи за периодите во кои тие средства се во употреба.

Државниот секретар за народна одбрана може да ги определи условите под кои претпријатијата што произведуваат за определени воени потреби можат да пресметуваат и да плаќаат и помал износ на амортизација, ако средствата чиј промет е ограничен само делумно се користат.

Во претпријатијата што произведуваат за определени воени потреби средствата на амортизацијата на основните средства чиј промет е ограничен можат да се употребат само за отплатување на заемите од кои се набавени тие основни средства, како и за финансирање на оние замени или реконструкции што ги врши претпријатието во согласност со државниот секретаријат за народна одбрана.

Книговодствените отписи за овие основни средства се вршат во височина на пресметаната и уплатена амортизација.

Член 13

Ако решение на Државниот секретаријат за народна одбрана за обврските на претпријатијата

што произведуваат за определени воени потреби предвидени во чл. 4 и 11 став 2 на овој закон предизвика посебни трошоци за претпријатието, Државниот секретаријат за народна одбрана ќе ги надомести тие трошоци.

Член 14

Државниот секретаријат за народна одбрана врши надзор над извршувањето на одредбите од овој закон и над извршувањето на општите прописи од страна на претпријатијата што произведуваат за определени воени потреби.

Контрола над придружувањето кон прописите за девизното работење на овие претпријатија врши сојузниот орган надлежен за девизната инспекција.

Член 15

Против решение што врз основа на овој закон ќе го донесе Државниот секретаријат за народна одбрана, може да му се изјави жалба на Сојузниот извршен совет.

Член 16

Претпријатие што произведува за определени воени потреби ќе се казни за стопански престап со парична казна до 5,000.000 динари:

1) ако средствата од чл. 3, 18 и 19 од овој закон не ги употреби за извршување на определени програми за производство за потребите на Југословенската народна армија;

2) ако не постапи по решение на Државниот секретаријат за народна одбрана донесено врз основа на членот 4 став 1 од овој закон;

3) ако определени основни средства наменети за производство на предмети за вооружување или воена опрема односно за вршење услуги за воени потреби не одржува способни за производство или вршење услуги за кои се намените, или ако овие ги отуѓи без одобрение од Државниот секретаријат за народна одбрана (член 4 ст. 2 и 3);

4) ако без одобрение од Државниот секретаријат за народна одбрана извезува предмети за вооружување или воена опрема што ги произведува (член 7);

5) ако дава податоци од членот 11 став 1 на овој закон без претходна согласност од Државниот секретаријат за народна одбрана и ако не преземе определени мерки на безбедност од членот 11 став 2 на овој закон;

6) ако средствата на амортизацијата на основните средства чиј промет е ограничен ги користи спротивно на одредбите на членот 12 од овој закон.

Ако со дејствието од ставот 1 на овој член се предизвикани особено тешки последици, претпријатието ќе се казни со парична казна до 10,000.000 динари.

За дејствието од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во претпријатието што произведува за определени воени потреби со парична казна до 500.000 динари, а ако постојат околности од ставот 2 на овој член — со парична казна до 1,000.000 динари.

Член 17

За судење по стопански престапи што ќе ги сторат претпријатија што произведуваат за определени воени потреби и одговорните лица во тие претпријатија, е надлежен во прв степен вишиот стопански суд.

Член 18

Кредитите од поранешниот Општ инвестиционен фонд и од средствата на федерацијата за финансирање на инвестициите во стопанството предвидени за воени потреби, кои на претпријатијата што произведуваат за определени воени потреби им се дадени за финансирање инвестиции, се претвораат во средства без обврска за враќање, ако се дадени за набавка на основни средства кои со прописите од членот 3 став 3 на овој закон се определени да сочинуваат производна резерва на Југословенската народна армија.

Член 19

Одредбите на чл 3 и 18 од овој закон важат и за финансирањето на инвестициите во други претпријатија од средствата на федерацијата за финансирање на инвестициите во стопанството предвидени за воени потреби, ако се финансира набавка на основни средства наменети за производство односно вршење услуги за потребите на Југословенската народна армија.

Член 20

Стопанските претпријатија врз кои до денот на донесувањето на овој закон се применувале одредбите од Уредбата за стопанските претпријатија што произведуваат за определени потреби на Југословенската народна армија ќе се сметаат како претпријатија што произведуваат за определени воени потреби од овој закон.

Член 21

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат: Уредбата за стопанските претпријатија што произведуваат за определени потреби на Југословенската народна армија („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 53/53, 30/54, 36/55 и 1/57); Одлуката за условот под кој стопанските организации можат да пуштаат во промет предмети од основните средства определени за производство по задолжувањата на Југословенската народна армија („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 32/54); Уредбата за амортизацијата на основните средства на претпријатијата што произведуваат за определени потреби на Југословенската народна армија („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 9/61) и Одлуката за начинот на финансирање на инвестициите што претставуваат производна резерва на Државниот секретаријат за работите на народната одбрана во определени стопански организации („Службен лист на ФНРЈ“, број 52/61).

Член 22

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

221.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА СТОПАНСКИТЕ ЕДИНИЦИ НА КАЗНЕНО-ПОПРАВИТЕЛНИТЕ УСТАНОВИ

Се прогласува Законот за измени и дополнења на Законот за работењето на стопанските единици на казнено-поправителните установи, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 11 март 1965 година.

П Р бр. 195
15 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за работењето на стопанските единици на казнено-поправителните установи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 27/60 и 16/61) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени и дополненија, кои гласат:

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА СТОПАНСКИТЕ ЕДИНИЦИ НА КАЗНЕНО-ПОПРАВИТЕЛНИТЕ УСТАНОВИ

Член 1

Во Законот за работењето на стопанските единици на казнено-поправителните установи членот 1 се менува и гласи:

„Заради остварување на целите на извршувањето на казните лишување од слобода, во казнено-поправителните установи се организира здружена работа на осудените лица и нивно стручно и општо образование. Целта на работата во казнено-поправителните установи е осудените лица да стекнат или одржат работни навики и стручно знаење, заради вклучување во редовниот живот по издржаната казна.“

За остварување на целите од ставот 1 на овој член, во казнено-поправителните установи можат да се основат една или повеќе стопански единици кои во свој состав имаат погони, работилници и економии.

Стопанските единици од ставот 2 на овој член ги основа органот што ја основал казнено-поправителната установа.“

Член 2

Во членот 2 ставот 2 се менува и гласи:

„Работењето на стопанската единица мора да биде организирано така што постигањето на економската корист од работата на осудените лица да не оди на штета на остварување на целта на извршувањето на казните.“

По ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„Стопанската единица ја раководи управникот на казнено-поправителната установа или лице што ќе го определи органот надлежен за назначување управник.“

Член 3

Во членот 3 ст. 2 и 3 се менуваат и гласат:

„Средствата на стопанската единица на казнено-поправителната установа ги утврдува органот што ја основал стопанската единица.“

За обврските што произлегуваат од работењето на стопанските единици на казнено-поправителните установи одговара општествено-политичката заедница чиј орган ја основал стопанската единица.“

Во ставот 4 зборовите: „народната република односно федерацијата“ се заменуваат со зборовите: „општествено-политичката заедница“.

Член 4

Во членот 4 став 2 зборот: „наоѓа“ запираката се заменува со точка, а останатиот дел на реченицата се брише.

Ставот 3 се менува и гласи:

„Стопанската единица на казнено-поправителната установа е должна во рок од петнаесет дена по донесувањето на актот за основање да му поднесе на надлежниот окружен стопански суд пријава за запишување во регистарот на стопанските организации.“

Член 5

Во членот 6 став 2 зборовите: „редовната за-работка“ се заменуваат со зборовите: „надоместокот за работа“.

Ставот 3 се брише.

Досегашниот став 4 станува став 3.

Досегашниот став 5 станува став 4 и во него зборовите: „надлежниот државен секретаријат за внатрешни работи“ се заменуваат со зборовите: „органот што ја основал стопанската единица“.

Член 6

Во членот 7 зборовите: „Законот за средствата на стопанските организации“ се заменуваат со зборовите: „прописите што важат за стопанските организации.“

Член 7

Во членот 8 став 1 точката 3 се брише, та досегашната точка 4 станува точка 3.

Во ставот 2 зборот: „заработката“ се заменува со зборовите: „надоместокот за работа“.

Член 8

Членот 9 се менува и гласи:

„Надоместокот за работа на осудените лица се пресметува и се плаќа во согласност со одредбата на членот 49 од Законот за извршувањето на кривичните санкции и прописите донесени врз основа на тој закон. Актот за определување надоместок за работа на осудените лица го донесува управникот на казнено-поправителната установа, во согласност со органот што ја основал стопанската единица.“

Член 9

Во членот 10 ставот 1 се менува и гласи:

„Од остатокот на доходот во својот резервен фонд погоните и работилниците внесуваат секоја година најмалку 2%, а економите — најмалку 5% од износот на просечно користените обртни средства со кои располагале во годината за која се врши распределбата на чистиот доход.“

Во ст. 2, 4 и 5 зборовите: „надлежниот државен секретаријат за внатрешни работи“ се заменуваат со зборовите: „органот што ја основал стопанската единица“.

Член 10

Членот 11 се менува и гласи:

„Стопанските единици на казнено-поправителните установи, покрај фондовите кои според општите прописи ги имаат стопанските организации, ги имаат и следните фондови:

- 1) фонд за големи поправки и изградба на објекти на казнено-поправителните установи;
- 2) фонд за унапредување на културно-просветната работа во казнено-поправителните установи;
- 3) фонд за наградување на осудените лица и за помош на лицата отпуштени од казнено-поправителните установи.

Од остатокот на доход на стопанските единици на казнено-поправителните установи се издвојуваат средства за лични доходи, средства на придонесите што се плаќаат на личните доходи или во врска со личните доходи, како и средства за резервниот фонд. Стопанските единици на казнено-поправителните установи можат од остатокот на доходот да издвојуваат и средства за плаќање на ануитетите.

Распределбата на остатокот од доходот на фондовите од ставот 1 на овој член и на средствата за вршење редовната дејност на казнено-поправителната установа се врши врз основа на прописите што ги донесува органот што ја основал стопанската единица.

Ако потребите што се финансираат од средствата на некој од фондовите од ставот 1 на овој член бидат задоволени, органот што ја основал стопанската единица може вишокот на средствата од тој фонд да го распредели на други фондови, да го употреби за изградба на казнено-поправителни установи и воспитно-поправителни домови или објекти што се користат за целите за превентивно дејствување на органите на внатрешните работи во сузбивање на криминалитетот.

Казнено-поправителните установи можат да ги здружуваат средствата на фондовите од ставот 1 на овој член.“

Член 11

Во членот 13 зборовите: „Сојузниот Државен секретаријат за внатрешни работи“ се заменуваат со зборовите: „сојузниот секретар за внатрешни работи“.

Член 12

Во членот 17 зборовите: „надлежниот државен секретаријат за внатрешни работи“ се заменуваат со зборовите: „органот што ја основал стопанската единица“, а зборовите: „финансиската инспекција“ — со зборовите: „Службата на општественото книговодство“.

Член 13

Членот 18 се менува и гласи:

„Воспоставането и престанокот на работните односи на работниците на стопанската единица се врши според прописите што важат за работниците на органите на внатрешните работи.“

Член 14

Во членот 19 зборовите: „претсметката на приходите и расходите“ се заменуваат со зборовите: „финансискиот план и претсметката“.

Член 15

Членот 20 се менува и гласи:

„Самоуправувањето на работниците во стопанските единици се утврдува со прописите за самоуправувањето на работниците во органите на внатрешните работи.“

Личните доходи на работниците на стопанската единица се распоредуваат и се пресметуваат според прописите што важат за работниците на органите на внатрешните работи.“

Член 16

По членот 20 се додаваат два нови члена, кои гласат:

„Член 20а

До донесувањето на прописи за самоуправувањето на работниците во органите на внатрешните работи и на прописи за средствата за работа на органите на внатрешните работи, распределбата на личниот доход на работниците на стопанските единици на казнено-поправителните установи и воспоставането и престанокот на работните односи на овие работници се врши на досегашен начин.

Член 20б

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Одлуката за распределба на остатокот од чистиот приход на фондовите на стопанските единици на казнено-поправителните установи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 13/61).“

Член 17

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

222.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНИКОТ ЗА КРИВИЧНАТА ПОСТАПКА

Се прогласува Законот за измени и дополнења на Законикот за кривичната постапка, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 12 март 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 13 март 1965 година.

П. Р. бр. 213
15 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законикот за кривичната постапка („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 5/60) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени и дополненија, кои гласат:

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНИКОТ ЗА КРИВИЧНАТА ПОСТАПКА

Член 1

Во Законикот за кривичната постапка членот 3 се менува и гласи:

„Никој не може да биде сметан за сторител на кривично дело додека тоа не биде утврдено со правносилна пресуда.“

Член 2

Во членот 8 зборот: „незаконито“ се заменува со зборовите: „без основа“.

Член 3

Во членот 17 точката 1 се менува и гласи:

„1) да судат во прв степен:

а) за кривични дела за кои со закон е предвидена како главна казна парична казна, казна на затвор или казна на строг затвор до пет години, ако за одделни кривични дела не е надлежен окружен суд;

б) за кривични дела за кои со посебен закон е определена надлежност на општински суд;“.

Член 4

Во членот 19 точката 1 се менува и гласи:

„1) да судат во прв степен:

а) за кривични дела за кои со закон е предвидена казната строг затвор над пет години или смртна казна;

б) за кривични дела предвидени во членот 105а став 4, членот 117 став 4, чл. 174 до 176, членот 217 ст. 1 до 3, членот 218 ст. 1 и 2, членот 315 став 1 и членот 320 ст. 1 и 2 на Кривичниот законик;

в) за кривични дела за кои со посебен закон е определена надлежност на окружен суд;“.

Член 5

Во членот 20 став 1 зборовите: „на петнаесет години“ се заменуваат со зборовите: „од дваесет години или за кои според законот може да се изрече казната строг затвор од петнаесет години“.

Во ставот 2 на крајот се додава нова реченица, која гласи: „Кога окружен суд суди во втор степен на претрес, советот на окружниот суд е составен од двајца судии и тројца судии-поротници.“.

Член 6

Во членот 21 во точката 2 зборовите: „врз основа на одржан претрес (член 369 став 1 точка 2)“ се заменуваат со зборовите: „во случаите определени во овој законик (член 369 став 1 точ. 2 и 3)“.

Член 7

Во членот 22 став 1 зборовите: „на петнаесет години“ се заменуваат со зборовите: „од дваесет години или за кои според законот може да се изрече казната строг затвор од петнаесет години“, а на крајот на ставот се додава нова реченица, која гласи: „Кога републички врховен суд суди во втор степен на претрес, советот на републичкиот врховен суд е составен од двајца судии и тројца судии-поротници.“.

Член 8

Во членот 23 точката 1 се менува и гласи:

„1) да одлучува во трет степен за жалбите против пресудите на републичките врховни судови и Врховниот воен суд донесени во втор степен во случаите определени во овој законик (член 369)“.

Член 9

Во членот 24 став 3 по зборовите: „Кога одлучува“ се додаваат зборовите: „за жалбата или“.

Член 10

Во членот 37 ставот 2 се менува и гласи:

„Врховниот суд на Југославија ги решава судирањата на надлежностите помеѓу судовите од териториите на разни републики.“

Член 11

Во членот 88 став 4 зборовите: „буџетските средства“ се заменуваат со зборовите: „средствата на органот што ја води кривичната постапка“.

Член 12

Членот 95 се менува и гласи:

„Поблиски прописи за надоместокот на трошоците на кривичната постапка донесува сојузниот секретар за правосудство.“

Член 13

Во членот 97 ставот 2 се брише.

Досегашниот став 3 станува став 2 и во него зборовите: „јавниот обвинител“ се заменуваат со зборовите: „јавниот правобранител“.

Член 14

Во членот 98 став 4 втората реченица се брише.

Член 15

Во членот 123 се додава нов став 4, кој гласи: „Ако резервен подофицер, офицер или воен службеник е осуден безусловно на казна, судот ќе му го достави заверениот препис од правносилната пресуда на воениот округ во кој се води осудениот во евиденција.“

Член 16

Во членот 119 став 1 зборовите: „сообраќајните службеници“ се заменуваат со зборот: „работниците“.

Член 17

Членот 129 се менува и гласи:

„Прописите за казнената евиденција ги донесува сојузниот секретар за внатрешни работи, во согласност со сојузниот секретар за правосудство.“

Член 18

Во членот 141 по ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„Органот на внатрешните работи ги определува службениците што ќе преземаат дејствија во извидот кога спроведувањето на извидот му е доверено на тој орган.“

Член 19

Во членот 149 став 1 по зборовите: „мерките за безбедност“ се става точка и остатокот на текстот се брише.

Член 20

Во членот 154 по ставот 3 се додава нов став 4, кој гласи:

„Во случаите од чл. 72 и 73 на овој законик, бранителот му поднесува поплага на советот на окружниот суд (член 20 став 2) кој за поплагата конечно одлучува.“

Член 21

Во членот 160 став 1 се додава нова реченица, која гласи: „Органот на внатрешните работи ги определува службениците што ќе преземаат дејствија во истрагата кога спроведувањето на истрагата му е доверено на тој орган.“.

Член 22

Во членот 178 став 3 зборовите: „ внесе во буџетот“ се заменуваат со зборовите: „ внесе како приход на општествено-политичката заедница од чии средства се финансира органот што го донесол решението за гаранцијата“.

Член 23

Во членот 183 ставот 1 се менува и гласи:
„Притвор определува истражен судија или судија на општински суд.“

По ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:
„Притвор може да определи и орган на внатрешните работи во случаите предвидени во членот 182 ст. 1 и 2 точ. 1 и 3 на овој законик, а во случаите предвидени во точката 2 на тој член — само ако постои основан страв дека лицето ќе ги уништи трагите на кривичното дело.“

Досегашните ст. 2 до 4 стануваат ст 3 до 5.

Член 24

Во членот 193 став 1 се додава нова реченица, која гласи: „Жалбата не го задржува извршувањето на решението.“

Ставот 2 се брише.

Член 25

Членот 199 се менува и гласи:

„Прописите за кукниот ред во затворите за издржување на притвор и истражен затвор ги донесува сојузниот секретар за внатрешни работи, во согласност со сојузниот секретар за правосудство.“

Член 26

Во членот 204 став 1 зборовите: „овластениот орган на внатрешните работи и припадниците на Народната милиција“ се заменуваат со зборовите: „овластените службеници на органите на внатрешните работи“.

Во ставот 2 по зборовите: „други простории“ запираката и текстот до крајот се бришат.

По ставот 2 се додаваат два нови става, кои гласат:

„Ако во туѓи простории е извршено и претресување ќе се постави според одредбата од членот 202 ст. 3 и 7 на овој законик. Претресување може да се изврши и без присуство на сведоци, ако е тоа неопходно заради непосредно фаќање на сторителот на кривичното дело, заради безбедност на луѓето и имотот или ако е очигледно дека поинаку не би можеле да се обезбедат докази во кривичната постапка.“

Овластените службеници на органите на внатрешните работи можат без наредба за претресување и без присуство на сведоци да извршат претресување на лице при извршување на решение за приведување или при лишување од слобода, ако постои сомневање дека тоа лица поседува оружје или орудије за напад или ако постои сомневање дека лицето што се спроведува ќе ги отфрли, сокрие или уништи предметите што треба да се одземат од него како доказ во кривичната постапка.“

Досегашниот став 3, кој станува став 5, се менува и гласи:

„Кога овластените службеници на органите на внатрешните работи ќе извршат претресување без наредба за претресување, тие се должни да му поднесат за тоа веднаш извештај на извидниот односно истражниот орган, а ако уште не се води постапка — на надлежниот јавен обвинител.“

Член 27

Во членот 212 став 1 по зборовите: „служел војска“ се додаваат зборовите: „односно дали има чин на резервен подофицир, офицер или воен службеник“, а зборовите: „воен отсек“ се заменуваат со зборовите: „воен округ“

Член 28

Во членот 336 став 3 по зборот: „занимањс“ се става записка и се додаваат зборовите: „а ако општукениот е резервен подофицир, офицер или воен службеник — негов чин односно класа и воениот округ во кој се води во евиденција“.

Член 29

Во членот 369 се додава нов став 2, кој гласи:
„Против пресудата со која Врховниот воен суд, како второстепен суд, изрекол смртна казна или казна строг затвор од дваесет години, или ако ја потврдил пресудата на воен суд со која се изречени овие казни, дозволена е жалба до Врховниот суд на Југославија.“

Досегашниот став 2 станува став 3.

Член 30

Во членот 381 став 2 зборовите: „на штета на осудениот“ се заменуваат со зборовите: „на штета на осуденото или ослободеното лице“.

Член 31

Во членот 412 ставот 3 се менува и гласи:

„Ако за кривично дело како главна казна е пропишана казната затвор или поблага казна, а обвинетиот не дојде на главниот претрес, иако е уредно повикан, судот може да одлучи да се одржи главниот претрес и во негово отсуство под услов да не е нужно негово присуство и да бил пред тоа испитан.“

Член 32

Во членот 430 став 4 се додава нова реченица која гласи: „Кога советот за малолетници суди на претрес тој е составен од двајца судии и тројца судии поротници.“

Член 33

Во членот 433 ст. 1 и 2 зборовите: „републичкиот односно Покраинскиот секретаријат за правосудна управа“ се заменуваат со зборовите: „републичкото собрание“.

Член 34

Во членот 442 став 1 се додава нова реченица која гласи: „Во случајот од членот 182 став 2 точка 2 на овој законик органот на внатрешните работи може да определи притвор само ако постои страв дека малолетникот ќе ги уништи трагите на кривичното дело.“

Во ставот 4 зборовите: „во членот 182 став 2 на овој законик“ се заменуваат со зборовите: „предвидени во ставот 1 на овој член“.

Член 35

Во членот 471 став 2 зборот: „добивката“ се заменува со зборовите: „имотната корист“.

Член 36

Во членот 477 зборовите: „овластениот орган на внатрешните работи на околскиот народен одбор“ се заменуваат со зборовите: „органот на внатрешните работи“.

Член 37

Во членот 498 став 2 зборовите: „до пет години“ се бришат.

Член 38

Во членот 513 зборот: „незаконито“ се заменува со зборовите: „без основа“.

Член 39

Во сите одредби на законикот зборовите: „Врховниот суд на Автономна Покрајина Војводина“ се бришат.

Член 40

Во сите одредби на законикот зборовите: „околски суд“, се заменуваат со зборовите: „општински суд“. зборовите: „врховен суд на народната република“ со зборовите: „републички врховен суд“. зборовите „Сојузен врховен суд“ — со зборовите: „Врховен суд на Југославија“ зборовите: „редовни судови“ — со зборовите: „судови од општа надлежност“, зборовите: „околски јавен обвинител“ — со зборовите: „општински јавен обвинител“, зборовите: „јавен обвинител на народната република“ — со зборовите: „републички

јавен обвинител“, зборовите: „јавен обвинител на Автономна Покраина Војводина“ — со зборовите: „покраински јавен обвинител“, зборовите: „државен секретаријат за правосудна управа на народната република“ — со зборовите: „републички орган на управата надлежен за правосудство“, зборовите: „Сојузен секретаријат за правосудни работи“ — со зборовите: „Сојузен секретаријат за правосудство“, зборовите: „овластени органи на внатрешните работи“ и „овластени истражни органи на внатрешните работи“ — со зборовите: „орган на внатрешните работи“, зборовите: „припадници на Народната милиција“ — со зборовите: „службеници на милицијата“, зборовите: „републичко народно собрание односно Народното собрание на Автономна Покраина Војводина“ со зборовите: „републичко собрание односно покраинско собрание“, зборовите: „народните републики“ — со зборот: „републиките“, зборовите: „установа, стопанска или општествена организација“ — со зборовите: „работна или друга организација“, зборовите: „самостојна установа“ — со зборовите: „установа“, зборовите: „околински народен одбор“ — со зборовите: „околинско собрание“, зборовите: „народен одбор на општина (град)“ — со зборовите: „собрание на општината“, зборовите: „Федеративна Народна Република Југославија со зборовите: „Социјалистичка Федеративна Република Југославија“, зборовите: „Државен секретаријат за внатрешни работи“ — со зборовите: „Сојузен секретаријат за внатрешни работи“, зборовите: „јавен правобранител на народната република“ — со зборовите: „републички јавен правобранител“, зборовите: „Покраински извршен совет на Автономна Покраина Војводина“ — со зборовите: „покраински извршен совет“, зборовите: „Јавен правобранител на Автономна Покраина Војводина“ — со зборовите: „покраински јавен правобранител“, зборовите: „лично и фамилијарно име“ — со зборовите: „име и презиме“, во соодветно членување.

Член 41

Одредбите од чл. 2 и 38 на овој закон ќе се применуваат во случаите кога лице неосновано е задржано во притвор или истражен затвор по влегувањето во сила на Уставот на Југославија. Овие одредби ќе се применуваат и кога притворот или истражниот затвор започнал пред влегувањето во сила на Уставот на Југославија, но само во поглед на времето поминато во притвор или истражен затвор по тој ден.

Член 42

Одредбите од чл. 3 и 4 на овој закон за измените на судската надлежност ќе се применуваат од 1 јули 1965 година. Ако пред судот надлежен според досегашните прописи е подигнат обвинителен акт до 1 јули 1965 година понатамошната постапка до правносилноста на пресудата ќе се спроведе според тие прописи. Ако виши суд ја укине пресудата на првостепен суд и предметот го упати на повторно судење натамошната постапка ќе се спроведе според овој закон.

Член 43

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

223.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ПРОЦЕСНАТА ПОСТАПКА

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за процесната постапка, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 12 март 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 13 март 1965 година.

П Р. бр. 212
15 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р

Согласно со одредбата од членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за процесната постапка („Службен лист на СФРЈ“, бр. 4/57 и 52/61) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени и дополненија, кои гласат:

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ПРОЦЕСНАТА ПОСТАПКА

Член 1

Во Законот за процесната постапка во членот 22 ставот 2 се менува и гласи:

„Врховниот суд на Југославија ги решава спорите за надлежноста помеѓу судовите од општа надлежност од териториите на разни републики.“

Член 2

Во членот 25 став 1 бројот: „200.000“ се заменува со бројот: „1.000.000“.

Член 3

Во членот 27 став 1 бројот: „50.000“ се заменува со бројот: „200.000“.

Член 4

Во членот 28 став 1 бројот: „200.000“ се заменува со бројот: „1.000.000“.

Член 5

Во членот 29 по ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„Кога судат во втор степен на расправа, советите на окружните судови се составени од двајца судии и тројца судии-поротници.“

Член 6

Во членот 31 се додава нов став 2, кој гласи: „Кога судат во втор степен на расправа, советите на републичките врховни судови се составени од двајца судии и тројца судии-поротници.“

Член 7

Членот 80 се менува и гласи:

„Застапувањето на општествено-политичките заедници се уредува со посебен закон.“

Член 8

Во членот 162 став 2 зборовите: „надлежниот народен одбор на општината“ се заменуваат со зборовите: „надлежниот општински орган на управата“.

Член 9

Членот 368 се менува и гласи:

„Против пресудата донесена во втор степен странките можат да изјават ревизија, ако второстепенит суд ја изменил фактичната состојба утврдена во првостепената пресуда (член 360 точ. 1, 3 и 4).

Ревизија не е дозволена ако во втор степен судел врховниот суд на републиката а правната оценка на работата е заснована исклучиво врз примената на републички закон.“

Член 10

Членот 389 се менува и гласи:

„Ако со правносилна судска одлука е повреден закон или меѓународен договор, надлежниот јавен обвинител може да подигне барање за заштита на законитоста.“

Член 11

Членот 390 се менува и гласи:

„Ако со правносилна судска одлука е повреден републички закон за барањето за заштита на законитоста решава републичкиот врховен суд.

Ако со правносилна судска одлука е повреден сојузен закон или меѓународен договор за барањето за заштита на законитоста решава Врховниот суд на Југославија во случај кога одлуката во прв степен ја донесол окружен суд, а републичкиот врховен суд ако одлуката во прв степен ја донесол општински суд.“

Член 12

Во членот 391 став 2 зборовите: „односно Врховниот суд на Автономната Покраина Војводина“ се бришат, а зборовите: „јавниот обвинител на Автономната Покраина Војводина“ се заменуваат со зборовите: „покраинскиот јавен обвинител“.

Член 13

Во членот 392 по ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„Кога јавниот обвинител ќе подигне барање за заштита на законитоста, врховниот суд ќе им достави примерок на барањето на процесните странки кои можат во рок од осум дена од денот на примањето на барањето да му поднесат на тој суд одговор на барањето.“

Член 14

Во членот 395 став 1 текстот по зборот: „не-навремено“ се брише.

Член 15

Во членот 427 став 1 бројот: „10.000“ се заменува со бројот: „50.000“, а зборовите: „по предлог од обвинителот“ се бришат.

Член 16

Во членот 455 точката 1 се менува и гласи:

„1) да судат во меѓусебните стопански спорови и во споровите за надоместок на штета во кои како странки се појавуваат општествено-политички заедници, работни и други самоуправни организации;“.

Член 17

Во членот 460 точката 4 се брише, а досегашната точка 5 станува точка 4.

Член 18

Во членот 461 став 2 трети ред по зборовите: „стопанските судови“ се бришат запирката и зборовите: „како и споровите за надлежност помеѓу стопанските судови и републичките органи на управата односно народните одбори“.

Член 19

Во членот 462 точ. 1 и 2 зборовите: „и воената арбитража“ се бришат.

Точката 3 се брише а досегашната точка 4 станува точка 3.

Член 20

Насловот над членот 464 се менува и гласи: „Надлежност за споровите во текот на извршената постапка и постапката за присилна ликвидација“.

Во членот 464 по ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„Окружниот стопански суд што ја спроведува постапката за присилна ликвидација е надлежен да ги суди сите спорови што настануваат по повод на спроведувањето на оваа постапка, без оглед на вредноста на спорот и својството на странките во спорот.“

Член 21

Членот 469 се брише.

Член 22

Во членот 474 став 1 зборовите: „или воената арбитража“ се бришат.

Член 23

Во сите одредби на законот зборовите: „Врховниот суд на Автономна Покраина Војводина“ се бришат.

Член 24

Во сите одредби на законот зборовите: „прет-сметковни средства“ се заменуваат со зборот: „средства“, зборовите: „врховниот суд на народната република“ — со зборовите: „републичкиот врховен суд“, зборовите: „околиски суд“ — со зборовите: „општински суд“, зборовите: „Сојузниот врховен суд“ — со зборовите: „Врховниот суд на Југославија“, зборовите: „редовни судови“ — со зборовите: „судови од општа надлежност“, зборовите: „народна република“ — со зборовите: „социјалистичка република“, зборовите: „автономни единици“ — со зборовите: „автономни покраини“, зборовите: „народен одбор на општината“ — со зборовите: „со-бранието на општината“, зборовите: „Секретаријатот за правосудни работи на Сојузниот извршен совет“ — со зборовите: „Сојузниот секретаријат за правосудство“, зборовите: „Државен секретаријат за работите на финансиите“ — со зборовите: „Сојузен секретаријат за финансии“, зборовите: „ре-публички секретаријат за правосудна управа“ — со зборовите: „републички орган на управата над-лежен за правосудството“, зборовите: „федерацијата, народната република, околицата или општината“ — со зборовите: „општествено-политичката заед-ница“, зборовите: „повремен судија“ — со збо-ровите: „судија-поротник“, зборовите: „припадник на Народната милиција“ — со зборовите: „службеник на милицијата“, зборовите: „службеник на држа-вен орган“ — со зборовите: „службено лице на државен орган“, зборовите: „приватно правно лице“ — со зборовите: „граѓанско правно лице“, збо-ровите: „стопанска или општествена организација или установа“ и зборовите: „стопански организации и нивни здруженија, задружни организации, опште-ствени организации и установи што имаат својство на правно лице“ — со зборовите: „работни или други организации“, зборовите: „установи или сто-пански организации“ и зборовите: „стопански ор-ганизации и нивни здруженија, задружни ор-ганизации, установи или фондови“ — со зборовите: „работни организации“, зборовите: „фамилијарно и родено име“ — со зборовите: „име и презиме“, а зборовите: „општествен имот“ — со зборовите: „имот во општествена сопственост“, во соодветно членување.

Член 25

Одредбити од чл. 2 до 4 на овој закон за из-мените на судската надлежност ќе се примену-ваат од 1 јули 1965 година. Ако е пред 1 јули 1965 година поднесена тужба до суд надлежен според досегашните прописи понатамошната постапка до правносилноста на пресудата ќе се спроведе според тие прописи. Ако виши суд ја укине пресудата

на првостепен суд и предметот го отстапи на повторно судење понатамошната постапка ќе се спроведе пред оштинскиот суд.

Одредбите од членот 9 нема да се применуваат ако е до денот на влегувањето во сила на овој закон веќе донесена второстепена пресуда. Во таков случај во поглед на правото на изјавување ревизија ќе се применуваат досегашните прописи.

Барања за заштита на законитоста што до денот на влегувањето во сила на овој закон се подигнати пред судот надлежен според досегашните прописи ќе се решаваат според тие прописи.

Член 26

Одредбите од членот 20 став 2 на овој закон нема да се применуваат на процесите што се во тек на денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 27

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат одредбите за ревизија предвидени во посебен закон.

По исклучок од одредбата на ставот 1 од овој член, ако е до денот на влегувањето во сила на овој закон веќе донесена второстепена одлука, во поглед на правото на изјавување ревизија ќе се применуваат досегашните прописи.

Член 28

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

224.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПАТНИТЕ ИСПРАВИ НА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ ДРЖАВЈАНИ

Се прогласува Законот за патните исправи на југословенските државјани, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 12 март 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 13 март 1965 година.

П. Р. бр. 219
15 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗА К О Н

ЗА ПАТНИТЕ ИСПРАВИ НА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ ДРЖАВЈАНИ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Југословенски државјанин има право на патна исправа и на виза за преминување на државната граница и за престој во странство.

Патната исправа и визата се издаваат според одредбите од овој закон, ако со меѓународен договор не е определено поинаку.

Член 2

Правото на патна исправа и виза може да се ограничи само под условите предвидени со овој закон

Член 3

Патната исправа му служи на нејзиниот имател за време на престој во странство и за утврдување на идентитетот и како доказ за југословенско државјанство.

Член 4

Патните исправи се редовни и посебни.

Патната исправа се издава на пропишаниот образец.

Член 5

Редовни патни исправи се: пасош, дипломатски пасош и службен пасош.

Пасошот се издава за едно лице (личен пасош) или за поголем број лица (заеднички пасош).

Дипломатски пасош и службен пасош се издаваат за едно лице.

Член 6

Посебни патни исправи се: патен лист, поморска книшка, бродарска книшка и патни исправи издадени или признаени врз основа на меѓународни договори.

Посебна патна исправа се издава за едно лице.

Член 7

Патната исправа ја издава органот на внатрешните работи на општината на чија територија е живеалиштето на лицето што бара патна исправа, ако со одредбите од овој закон или од меѓународен договор не е определено поинаку.

Патната исправа во странство ја издава дипломатското или конзуларното претставништво на Југославија според местото на постојаниот односно привремениот престој на лицето што бара патна исправа.

Дипломатскиот пасош и службениот пасош ги издава Државниот секретаријат за надворешни работи.

Поморската книшка и бродарската книшка се издаваат врз основа на посебни прописи.

Член 8

Визата ја издаваат органите што со овој закон се определени за издавање на патни исправи.

Визата се внесува во патната исправа.

Член 9

Визата што се внесува во поморската книшка и во бродарската книшка, како и во патните исправи на службениот персонал во меѓународниот сообраќај што се издадени врз основа на меѓународни договори, ги издаваат поверенствата за контрола на патничкиот сообраќај преку државната граница.

Член 10

Во патната исправа покрај визата и заверката на преминот на државната граница можат да се внесуваат само податоците предвидени со овој закон, ако со меѓународен договор не е определено поинаку.

II. ИЗДАВАЊЕ НА ПАТНИ ИСПРАВИ И ВИЗИ

1. Поднесување на барање

Член 11

Барањето за издавање патна исправа и виза му се поднесува на органот надлежен за нивното издавање.

Барање за издавање патна исправа и виза може да поднесе лице што наполнило 18 години возраст.

Барањето за издавање патна исправа и виза на лице што не наполнило 18 години возраст го поднесува родителот односно старателот.

Член 12

Барањето за издавање патна исправа и виза се поднесува на пропишаниот образец.

Кон барањето за издавање патна исправа се прилагаат две фотографии во пропишана големина што верно го прикажуваат подносителот на барањето

Член 13

Во барањето за издавање виза подносителот на барањето ја означува земјата во која сака да патува, целта на патувањето и времето за кое сака да престојува во странство.

Кон барањето се прилага патната исправа.

Член 14

Кон барањето за издавање виза за службено патување во странство или за стручно усовршување во странство подносителот на барањето е должен да приложи одобрение од старешината на државниот орган, работната или друга организација кај која е во работен однос.

Кон барањето за издавање виза заради запослување во странство, подносителот на барањето е должен да го приложи одобрението предвидено со посебни прописи.

Член 15

Кон барањето за издавање виза за патување и привремен престој во странство воен обврзник е должен да го приложи одобрението предвидено со прописите за народната одбрана.

Воено и граѓанско лице на служба во Југословенската народна армија е должно кон барањето за издавање виза за патување и привремен престој во странство, да приложи одобрение од Државниот секретаријат за народна одбрана.

Член 16

Виза за патување во странство заради постоянен престој ќе му се издаде на подносителот на барањето под условите предвидени со овој закон ако ги исполнува и следните услови:

1) да нема пречки во поглед на воената обврска;

2) да ги намирал должните придонеси, даноци и други обврски спрема општествено-политичката заедница, државниот орган и работната или друга организација;

3) да ја регулирал обврската од социјалното осигурување и работниот однос,

4) да ги регулирал имотно-правните обврски од брачниот однос и од односите на родителите и децата спрема лица што живеат во Југославија.

Пречките во поглед на воената обврска (став 1 точка 1) ги пропишува државниот секретар за народна одбрана.

Виза за постоянен престој во странство ќе му се издаде и на подносител на барање кој привремено престојува во странство ако ги исполнува условите од ставот 1 на овој член.

Член 17

Барањето за издавање патна исправа и виза мора да содржи точни и вистинити податоци.

Член 18

Органот на кој му е поднесено барање за издавање патна исправа односно виза, е должен по барањето да издаде патна исправа и виза без одлагање, а најдоцна во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето ако се исполнети условите предвидени со овој закон.

Пред издавањето на патната исправа се утврдува идентитетот на лицето што бара да му се издаде патна исправа.

2. Редовни патни исправи

Член 19

Образецот на личниот пасош содржи назив: „Пасош“, натпис: „Социјалистичка Федеративна Република Југославија“, со втиснат државен грб, место за запишување на називот на органот над-

лежен за издавање на пасошот, ознака на серијата и сериски број, место за запишување на рокот на важењето на пасошот, место за фотографија и пропишан број листови за внесување на визите.

Во пасошот се запишуваат личните податоци на имателот на пасошот и тоа: име и презиме, ден, месец и година на раѓањето, место и општина на раѓањето и место на живеалиштето. На фотографијата во пасошот се става сув жиг; во пасошот се става и печат на органот што го издал пасошот и датум на издавањето, и него го потпишува овластениот службеник.

Член 20

Личен пасош се издава со рок за важење од 10 години.

Рокот на важењето на личниот пасош не може да се продолжи ако со овој закон не е определено поинаку.

Член 21

Личниот пасош можат да го користат и членови на потесното семејство на лицето на кое му е издаден пасошот, ако во пасошот се запишани нивните лични имиња и залепени фотографии. За дете помладо од пет години не е потребна фотографија.

Член 22

Надлежниот орган за издавање патна исправа ќе му издаде на лице на негово барање нов личен пасош, ако личниот пасош што го поседува е толку општетен што да не може да ѝ служи на својата намена.

Член 23

Заеднички пасош се издава за најмалку пет а најмногу 50 лица кои заедно патуваат во странство и заедно се враќаат во земјата.

Образецот на заедничкиот пасош содржи назив: „Заеднички пасош“, натпис: „Социјалистичка Федеративна Република Југославија“ со втиснат државен грб, место за запишување на називот на органот надлежен за издавање на заедничкиот пасош, сериски број, место за запишување рокот на важењето на пасошот, место за фотографии и место за внесување на визата.

Во заедничкиот пасош се запишуваат податоците за секое лице посебно, и тоа: име и презиме, ден, месец и година на раѓањето, место и општина на раѓањето и место на живалиштето. На фотографиите во заедничкиот пасош се става сув жиг; во пасошот се става печат од органот што го издал пасошот и датум на издавањето, и него го потпишува овластениот службеник.

Заеднички пасош важи само за едно патување.

Заеднички пасош се издава со рок за важење од една година.

Член 24

Општинскиот орган на внатрешните работи може на лице, што има живеалиште на територијата од друга општина, под условите предвидени во овој закон, да му издаде личен пасош и виза или само виза, ако поседува личен пасош, кога треба итно да отпатува во странство заради лекување, поради болест односно смрт на член на потесното семејство, како и од службени и деловни причини.

Под условите од ставот 1 на овој член можат да издадат личен пасош и виза, односно само виза, и републичкиот орган на внатрешните работи или Сојузниот секретаријат за внатрешни работи.

Чле 25

На лица што немаат живеалиште на територијата од иста општина, а патуваат заедно во странство заради извршување службена работа, заради туризам или од други слични причини, заеднички пасош и виза за овој пасош ќе им издаде, под

условите предвидени со овој закон, органот на внатрешните работи на општината на чија територија се наоѓа работната или друга организација која од името на овие лица ќе поднесе барање за издавање заеднички пасош односно виза.

Под условите од ставот 1 на овој член по исклучок можат да издадат заеднички пасош односно виза републичкиот орган на внатрешните работи или Сојузниот секретаријат за внатрешни работи.

Член 26

На барање на лице што привремено престојува во странство, дипломатското или конзуларното претставништво на Југославија може да му го продолжи личниот пасош еднаш и најдолго до две години, ако му истекол рокот на важењето на личниот пасош и ако мора и од оправдани причини да се задржи во странство преку рокот на важењето на пасошот.

Член 27

Дипломатското или конзуларното претставништво на Југославија на барање на југословенски државјанин кој постојано живее во странство, а нема личен пасош, ќе му издаде личен пасош ако ги исполнува условите предвидени со овој закон.

Дипломатското или конзуларното претставништво на Југославија ќе му издаде на лице кое постојано престојува во странство, на негово барање, нов личен пасош, ако истекол рокот на важењето на личниот пасош што го поседува.

Член 28

Лице што отпатувало во странство на постојан престој, е должно да го извести за своето доаѓање во странство најблиското дипломатско или конзуларно претставништво на Југославија најдоцна во рок од три месеци по доаѓањето во местото на постојаниот престој.

Член 29

Дипломатски пасош им се издава на определени функционери на државни органи, претставнички тела на општествено-политички организации, како и на службеници на дипломатски или конзуларни претставништва на Југославија (вклучувајќи ги и постојаните мисии во странство) и на членови на државни делегации.

Дипломатски пасош може да им се издаде и на членови на потесното семејство на лицата од ставот 1 на овој член.

Службен пасош им се издава:

1) на службеници на Државниот секретаријат за надворешни работи, на службеници запослени во дипломатски или конзуларни претставништва на Југославија и во други мисии на Југославија во странство, а кои не се опфатени во ставот 1 од овој член;

2) на службеници на други државни органи и на други лица кога патуваат во странство по службена работа која бара поседување на службен пасош.

Се овластува државниот секретар за надворешни работи да донесе, во согласност со сојузниот секретар за внатрешни работи, поблиски прописи на кои лица и во кои случаи ќе им се издаваат дипломатски и службен пасош и визи на овие пасоши, како и да го пропише образецот и рокот на важењето на овие патни исправи и визи, образецот на барањето за нивно издавање и начинот и времето кога ќе се започне со издавањето на нови дипломатски и службени пасоши.

3. Посебни патни исправи

Член 30

Патен лист му се издава на југословенски државјанин кој се наоѓа во странство без патна исправа, а кој се враќа во Југославија.

Образецот на патниот лист содржи назив: „Патен лист“, натпис: „Социјалистичка Федеративна

Република Југославија“ со втиснат државен грб, место за запишување на називот на дипломатското или конзуларното претставништво на Југославија што го издава патниот лист, место за запишување на рокот на важењето на патниот лист, место за внесување виза.

Во патниот лист се запишуваат податоците на имателот на патниот лист, и тоа: име и презиме, ден, месец и година на раѓањето и место и општина на раѓањето. На фотографијата во патниот лист се става сув жиг; во патниот лист се става печат на дипломатското или конзуларното претставништво на Југославија што го издало патниот лист и датум на издавањето, и него го потпишува овластениот службеник.

Патниот лист можат да го користат и брачниот другар на имателот на патниот лист и негови деца помлади од 18 години, ако нивните имиња се запишани во патниот лист и се залепени нивните фотографии.

Патен лист се издава со рок на важењето од триесет дена, односно за време што е потребно за враќање во Југославија.

Член 31

Поморската книшка и бродарската книшка, ако се снабдени со виза, му служат на укрчан член на посада на поморски односно речни брод како патна исправа за патување во странство, или како патна исправа за патување во странство заради укрцување на брод, или како патна исправа за враќање во Југославија по искрцување од брод.

4. Исчезнување или загубување на патна исправа

Член 32

Исчезнувањето или загубувањето на патна исправа во земјата нејзиниот имател е должен веднаш да му ја пријави на органот што ја издал патната исправа или на органот на внатрешните работи на општината на чија територија е живеалиштето на тоа лице.

Член 33

Тој што ќе најде туѓа патна исправа е должен веднаш да му ја предаде на лицето на чие име гласи или на службеник на милицијата или на најблискиот орган на внатрешните работи.

Член 34

Лице на кое му исчезнала патната исправа или ја загубило во странство, е должно веднаш да му го пријави тоа на најблиското дипломатско или конзуларно претставништво на Југославија, а по враќање во земјата — на органот што ја издал патната исправа или на органот на внатрешните работи на општината на чија територија е неговото живеалиште.

Член 35

На лице што привремено престојува во странство а на кое му исчезнал личниот пасош или го загубил, на лица на кои им исчезнал заедничкиот пасош или го загубиле, како и на лице на кое му исчезнала поморската односно бродарската книшка или ја загубило, дипломатското или конзуларното претставништво на Југославија ќе им издаде, на нивно барање, патен лист.

Член 36

На лице на кое за време на привремен престој во странство му исчезнал личниот пасош или го загубил, а мора да остане во странство заради лекување, службена работа, специјализација, студии или од други оправдани причини дипломатското или конзуларното претставништво на Југославија ќе му издаде, на негово барање, нов личен пасош.

Дипломатското или конзуларното претставништво на Југославија ќе му издаде нов личен пасош на барање и на лице што постојано престојува во странство, а на кое личниот пасош му исчезнал или го загубило во странство.

Член 37

Забрането е давање своја патна исправа на друг на послуга или послужување со туѓа патна исправа како своја.

5. Виза

Член 38

Виза се издава со рок на важењето од една година.

Визата за постојан престој во странство се издава со рокот на важењето на пасошот.

Визата за патување со заеднички пасош се издава со рок на важењето до една година.

Кога за тоа постојат службени односно деловни причини, може да се издаде виза со која, во рокот на нејзиното важење, се има право на повеќе патувања во странство. Заради службено патување во странство може да се издаде виза за неограничен број патувања, а заради деловно патување во странство — за определен број патувања.

Член 39

Визата содржи: број и датум на издавањето на визата; рок на важењето на визата; отисок од печатот на органот што ја издал визата и потпис на овластениот службеник на тој орган, ако со меѓународен договор не е определено поинаку.

Член 40

Во патната исправа со која патуваат повеќе лица се внесува една виза, со тоа што во визата се назначува бројот на лицата што ја користат таа патна исправа

Член 41

Виза може да се внесе само во патна исправа на која не ѝ истекол рокот на важењето.

Член 42

Лице што привремено престојува во странство е должно да се врати во Југославија во рокот на важењето на визата.

Член 43

Дипломатското или конзуларното претставништво на Југославија издава виза и на оние патни исправи што ги продолжило или ги издало врз основа на чл. 26, 27, 35 и 36 на овој закон.

Член 44

Кога на лице кое привремено престојува во странство му истекол рокот на важењето на визата, а треба да се задржи во странство преку рокот на важењето на визата од службени, деловни или други оправдани причини, дипломатското или конзуларното претставништво на Југославија ќе му издаде нова виза со рок на важењето од една година.

Дипломатското или конзуларното претставништво на Југославија може, ако постојат причини од ставот 1 на овој член, да издаде нова виза со тоа што привремениот престој во странство да не може да биде подолг од вкупно пет години.

Член 45

Виза за патување во странство заради привремен или постојан престој и патна исправа што се издава според меѓународен договор нема да му се издаде на лице:

1) што е осудено за кривично дело со казната затвор — додека не ја издржи оваа казна;

2) против кое се води кривична постапка;

3) на кое во прекршочната постапка му е изречена казната затвор односно заштитната мерка упатување на престој во определено место — додека не ја издржи казната односно додека трае заштитната мерка;

4) кое патува во подрачјето на странска земја односно од подрачјето на Југославија во кое постои заразна болест поради која според југословенските прописи или со меѓународен договор е забрането движењето.

Член 46

Издавање на виза за патување во странство на привремен или постојан престој и издавање на патна исправа што се издава според меѓународен договор може да се одбие:

1) на лице за кое е утврдено дека за време на престој во странство им нанесло штета на меѓународните и други интереси на Југославија;

2) кога тоа го бараат причините за заштита на јавниот поредок или за одбрана на земјата;

3) кога тоа го бараат причините од односите со странска држава.

Издавањето на виза за патување во странство на привремен престој може да му се одбие и на лице кое не ги намирало своите обврски спрема општествено-политичката заедница, државен орган и работна или друга организација — на нивно барање.

Во решението со кое се одбива барањето за издавање виза според ставот 1 на овој член надлежниот орган не мора да ги наведе причините од кои се раководел при донесувањето на таква одлука. Против ова решение не може да се води упорен спор.

Член 47

Виза односно личен пасош, заради продолжување престој во странство, нема да му се издаде на лице што привремено или постојано престојува во странство:

1) ако одбие да ги врши должностите пропишани со Уставот или со закон;

2) ако со своето држење во странство им нанесе штета на меѓународните и други интереси на Југославија.

Член 48

По жалба против решение на дипломатското или конзуларното претставништво на Југославија во странство за одбивање да се издаде виза или личен пасош решава Сојузниот секретаријат за внатрешни работи.

Член 49

Ако по издавање на визата се утврди дека до издавањето на визата постоеле причини или по издавањето на визата па до преминување на државната граница настапиле причините наведени во членот 45 од овој закон, визата ќе се поништи. Поради причините наведени во членот 45 точ. 1, 2 и 3 на овој закон ќе се поништи и патната исправа издадена врз основа на меѓународен договор.

Ако по издавање на визата се утврди дека до издавањето на визата постоеле причини или по издавањето на визата па до преминување на државната граница настапиле причините наведени во членот 46 на овој закон, визата може да се поништи. Од истите причини може да се поништи и патната исправа издадена врз основа на меѓународен договор.

Решението за поништување на визата односно на патната исправа во случаите наведени во ст. 1 и 2 на овој член го донесува органот што ја издал визата односно патната исправа, а може да го донесе и републичкиот орган на внатрешните работи и Сојузниот секретаријат за внатрешни работи.

Ако органот од ставот 3 на овој член донесе решение за поништување на визата односно патната исправа, поверенството за контрола на патничкиот сообраќај преку државната граница на барање од овој орган ќе ја поништи визата односно патната исправа.

Член 50

Ако поверенството за контрола на патничкиот сообраќај преку државната граница при контролата на патните исправи утврди дека настапиле причини поради кои определено лице не би можело да добие виза односно патна исправа издадена врз основа на меѓународен договор, ќе ја поништи визата односно патната исправа издадена на тоа лице и за тоа ќе издаде решение

III. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 51

Со парична казна до 50 000 динари или со казната затвор до 30 дена ќе се казни за прекршок:

1) тој што својата патна исправа ќе му ја даде на послуга на друг или ќе се послужи со туѓа патна исправа како своја (член 37);

2) тој што во барањето за издавање патна исправа или виза намерно ќе внесе неточни и невистинити податоци (член 17).

За прекршок од точката 1 на ставот 1 од овој член ќе се одземе и патната исправа, а за прекршок од точката 2 на ставот 1 од овој член ќе се поништи и визата на патната исправа.

Член 52

Со парична казна до 20.000 динари ќе се казни за прекршок лице кое без оправдана причина не се врати во Југославија во рокот на важењето на визата (член 42).

Член 53

На лице што е казнето за прекршок од членот 51 или за прекршок од членот 52 на овој закон може да му се ускрати издавањето на виза до две години

Член 54

Со парична казна до 10.000 динари ќе се казни за прекршок:

1) тој што не ќе го пријави исчезнувањето односно загубувањето на патната исправа во Југославија (член 32);

2) тој што својата исчезната односно загубена патна исправа во странство не ќе му ја пријави на најблиското дипломатско или конзуларно претставништво на Југославија, а по враќањето во земјата — и на надлежниот орган на внатрешните работи (член 34).

IV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 55

Се овластува сојузниот секретар за внатрешни работи:

1) да донесува поблиски прописи за водењето на евиденциите и за известувањето за издадените лични пасоши, заеднички пасоши, патни листови и визи;

2) да ги пропише обрасците на личниот пасош, заедничкиот пасош, патниот лист и барањето за издавање патна исправа и виза.

До пропишувањето на обрасците од ставот 1 точка 2 на овој член, патните исправи ќе се издаваат на постојните обрасци, а најдоцна до 31 декември 1965 година.

Член 56

Замена на пасошите издадени според досегашните прописи ќе се изврши најдоцна до 31 декември 1966 година, а на постојаните пасоши — најдоцна до 31 декември 1970 година.

Член 57

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Правилникот за патните исправи за премин на државната граница („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 6/60).

Член 58

Овој закон влегува во сила на 1 април 1965 година.

225.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ НА ЗАКОНОТ ЗА НАСЛЕДУВАЊЕТО

Се прогласува Законот за измени на Законот за наследувањето, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 13 март 1965 година.

П. Р. бр. 221

15 март 1965 година

Белград

Претседател
на Републиката,

Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за наследувањето („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 20/55) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени, кои гласат:

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ НА ЗАКОНОТ ЗА НАСЛЕДУВАЊЕТО

Член 1

Во Законот за наследувањето во членот 33 став 6 зборовите: „федерацијата, народната република, автономната единица, околицата или општината, задругата или општествената организација, или на нивни установи или претпријатија“ се заменуваат со зборовите: „општествено-политичката заедница, работната или друга самоуправна организација, општествено-политичка организација или здружение на граѓани“.

Член 2

Во членот 133 став 2 зборовите: „надлежниот народен одбор“ се заменуваат со зборовите: „надлежното собрание на општината“.

Член 3

Називот на главата шеста, одделот I, членот 153 и бројот „II“ во одделот над членот 154 се бришат.

Член 4

Во членот 154 став 2 зборовите: „народните републики“ се заменуваат со зборот: „републиките“.

Член 5

Членот 185 се брише.

Член 6

Во членот 191 став 3 зборовите: „Сојузниот врховен суд“ се заменуваат со зборовите: „Врховниот суд на Југославија“.

Член 7

Во членот 196 став 1 точ. 1, 4 и 5 и став 2 зборовите: „фамилијарното и роденото име“ се заменуваат со зборовите: „презимето и името“, а во членот 228 став 2 точ. 1, 3 и 5 зборовите: „фамилијарно и родено име“ се заменуваат со зборовите: „презиме и име“.

Во членот 196 став 1 точка 1 и членот 228 став 2 точка 1 зборовите: „фамилијарно име“ се заменуваат со зборот: „презиме“.

Член 8

Во членот 197 став 1 зборовите: „му се предаде на народниот одбор или на општествената организација“ се заменуваат со зборовите: „и се предаде на општествено-политичката заедница, работната или друга самоуправна организација, општествено-политичка организација или на здружение на граѓани“.

Член 9

Во членот 201 став 1 зборовите: „службеникот на народниот одбор на општината (грамот)“ се заменуваат со зборовите: „надлежниот општински орган на управата“.

Член 10

Во членот 202 зборовите: „Народниот одбор на општината (грамот) чијшто орган“ се заменуваат со зборовите: „Надлежниот општински орган на управата што“.

Член 11

Во членот 204 став 1 зборовите: „народниот одбор на општината (грамот)“ се заменуваат со зборовите: „надлежниот општински орган на управата“.

Член 12

Во членот 219 ст. 3 и 4 се менуваат и гласат: „Според одредбите на ст. 1 и 2 од овој член судот ќе постапи и ако на наследникот му е поставен привремен застапник поради тоа што престојувалиштето на наследникот е непознато а наследникот нема полномошник или поради тоа што наследникот или неговиот законски застапник, кои немаат полномошник, се наоѓаат во странство а доставувањето не можело да се изврши (член 77 став 2 точ. 4 и 5 од Законот за процесната постапка).“

По истекот на рокот од ставот 1 на овој член судот ќе ја расправи оставината врз основа на изјавата на поставениот старател и врз основа на податоците со кои располага судот.“

Член 13

Насловот над членот 227 и членот 227 се бришат.

Член 14

Во членот 229 став 2 и членот 232 став 2 зборовите: „надлежниот финансиски орган на народниот одбор на околицата (грамот)“ се заменуваат со зборовите: „собранието на општината“.

Член 15

Во насловот над членот 233 зборовите: „народниот одбор“ се заменуваат со зборовите: „собранието на општината“.

Во членот 233 зборовите: „надлежниот народен одбор“ се заменуваат со зборовите: „надлежното собрание на општината“.

Член 16

Членот 244 се брише.

Член 17

Во сите одредби на законот зборовите: „Федеративна Народна Република Југославија“ се заменуваат со зборовите: „Социјалистичка Федеративна Република Југославија“, зборовите: „општонароден имот“ — со зборовите: „општествена сопственост“, а зборот: „околиски“ — со зборот: „општински“, во соодветно членување.

Член 18

Законодавно-правната комисија на Сојузната скупштина ќе го утврди пречистениот текст на Законот за наследувањето.

Член 19

Овој закон влегува во сила осмиот ред од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

226.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА БРАКОТ

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Основниот закон за бракот, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 13 март 1965 година.

П. Р. бр. 222

15 март 1965 година

Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Основниот закон за бракот („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 29/46, 36/48, 44/51 и 18/55) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени и дополненија, кои гласат:

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА БРАКОТ

Член 1

Во Основниот закон за бракот членот 2 се менува и гласи:

„Бракот и правните односи во бракот се уредуваат со овој закон.“

Член 2

Чл. 3 и 7 се бришат.

Член 3

Во членот 26 ст. 2 и 3 се менуваат и гласат:

„Бракот се склучува пред надлежниот орган на општината на чија територија се водат матичните книги на венчаните за матичното подрачје на кое имаат свое живеалиште обата свршеника или едниот од нив, а ако немаат живеалиште — пред надлежниот орган на општината за матичното подрачје каде што имаат свое престојувалиште.“

Свршеници можат да склучат брак пред надлежниот орган на друга општина со дозвола од надлежниот општински орган на управата на онаа општина во која би требало да се склучи бракот според одредбата на ставот 1 од овој член.“

Член 4

Членот 27 се менува и гласи:

„При склопувањето на бракот учествува претседателот на собранието на општината или одборник што ќе го определи општинскиот собор.“

Покрај претседателот или одборникот, на склопувањето на бракот присуствува и матичарот кој под надзор на претседателот или одборникот ги врши сите работи во врска со пријавата и запишувањето на бракот во матичната книга на венчаните.“

Член 5

Во членот 29 ставот 1 се менува и гласи:

„Пријавата на својата намера да влезат во брак свршениците ќе му ја направат на матичарот што ги води матичните книги на матичното подрачје, определено според членот 26 став 1 од овој закон.“

Член 6

Во членот 30 став 3 зборовите: „Претседникот на народниот одбор е должен да“ се заменуваат со зборовите: „Надлежниот општински орган на управата е должен со решение да“.

По ставот 3 се додава нов став 4, кој гласи:

„Поднесувањето на жалба против решението според ставот 3 од овој член не е врзано за рок“

Член 7

Членот 31 се брише.

Член 8

Во членот 33 став 1 зборовите: „претседникот односно одредениот член на народниот одбор“ се заменуваат со зборовите: „претседателот на собранието на општината односно одредениот одборник“.

Член 9

Во членот 34 став 1 зборовите: „околискиот народен одбор“ се заменуваат со зборовите: „надлежниот општински орган на управата“.

Член 10

Во членот 35 став 1 зборовите: „Претседникот на народниот одбор“ се заменуваат со зборовите: „Претседателот на собранието на општината или одредениот одборник“.

Во ст. 2 и 4 по зборот: „претседникот“ се додаваат зборовите: „на собранието на општината или одредениот одборник“.

Член 11

Во членот 51 ставот 2 се менува и гласи:

„Во случај на поништување на бракот секој од поранешните брачни другари го задржува презимето што го има, но може да бара промена на тоа презиме.“

Член 12

Членот 64 се менува и гласи:

„Во случај на развод на бракот секој од поранешните брачни другари го задржува презимето што го има, но може да бара промена на тоа презиме.“

Член 13

Називот на главата V се менува и гласи:

„V. Посебни одредби за тужбата во брачните спорови“.

Член 14

Чл. 72 и 77 до 81 се бришат.

Член 15

Членот 91 се менува и гласи:

„Браковите склучени во времето од 6 април 1941 до 3 мај 1946 година пред воени органи, народноослободителни одбори или народни одбори се признаваат за полноважни ако биле исполнети условите од чл. 16, 18, 19 и 20 на овај закон и ако се воведени во матичните книги или е барано тоа воведување до 3 мај 1947 година.“

Ако брак од ставот 1 на овој член не е воведен во матичната книга на венчаните или ако во рокот од тој став не е барано воведување на бракот во матичната книга, бракот се смета за непостоен, а децата од таков брак се сметаат за брачни.“

Член 16

Во членот 91а став 1 зборовите: „претседателот на народниот одбор односно на членот што го определува народниот одбор за тоа“ се заменуваат со зборовите: „претседателот на собранието на општината односно определениот одборник“.

Член 17

Чл. 94 и 95 се бришат.

Член 18

Во членот 97а зборовите: „Сојузниот извршен совет“ се заменуваат со зборовите: „сојузниот секретар за внатрешни работи“.

Член 19

Во чл. 14, 92 став 2 и членот 97 зборовите: „законите на народните републики“ се заменуваат со зборовите: „републички закони“.

Член 20

Во членот 20 став 2, членот 21 став 2, членот 23 став 2 и членот 24 став 2 зборот: „околиски“ се заменува со зборот: „општински“, а во членот 25 зборот: „околискиот“ — со зборот: „општинскиот“.

Член 21

Во чл. 28, 82 став 2 и чл. 83 до 86 зборовите: „Федеративна Народна Република Југославија“ се заменуваат со зборовите: „Социјалистичка Федеративна Република Југославија“.

Член 22

Во членот 30 став 1, членот 36 став 1 и членот 91а став 1 зборовите: „народниот одбор“ се заменуваат со зборовите: „собранието на општината“.

Член 23

Се овластува Законодавно-правната комисија на Сојузната скупштина да го утврди пречистениот текст на Основниот закон за бракот.

Член 24

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

227.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ СЛУЧАИ И УСЛОВИ ПОД КОИ ВРШЕЊЕТО НА ОПРЕДЕЛЕНИ РАБОТИ НЕ СЕ СМЕТА КАКО РАБОТЕН ОДНОС

Се прогласува Законот за определување случаи и услови под кои вршењето на определени работи не се смета како работен однос, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 12 март 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 13 март 1965 година.

П Р. бр. 223

15 март 1965 година

Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН**ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ СЛУЧАИ И УСЛОВИ ПОД КОИ ВРШЕЊЕТО НА ОПРЕДЕЛЕНИ РАБОТИ НЕ СЕ СМЕТА КАКО РАБОТЕН ОДНОС****Член 1**

За вршење работи и задачи што по својата природа не бараат во работната или друга организација односно државен орган (во понатамошниот текст: организацијата) да се установи посебно работно место, поради тоа што тие се привремени и не траат непрекинато подолго од три дена, не се воспоставува работен однос помеѓу организацијата и лицата што таквите работи ги вршат.

Работен однос не се воспоставува ниту за вршење работи и задачи што по својата природа и значењето за организацијата на работата, поради мал обем или поради повременост односно привременост на таквата работа, не бараат да се установи посебно работно место во организацијата на работата.

За вршење на работите и задачите од ставот 2 на овој член можат да се ангажираат само работни луѓе на кои таквата работа не им е единствен ниту основен избор на приходи за издржување и кои по основот на таквата работа не се здобиваат со права на кои основот или условот им е работа во работен однос, па ниту со својство на осигуреник според прописите за социјалното осигурување.

Член 2

За вршење на работите односно за извршување на задачите од членот 1 на овој закон помеѓу работниците и работната организација се склучува договор.

Со договорот склучен според ставот 1 на овој член се воспоставува помеѓу работниците и организацијата граѓанско-правен однос.

Член 3

За исплати по договорите од членот 2 на овој закон, организацијата е должна да издвои потребни средства од средствата за лични доходи, како и за утврдување на тие заработки да установи соодветни основи и мерила.

Член 4

Организациите што ќе ангажираат работници за извршување на определени работи или задачи од членот 1 на овој закон се должни со тие работници веднаш да склучат договор од членот 2 на овој закон.

Во рок од 2 месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон организациите се должни со одлука да ги утврдат работите односно задачите за чие вршење со работниците се воспоставува граѓанско-правен однос.

Договорите склучени во смисла на ставот 1 од овој член мораат да се усогласат со одлуката на организацијата донесена според ставот 2 од овој член во рок од десет дена од денот на нејзиното донесување.

Член 5

Овој закон влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“, а ќе се применува од 1 март 1965 година.

228.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

УКАЗ**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ЗАШТИТА НА КУЛТУРНИТЕ СПОМЕНИЦИ**

Се прогласува Основниот закон за заштита на културните споменици, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Просветно-културниот собор од 5 март 1965 година.

П. Р. бр. 206
15 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ОСНОВЕН ЗАКОН**ЗА ЗАШТИТА НА КУЛТУРНИТЕ СПОМЕНИЦИ****Член 1**

Како културни споменици, во смисла на овој закон, се сметаат недвижните и подвижните предмети, како и групи предмети, кои поради својата научна, техничка или друга културна вредност, како културни добра, се од посебно значење за општествената заедница.

Својството на културен споменик го утврдува надлежниот завод за заштита на културните споменици, во согласност со републичките прописи.

Член 2

Културен споменик може да биде општествена сопственост. На културен споменик можат да имаат право на сопственост граѓани, нивни здруженија, општествено-политички организации и граѓански правни лица.

Културниот споменик што ќе се најде во земјата или во вода, без оглед на тоа дали е изваден, се смета како општествена сопственост.

Лице што смета дека има право на сопственост на културниот споменик од ставот 2 на овој член може да бара, во рок од три години од денот кога е споменикот најден во земјата или во вода, да му се утврди тоа право.

Член 3

Со културните споменици во општествена сопственост може да се располага во границите и под условите што се определени со закон.

Правото за користење на културен споменик во општествена сопственост ѝ припаѓа на општината на чија територија е културниот споменик, ако тоа право не ѝ припаѓа врз основа на закон на друга општествено-политичка заедница или работна или друга организација.

Член 4

Културните споменици се употребуваат и се користат, според својата намена и природа, за задоволување на културните и други потреби на граѓаните и општествената заедница.

Член 5

Како имател на културен споменик, во смисла на овој закон, се смета носителот на правото за користење односно сопственикот, како и друго лице кое по кој и да било правен основ држи споменик.

Ако имателот на културниот споменик не е познат, за културниот споменик се грижи општината додека не се утврди кој е негов имател.

Член 6

Имателот на културен споменик е должен грижливо да го чува споменикот, да се грижи за правилното одржување на споменикот и на време да ги презема пропишаните техничко-заштитни и други мерки потребни за одржување и заштита на тој културен споменик.

Член 7

Културните споменици, во согласност со закон, ѝ се достапни на јавноста.

Имателот на културен споменик е должен да му допушти истражување и проучување на културниот споменик за научни и уметнички цели на лице што има одобрение за тоа од органот надлежен за работите на заштитата на културните споменици.

Член 8

Органот надлежен за работите на заштитата на културните споменици може да определи имателот на културен споменик да е должен да го стори споменикот пристапен на јавноста на посебен начин, ако е тоа потребно, со оглед на природата и намената на тој споменик, заради задоволување на културните потреби на граѓаните и општествената заедница.

Ако поради мерките определени во смисла на ставот 1 од овој член имателот на културниот споменик трпи штета, органот што ги определил тие мерки е должен да му ја надомести штетата на имателот.

Член 9

Ако со редовна употреба или користење му се нанесува штета на културен споменик, надлежниот општински орган може, во спогодба со надлежниот завод за заштита на културните споменици, да му наложи на имателот на споменик употребата односно користењето на споменикот да ја врши на определен начин или за определени цели.

Ако поради мерките од ставот 1 на овој член имателот на споменикот трпи штета, општината чиј орган ги определил тие мерки е должна на имателот на споменикот да му ја надомести штетата.

Член 10

Никој не смее да оштети ниту да уништи културен споменик

За преземање какви и да било дејствија на културен споменик или во негова непосредна близина потребна е дозвола од органот или установата определена со републички пропис.

Член 11

Културните споменици не смеат да се извезуваат ниту изнесуваат во странство.

По исклучок, културен споменик може да се извезе односно да се изнесе во странство по одобрение на надлежниот републички орган и под условите предвидени со закон.

Ако културниот споменик произлегува од друга република, пред издавањето на одобрението за извоз односно изнесување во странство ќе се прибави и мислење од републичкиот завод надлежен за заштитата на културните споменици на таа република.

Член 12

Сопственикот што има намера да продаде културен споменик е должен претходно да ѝ го понуди на продажба на општината на чија територија е тој споменик.

Сопственикот е должен да ја наведе во понудата цената и другите услови за продажба,

Одредбите на ст. 1 и 2 на овој член се применуваат и во случај ако носител на право за користење на културен споменик во општествена сопственост има намера, под условите предвидени со закон, да отуѓи таков споменик од општествената сопственост.

Член 13

Општината има право во рок од шест дена од денот на приемот на писмената понуда за купување на културен споменик, да ја прифати таа понуда, со цената и другите услови што се наведени во понудата.

Ако општината на која ѝ е направена понуда нема намера самата да го користи своето предимствено право за купување, таа е должна најдоцна триесеттиот ден од денот на приемот на понудата да го извести за понудата заводот за заштита на културните споменици на чие подрачје е тој културен споменик, кој има право да ја прифати понудата во рокот пропишан за прифаќање понуда од страна на општината.

Ако ниту заводот за заштита на културните споменици не ја прифати понудата, може во истиот рок да ја прифати друга општествено-политичка заедница или работна или друга организација на која заводот ѝ ја отстапил понудата.

По истекот на рокот за прифаќање на понудата сопственикот односно носителот на правото за користење може културниот споменик да му го продаде на друго лице по цена која не е пониска од цената наведена во понудата, и под условите што за купувачот не се поповолни од условите што ги содржи таа понуда.

Член 14

Правните лица наведени во членот 13 од овој закон имаат предимствено право за купување и во случај на присилна продажба на културен споменик, и тоа според дадената понуда во постапката за присилна продажба што е најповолна за сопственикот односно носителот на правото за користење.

Органот што ја спроведува постапката за присилна продажба на таков споменик е должен да ја извести општината и заводот за заштита на културните споменици на чија територија односно подрачје е културниот споменик, дека е определена присилна продажба.

Член 15

Ако сопственикот односно носителот на правото за користење го продаде културниот споменик, а претходно не ѝ го понудил на продажба на општината, или го продаде по цена пониска од цената наведена во понудата на општината или под услови што за купувачот се поповолни од условите наведени во таа понуда, општината има право со тужба против продавачот и купувачот да бара поништување на договорот за купопродажба, во рок од деведесет дена од денот кога општината дознала за неговото склучување, но најдоцна во рок од пет години од денот на склучувањето на договорот за купопродажба.

Општината може, во рокот од ставот 1 на овој член, да бара поништување на договорот за купопродажба на културен споменик и кога тој договор е склучен под вид на подарок, или кога износот на цената или други услови на продажбата се привидни, а фактичната цена и другите услови на договорот се поповолни за купувачот.

Општината има право на поништување на договорот само ако најзиниот претставник пред суд изјави дека го купува културниот споменик по цената и под други услови под кои е продаден, и ако положи пари во височина на износот на цената.

Во случај на поништување на договорот претставуваат правата на купувачот и на трети лица здобиени на културниот споменик по склучувањето

на поништениот договор, без оглед дали здобивачот на правото бил совесен.

Член 16

Ако општината не го користи своето предимствено право за купување на културен споменик, туку друго правно лице што го има тоа право (член 13 став 2 или 3), тоа може да бара поништување на договорот за купопродажба на културниот споменик според одредбите на членот 15 од овој закон.

Член 17

Правото за користење на културен споменик и правото на сопственост на таков споменик може, врз основа на закон, да се ограничи заради заштитата, конзервација или реставрација на споменикот или заради задоволување на културните или други потреби, ако е тоа во општ интерес.

Правото за користење на културен споменик може со решение на надлежниот орган да се пренесе од еден носител врз друг носител на тоа право, а правото на сопственост на културен споменик кој е недвижност може да се експроприра ако е тоа во општ интерес.

Во поглед пренесувањето на правото за користење и во поглед на експропријацијата од ст. 1 и 2 на овој член се применуваат одредбите од Законот за експропријацијата.

Постоењето на општ интерес во смисла на ст. 1 и 2 од овој член се утврдува со решение на републичкиот орган на управата надлежен за работите на заштитата на културните споменици, на предлог од лицето што поднесло барање за експропријација односно за пренос на право за користење.

Член 18.

Со паричка казна или со казна затвор до една година ќе се казни за кривично дело тој што ќе оштети или уништи културен споменик.

Ако поради делото од ставот 1 на овој член настанала значителна штета или ако делото е сторено со намера културниот споменик да се оштети или уништи, сторителот ќе се казни со затвор најмалку шест месеци или со строг затвор до пет години.

Член 19

Со казна затвор до една година ќе се казни за кривично дело тој што без дозвола од надлежниот орган ќе извезе или ќе изнесе во странство културен споменик.

За обид ќе се казни.

Член 20

Пријавувањето и евидентирањето на културните споменици се регулира со републички прописи.

Член 21

Барање за утврдување правото на сопственост на културен споменик најден во земјата или во вода, без оглед дали тој е изваден, во времето од 31 јули 1945 година до денот на влегувањето во сила на овој закон, може да се поднесе во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 22

Одредбите на овој закон што се однесуваат на предимственото право за купување и на административното пренесување на правото за користење на културен споменик, согласно се применуваат и во поглед на природните реткости што како такви се утврдени според одредбите на републички закон.

Член 23

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Општиот закон за заштита на културните споменици („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 17/59).

Во републиките што не ја регулирале кривичната одговорност предвидена со одредбите на чл. 48 и 49 од Општиот закон за заштита на културните споменици, ќе се применуваат тие одредби до донесувањето на соодветни републички прописи.

Член 24

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

229.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ВИСОКАТА ШКОЛА ЗА ПОЛИТИЧКИ НАУКИ

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за Високата школа за политички науки, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Просветно-културниот собор од 5 март 1965 година.

П. Р. бр. 205
15 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со одредбата од членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за Високата школа за политички науки („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 27/60) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени и дополненија, кои гласат:

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ВИСОКАТА ШКОЛА ЗА ПОЛИТИЧКИ НАУКИ

Член 1

Во Законот за Високата школа за политички науки членот 2 се менува и гласи:

„Високата школа за политички науки (Висока школа) ја организира наставата и врши проучување на општествениот и политичкиот систем на Југославија и други земји, на политичките, економските и други општествени појави и односи во современиот свет, како и на состојбите и методите на политичките и други општествени науки.

Високата школа приготвува висококвалификувани стручњаци, за разни области на општествено-политичката работа, како и за настава и научна работа во областа на политичките науки.“

Член 2

Членот 3 се брише.

Член 3

Членот 4 се менува и гласи:

„Високата школа има настава од прв, втор и трет степен.

Наставата од прв степен и наставата од втор степен траат по две години, а наставата од трет степен — најмалку една година.“

Член 4

Чл. 5, 6, 7 и 9 се бришат.

Член 5

Членот 10 се менува и гласи:

„Статутот на Високата школа пред него усвојување и се доставува на разгледување на Сојузната скупштина.“

Член 6

Чл. 11, 12, 13, 14 и 16 се бришат.

Член 7

Членот 17 се менува и гласи:

„Во управувањето на работите од посебен општествен интерес определени со овој закон учествува и советот на Високата школа.“

Советот на Високата школа го сочинуваат јавни, научни и просветни работници, како и претставници на заинтересираните органи и работни и други организации.

Во работата на советот учествуваат директорот на школата, претседателот на советот на школата, претседателот на управниот одбор и тројца претставници на студентите на школата, но без право на одлучување.

Бројот на членовите на советот и начинот на нивното именување се определува со статутот на Високата школа.

Делот на статутот кој се однесува на составот на советот на Високата школа го потврдува Сојузната скупштина.“

Член 8

Чл. 18 и 19 се бришат.

Член 9

Членот 20 се менува и гласи:

„Советот на Високата школа“

1) дава согласност на статутот на Високата школа;

2) дава мислење за планот и програмата за работа и развој на Високата школа;

3) ги разгледува наставните планови и програми и плановите за студиско-истражувачките работи на Високата школа и дава свое мислење за нив;

4) дава мислење за насоките за финансискиот план на Високата школа;

5) го разгледува извештајот за работата на Високата школа и дава свое мислење за него;

6) го потврдува изборот на директорот и заменикот директор на Високата школа“

Член 10

Членот 21 се брише.

Член 11

Членот 22 се менува и гласи:

„Директорот на Високата школа го избира советот на Високата школа врз основа на конкурс.“

Конкурсната комисија за избор на директор ја сочинуваат тројца членови што ги именува советот на Високата школа и тројца членови што ги именува советот на Високата школа од редот на јавните работници.

Директорот може да има заменик.

Заменикот директор се избира по истата постапка како и директорот.“

Член 12

Членот 23 се менува и гласи:

„На лицата што завршиле студии на поранешниот Институт за општествени науки, основан со Уредбата за основање и делокругот за работа на Институтот за општествените науки („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 98/48), а имаат диплома за завршените студии на втор степен на факултет, им се признаваат студиите на Институтот како завршени

студии на настава од трет степен на Високата школа.“

Овие лица можат да се здобијат со степенот магистар по политички науки ако во редовната постапка поднесат и одбранат и магистарски труд или веќе објавен труд што ќе го предложат како магистарски.“

Член 13

Во членот 24 став 1 зборовите: „за факултетите“ се заменуваат со зборовите: „што се однесуваат на факултетите“.

Ставот 2 се брише.

Член 14

Членот 25 се брише.

Член 15

До донесувањето на статутот на Високата школа, членовите на советот на Високата школа ги именува Сојузниот извршен совет.

Член 16

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

230.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ФОНДОТ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЛИКОВНАТА УМЕТНОСТ „МОША ПИЈАДЕ“

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за Фондот за унапредување на ликовната уметност „Моша Пијаде“, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Просветно-културниот собор од 5 март 1965 година.

П. Р. бр 204

15 март 1965 година

Белград

Претседател
на Републиката,

Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,

Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ФОНДОТ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЛИКОВНАТА УМЕТНОСТ „МОША ПИЈАДЕ“

Член 1

Во Законот за Фондот за унапредување на ликовната уметност „Моша Пијаде“ во членот 3 се додаваат два нови става кои гласат:

„Управниот одбор се именува на две години.

Една половина членови на управниот одбор можат да бидат повторно именувани за наредниот период од две години.“

Член 2

Членот 4 се брише.

Член 3

Во членот 6 ставот 2 се брише.

Член 4

Членот 7 се менува и гласи:

„За употребата на средствата од Фондот одлучува управниот одбор на Фондот во границите на овој закон и на статутот на фондот.

Управниот одбор на Фондот го донесува статутот на Фондот.

Статутот на Фондот, пред конечното усвојување, ѝ се доставува на разгледување на Сојузната скупштина.“

Член 5

Чл. 8, 9 и 10 се бришат.

Член 6

Во членот 11 зборот: „претсметката“ се заменува со зборовите: „финансискиот план“, а зборот: „која“ — со зборот: „кој“.

Член 7

Чл. 12 и 13 се бришат.

Член 8

Во членот 14 ставот 1 се брише.

Ставот 2 се менува и гласи:

„Административните работи на Фондот ги врши Сојузниот секретаријат за просвета и култура.“

Член 9

Чл. 15 и 16 се бришат.

Член 10

Членот 17 се менува и гласи:

„Ако со овој закон не е определено поинаку на Фондот се применуваат одредбите од Основниот закон за финансирање на општествено-политичките заедници.“

Член 11

Називите на главите: „I. Општи одредби“, „II. Намена на Фондот“ и „III. Управување на Фондот“ се бришат.

Член 12

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

231.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ НА ЗАКОНОТ ЗА МЕРНИТЕ ЕДИНИЦИ И МЕРИЛАТА**

Се прогласува законот за измени на Законот за мерните единици и мерилата, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 11 март 1965 година.

П. Р. бр. 196

15 март 1965 година

Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за мерните единици и мерилата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 45/61) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени, кои гласат:

ЗАКОН**ЗА ИЗМЕНИ НА ЗАКОНОТ ЗА МЕРНИТЕ ЕДИНИЦИ И МЕРИЛАТА****Член 1**

Во Законот за мерните единици и мерилата во членот 9 ставот 2 се брише.

Член 2

Членот 53 се брише.

Член 3

Во членот 1 зборовите: „Федеративна Народна Република Југославија“ се заменуваат со зборовите: „Социјалистичка Федеративна Република Југославија“.

Во членот 11 став 1 зборот: „општествените“ се заменува со зборот: „други“.

Во чл. 14, 17 ст. 1 и 2, членот 21 став 3, членот 22 став 2, членот 29 став 3, членот 32 став 1, чл. 36 и 38 зборовите: „сојузниот Државен секретаријат за работите на стоковниот промет“ се заменуваат со зборовите: „сојузниот секретар за индустрија и трговија“.

Во членот 17 став 2 зборовите: „сојузниот орган на управата“ се заменуваат со зборовите: „старешината на сојузниот орган на управата“.

Во членот 23 став 4 зборовите: „органот на управата на општинскиот народен одбор на тоа место надлежен за работите на стоковниот промет“ се заменуваат со зборовите: „надлежниот општински орган на управата“.

Во членот 32 став 1 зборовите: „сојузниот Државен секретаријат за работите на финансиите“ се заменуваат со зборовите: „сојузниот секретар за финансии“.

Во членот 47 ст. 1 и 2 и членот 48 ст. 1 и 2 зборовите: „стопанска или друга организација или самостојна установа“ се заменуваат со зборовите: „работна организација или друго правно лице“.

Член 4

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

232.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ТЕХНИЧКИТЕ МЕРИ**

Се прогласува Законот за техничките мери, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 11 март 1965 година.

П. Р. бр. 193

15 март 1965 година

Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ТЕХНИЧКИТЕ МЕРИ

Член 1

Заради обезбедување конструктивна и техничка сигурност на производството односно изградбата, употребата и одржувањето на објектите, постројките уредите и опремата, се пропишуваат, согласно со одредбите на овој закон, технички мери во областа на индустријата, рударството, градежништвото и сообраќајот и врските.

Член 2

Со прописите за техничките мери од членот 1 на овој закон се определуваат особено:

1) техничките нормативи, техничките елементи и карактеристики, коефициентите, употребата на материјали и дозволеното напрегање на материјалите, дозволените оптоварувања, методите на мерење и пресметување, како и физичките, хемиските, геомеханичките и други технички услови за објектите, постројките, уредите, опремата и возните и пловните средства, како и за нивното производство односно изградба и за изведувањето на работите;

2) постапката за конструирање и проектирање и технолошката постапка за изработка на определени производи, за изградба на објекти, постројки, уреди и опрема и за изведување на работите;

3) начинот и техничките услови за употреба и одржување на објектите, постројките, уредите и опремата, за нивната заштита и за заштита на материјалите од пропаѓање, како и за транспорт и чување на материјалите.

Член 3

Објектите, постројките, уредите и опремата можат да се изградуваат само врз основа на однапред изработена техничка документација.

Со прописите за техничките мери може да се определи каква мора да биде техничката документација врз основа на која се врши производство односно изградба на објекти, постројки, уреди и опрема, или се врши изведување работи.

Член 4

Ако заради обезбедување конструктивна и техничка сигурност при производство односно изградба или изведување работи мора да се употреби материјал од определени својства или определени постројки, уреди и опрема, овој материјал, постројки, уреди и опрема мораат да имаат пропишана ознака или потврда (атест) дека имаат определени технички својства или на нив мораат да бидат означени нивните определени карактеристики и особини.

Со прописите за техничките мери може да се определи кој материјал за производство односно изградба на определени објекти, постројки, уреди и опрема или за изведување определени работи, односно кои постројки, уреди и опрема, мораат да имаат атест и кој го дава атестот, односно на кој материјал, постројки, уреди и опрема мораат да бидат назначени нивните определени карактеристики и особини.

Член 5

Со прописите за техничките мери може да се определи одделни објекти, постројки, уреди и опрема да подлежат на повремена техничка контрола, начинот и времето за вршење на таа контрола и кој ја врши таа контрола.

Со прописите за технички мери може да се определи и материјалот, постројките, уредите и опремата да мораат да имаат упатства за нивната употреба, или за работа со нив, или да можат со нив да ракуваат само лица што имаат определена стручна спрема или посебна стручна опоспособеност за самостојно ракување со таков материјал, постројки, уреди и опрема.

Член 6

Прописите за техничките мери за електроенергетските, рударските и други индустриски објекти, постројки, уреди и производи, како и за градежните објекти и работи, ги донесува сојузниот секретар за индустрија и трговија.

Прописите за техничките мери за објектите, постројките, уредите и возни и пловни средства од областа на сообраќајот и врските ги донесува сојузниот секретар за сообраќај и врски, ако со посебен закон не е определено поинаку.

Ако со прописите од ставот 2 на овој член се определуваат технички мери што се однесуваат и на техничките услови за производство на индустриски производи или за изградба на градежни објекти односно за изведување градежни работи, тие прописи во делот кој се однесува на наведените технички услови за производство односно изградба, се донесуваат во согласност со сојузниот секретар за индустрија и трговија.

Ако со прописите од ст. 1 до 3 на овој член се определуваат технички мери кои можат да бидат од влијание врз безбедноста на животот и здравјето на работниците при работата, тие прописи во делот кој се однесува на безбедноста на животот и здравјето на работниците при работата се донесуваат во согласност со сојузниот секретар за труд.

Член 7

Прописите за техничките мери за изградба односно производство, ракување и употреба на објекти, постројки, вооружување и воена опрема во Југословенската народна армија, ги донесува државниот секретар за народна одбрана, во согласност со одредбите на овој закон.

Надзор над извршувањето на прописите од ставот 1 на овој член вршат органите на Државниот секретаријат за народна одбрана.

Член 8

При изработката на нацрти на прописи за техничките мери надлежните органи на управата сообработуваат со соодветните научни и стручни организации, стручни здруженија, со здруженијата на заинтересираните работни организации и со други заинтересирани организации.

Нацртот за прописи за техничките мери мора пред неговото донесување да се објави на начин со кој им се овозможува на заинтересираните работни и други организации да се запознаат со нацртот и да се определи рок во кој заинтересираните можат да го достават своето мислење и забелешки на објавениот нацрт на пропис.

Член 9

Со републички прописи можат во согласност со одредбите на овој закон да се пропишат технички мери што не се регулирани со сојузните прописи за техничките мери.

Член 10

Работните организации можат да донесуваат технички правила со кои се определуваат техничките мери што ќе се применуваат во нивната работа, како и да определат да се применуваат правилата за техничките мери што ги утврдило соодветното здружение односно заедница на работните организации.

Техничките правила од ставот 1 на овој член мораат да бидат во согласност со прописите за техничките мери донесени врз основа на овој закон.

Член 11

Надзор над применувањето на прописите за техничките мери вршат органите надлежни за работите на техниката инспекција.

Организацијата, делокругот, правата и должностите на органите надлежни за работите на техничките инспекции во републиката и меѓусебните односи на тие органи се регулираат со закон на републиката.

Организацијата и делокругот на сојузните органи надлежни за работите на техничката ин-

спекција и нивниот однос спрема органите надлежни за работите на техничката инспекција во републиката, се регулираат со посебни сојузни закони.

Член 12

Со прописите за техничките мери донесени врз основа на овој закон, можат да се пропишат прекршоци.

Член 13

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат Уредбата за електроенергетската инспекција („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 6/49) и Уредбата за градежната инспекција („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 12/52).

Член 14

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

233.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ЗАШТИТА ОД ЈОНИЗИРАЧКИ ЗРАЧЕЊА

Се прогласува Основниот закон за заштита од јонизирачки зрачења, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Социјално-здравствениот собор од 12 март 1965 година.

П Р. бр. 211

15 март 1965 година

Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со одредбата на членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за заштита од јонизирачки зрачења („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 16/59) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени и дополненија, така што новиот текст да гласи:

ОСНОВЕН ЗАКОН

ЗА ЗАШТИТА ОД ЈОНИЗИРАЧКИ ЗРАЧЕЊА

1. Општи одредби

Член 1

Заради заштита од штетното дејство на јонизирачките зрачења, според одредбите на овој закон се стават под надзор изворите на тие зрачења, лицата изложени на тие зрачења, како и материите и предметите што се изложени на радиоактивно загадување (контаминација).

Член 2

Како извори на јонизирачки зрачења се сметаат:

1) уредите со помошта на кои се создаваат или можат да се произведуваат јонизирачки зрачења (нуклеарни реактори, акцелератори, рентген-апарати и друго);

2) рудите од кои се добиваат радиоактивни материји;

3) радиоактивните материји добиени од руди (природни радионуклиди);

4) радиоактивните материји добиени на вештачки начин (вештачки радионуклиди);

5) радиоактивните отпадочни материји.

Член 3

Покрај изворите на јонизирачки зрачења, на надзор подлежат:

1) роботата со извори на јонизирачки зрачења;

2) зградите и просториите во кои се наоѓаат извори на јонизирачки зрачења, како и нивната околина;

3) рудниците на уран и работилиштата за истражување и преработка на уран;

4) воздухот, земјиштето, водата, човечката и сточната храна, отпадочните материји, како и сите материји што можат да бидат контаминирани со радиоактивност;

5) приборите за лична и колективна заштита од јонизирачки зрачења;

6) персоналот што работи со извори на јонизирачки зрачења во производството, прометот, употребата и чувањето на овие извори, како и персоналот што може и на друг начин да биде изложен на овие зрачења;

7) населението и одделни лица што под кои и да било околности ќе дојдат или можат да дојдат под влијание на јонизирачките зрачења;

8) домашните животни и земјоделските култури што ќе дојдат под влијание на радиоактивната контаминација;

9) транспортот на радиоактивни материји.

Член 4

Како работи на заштита од јонизирачки зрачења се сметаат:

1) организирањето на служба и обезбедувањето на средства и други услови за заштита од јонизирачки зрачења;

2) мерењето на степенот на изложеноста на работните места кон јонизирачки зрачења и утврдувањето на примените дози на озрачување од страна на лица што на своите работни места им се изложени на овие зрачења;

3) утврдувањето на дозите на озрачување што ги прима населението од сите извори на јонизирачки зрачења на кои може да биде изложено;

4) утврдувањето и контролата на здравствената состојба на лицата изложени на јонизирачки зрачења на своите работни места, како и лекувањето на оштетувањата со ова зрачење;

5) утврдувањето на контаминацијата со радиоактивни материји на човечката и сточната храна, земјиштето, водата и воздухот, работните простории, предметите и воздухот во тие простории, како и спроведувањето на нивната деконтаминација;

6) утврдувањето и проверувањето на исправноста на мерните инструменти и заштитните средства и уреди што се употребуваат при работата со извори на јонизирачки зрачења;

7) сместувањето, чувањето, обработката и отстранувањето на отпадочни радиоактивни материји;

8) проучувањето на дејството и на последиците од јонизирачки зрачења, изнаоѓањето и примената на поволни мерки за заштита;

9) вршењето на експертизи и давањето на стручни упатства за спроведување на мерка за заштита од јонизирачки зрачења;

10) надзорот над спроведувањето на мерките пропишани со овој закон и со прописите донесени врз основа на овој закон.

Член 5

Во областата на заштитата од јонизирачки зрачења како работи од интерес за целата земја се сметаат работите од точ. 1, 3, 5, 7, 8 и 10 на членот 4 од овој закон.

Член 6

Работите на заштита од јонизирачки зрачења ги вршат работните и други организации и државните органи определени со овој закон и со прописите донесени врз основа на закон.

II. Мерки за општа заштита од јонизирачки зрачења**Член 7**

Објектите во кои се има намера да се сместат нуклеарни реактори, акцелератори, лаборатории, за работа со високи активности на радиоактивни материји, постројки што служат за преработка на радиоактивни руди, на нуклеарни сировини, на озрачени горива и фисиони продукти, како и објектите за преработка и сместување на радиоактивни отпадоци, можат да бидат изградени само на такви места кои по својата конфигурација, геолошкиот и хидролошкиот состав на теренот, хидрометеоролошките, сеизмолошките и други услови обезбедуваат заштита на животите, здравјето и имотот на населението во поблиската и подалечната околина. За локација на овие објекти и постројки потребна е посебна согласност.

Член 8

Кон изградба или реконструкција на објекти или постројки од членот 7 на овој закон може да се пристапи дури откако ќе се утврди дека проектот за изградба односно реконструкција во поглед на заштитата од јонизирачки зрачења ги исполнува условите предвидени со прописите односно дека им одговараат на признаените хигиенско-технички нормативи.

Изградените објекти и постројки од ставот 1 на овој член можат да се пуштаат во работа откако ќе се утврди дека се преземени сите мерки за заштита од јонизирачки зрачења и ќе се издаде посебно одобрение за пуштање во работа.

Член 9

Согласноста од членот 7 ја дава и исполнувањето на условите од членот 8 на овој закон го утврдува и одобрението го издава републичкиот орган на управата надлежен за работите на санитарната инспекција во спогодба со Сојузната комисија за нуклеарна енергија и по прибавено мислење од установа овластена за работи на заштита од јонизирачки зрачења.

Член 10

Работните и други организации и државните органи можат да набавуваат, да пуштаат во промет и да користат радиоактивни материји над границата на активност определена со прописи, како и да користат рентген-апарати и други апарати што произведуваат јонизирачки зрачења, само ако за тоа добиле претходно одобрение од републичкиот орган на управата надлежен за работите на санитарната инспекција.

Одобрение за набавување, пуштање во промет или користење радиоактивни материји над границата на активност определена со прописи не смее да им се даде на поединци.

Член 11

Одобрението од членот 10 на овој закон се дава ако се исполнети овие услови:

1) објектите и просториите во кои извори на јонизирачки зрачења се произведуваат, се чуваат или се работи со нив, да им одговараат на пропишаните здравствени и здравствено-технички услови и работните места во тие објекти и простории да бидат снабдени со соодветни средства за заштита на запослениот персонал и со пропишаната опрема за мерење на радиоактивноста;

2) работните организации во кои изворите на јонизирачки зрачења се применуваат врз луѓе, да бидат снабдени со средства потребни за заштита на луѓето врз кои се применуваат извори на зрачење;

3) сите лица што ќе работат со извори на јонизирачки зрачења да ја имаат стручната спрема пропишана за работите што ќе ги вршат и да ги исполнуваат пропишаните здравствени услови за работа со извори на зрачење;

4) да се преземени мерките со кои се спречува отпадочните радиоактивни материји да предизвикаат контаминација на околината.

Условите од ставот 1 на овој член мораат да се исполнуваат за сето време додека работните и други организации и државни органи располагаат или работат со извори на јонизирачки зрачења.

Член 12

Изворите на јонизирачки зрачења од ставот 1 на членот 10 од овој закон можат да се употребуваат само за целите наведени во одобрението.

За секоја промена што влијае врз условите на заштитата на објектот или на изворот на јонизирачки зрачења, мора да се добие посебно одобрение.

Член 13

Испитувањето на воздухот и водата во поглед на контаминацијата со радиоактивни материји се врши постојано, а испитувањето на земјиште, на храна за луѓе и на храна за добиток по потреба.

Работите од ставот 1 на овој член ги вршат установите за заштита од јонизирачки зрачења определени со републички прописи (член 21).

Член 14

Складирање и пренесување на радиоактивни материји над определената граница на активност може да се врши само под условите што обезбедуваат заштита од штетното дејство на јонизирачките зрачења.

Пренесување радиоактивни материји над определената граница на активност, од едно место во друго без оглед на видот на превозното средство и начинот на пренесувањето, може да се врши само по одобрение од републичкиот орган на управата за работите на санитарната инспекција надлежен според местото од кое се пренесува радиоактивната материја.

Пренесување радиоактивни материји над определената граница на активност од Југославија во странство и од странство во Југославија, може да се врши само по одобрение од сојузниот орган на управата надлежен за работите на санитарната инспекција.

Член 15

Сместување, чување, обработка и отстранување на радиоактивни отпадоци може да се врши само на начинот и под условите што обезбедуваат заштита на населението од јонизирачки зрачења и заштита на воздухот, водата и земјиштето од контаминација.

Член 16

Инструментите што служат за детекција и мерење на радиоактивноста не можат да се пуштаат во промет без потврда за нивната точност и исправност.

Потврдите од ставот 1 на овој член ги издаваат установите што ќе ги определи сојузниот секретар за здравство и социјална политика во согласност со претседателот на Сојузната комисија за нуклеарна енергија.

Член 17

Работните организации што се занимаваат со производство, промет и увоз на извори на јонизирачки зрачења, мораат, за секоја испорака на тие извори, без оглед на видот и височината на активност, да го известат републичкиот орган на управата за работите на санитарната инспекција надлежен според седиштето на корисникот на испорачаните извори на јонизирачки зрачења.

Член 18

Работните организации што употребуваат нуклеарни машини (реактори, акцелератори и др.) заради истражување во областа на нуклеарните науки или работат на нуклеарни енергетски реактори, мораат да имаат сопствена служба за заштита од јонизирачки зрачења и да обезбедат други услови потребни за заштита на лицата што работат со тие извори, како и за заштита на нивната околина.

Другите работни и други организации и државните органи во кои се наоѓаат или се користат извори на јонизирачки зрачења се должни да организираат и да спроведуваат заштита од јонизирачки зрачења на сите работни места каде што изворите се наоѓаат или се користат, преку сопствена служба за заштита или преку установи оспособени и овластени за тоа.

Член 19

Организациите од ставот 1 на членот 18 од овој закон се должни да го утврдат планот на мерките за заштита од евентуални несреќи предизвикани со нуклеарни машини, кој, покрај заштитата на лицата изложени на зрачење при работата, опфаќа и заштита на населението од штетното дејство на зрачењето во поблиската и подалечната околина.

Планот на мерките од ставот 1 на овој член се донесува во согласност со републичкиот орган на управата надлежен за работите на санитарната инспекција и со републичкиот орган надлежен за работите на цивилната заштита.

Член 20

Работните и други организации што набавуваат, пуштаат во промет или користат радиоактивни материји над пропишаната граница на активност мораат да имаат правила за работа со тие извори на зрачење.

Правилата од ставот 1 на овој член ги одобрува републичкиот орган на управата надлежен за работите на санитарната инспекција во согласност со републичкиот орган на управата надлежен за работите на инспекцијата на трудот, по прибавено мислење од установата што врши работи на заштита од јонизирачки зрачења.

Член 21

Определени работи на заштита од јонизирачки зрачења можат да вршат само здравствени и други стручни установи чија стручност за вршење на тие работи е утврдена со републички пропис. Со републички пропис се утврдуваат и работите на заштита од јонизирачки зрачења што тие установи можат да ги вршат.

III. Мерки за посебна заштита од јонизирачки зрачења**Член 22**

Заради спречување на штетното дејство на јонизирачките зрачења се ставаат под здравствен надзор сите лица кои на своите работни места се изложени на зрачење, како и сите лица кои во текот на редовното школување или низ други форми на стручно оспособување се приготвуваат за работа со извори на јонизирачки зрачења.

Здравствениот надзор опфаќа здравствен преглед пред стапувањето на работа односно пред почетокот на образованието или оспособувањето за работа и здравствени прегледи во текот на работниот однос односно во текот на стручното оспособување и на оспособувањето за работа со извори на јонизирачки зрачења.

Здравствените прегледи во текот на работниот однос, на стручното оспособување и на оспособувањето за работа со јонизирачки зрачења се вршат во роковите определени со посебен пропис.

Член 23

Лицата што постојано или повремено работат со извори на јонизирачки зрачења мораат да бидат

заштитени и не смеат да бидат изложени на зрачење над границата определена со посебни прописи.

Лицата кои на работните места постојано или повремено се изложени на јонизирачки зрачења се должни да ги користат пропишаните заштитни средства, да носат соодветни средства за мерење на примената доза на зрачење, да се подложуваат на повремени здравствени прегледи и да ги преземаат другите пропишани или наредени мерки за заштита од зрачење.

Член 24

Со извори на јонизирачки зрачења не смеат да работат лица помлади од 18 години и жени за време на целиот тек на бременост, а ако се во прашање отворени извори на зрачење — ниту жени за време на доење дете.

На работните места изложени на јонизирачки зрачења не смеат да работат ниту лица чија здравствена состојба не им одговара на пропишаните услови.

Член 25

Лицата што работат со извори на јонизирачки зрачења и на работи на заштита од јонизирачки зрачење во објектите и просториите во кои се наоѓаат или се користат извори на јонизирачки зрачења, мораат да ја имаат пропишаната стручна спрема и да ги исполнуваат и другите услови пропишани за работа со извори на јонизирачки зрачења.

Член 26

Работните и други организации и државните органи се должни персоналот запослен на места на кои е изложен на јонизирачки зрачења да го снабдат со лични и други заштитни средства, да ја проверуваат исправноста на овие средства и да се грижат персоналот правилно да ги користи при работа, како и да преземаат мерки за заштита на тој персонал и по потреба да упатуваат одделни лица на преглед и лекување.

Организациите и органите од ставот 1 на овој член се должни да ги обезбедат пропишаните повремени мерења на степенот на изложеноста на работните места на јонизирачки зрачења, проверување на контаминацијата на предметите, просториите и воздухот во просториите во кои се работи со радиоактивни материји, како и повремено проверување на исправноста на мерните инструменти и заштитните средства и тоа од страна на установите што се овластени за тоа.

Член 27

Здравствените установи и други работни организации овластени за вршење определени работи на заштита од јонизирачки зрачења, како и работните организации кои според одредбите од овој закон имаат сопствена служба за заштита од јонизирачки зрачења, се должни да водат евиденција за состојбата на заштитата, за сите работи и мерки извршени со цел за заштита од јонизирачки зрачења и да им доставуваат податоци за тоа на надлежните инспекциски и други органи, согласно со посебен пропис.

IV. Права и должности на општествено-политичките заедници**Член 28**

Во областа на заштитата од јонизирачки зрачења федерацијата:

1) ја утврдува програмата за испитување на контаминацијата на воздухот, земјиштата, реките, езерата и морињата, како и на цврстите и течните врнежи и обезбедува финансиски средства за извршување на оваа програма;

2) ја следи и усогласува работата на државните органи, работните и други организации што вршат работи на заштита од јонизирачки зрачења и презема потребни мерки за унапредување на службата за заштита;

3) ги утврдува нормативите и стандардите во областа на заштитата од јонизирачки зрачења;

4) ги следи податоците за изложеноста на населението на јонизирачки зрачења; го проучува дејството и последиците на тие зрачења и презема мерки за заштита од зрачења кога е тоа предвидено со сојузен закон;

5) ги усогласува плановите за образование и усовршување на стручните кадри во областа на заштитата од јонизирачки зрачења и го помага спроведувањето на тие планови;

6) ја насочува научно-истражувачката работа во областа на заштитата од јонизирачки зрачења; 7) го определува местото и обезбедува средства за изградба на соодветни постројки и уреди за конечно сместување на определени радиоактивни отпадоци.

Работите од точ. 1, 2 и 3 ги врши Сојузниот секретаријат за здравство и социјална политика, работите од точ. 4, 5 и 6 ги врши Сојузниот завод за здравствена заштита, а работите од точката 7 став 1 на овој член ги врши Сојузната комисија за нуклеарна енергија.

Член 29

Во областа на заштитата од јонизирачки зрачења републиката особено:

1) ги определува и ги оспособува установите за вршење работи на заштита и ја организира службата за деконтаминација;

2) собира и ги анализира податоците за изложеноста на јонизирачки зрачења на запослените лица и населението, ги определува мерките за заштита од зрачење кога е тоа предвидено со прописи и презема мерки за деконтаминација;

3) ја утврдува програмата за испитување на контаминацијата на водите за пиење, храната за луѓе и за добиток и ја спроведува деконтаминацијата;

4) го организира и спроведува образованието и усовршувањето на кадрите во областа на заштитата од јонизирачки зрачења;

5) обезбедува средства за спроведување на задачите во областа на заштитата од јонизирачки зрачења на подрачјето на републиката предвидени со овој закон.

Работите од ставот 1 на овој член ги вршат во републиката органите на управата и другите органи и организации определени со републички пропис.

Член 30

Органите на управата во управните области во кои се произведуваат или се користат извори на јонизирачки зрачења (здравство, индустрија, земјоделство и шумарство, нуклеарна енергија, трговија, сообраќај и др.) се должни да се грижат за спроведувањето и унапредувањето на заштитата од јонизирачки зрачења во тие области и меѓусебно да соработуваат на работите од таа заштита.

V. Надзор

Член 31

Надзор над спроведувањето на мерките за заштита од јонизирачки зрачења вршат републичките органи надлежни за работите на санитарната инспекција, ако одделни инспекциски работи со овој или со републички закон не се ставени во надлежност на органите на управата надлежни за работите на санитарната инспекција на други општествено-политички заедници.

Во вршењето на надзор органите на управата надлежни за работите на санитарната инспекција се овластени:

1) да наредат отстранување на недостатоците во врска со работата со извори на јонизирачки зрачења и да го определат рокот во кој мораат да се отстранат утврдените недостатоци;

2) да ја запрат работата на извори на јонизирачки зрачења кога е тоа во интерес на заштитата на здравјето на луѓето и имотот — додека не се отстранат утврдените недостатоци, а ако не можат

да се отстранат такви недостатоци или не се отстранат во определениот рок — да ја забранат работата со извори на јонизирачки зрачења и да го одземат одобрението за користење на изворите на зрачењето;

3) да ја запрат изградбата на објекти, простории и постројки за чија локација или изградба не постои пропишаната согласност или изградбата се врши противно на определените услови — додека не се прибави согласност односно додека не се исполнат другите определени услови;

4) да ја забранат работата со извори на јонизирачки зрачења на лица заболени од определени болести — до излекувањето;

5) да им ја забранат работата со извори на јонизирачки зрачења на лица без пропишана стручна спрема и без други пропишани услови;

6) да наредат преземање и на други пропишани мерки.

Во случајот од точката 2 на ставот 2 од овој член надлежниот инспекциски орган што го донесол решението за забрана на работата со извори на јонизирачки зрачење е должен да го определи во решението и начинот на понатамошното постапување и располагање со тие извори.

VI. Казнени одредби

Член 32

Со парична казна до 1,000.000 динари ќе се казни за прекршок работна или друга организација:

1) ако пристапи кон изградба или реконструкција на објекти и постројки без пропишаната согласност или пушти во работа изградени објекти односно постројки без деловно одобрение (чл. 7 и 8);

2) ако без претходно одобрение на надлежниот орган на управата за работите на санитарната инспекција, користи или пушти во промет извори на јонизирачки зрачења над пропишаната граница на активност (член 10);

3) ако врши пренесување на радиоактивни материји без претходно одобрение од надлежниот орган на управата за работите на санитарната инспекција или противно на пропишаните или определените услови за пренесување (член 14);

4) ако смести, чува, обработува или отстранува радиоактивни отпадоци противно на условите определени со овој закон и со прописите донесени врз основа на него (чл. 15 и 41 став 2);

5) ако пушта во промет инструменти што служат за детекција и мерење на радиоактивноста без потврда за нивната точност и исправност (член 16).

За дејствие од ставот 1 на овој член ќе се казни со парична казна до 100.000 динари и одговорното лице во работната или друга организација.

Член 33

Со парична казна до 500.000 динари ќе се казни за прекршок работна или друга организација:

1) ако извори на јонизирачки зрачења употребува за други цели освен за оние за кои е дадено одобрение или ако во случај на промени што влијаат врз условите на заштитата не прибави посебно одобрение (член 12);

2) ако не го известил надлежниот орган на управата за работите на санитарната инспекција за испораката на извори на јонизирачки зрачења (член 17);

3) ако не организира служба за заштита од јонизирачки зрачења односно ако не обезбеди спроведување на заштита од јонизирачки зрачења или не обезбеди средства и други услови за вршење на таа служба (член 18);

4) ако не го снабде со лични и други заштитни средства персоналот запослен на местата изложени на јонизирачки зрачења или не ги преземе другите пропишани мерки за заштита на тој персонал (член 26);

5) ако не постапи по извршното решение од надлежниот орган на управата за работите на сани-

тарната инспекција со кое се определува некоја од мерките за обезбедување заштита од јонизирачки зрачења на запослените лица или населението.

За дејствие од ставот 1 на овој член ќе се казни со парична казна до 50.000 динари и одговорното лице во работната или друга организација.

Член 34

Со парична казна до 200.000 динари ќе се казни за прекршок работна или друга организација ако на место изложено на јонизирачко зрачење запосли или задржи на работа лице противно на условите пропишани во членот 24 од овој закон или на такво место запосли лице без пропишаната стручна спрема или не води евиденција за состојбата на заштитата и за работите и мерките извршени со цел за заштита од јонизирачки зрачења или не им ги достави пропишаните податоци на надлежните органи (чл. 25 и 27).

За дејствието од ставот 1 на овој член ќе се казни со парична казна до 20.000 динари и одговорното лице во работната или друга организација.

Член 35

Со парична казна до 300.000 динари ќе се казни поединец ако без претходно одобрение од надлежниот орган на управата за работите на санитарната инспекција изврши пренесување на радиоактивни материји (член 14).

Член 36

Со парична казна од 5.000 динари ќе се казни за прекршок лице запослено на место на кое може да биде изложено на јонизирачки зрачења ако одбие да се подложи на пропишаните здравствени прегледи (член 22) или ако за време на работата не ги носи личните односно не ги употребува другите пропишани заштитни средства (член 23).

Прекршоците од ставот 1 на овој член ги утврдуваат и казните ги изрекуваат овластените санитарни инспектори при вршењето на прегледите на местата на кои се работи со извори на јонизирачки зрачења, според постапката предвидена со Основниот закон за прекршоците.

VII. Преодни и завршни одредби

Член 37

До донесувањето на прописите за извршување на овој закон, а најдолго три месеци од денот на неговото влегување во сила, остануваат во сила и ќе се применуваат во согласност со овој закон следните прописи:

- 1) Решението за давање овластување на определени установи за вршење работи на техничка заштита од јонизирачки зрачења („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 31/62);
- 2) Правилникот за заштитни мерки при работењето со рентгенски постројки и радиоактивни материји („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 100/47);
- 3) Правилникот за користење и пуштање во промет на радиоактивни елементи над определената граница на активност („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 31/62);
- 4) Правилникот за стручната спрема на лицата што работат со радиоактивни елементи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 31/62);
- 5) Правилникот за лекарските прегледи на лица што работат со извори на јонизирачки зрачења („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 31/62);
- 6) Упатството за распоредување на лабораториите за работа со отворени радиоактивни елементи и за поделба на радиоактивните елементи според степенот на радиотоксичноста („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 31/62);
- 7) Упатството за дозволени дози на јонизирачки зрачења на кои можат да им бидат изложени лица што работат со извори на тие зрачења („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 31/62).

Член 38

Организациите што се занимаваат со промет на инструменти за детекција и мерење на радиоактив-

носта се должни да го доведат своето работење во согласност со одредбите од овој закон во рок од 6 месеци од денот на определување на установите што ќе вршат проверување на исправноста на инструментите во смисла на членот 16 од овој закон.

Член 39

Трошоците настанати во врска со давањето на согласност за локација, со издавањето на дозвола за изградба и одобрението за пуштање во работа на изградените објекти и постројки (чл. 7 и 8), одобрение за набавка, пуштање во промет или користење на извори на јонизирачки зрачења (чл. 10 и 12), одобрение за пренесување на радиоактивни материји (член 14), потврда за точноста и исправноста на инструментите (член 16), како и трошоците на здравствените прегледи (член 22) пред стапувањето на работа односно пред почетокот на стручното образование или оспособување за работа со извори на јонизирачки зрачења, за набавка на заштитни средства и за проверување на исправноста на мерните инструменти (член 26), ги поднесува работната односно друга организација, државниот орган односно поединец кој произведува, пушта во промет или користи определени извори на јонизирачки зрачења, или поединец кој се приготвува за работа со извори на јонизирачки зрачења.

Член 40

За спроведувањето на работите на заштита од јонизирачки зрачења се грижи Сојузниот секретаријат за здравство и социјална политика.

Во вршењето на работите од ставот 1 на овој член Сојузниот секретаријат за здравство и социјална политика соработува со Сојузната комисија за нуклеарна енергија, со органите на управата надлежни за работите на цивилната заштита, со заинтересираниите стручни здруженија и со други органи и организации и ги усогласува плановите и мерките за заштита со плановите за развој и примена на нуклеарната енергија и за користење на други извори на јонизирачки зрачења.

Член 41

Сојузниот секретар за здравство и социјална политика донесува поблиски прописи:

- 1) за пуштањето во промет и користењето на рентген-апарати и радиоактивни материји над определената граница на активност, како и за мерките за заштита од зрачењето на овие извори (чл. 10 и 11);
- 2) за начинот на испитувањето на контаминацијата со радиоактивни материји на воздухот, водата и земјиштето (член 13);
- 3) за условите за пренесување, за начинот за преглед и издавање одобрение за пренесување и за начинот на контрола на пренесувањето на радиоактивните материји (член 14);
- 4) за начинот за пријавувањето на прометот на извори на јонизирачки зрачења (член 17);
- 5) за здравствените прегледи и за здравствените услови на лица што работат со извори на јонизирачки зрачења (чл. 22 и 24);
- 6) за дозволениите дози на јонизирачки зрачења на кои можат да им бидат изложени лица што работат со тие извори (член 23);
- 7) за стручната спрема на лица што работат со извори на јонизирачки зрачења и на работи за заштита од тие зрачења (член 25);
- 8) за повремениите мерења и за проверувањето на контаминацијата на предмети и лица, како и за проверувањето на исправноста на мерните инструменти и заштитните средства (член 26);
- 9) за начинот и средствата на евиденцијата при работење на работите на заштита и за податоците што им се доставуваат на надлежните органи (член 27).

Поблиски прописи за начинот и условите за сместување, чување, обработка и отстранување на радиоактивни отпадоци донесува Сојузниот секретар за здравство и социјална политика во соглас-

сност со претседателот на Сојузната комисија за нуклеарна енергија.

Член 42

Мерките за заштита од јонизирачки зрачења во областа на народната одбрана ги пропишува државниот секретар за народна одбрана.

За спроведувањето на пропишаните мерки од ставот 1 на овој член се грижи Државниот секретаријат за народна одбрана.

Член 43

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат Законот за заштита од јонизирачки зрачења („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 16/59) и Наредбата за организување прометот на радиоактивни изотопи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 44/58), како и одредбите од другите прописи што се во спротивност со одредбите од овој закон.

Член 44

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

234.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРЕСТАНОК НА ВАЖЕЊЕТО НА ЗАКОНОТ ЗА НАДЛЕЖНОСТА НА ОПШТИНСКИТЕ И ОКОЛИСКИТЕ НАРОДНИ ОДБОРИ И НА НИВНИТЕ ОРГАНИ

Се прогласува Законот за престанок на важењето на Законот за надлежноста на општинските и околиците народни одбори и на нивните органи, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 13 март 1965 година.

П. Р. бр. 216

15 март 1965 година

Белград

Претседател

на Републиката,

Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател

на Сојузната скупштина,

Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ПРЕСТАНОК НА ВАЖЕЊЕТО НА ЗАКОНОТ ЗА НАДЛЕЖНОСТА НА ОПШТИНСКИТЕ И ОКОЛИСКИТЕ НАРОДНИ ОДБОРИ И НА НИВНИТЕ ОРГАНИ

Член 1

Законот за надлежноста на општинските и околиците народни одбори и на нивните органи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 52/57 и 27/59) престанува да важи.

Член 2

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

235.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРЕСТАНОК НА ВАЖЕЊЕТО НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА СТИПЕНДИИТЕ

Се прогласува Законот за престанок на важењето на Основниот закон за стипендиите, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Просветно-културниот собор од 5 март 1965 година.

П. Р. бр. 207

15 март 1965 година

Белград

Претседател

на Републиката,

Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател

на Сојузната скупштина,

Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ПРЕСТАНОК НА ВАЖЕЊЕТО НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА СТИПЕНДИИТЕ

Член 1

Основниот закон за стипендиите („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 32/55, 53/56 и 10/61) престанува да важи.

Член 2

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат и Уредбата за стипендиите за школување и усовршување во странство („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 32/56) и Одлуката за начинот за исплата на стипендиите („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 28/59).

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

236.

Врз основа на членот 174 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Сојузната скупштина, на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 16 февруари 1965 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ СРЕДСТВА ОД СТОПАНСКИТЕ РЕЗЕРВИ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА

1. Од средствата на стопанските резерви на федерацијата што се формираат според членот 7 став 1 од Законот за стопанско-планските мерки во 1964 година, ѝ се доделува, без обврска за враќање, на Заедницата на Југословенските железници дотација во износ од 15.000 милиони динари.

2. Средствата од точката 1 на оваа одлука влегуваат во вкупниот приход на железничките транспортни претпријатија.

3. Средствата од точката 1 на оваа одлука Заедницата на Југословенските железници ќе ги распредели на железничките транспортни претпријатија според основите и мерилата кои Заедницата ги утврдила за распределба на заедничките транспортни приходи во Правилникот за поделба на транспортните приходи помеѓу железничките транспортни претпријатија, земајќи ги предвид промените во објективизираниите трошоци на работењето и во личните доходи.

4. Сојузниот извршен совет, врз основа на завршните сметки на железничките транспортни претпријатија, ќе ѝ предложи на Сојузната скупштина конечен износ на дотациите за 1964 година.

5. Со денот на влегувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Одлуката за доделување средства од стопанските резерви на Федерацијата АС бр. 157 од 26 ноември 1964 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 47/64).

6. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Сојузна скупштина

АС бр. 248
15 март 1965 година
Белград

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Претседател
на Стопанскиот собор, Осман Карабеговиќ, с. р.
Претседател
на Сојузниот собор, Мијалко Тодоровиќ, с. р.

237.

Врз основа на членот 174 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Сојузната скупштина, на седницата на Сојузниот собор од 11 март 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 16 февруари 1965 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ СРЕДСТВА ОД СТОПАНСКИТЕ РЕЗЕРВИ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА

1. Од средствата на стопанските резерви на федерацијата што се формираат според членот 7 од Законот за стопанско-планските мерки во 1965 година, ѝ се доделува, без обврска за враќање, на Заедницата на Југословенските железници дотација во износ од 15.500 милиони динари, и тоа во шест еднакви рати.

2. Средствата од точката 1 на оваа одлука влегуваат во вкупниот приход на железничките транспортни претпријатија.

3. Средствата од точката 1 на оваа одлука Заедницата на Југословенските железници ќе ги распореди на железничките транспортни претпријатија според основите и мерилата на Заедницата за распределба на заедничките транспортни приходи.

4. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Сојузна скупштина

АС бр. 256
15 март 1965 година
Белград

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Претседател
на Стопанскиот собор, Осман Карабеговиќ, с. р.
Претседател
на Сојузниот собор, Мијалко Тодоровиќ, с. р.

238.

Врз основа на членот 174 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Сојузната скупштина, на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 25 февруари 1965 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА МИНИМАЛНИТЕ УСЛОВИ ЗА ОСНОВАЊЕ ДЕЛОВНИ БАНКИ

1. За основање деловна банка потребни се најмалку 25 основачи.

2. Основачите се должни на банката што ја основаат да ѝ обезбедат:

1) средства за вложување во кредитниот фонд во износ од најмалку 15.000 милиони динари — ако основаат инвестициона банка;

2) средства за вложување во кредитниот фонд во износ од најмалку 5.000 милиони динари, и во депозити по видување во износ од најмалку 2.000 милиони динари — ако основаат комерцијална банка која ќе се занимава и со давање инвестициони кредити за вложувања во основни средства;

3) средства за вложување во кредитниот фонд во износ од најмалку 1.000 милиони динари, и во депозити по видување во износ од најмалку 2.000 милиони динари — ако основаат комерцијална банка која нема да се занимава и со давање инвестициони кредити за вложувања во основни средства;

4) средства за вложување во кредитниот фонд во износ од најмалку 100 милиони динари — ако основаат штедилница.

3. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Сојузна скупштина

АС бр. 262
27 февруари 1965 година
Белград

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Претседател
на Стопанскиот собор, Осман Карабеговиќ, с. р.
Претседател
на Сојузниот собор, Мијалко Тодоровиќ, с. р.

239.

Врз основа на членот 174 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Сојузната скупштина, на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 25 февруари 1965 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА НАЈВИСОКАТА ИНТЕРЕСНА СТОПА КОЈА МОЖЕ ДА СЕ ДОГОВОРИ ЗА ДАВАЊЕ КРЕДИТИ

1. На кредитите што ги даваат банките и други работни организации и општествено-политичките заедници можат да договараат интерес по стопа до 8% годишно.

2. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Сојузна скупштина

АС бр. 263
27 февруари 1965 година
Белград

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Претседател
на Стопанскиот собор, Осман Карабеговиќ, с. р.
Претседател
на Сојузниот собор, Мијалко Тодоровиќ, с. р.

240.

Врз основа на членот 3 од Уредбата за данокот на промет („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 19/61, 6/62, 11/62 и 4/63), Сојузниот извршен совет донесува

У Р Е Д Б А**ЗА ИЗМЕНИ НА ТАРИФАТА ЗА ДАНОКОТ НА ПРОМЕТ****Член 1**

Во Тарифата за данокот на промет („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 25/62, 29/62, 31/62, 40/62, 42/62, 46/62, 51/62, 53/62 и 12/63 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 18/63, 20/63, 23/63, 30/63, 44/63, 51/63, 52/63, 7/64, 10/64, 13/64, 24/64, 29/64, 30/64, 31/64, 48/64, 50/64, 1/65, 3/65 и 9/65) во делот II од Тарифата се вршат следните измени:

1) во тар. број 34 во точката 1 под б) стопата: „5‰“ се заменува со стопата: „10‰“;

2) во тар. број 129 стопата: „13“ се заменува со стопата: „5“.

Забелешката 3 се менува и гласи:

„3) Данокот на промет од 5 динари за 1 килограм шеќер се плаќа само на шеќерот произведен од шеќерна репка од родот на 1965 година. На шеќерот произведен од шеќерна репка од родот на поранешните години и на увезениот шеќер данок на промет се плаќа и понатаму во износ од 13 динари за 1 килограм.“

Член 2

Новата даночна стопа од членот 1 точка 1 на оваа уредба се применува од денот од кој производителите врз основа на известувањето добиено од Сојузниот завод за цени, ќе пристапат кон продажба на патнички автомобили по новата цена.

Член 3

Оваа уредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 44

17 март 1965 година

Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Петар Стамболиќ, с. р.

241.

Врз основа на членот 64 ст. 1 и 2 од Законот за стопанско-планските мерки во 1965 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 5/65), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА**ЗА МЕРКИТЕ И УСЛОВИТЕ ЗА ФОРМИРАЊЕ НИВОТО НА ЦЕНИТЕ НА ОПРЕДЕЛЕНИ ПРОИЗВОДИ И УСЛУГИ**

1. Производителските стопански организации не можат за своите индустриски производи да ги покачуваат продажните цени што постоеле на 22 март 1965 година.

Цените на новите производи можат да се формираат до нивото на постојните цени за слични или сродни производи. Производителските стопански организации можат да ги продаваат таквите производи кога Сојузниот завод за цени ќе им издаде соодветна согласност за цените.

Одредбите од ст. 1 и 2 од оваа точка се применуваат и на цените по кои трговските стопански организации, кланиците, земјоделските задруги и дру-

ги работни организации им продаваат сурови кожи и волна на индустриските работни организации.

2. Трговските стопански организации не можат за индустриските производи да ги покачуваат своите продажни цени што постоеле на 22 март 1965 година.

Цените на новите производи во прометот можат да се формираат до нивото на постојните цени за слични или сродни производи, со тоа што на трговските стопански организации надлежниот орган за цени да им дава согласност на продажните цени, односно на разликата помеѓу набавната и продажната цена за таквите производи.

Согласноста од ставот 2 на оваа точка ја дава републичкиот завод за цени — за трговските стопански организации што се занимаваат со промет на големо, а општинскиот завод за цени односно општинската служба за цени или општинскиот орган надлежен за цени — за трговските стопански организации што се занимаваат со промет на мало.

3. Трговските стопански организации не можат да ги покачуваат своите продажни цени на мало што постоеле на 22 март 1965 година, за следните земјоделски прехранбени производи: свежо месо, брашно, леб, млеко, ориз, кафе, јужно овошје и зачини.

4. Работните организации што вршат услуги не можат да ги покачуваат своите продажни цени што постоеле на 22 март 1965 година.

Одредбите од ставот 1 на оваа точка не се однесуваат на цените на храната и пијачките во угостителството.

5. Сојузниот завод за цени може, во исклучителни случаи, ако настапат суштествени промени во условите на производството, да дозволи покачување на цените за одделни производи од точ. 1 и 3 на оваа одлука, придржувајќи се кон прописите за контролата на цените.

6. Не се смета дека е во спротивност со одредбите од оваа одлука покачувањето на цени за кое на производителските стопански организации, од денот на влегувањето во сила на оваа одлука, им дал согласност Сојузниот завод за цени во постапката за контрола на цените.

Не се смета дека е во спротивност со одредбите од оваа одлука ниту покачувањето на цените на поштенските, телеграфските и телефонските услуги во внатрешниот сообраќај, од точката 1 под 4 на Наредбата за дополнително на Спикотот на производите и услугите што се опфаќаат со контролата на цените („Службен лист на СФРЈ“, бр. 11/65), како ниту покачувањето на надоместоците за користење радиодифузни приемници и други уреди наменети за прием на радиодифузни емисии (тарифите), од точката 1 под 5 на Наредбата за дополнително на Спикотот на производите и услугите што се опфаќаат со контролата на цените („Службен лист на СФРЈ“, бр. 12/65), кои покачувања односните работни организации ќе ги извршат на начинот и под условите предвидени со Законот за општествената контрола на цените.

7. Оваа одлука нема да се применува на извршените испораки на стоки и на извршените услуги, сторени пред нејзиното влегување во сила.

8. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 45

22 март 1965 година

Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Петар Стамболиќ, с. р.

242.

Врз основа на членот 64 став 1 точка 1 од Законот за стопанско-планските мерки во 1965 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 5/65), Сојузниот извршен совет донесува

О Д Л У К А

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА НАРЕДБАТА ЗА МИНИМАЛНАТА ОТКУПНА ЦЕНА ЗА ШЕКЕРНА РЕПКА

1. Во Наредбата за минималната откупна цена за шеќерна репка („Службен лист на СФРЈ“, бр. 30/64) во точката 1 став 1 бројот: „12“ се заменува во бројот: „14“, а на крајот на ставот се додава нова реченица, која гласи:

„Земјоделските организации при договарањето на откупот на шеќерна репка од индивидуални земјоделски производители можат за трошоците на договарањето на откупот да засметуваат најмногу 1 динар за 1 килограм шеќерна репка.“

2. Во ставот 2 бројот: „0,73“ се заменува со бројот: „0,90“.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 43

17 март 1965 година

Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,

Петар Стамболиќ, с. р.

243.

Врз основа на членот 147 став 2 од Основниот закон за финансирање на општествено-политичките заедници („Службен лист на СФРЈ“, бр. 31/64), Сојузниот извршен совет донесува

О Д Л У К А

ЗА КРЕДИТОТ КАЈ НАРОДНАТА БАНКА НА ЈУГОСЛАВИЈА ЗА ПОКРИВАЊЕ НА РАСПОРЕДЕНИТЕ СРЕДСТВА ВО СОЈУЗНИОТ БУЏЕТ ЗА 1965 ГОДИНА

1. За покривање на распоредените средства во сојузниот буџет за 1965 година поради нерамномерно притекување на приходите, федерацијата склучува кредит кај Народната банка на Југославија до износот од 30 милијарди динари, чиј рок за враќање е 30 септември 1965 година.

2. Договорот за кредит според оваа одлука ќе го склучи со Народната банка на Југославија Сојузниот секретаријат за буџет и организација на управата.

3. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 40

17 март 1965 година

Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,

Петар Стамболиќ, с. р.

244.

Врз основа на членот 18 став 3 и членот 65 од Законот за кредитните и руги банкарски работи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 10/61 и 53/62) и членот 129 став 3 од Законот за банките („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 10/61, 30/62 и 53/62), на предлог од Народната банка на Југославија, Сојузниот извршен совет донесува

О Д Л У К А

ЗА ИЗМЕНА НА ОДЛУКАТА ЗА ВИСОЧИНАТА НА ЗАДОЛЖИТЕЛНАТА РЕЗЕРВА НА ДЕЛОВНИТЕ БАНКИ КАЈ НАРОДНАТА БАНКА

1. Во Одлуката за височината на задолжителната резерва на деловните банки кај Народната банка („Службен лист на СФРЈ“, бр. 23/63, 4/64 и 41/64) во точката 1 процентот: „30%“ се заменува со процентот: „35%“.

2. Оваа одлука влегува во сила третиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 42

17 март 1965 година

Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,

Петар Стамболиќ, с. р.

245.

Врз основа на членот 10 од Уредбата за девизното работење („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 2/61 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 26/63), во врска со точката 2 од Наредбата за определување на комуналните банки што се овластени за вршење девизни работи („Службен лист на СФРЈ“, бр. 32/64), на предлог од гуверенерот на Народната банка на Југославија, сојузниот секретар за финансии издава

НА РЕ Д Б А

ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ОДДЕЛНИ КОМУНАЛНИ БАНКИ ОВЛАСТЕНИ ЗА ВРШЕЊЕ ДЕВИЗНИ РАБОТИ

1. Комунални банки овластени за вршење девизни работи се:

- 1) Комуналната банка, Ниш;
- 2) Комуналната банка и штедилница, Ријека;
- 3) Комуналната банка и штедилница, Зеница.

2. Оваа наредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 3-3169/1

12 март 1965 година

Белград

Сојузен секретар

за финансии,

Киро Глигоров, с. р.

246.

Врз основа на членот 59 став 3 од Законот за југословенските стандарди („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 16/60 и 30/62), а по претходно прибавеното мислење од директорот на Југословенскиот завод за стандардизација, сојузниот секретар за надворешни трговија издава

НА РЕ Д Б А

ЗА ОТСАПУВАЊЕ ОД ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ПРИ ИЗВОЗОТ НА ОПРЕДЕЛЕНИ ПРОИЗВОДИ

1. При извозот на производи од гранката 122 (дрвна индустрија) и гранката 311 (стопанисување

со шуми) може од југословенските стандарди да се отстапи ако се извесуваат производи што не се опфатени во Наредбата за определување на стоките кои можат да се извесуваат само врз основа на дозвола („Службен лист на СФРЈ“, бр. 6/64).

2 Оваа наредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

П. бр 5055
6 март 1965 година
Белград

Сојузен секретар
за надворешна трговија,
Никола Цуверовиќ, с. р.

247.

Врз основа на членот 26 став 1 и членот 31 став 1 од Законот за општествената контрола на цените („Службен лист на СФРЈ“, бр. 30/62), сојузниот секретар за индустрија и трговија издава

НАРЕДБА

ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА СПИСОКОТ НА ПРОИЗВОДИТЕ И УСЛУГИТЕ ШТО СЕ ОПФАКААТ СО КОНТРОЛАТА НА ЦЕНИТЕ

1. Во Списокот на производите и услугите што се опфаќаат со контролата на цените („Службен лист на СФРЈ“, бр. 51/63, 2/64, 12/64, 16/64, 25/64, 39/64, 43/64, 47/64, 52/64, 1/65, 9/65 и 11/65) во одделот II во точката 4 на крајот точката се заменува со точка и записка и по тоа се додава нова точка 5, која гласи:

„5) надоместок за користење на радиодифузни приемници и други уреди наменети за прием на радиодифузни емисии (тарифа)“.

2. Работите на контрола на цените на надоместокот за користење на радиодифузни приемници и други уреди наменети за прием на радиодифузни емисии ги врши републичкиот орган надлежен за контролата на цените.

3. Оваа наредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр 273/1
23 март 1965 година
Белград

Сојузен секретар
за индустрија и трговија,
Хакија Поздерац, с. р.

248.

Врз основа на членот 54 од Основниот закон за службата за безбедност на пловидбата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 39/64), сојузниот секретар за сообраќај и врски издава

НАРЕДБА

ЗА ПЛОВИДБАТА НА БРОДОВИ И ЧАМЦИ НИЗ ПАШМАНСКАТА ТЕСНИНА

1. Пловидбата низ Пашманската Теснина на бродови и чамци на југословенската трговска морнарица и југословенската воена морнарица, како и на странски бродови и чамци се врши според одредбите од оваа наредба.

2. Границите на Пашманската Теснина во смисла на оваа наредба се:

1) од север, линијата што го спојува 'ртот Тукуљача—светло Ричул—светло Галешњак—западниот

'рт на островот Бисага Мала и северниот брег на островот Гармењак.

2) од југ, линијата што ја спојува увалата Солина (јужно од Биоград на Море) со 'ртот Студенац на островот Пашман.

3. Во Пашманската Теснина се определуваат две минувалишта за пловидба на бродови, и тоа:

1) западно минувалиште, кое опфаќа морски простор ограничен со овие линии: североисточен брег на островот Гармењак—'рт Брижине—лучко светло на селото Пашман—светло Чаватул—сециште на покриената насока на светлото Бабац и на светлото Чаватул со јужната граница на Теснината—сециште на јужната граница на теснината со покриената насока на југозападниот 'рт на островот Планац и на светлото Св. Катарина—светло Св. Катарина—светло Бабац—сециште на покриената насока на средината на островот Чаватул и на светлото Бабац со северната граница на теснината.

2) источно минувалиште, кое опфаќа морски простор ограничен со овие линии: увала Солина—лучко светло Биоград на Море—светло пличина Кочерка—светло пличина Минерва—светло Ричул—светло Галешњак—западен 'рт на Бисага Мала—сециште на покриената насока на средината на островот Чаватул и светлото Бабац со северната граница на теснината — сециште на покриената насока на средината на островот Чаватул и светлото Бабац со спојницата на северниот брег на островот Гармењак и светлото Галешњак—западен 'рт на островот Коморник—светло Коморник—светло на источниот брег на островот Бабац—светло Планац—северен 'рт на островот Св. Катарина—сециште на јужната граница на теснината со покриената насока на југозападниот 'рт на островот Планац и светлото Св. Катарина.

4. Бродови со повеќе од 50 БРТ се должни да ги користат минувалиштата од точката 3 на оваа наредба, и тоа: западното минувалиште кога пловат во југоисточна насока, а источното минувалиште кога пловат во северозападна насока.

5. Бродови со повеќе од 50 БРТ смеат да минуваат од западното во источното минувалиште само на линиите: село Пашман—Турањ и Ткон—Биоград на Море, а од источното во западното на линиите Биоград на Море—Ткон и Турањ—село Пашман.

На линиите Биоград на Море—Зкон и Ткон—Биоград на Море бродови поголеми од 50 БРТ можат да минуваат југоисточно од островот Св. Катарина, а дење и помеѓу тој остров и островот Планац.

6. Бродови до 50 БРТ и чамци можат да минуваат од западното во источното минувалиште и обратно во кој и да е дел на Пашманската Теснина.

7. Бродови и чамци што минуваат од западното во источното минувалиште и обратно се должни да им даваат предност на бродовите што минуваат низ Пашманската Теснина, на начинот определен во точката 4 од оваа наредба.

8. Воени бродови во пловен состав можат да пловат низ Пашманската Теснина само во колона.

Другите бродови и чамци не смеат да ја пресекуваат колоната на воени бродови и се должни да причекаат додека целата колона на воените бродови, не мине.

9. Во минувалиштата од точката 3 на оваа наредба бродови можат да пловат со брзина од 10 јазли (N.m час), и тоа:

1) во западното минувалиште — од 'ртот Брижине до јужната граница на теснината;

2) во источното минувалиште — од влезот во минувалиштето до светлото Коморник.

Одредбата од ставот 1 на оваа точка не се однесува на хидрокрилните бродови.

10. Забрането е сидрење и задржување на бродови и чамци пред влезовите и излезите на минувалиштата од точката 3 на оваа наредба, како и во морскиот простор на тие минувалишта.

11. Забранети им се влегување и пловидба во теснината на бродови и чамци кога видливоста е намалена под $1/2 N/m$.

12. На минувалиштата определени во точката 3 од оваа наредба дозволен е риболов само со јадица и врша, и тоа само дење.

13. Надвор од минувалиштата определени во точката 3 од оваа наредба на рибарски и други чамци можат да се употребуваат незасенети светилки за риболов во јачина до 200 свеќи. Светилките во јачина над 200 свеќи мораат да бидат засенети така што да ја осветлуваат површината на морето во размер до најмногу 4 m.

14. Со парична казна до 20.000 динари ќе се казни за поморски прекршок заповедник на брод или друго одговорно лице на брод:

1) ако со брод со повеќе од 50 БРТ не ги користи минувалиштата определени во точката 3 од оваа наредба, или ги користи во насока спротивна од насоката што е определена во точката 4 од оваа наредба;

2) ако со брод со повеќе од 50 БРТ минува од западното во источното минувалиште и обратно, надвор од линиите определени во точката 3 од оваа наредба;

3) ако во минувалиштата од точката 3 на оваа наредба плови со брзина поголема од онаа што е пропишана во точката 9 на оваа наредба;

4) ако пловен состав на воени бродови или брод од пловен состав на воени бродови не плови по теснината во колона (точка 8);

5) ако брод при минување на теснината пресекува во теснината колона на воени бродови (точка 8).

15. Со парична казна до 10.000 динари ќе се казни за поморски прекршок заповедник на брод или друго одговорно лице на брод:

1) ако усидри или се задржува со бродот пред влезот или излезот на минувалиштата определени во точката 3 од оваа наредба, или во морскиот простор на тие минувалишта (точка 10);

2) ако при минување со брод од западното во источното минувалиште и обратно не им даде предност на бродови што пловат во едно од минувалиштата на начинот определен во точката 4 од оваа наредба (точка 7);

3) ако бродот влезе или плови во теснината кога е видливоста намалена под $1/2 N/m$ (точка 11).

16. Со парична казна до 10.000 динари ќе се казни граѓани:

1) ако сидри чамец или се задржува пред влезот или излезот на минувалиштата определени во точката 3 од оваа наредба, или во морскиот простор на тие минувалишта (точка 10);

2) ако при минување со чамец од западното во источното минувалиште и обратно не им даде предност на бродови што пловат во едно од минувалиштата на начинот определен во точката 4 од оваа наредба (точка 7);

3) ако со чамец влезе или плови во теснината кога е видливоста намалена под $1/2 N/m$ (точка 11);

4) ако лови риба спротивно на одредбите од точката 12 на оваа наредба;

5) ако чамецот при минување на теснината пресекува колона на воени бродови (член 8);

6) ако на рибарски и други чамци употребува во риболов светилки спротивно одредбите од точката 13 на оваа наредба.

17. Оваа наредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 344/1

15 јануари 1965 година

Белград

Сојузен секретар
за сообраќај и врски,
Марин Петитиќ, с. р.

249.

Врз основа на членот 4 од Законот за ослободување од плаќање на придонесот од доходот остварен со вршење определени дејности („Службен лист на СФРЈ“, бр. 26/64 и 52/64), во спогодба со Сојузниот секретар за финансии, сојузниот секретар за општи стопански работи пропишува

УПАТСТВО

ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА УПАТСТВОТО ЗА ПОБЛИСКО ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ДЕЈНОСТИТЕ ЗА КОИ РАБОТНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ НЕ ПЛАЌААТ ПРИДОНЕС ОД ДОХОДОТ СПОРЕД ЗАКОНОТ ЗА ОСЛОБОДУВАЊЕ ОД ПЛАЌАЊЕ НА ПРИДОНЕСОТ ОД ДОХОДОТ ОСТВАРЕН СО ВРШЕЊЕ ОПРЕДЕЛЕНИ ДЕЈНОСТИ

1. Во Упатството за поблиско определување на дејностите за кои работните организации не плаќаат придонес од доходот според Законот за ослободување од плаќање на придонесот од доходот остварен со вршење определени дејности („Службен лист на СФРЈ“, бр. 33/64) по точката 13 се додаваат тринаесет нови точки, кои гласат:

„14. Дејностите на бродоградбата од членот 1 точка 13 на Законот се производство и поправка на морски, езерски и речни бродови и други пловни објекти (118-10 и 718-10).

15. Дејностите на производството на производи на дрвната индустрија од членот 1 точка 14 на Законот се:

1) производство на режана граѓа и плочи (122-10 и 722-10);

2) производство и поправка на финални производи од дрво (мебл, градежна столарија, предмети од праќе, и други финални производи од дрво) — (122-20, 722-20 и 722-30);

3) хемиска преработка на дрво и производство на кибрити (122-30).

16. Дејноста на производството на концентрирана храна за добиток од членот 1 точка 15 на Законот е дејност на производство и определена преработка на концентрати (маслена сачма, режанки од шеќерна репка, рибино брашно, месо-коскено брашно, производи на кафилиеријата, сточен квасец, меласа, разни премикси и сл.) што се употребуваат за храна за добиток, како и дејност на производство на храна за добиток која се добива со мешање на тие концентрати и жито или други волуминозни хранива во определени размери или по определена рецептура (127-88).

17. Дејностите на производството на производи на уметничкото занаетство од членот 1 точка 16 на Законот се: изработка на филигранни и инкрустации; изработка на златарски и јувелирски производи; уметничко-граверска; цизелирање во обоени и други метали (бакорез и сл.); уметничка браварија (изработка на предмети од ковано железо, бакар и други метали); леене на уметнички предмети; уметничка обработка на камен, стакло, глина, керамика и сл.; изработка на мозаик; интарзии; длаборез; уметничка столарија (изработка на стилски мебел и сл.); изработка на тантели, гоблени и везови; изработка на таписерии и други уметнички ткаенини; сликање на текстил, стакло, керамика и сл.; изработка на уметничка фотографија, како и рачна изработка на облека и обувки во народни мотиви.

18. Дејноста од членот 1 точка 17 на Законот е производство на мелнички производи од жито вклучувајќи ја и дејноста лупење на ориз (127-10 и 727-10).

19. Дејноста од членот 1 точка 18 на Законот е пекарска дејност (127-21 и 727-20) вклучувајќи ја и комуналната пекарска дејност од точката 25 на ова упатство.

20. Дејноста од членот 1 точка 19 на Законот е дејност производство на шеќер, како и производство на меласа и режанки од шеќерна репка кое се врши при производството на шеќер (127-40).

21. Дејноста од членот 1 точка 20 на Законот е дејност печатење весници од страна на новински претпријатија (128-10 и 728-10).

Како весници во смисла на ставот 1 од оваа точка, се сметаат дневните и периодичните весници, како и билтените што се издаваат заради редовно известување на јавноста.

Како новински претпријатија, во смисла на ставот 1 од оваа точка, се сметаат стопанските организации распоредени во подгрупата 128-21.

22. Дејноста од членот 1 точка 21 на Законот е дејност за одгледување, заштита, ловење и користење дивеч (312-10)

23. Дејноста од членот 1 точка 22 на Законот е дејност на туристичко посредување (630-00).

24. Дејноста од членот 1 точка 23 на Законот е дејност на услуги на сместување, исхрана и други угостителски услуги (620-00).

25. Комуналните дејности од членот 1 точка 24 на Законот се дејности: водовод и канализација; експлоатација на јавни бањи; одржување чистота на јавни објекти и изнесување ѓубре од згради; изградба и одржување улици, патишта и други сообраќајници во населба; уредување и одржување јавни зелени површини во населби; снабдување населби со топлотна енергија; управување на пазари на мало; пазари на големо; дистрибуција на електрична енергија и јавно осветление; производство на електрична енергија од страна на електрани во состав на дистрибутивни претпријатија; градски сообраќај; снабдување населби со гас; чување моторни и други возила на определен простор, гаражирање возила во јавни гаражи; градски кафилерии; чување на имотот на работните организации; управување и одржување на градските земјишта; одржување на станбени згради; сервис на месните заедници; прикажување филмови; конзумни млекарници; ојачарска; противпожарна; производство на мраз; комунални (услужни) кланици; погребални заводи, крематориуми и други погребални организации; дезинсекција, дезинфекција и дератизација, како и пекарска дејност.

26. Дејностите на занаетчиски услуги, освен услугите на градежното занаетство (740-00), од членот 1 точка 25 на Законот се услуги на поправки и одржување (во понатамошниот текст: поправка) на индустриски и други производи, изработка на определени производи по мера, како и лични услуги, и тоа:

- 1) поправка на машини и уреди (717-30);
- 2) поправка на производи на прецизната механика (717-40);
- 3) поправка на моторни возила и велосипеди (717-50);
- 4) поправка на метални производи за широка потрошувачка (717-70);
- 5) поправка на други метални производи и услуги на металопреработувачкото занаетство (717-90);
- 6) поправка на електрични машини, апарати и уреди (719-10);
- 7) поправка на електрични апарати за домаќинство (719-30);
- 8) поправка на електрични и други телекомуникациони уреди и делови (719-40);
- 9) поправка на други електрични апарати и прибор (719-80);
- 10) поправка на облека и рубелини и изработка на облека и рубелини по мера (724-70);
- 11) поправка на други текстилни производи (724-80);
- 12) поправка на кожни обувки и изработка на кожни обувки по мера (725-30);

13) протектирање и поправка на гума (726-20);

14) книговезечка (728-10);

15) поправка на ортопедски справи и изработка на ортопедски справи по мера (738-30);

16) вршење други поправки и услуги вклучиво и оптичарските услуги (738-80);

17) занаетчиски лични и други услуги (770-00).

Како занаетчиска услуга во смисла на ставот 1 од оваа точка, се подразбира и изработката на производи по порачка на индивидуален потрошувач, без оглед дали производот се изработува од материјал на нарачувачот или од материјал на работната организација. Како занаетчиска услуга се подразбира и изработката на занаетчиски начин на текстилни производи и обувки по порачка на одделни државни органи и работни и други организации, ако изработката на тие производи не се врши сервисни туку по мера за определени индивидуални потрошувачи (на пример: службени и работни облека на извршниот персонал на сообраќајните претпријатија, на противпожарници и др.)“

2. Досегашните точ. 14 и 15 стануваат точ. 27 и 28.

3. Ова упатство влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 290

11 март 1965 година

Белград

Сојузен секретар
за општи стопански работи,
Хакија Поздерац, с. р.

250.

Врз основа на членот 1 став 1 точка 1 од Уредбата за пренесување работите во надлежност на Секретаријатот на Сојузниот извршен совет за информации („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 19/60), во согласност со сојузниот секретар за финансии, сојузниот секретар за информации донесува

РЕШЕНИЕ

ЗА ПРЕСТАНОК НА ВАЖЕЊЕТО НА РЕШЕНИЕТО ЗА ТАРИФАТА ЗА ПРЕТПЛАТАТА ЗА КОРИСТЕЊЕ УРЕДИ НАМЕНЕТИ ЗА ПРИЕМ НА РАДИОДИФУЗНИ ЕМИСИИ И РЕШЕНИЕТО ЗА ТАРИФАТА НА ПРЕТПЛАТАТА ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ТЕЛЕВИЗИСКИ ПРИЕМНИЦИ

1. Решението за Тарифата за претплатата за користење уреди наменети за прием на радиодифузни емисии („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 41/60) и Решението за Тарифата на претплатата за користење на телевизиски приемници („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 53/60) престануваат да важат на територијата на републиката со денот на влегувањето во сила на Тарифата за надоместоците за користење на радиодифузни приемници и други уреди наменети за прием на радиодифузни емисии, што ќе ја пропише матичната радиодифузна станица во републиката, а најдоцна по истекот на три месеци од денот на влегувањето во сила на ова решение.

2. Ова решение влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 05-702

9 март 1965 година

Белград

Сојузен секретар
за информации,
Вилко Винтерхалтер, с. р.

251.

Врз основа на членот 40 од Законот за стопанско-планските мерки во 1965 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 5/65), во согласност со Сојузниот извршен совет, гувернерот на Народната банка на Југославија донесува

ОДЛУКА

ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ИЗВОРИТЕ И ГРАНИЦИТЕ ЗА ДАВАЊЕ КРЕДИТИ ЗА ОПРЕДЕЛЕНИ РАБОТИ

1. Кредити за определени работи предвидени во членот 40 од Законот за стопанско-планските мерки во 1965 година деловните банки можат на стопанските и други работни организации да им даваат врз основа на депозитите по видување и кредитите добиени од Народната банка на Југославија, и тоа во границите и под условите од оваа одлука.

2. Кредити за определени работи деловните банки можат да даваат:

1) за производство на стоки за извоз што се произведуваат по порачка и чиј производно-технолошки процес трае подолго од 6 месеци (бродови, машини—постройки, градежни конструкции и друга опрема).

По исклучок, деловните банки можат да им даваат кредити за производство на стоки за извоз на работните организации што ќе организираат производство и извоз на определени производи што се произведуваат во општествениот сектор.

Кредитите за производство на стоки за извоз деловните банки можат да ги даваат до височината на трошоците на производството на стоките чиј извоз е договорен.

Рокот за враќање на овие кредити не може да биде подолг од договорениот рок за испорака на стоките чие производство се кредитира;

2) за производство на земјоделски производи од страна на земјоделски организации со средства во општествена сопственост и во кооперација со индивидуални земјоделски производители.

Кредитите за производство на земјоделски производи, како сопствено така и во кооперација со индивидуални земјоделски производители, можат да се даваат до височината на трошоците на производството во врска со набавките од други лица на материјал потребен за производство на определени земјоделски производи. Кредитите дадени за производство на земјоделски производи можат да се употребат и за давање парични аванси на индивидуални земјоделски производители врз основа на договор за кооперација, а до височината предвидена со важечките прописи.

Од средствата на кредитите за производство на земјоделски производи не можат да се вршат исплати на аконтации на личните доходи, ниту исплати на фактури за материјал испорачан од страна на погонски односно економски единици.

Договорите за кредит за земјоделско производство се склучуваат за секој одделен вид земјоделско производство (пченица, пченка, гоњење добиток, одгледување подмладок на добиток, ран зеленчук, доцен зеленчук и сл.).

Овие кредити не можат да им се дадат на организации што имаат стасани а ненаплатени побарувања;

3) за производство и промет на филмови, за приготвување и за залихи на определени изданија, како и за продажба на книги на кредит на библиотеките од страна на издавачките претпријатија — во сè според соодветните важечки прописи.

3. Кредитите за определени работи одобрени до денот на влегувањето во сила на оваа одлука ќе се користат на начинот и под условите што се договорени.

4 Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр 25

17 март 1965 година

Белград

Народна банка на Југославија

Гувернер,

Никола Миљаниќ, с. р.

По извршеното сравнување со изворниот текст утврдено е дека во текстот на Основниот закон за судовите од општа надлежност, кој е објавен во „Службен лист на СФРЈ“, бр. 7/65, се поткраднале долу наведените грешки, та се дава

ИСПРАВКА

НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА СУДОВИТЕ ОД ОПШТА НАДЛЕЖНОСТ

Во членот 1 ст. 1 и 2 почетната буква во зборот: „Уставот“ треба да биде напишана со мала буква.

Во членот 3 почетната буква во зборот: „Уставот“ треба да биде напишана со мала буква.

Од Законодавно-правната комисија на Сојузната скупштина, Белград, 15 март 1965 година.

По извршеното сравнување со изворниот текст утврдено е дека во текстот на Законот за прометот на експлозивни материји, кој е објавен во „Службен лист на СФРЈ“, бр. 10/65, се поткраднале долу наведените грешки, та се дава

ИСПРАВКА

НА ЗАКОНОТ ЗА ПРОМЕТОТ НА ЕКСПЛОЗИВНИ МАТЕРИИ

1. Во членот 1 став 1 наместо зборовите: „надлежниот републички орган на управата“ треба да стојат зборовите: „републичкиот орган на внатрешните работи“.

2. Во членот 3 став 2, членот 6 став 2 и членот 7 наместо зборовите: „надлежниот општински орган на управата“ треба да стојат зборовите: „општинскиот орган на внатрешните работи“.

3. Во членот 9 наместо зборовите: „надлежниот сојузен орган на управата“ треба да стојат зборовите: „сојузниот секретар за внатрешни работи“.

Од Законодавно-правната комисија на Сојузната скупштина, Белград, 18 март 1965 година.

УСТАВЕН СУД НА ЈУГОСЛАВИЈА

ОДЛУКА НА УСТАВНИОТ СУД НА ЈУГОСЛАВИЈА СО КОЈА СЕ ПОНИШТУВА ЧЛЕНОТ 49 СТАВ 4 ОД ПРАВИЛАТА НА ФОНДОТ ЗА ЗАЕМНА ПОМОШ НА ПРИВАТНИТЕ ЗАНАЕТЧИИ ВО ЉУБЉАНА (ОДНОСНО КРАЊ)

Уставниот суд на Југославија оценувајќи ја законитоста на членот 49 став 4 од Правилата на Фондот за заемна помош на приватните занаетчији во Љубљана (односно Крањ), по јавната расправа одржана на 8 март 1965 година, донесе

ОДЛУКА

1. Се поништува членот 49 став 4 од Правилата на Фондот за заемна помош на приватните занаетчији во Љубљана (односно Крањ), што се објавени во весникот „Обртник“, бр. 16 од 26 јули 1958 година во Љубљана.

2. На поединечните акти донесени врз основа на поништената одредба на членот 49 став 4 од Правилата на Фондот за заемна помош на приватните занаетчи во Јубљана (односно Крањ) ќе се примени одредбата од членот 32 на Законот за Уставниот суд на Југославија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 52/63).

3. Оваа одлука ќе се објави во „Службен лист на СФРЈ“ и во весникот „Обртник“ во Јубљана.

4. Уставниот суд на Југославија ја донесе својата одлука од следните разлози:

постапката за оценување на законитоста на членот 49 став 4 на Правилата на Фондот за заемна помош на приватните занаетчи во Јубљана (односно Крањ) е поведена по повод на претставката по сопствена иницијатива на Судот врз основа на решението Р. бр. 355/64 од 4 ноември 1964 година. Со членот 49 став 4 од наведените правила е регулирано прашањето на застареноста на правото членовите на Фондот на парична помош. Со наведената одредба се утврдува: „Правото на каква и да е парична помош застарува во рок од шест месеци сметајќи од денот на настапувањето на фактите со чие настапување се здобиваат правата предвидени со овие правила.“

Оценувајќи ја законитоста на членот 49 став 4 од наведените правила, Уставниот суд на Југославија наоѓа дека наведената одредба не е во согласност со членот 15 став 1 во врска со членот 41 став 2 од Законот за застареноста на побарувањата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 40/53) бидејќи определениот рок на застареноста е пократок од рокот пропишан со законот. Ова поради тоа што според членот 15 став 1 од наведениот закон сите побарувања на поврмени давања што стасуваат годишно или во пократки определени растојанија на време застаруваат за три години од стасаноста на секое одделно давање. Според членот 41 став 2 од наведениот закон нема да се применуваат одредбите од тој закон во случаите во кои за застареност на определени побарувања со посебен закон е предвидено специјално време. Според тоа, пократок рок на застареност за вакви побарувања може да се определи само со закон, а не и со некој друг пропис или со наведените правила. Поради тоа Уставниот суд на Југославија врз основа на членот 26 од Законот за Уставниот суд на Југославија ја поништи наведената одредба.

5. Оваа одлука е донесена на седницата одржана на 8 март 1965 година и по седницата јавно е објавена во присуство на полномошникот на Фондот за заемна помош на приватните занаетчи во Јубљана.

У бр. 71/64

17 март 1965 година

Белград

Претседател
на Уставниот суд
на Југославија,
Блажо Јовановиќ, с. р.

ОД СЛУЖБЕНИТЕ ЛИСТОВИ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКИТЕ РЕПУБЛИКИ

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

„Службени лист Социјалистичке Републике Босне и Херцеговине“ во бројот 45 од 30 декември 1964 година објавува:

Одлука за привремено финансирање на потребите по Буџетот на СР БиХ за период јануари-март 1965 година;

Одлука за измени и дополнение на Одлуката за определување височината на надоместоците што се плаќаат за друмски запрежни возила;

Список на објектите за производство на посадочен материјал на кои е утврдено присуство на црвенило од борови четини и рак на тополата.

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

„Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“ во бројот 42 од 7 декември 1964 година објавува:

Решение за разрешување и именување членови на Посебниот дисциплински суд при Републичкиот секретаријат за народна одбрана;

Решение за разрешување и именување член на Институтот за туберкулоза во Скопје;

Решение за разрешување и именување член на Специјалната болница за белодробна туберкулоза во Јасеново, Титоввелешка околија;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Филхармонијата на СРМ;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Заводот за културно-просветен и наставен филм во Скопје;

Решение за разрешување и назначување управител на Домот за доилчиња и мали деца во Битола;

Решение за разрешување и именување членови на Советот за безбедност на сообраќајот на јавните патишта;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Заводот за трансфузија на крв на СРМ;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Специјалната болница на костно-зглобна туберкулоза во Охрид;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Републичкиот завод за здравствена заштита;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Заводот за здравствена заштита на мајки и деца во Скопје;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Заводот за медицинска рехабилитација во Скопје;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Болницата за душевно и нервно болни во Бардовци;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Болницата за душевно болни во Демир Хисар;

Решение за разрешување членови на Управниот одбор и именување членови на Советот на Заводот за социјални прашања во Скопје;

Решение за разрешување членови на Управниот одбор и именување членови на Советот на Заводот за слепи деца и младинци во Скопје;

Решение за разрешување членови на Управниот одбор и именување членови на Советот на Заводот за рехабилитација и корекција на говорот во Битола;

Решение за разрешување членови на Управниот одбор и именување членови на Советот на Заводот за тешко психички заостанати деца во Демир Капија;

Решение за разрешување членови на Управниот одбор и именување членови на Советот на Центарот за економика на домаќинството во Скопје;

Решение за разрешување членови на Управниот одбор и именување членови на Советот на Фолијатриско-аудиолошкиот центар во Скопје;

Решение за разрешување членови на Управниот одбор и именување членови на Советот на Стручно-занаетчиско училиште со практична обука за глуви деца во Скопје;

Решение за разрешување членови на Управниот одбор и именување членови на Советот на Заводот за образование, воспитување и згрижување на деца и младинци во Скопје;

Решение за разрешување членови на Управниот одбор и именување членови на Советот на Домот за доилчиња и мали деца во Битола;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Институтот за национална историја;

Решение за разрешување членовите на Привремениот совет и именување членови на Советот на Институтот за фолклор во Скопје;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Ветеринарниот институт во Скопје;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Заводот за водостопанство во Скопје;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Народната и универзитетска библиотека во Скопје;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Радио-телевизија Скопје;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Концертната дирекција во Скопје;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Природно-научниот музеј во Скопје;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Историскиот музеј во Скопје;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Археолошкиот музеј во Скопје;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Етнолошкиот музеј во Скопје;

Решение за разрешување и именување членови на советот на Републичкиот завод за продуктивност на трудот;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Републичкиот завод за запослување на работниците;

Решение за именување членови на Советот на Педагошката академија во Битола;

Решение за разрешување членови на Управниот одбор и именување членови на Советот на Заводот за уредување на шумите во Скопје;

Решение за разрешување членовите на Управниот одбор и именување членови на Советот на Заводот за урбанизам и станбено-комунална техника;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Педагошката академија во Штип;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Вишата земјоделска школа во Битола;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Вишата економско-книговодствена школа во Прилеп;

Решение за разрешување и именување членови на Советот на Вишата земјоделска школа во Струмица;

Решение за разрешување и именување членови на Републичката комисија за водостопанство;

Решение за разрешување и именување членови на Управниот одбор на Заедницата на претпријатијата за патишта на СРМ;

Решение за назначување потсекретар и помошник секретар во Републичкиот секретаријат за индустрија;

Правилник за престанок на важењето на Правилникот за димензионирање и изведување на градежни објекти во трусни подрачја.

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА СРБИЈА

„Службени гласник Социјалистичке Републике Србије“ во бројот 3 од 23 јануари 1965 година објавува:

Уредба за определување Републичкиот секретаријат за народно здравје да врши работи од членот 24 на Законот за здравственото осигурување во земјоделството;

Уредба за основање Републичка комисија за давање мислење за посебното засметување на времето во пензиски стаж;

Уредба за основање Републичка комисија за исклучително признавање на правото на старосна пензија на борците на НОВ пред 9 септември 1943 година и на шпанските борци;

Уредба за определување Републичкиот секретаријат за финансии да врши работи од членот 54 на Законот за здравственото осигурување на земјоделците;

Одлука за височината на стопата и начинот на распределбата на придонесот од прометот остварен со продажба на кинематографски влезни билети;

Решение за определување Аеродромот во Приштина за отворен за внатрешен јавен ваздушен сообраќај;

Извештај за резултатот на дополнителните избори за избор на пратеници за Републичкиот собор на Собранието на СР Србија во Изборната единица број 5 — Белград — Звездара I во Белград.

Во бројот 4 од 30 јануари 1965 година објавува:

Решение за определување на установите и лабораториите за вршење анализа на вештачки губриња.

СОДРЖИНА

	Страна
210. Указ за прогласување на Законот за воздушната пловидба — — — — —	373
Закон за воздушната пловидба — — — — —	373
211. Указ за прогласување на Законот за банките и кредитните работи — — — — —	392
Закон за банките и кредитните работи — — — — —	392
212. Указ за прогласување на Законот за Народната банка на Југославија — — — — —	407
Закон за Народната банка на Југославија — — — — —	407
213. Указ за прогласување на Законот за измени на Законот за чек — — — — —	411
Закон за измени на Законот за чек — — — — —	412
214. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Законот за општественото книговодство — — — — —	412
Закон за измени и дополненија на Законот за општественото книговодство — — — — —	412
215. Указ за прогласување на Законот за книговодството на стопанските организации — — — — —	416
Закон за книговодството на стопанските организации — — — — —	416
216. Указ за прогласување на Основниот закон за пазарната инспекција — — — — —	419
Основен закон за пазарната инспекција — — — — —	419
217. Указ за прогласување на Основниот закон за данокот на промет на недвижности и права — — — — —	423
Основен закон за данокот на промет на недвижности и права — — — — —	423
218. Указ за прогласување на Законот за укинување на недвижностите во општествена сопственост — — — — —	426
Закон за укинување на недвижностите во општествена сопственост — — — — —	426
219. Указ за прогласување на Законот за измени на Законот за фондовите за ризици во трговските претпријатија за промет на земјоделски прехранбени производи — — — — —	427
Закон за измени на Законот за фондовите за ризици во трговските претпријатија за промет на земјоделски прехранбени производи — — — — —	427

	Страна		Страна
220. Указ за прогласување на Законот за претпријатијата што произведуваат за определени воени потреби — — — — —	428	234. Указ за прогласување на Законот за престанок на важењето на Законот за надлежноста на општинските и околиските народни одбори и на нивните органи — — — — —	454
221. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Законот за работењето на стопанските единици на казнено-поправителните установи — — — — —	430	235. Указ за прогласување на Законот за престанок на важењето на Основниот закон за стипендиите — — — — —	454
222. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Законот за кривичната постапка — — — — —	431	236. Одлука за доделување средства од стопанските резерви на федерацијата — — — — —	454
223. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Законот за кривичната постапка — — — — —	432	237. Одлука за доделување средства од стопанските резерви на федерацијата — — — — —	455
224. Указ за прогласување на Законот за патните исправи на југословенските државјани — — — — —	436	238. Одлука за минималните услови за основање деловни банки — — — — —	455
225. Указ за прогласување на Законот за измени на Законот за наследувањето — — — — —	440	239. Одлука за највисоката интересна стопа која може да се договори за давање кредити — — — — —	455
226. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Основниот закон за бракот — — — — —	441	240. Уредба за измени на Тарифата за данокот на промет — — — — —	456
227. Указ за прогласување на Законот за определување случаи и услови под кои вршењето на определени работи не се смета како работен однос — — — — —	443	241. Одлука за мерките и условите за формирање нивото на цените на определени производи и услуги — — — — —	456
228. Указ за прогласување на Основниот закон за заштита на културните споменици — — — — —	443	242. Одлука за измени и дополненија на Наредбата за минималната откупна цена за шеќерна репка — — — — —	457
229. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Законот за Високата школа за политички науки — — — — —	445	243. Одлука за кредитот кај Народната банка на Југославија за покривање на распоредените средства во сојузниот буџет за 1965 година — — — — —	457
230. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Законот за Фондот за унапредување на ликовната уметност „Моша Пијаде“ — — — — —	446	244. Одлука за измена на Одлуката за височината на задолжителната резерва на деловните банки кај Народната банка — — — — —	457
231. Указ за прогласување на Законот за измени на Законот за мерните единици и мерилата — — — — —	447	245. Наредба за определување на одделни комунални банки овластени за вршење девизни работи — — — — —	457
232. Указ за прогласување на Законот за техничките мери — — — — —	447	246. Наредба за отстапувања од југословенските стандарди при извозот на определени производи — — — — —	457
233. Указ за прогласување на Основниот закон за заштита од јонизирачки зрачења — — — — —	449	247. Наредба за дополние на Списокот за производите и услугите што се опфаќаат со контролата на цените — — — — —	458
	449	248. Наредба за пловидбата на бродови и чамци низ Пашманската теснина — — — — —	458
		249. Упатство за дополние на Упатството за поблиско определување на дејностите за кои работните организации не плаќаат придонес од доходот според Законот за ослободување од плаќање на придонесот од доходот остварен со вршење определени дејности — — — — —	459
		250. Решение за престанок на важењето на Решението за Тарифата за претплатата за користење уреди наменети за прием на радиодифузни емисии и Решението за Тарифата на претплатата за користење на телевизиски приемници — — — — —	460
		251. Одлука за определување на изворите и границите за давање кредити за определени работи — — — — —	460
		Исправка на Законот за прометот на експлозивни материи — — — — —	461
		Исправка на Основниот закон за судовите од општа надлежност — — — — —	461
		Одлука на Уставниот суд на Југославија со која се поништува членот 49 став 4 од Правилата на Фондот за замена помош на приватните занаетии во љубљана (односно Крањ) — — — — —	461